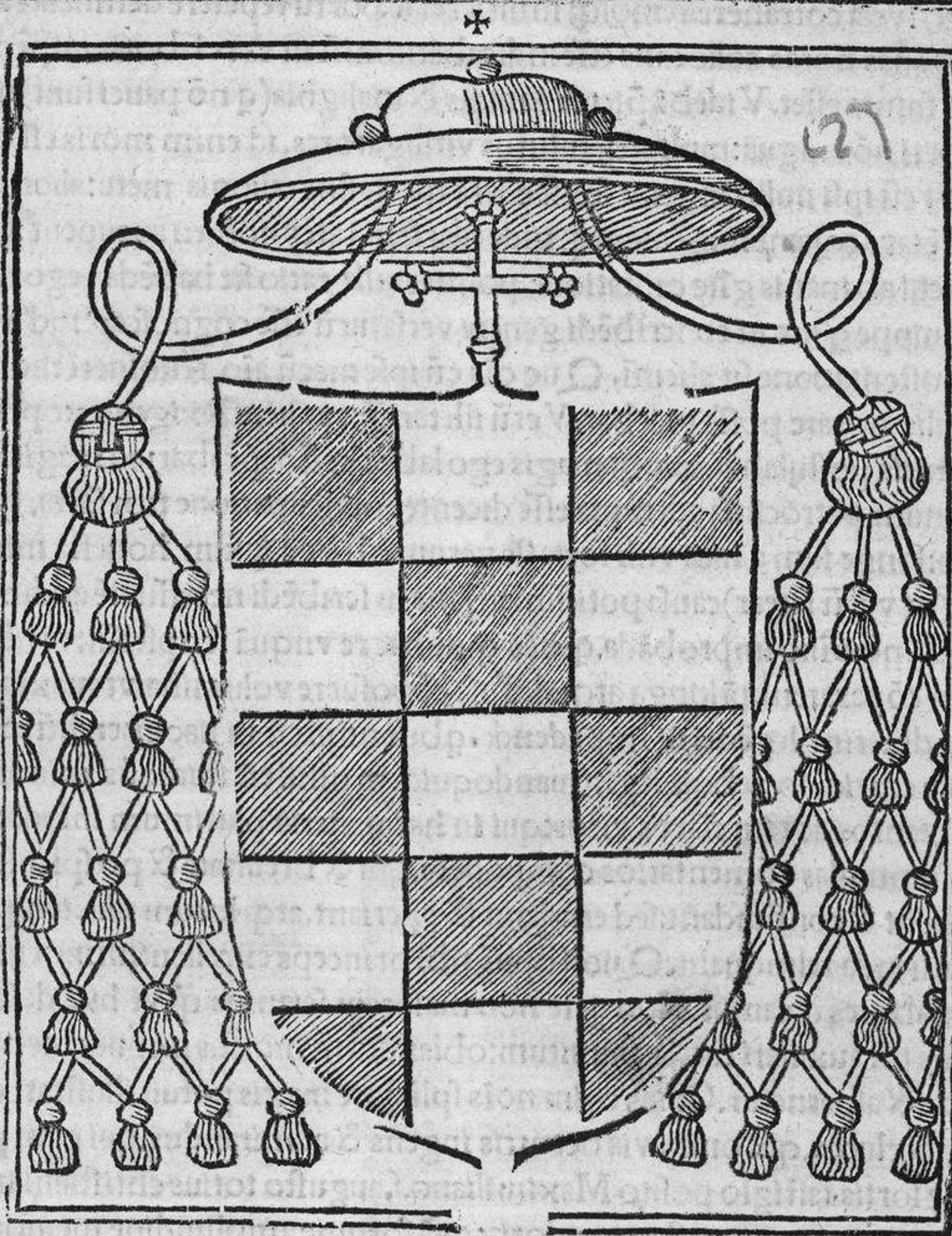

INITIVM SAPIENTIE TIMOR DOMINI

Primus tractatus Summularum

In textum Petri Hispani ab erudito viro magistro Roderico
de Cueto Cordubensi editus dñi secundo Compluti artes
pfiteretur ingenuas: In quo nihil offendes aut man
cū aut superuacaneū. Castigator nūc emergit.

(M.D.XL.)

AD ILLVSTRISSIMUM PRINCIPEM DOMINVM GEOR-
GIVM DE AVSTRIA Maximiliani Cæsaris Augusti filiū Magistri Rode-
rici de Cueto Cordubensis in primū tractatum summularū præfatio.

ONSTITVERAM ILLVSTRISIME PRINCEPS
cū primū hoc publice dialecticam atq; philosophiam interpretandi munus susce-
pi: quicquid hoc toto quadrienni spacio discipulis esset prælegendū: cōponere & tuo
nomini consecratū in lucē emittere. Quod & tibi me promississe memini. atq; eo-
qdem aīo breuē illā terminorū Isagogē primā ingentoli mei fœturā ediderā. Sed
cum animaduertēre quāplurimos & eos qdem acres admodū & eruditos: ac noīs
in liberalibus disciplinis haud vltimi: multa q̄ ad iuvenes dialecticis introductionib; (q̄s summulas
nūi vocāt) instituēdos ptinerēt: diligentissime scripta ad posteros trāsmississe: anteq̄ lōgī a littore me
aura pueheret: vela cōtrahere remosq; inhibere: ac portū repetere destinauerā. hoīs enim octo abutē-
tis: ac male bonas horas collocātis esse indicabā: nimīū in ea re laboris impēdere: q̄ nec sibi gl̄ie nec
aliis utilitati futura esset. Videbā p̄terea inuidis & malignis (q̄ nō pauci sunt) me carpēdi atq; vellitan-
di ansam p̄beri nō exiguā: multosq; futuros vitiligatores. id enim moris est cōpluribus nūc tēpesta-
tis hoīb;: vt cū ipsi nullū ingenti fœtū edere queāt sine talionis metu: aliorum laudib; deterrēdis se
p̄ferre ac ostētare conent̄: ingentemq; inde sibi famā atq; nomen aucupent̄. Quorū licet ab eruditis
viris, & procul ab inanis gl̄ie captatione positis nulla ratio sit habēda: ego tñ nō poterā nō sane q̄
cōmoueri. quippe q̄ me in eo scribēdi genere versaturū esse cognoscerē: qd̄ vtile q̄uis & honestum:
longe tñ ab ostentatione sit alienū. Quē oīa cū ipse mecū aīo reuoluerē: honeste meū in hoc obse-
quiū discipulis negare posse videbar. Verū illi tanq̄ es alienū exigentes: operā meā: quā certe promi-
sissimē nō iniuriā postulabāt. quoq; magis ego laborē eū deprecabar: eo magis illi cōtendebant: oīa mī
hi excusationum patrocīnia adempta esse dicentes nuncupatione tibi facta. quod verum esse quum
intelligerem: longe sum a mea vtili fortasse verum ob hoc ipsum honesta minus sententia deductus.
Fuitq; hæc (vt verū fatear) causa potissima: q̄ me in scribēdi necessitatē adduxit. Sed & succurrit alia:
iusta quoq; & nō oīno improbāda. q̄ oēs q̄ de hac re vniquā scripserūt: vt sibi ex ea ostentatiōe ma-
gnam gl̄iam cōpararent: tā longa atq; diffusa cōposuere volumina: vt maxīa quadrienni pars: sum-
mulis (vt ita dixerim) legēdis sit impēdenda. q̄bus nihil est in hac liberaliū artium cognitione: quod
breuiori t̄pis curriculo debeat legi: quandoquidem nihil est studiosis minori vsui & emolumento.
Quare post tantos ac tam claros viros: qui in hac materia plurimum insudarunt: ausus sum in Pe-
tri hispani summulas cōmentarios componere. qui & breuitate & perspicuitate scholasticorū men-
tes non turbent & confundant: sed erudiant & aperiant. atq; locum illis: tempusq; ad maiora atq; cō-
modiora audienda relinquunt. Quod opus tibi princeps excellentissime: cui omnes meæ debentur
vigiliæ atq; labores dicamus. Non q̄ te non maiorem sciamus q̄ vt huc descensurum putemus: sed
quo numinis tui auxiliari tutela munitum: oblatrantīū morsus impudentes: atq; dentes in quos faci-
le contemnat & aspernetur. Cuius enim noīs splendore magis potuit illustrari q̄ tuo: qui oībus parti-
bus emines & eluces, qui omni via occurris ingens & admirandus. qui cum patre sis natus in altissī-
mo humanę fortis fastigio posito Maximiliano. s. augusto totius christiani nominis imperatore cla-
rissimo: nec minus rerum gestarum gloria: quā fortunę amplitudine memorando: ipse tamen nō in
parentum laude: sed in propriis factis verum glorię fructum reponens: præstantissimum ingentiū
generis claritudine vinci & obscurari non pateris. Quis enim est per deos immortales qui omnium
in te virtutū concentū atq; cōcordiā non admiretur? qui ingentiū tuas faces, amoenitatem, alacritatem,
acrimoniā, fœcunditatē non obstupescat? nō stupeat etiā cum consideret in ea ætate q̄ magis est oba-
noxia periculis, quā a vitis oībus constanter abhorreas? quā auide virtutes oēs amplectaris? quā ma-
gna tibi tam secreto quā palā honestatis cura? quā antiquus continentię & frugalitatis amor? quam
in studiis nemini concedere velis? quam assiduam eloquentię interdum, interdum dialecticę operā
nauare soleas sub magistro tuo Gonsalo egidio, non solum theologorum huius ætatis atq; oratorū
simul & poetarum facile principe: verum & antiquos illos aut superante aut certe æquante? Quare
æquum erit vt opuscula nostra tibi nobilissimo, optimo, atq; studiosissimo nuncupata: qua oīa so-
les fronte suscipias. Nō qd̄ nomine tuo digna sint: sed quia tuum. i. regium atq; magnificentum est stu-
dia atq; studiosorum labores fouere. Vale sæculi nostri decus: verumq; musarum delitium.

Incipiunt summule bre-
ui cōpēditō educte a magistro Roderico de cue-
to cordubēsi: fuato ordie text⁹ petri hispani.

Dialectica est ars artū, sciētia scientiarū:
ad omniū methodorū principia viam
habēs. Sola enim dialectica p̄babiliter dispu-
tat de principis omniū aliarū sciētiarum. &
ideo in acquisitione oīm aliarū sciētiarū dia-
lectica dicitur esse prior. Dicitur enim dialecti-
ca a dia quod est duo, & logos qđ est sermo
vel lexis qđ est rō, quasi duorū sermo vel rō
s. opponētis, & respōdentis in disputatione.

Quinq̄ sunt ha-

bitus ut inq̄t Aristo. libro sexto ethi-
corū q̄bus nūq̄ cōtingit falso assen-
tiri v̄l nō dissentiri. Intellectus, sciē-
tia, sapientia, prudētia & ars. Disti-
niendūq̄: singula membra artē rei
ctam rationē rerū faciendarū appel-
lat seu habitū a recta rōne causatū.

facere nō nono metaphi. inquit est actus transiens in ex-
teriorē materiā. & p̄ hoc a prudentia differre affirmat. Pru-
dentia em̄ est habitus agendorū vt velle nolle consiliari. &c.
Sciētia nō habitū simplr̄ condistinctum ab his appellat
causatū ex actu assentiendi conclusioni p̄pter demonstratio-
nē. Quare s̄m̄ hec nullus idem habitus erit ars & sciētia.
extenso tñ noie artis bene. Dialectica imo & reliq̄ sex. Gram-
matica: rhetorica: arithmetica: geometria: musica: astrolo-
gia dicuntur artes liberales: ad differentia mechanicarum.
he liberales: nā aim liberū q̄mittit circa opus p̄prium. qđ
est cōsideratio hūitatis: ille nō mechanicę: qz aim a tali ope-
ad exteriora recedere mechanicę faciūt. q̄s rō hūana inue-
nit p̄pter corpis indigētas & necessitates. q̄ sunt lanificium
fabrilis nauigatio. agricultura. venatio. medicina. militaris.
In p̄dicta tñ acceptione hñ dialectica est ars: qz vna inter
septē p̄dictas liberales. Et s̄m̄ est sciētia qz vna triū sermo-
nialiu. Sed q̄ rōne ars artū & sciētia scientiarū nūcupef̄
inter ceteras: ad non propter obiecti vel subiecti dignitatē cō-
stat esse: cū hec inter ceteras theologia sit. Nec p̄pter certā
tudinē demonstrādi. ille em̄ mathematice sunt. Sed ideo oīm
liberaliu artū s̄r ars & scientiarū sciētia: qz illā oēs alie p̄-
supponūt. per ipsamq̄ dirigimur ad aliarū scientiarū cōclu-
siones probādas. Docet em̄ dialectica regulas consequētia-
les: & modos argumentationū q̄b̄ ex principis aliarū scienti-
arū possumus in eisdē sciētis p̄prias conclusiones in eui-
denti discursu inferre. at ex principis arithmetice: seu geo-
metrice: vel aliarū scientiarū inferūtur cōclusiones s̄m̄ for-
mā arguendi & p̄nam ostensam validā in dialectica. q̄ princi-
pia q̄sq̄ facillime applicare poterit prout voluerit. Scđo qz
hec sola ostēdit verū a falso discernere q̄ nihil p̄fectius. h̄z se-
em̄ sicut lumen illuminās intellectū n̄m̄ respectu veritatis
insequēde & fugiēde falsitatis. q̄re inter ceteras hñ merito
petrus hispa. h̄ nomē sibi vendicauit: eoq̄ illā insigniuit. Si
cui aut̄ difficile videat grāmaticā dialecticā p̄supponere: di-
co qđ grāmatica distingui solet. qđā em̄ est positiua q̄ docet
significationes terminorū. & hec prior est dialectica. nec illa
dialecticam p̄supponit. alia nō est q̄ s̄r regularis q̄ docet
per rationes congrue loqui & hec bene dialecticā p̄suppo-
nit. illas enim rationes non sine dialectica potest habere.
Quomplex autem sit dialectica: videbitur alias.

Textus.

Sed quia disputatio nō potest haberi nisi
mediate sermone, nec sermo nisi mediā
te voce, nec vox nisi mediante sono, ideo a so-
no tanq̄ a colori inchoandum est. Sonus est
quicquid ab auditu proprie & per se percipit̄.
Dico aut̄ proprie quia licet homo vel cāpana
audiat, hoc nō est nisi p̄ sonū suū. Sonorū
alius vox, alius nō vox. Sonus vox est idem
quod ipsa vox. Vnde vox est son⁹ ab ore ani-
malis prolatus: naturalibus instrumētis for-
matus. Naturalia instrumēta quibus vox for-
matur sunt nouē. s. guttur. lingua. palatū. qua-
tuor dentes, & duo labia. vnde versus. Instru-
menta nouē sunt: guttur: lingua: palatū. Qua-
tuor dētes & duo labra simul. Sonus nō vox
est quicquid generat̄ ex collisione duorū cor-
porū inanimatorū, vt fragor arborū: strepitus
pedū. Vocum alia significatiua: alia nō sig-
nificatiua. Vox significatiua est illa q̄ auditui
nostro aliquid representat, vt hō hōiem.
Vox nō significatiua est illa q̄ auditui nostro
nihil representat, vt buf. bas. Vocū significati-
uarū: alia significatiua naturaliter: alia ad placitū.
Vox significatiua naturaliter est illa que
apud oēs idē representat: vt gemit⁹ infirmorū:
latratus canū. Vox significatiua ad placitum
est illa q̄ ad voluntatē primi instituentis aliqd
significat: vt hō hōiem: equus equū. Vocum
significatiuarum ad placitum: alia complexa:
alia incomplexa: complexa: vt oratio: incom-
plexa: vt nomen vel verbum.

Circa hunc textum. breuiter dico qđ obiectum
sensu s̄m̄ Aristo. est sensibile. Sensibile aut̄ est qđ na-
tum est sensu percipi. Et hoc est duplex. qđā em̄ p̄ se sentitur:
quoddā p̄ accidēs, illud nō sensibile p̄ se sentit̄ qđ p̄ suam
propriā spēm sensum immutat. vt color visum: sonus aud-
itum. Sensibile p̄ accidēs est qđ non per propriā sed p̄ alie-
nā spēm sentit̄ vt campana p̄ spēm non auditur: & lapis in
specie coloris oculo cernit̄. hoc aut̄ cognoscitur eo qđ sub-
stantie p̄ proprias species sensum immutare nō pōt: qđ ma-
nifeste constat. nā p̄sentia sube panis ante cōsecrationem: et
eius absentiam facta cōsecratione sensu non percipimus.
Item sensibile est duplex. quoddā est sensibile proprium.
aliud nō commune. Sensibile propriū est qđ vno tñ sensu
natū est percipi: vt sonus ab auditu: color a visu. Sensibile
nō cōe est qđ plurib⁹ sensib⁹ natū est sentiri: vt magnitudo
q̄ non solū videtur visu: sed enā tactu tangit̄. sic & figura & re-
liq̄ sensibilia cōia q̄ sunt numerus: motus & tempus. Hec
tñ sensibilia cōia non sunt ita sensibilia per se vt sine alio sen-
sum immutare possint: sed cum sensibili per se mouent sensum:
non enim magnitudo sine colore videt̄: nec sine qualita-
te tangibili tactu percipitur. tamen per propriam speciem im-
mutant secundum tenentes illa esse accidentia distincta. et
ideo sensibile commune dicitur sensibile per se.

His predictis cōstat diffinitio soni s̄m̄ nata

Tractatus summularum.

In textu. **S**onus enim est q̄litas sensibilis q̄ ab auditu proprie p se percipitur, constat enā q̄re dicat, pprie, & q̄re p se: nā sonus est sensibile proprium & non cōe, item est sensibile p se & non p accidens: qui per nōticiam auditivam sensitivam ab auditu formaliter auditur. Effectiue vero talis nōticia a pōa & obiecto: vt inquit Augu. xi. de trinitate producit (ait) enim a visibili & vidente gigni visionem: similiter & auditiōnem ab audibili vel sono, et audiente vel auditu.

Item diffinitio vocis quam signat Petrus hispanus intelligēda est vocis complete perfecte. Exp̄mur enim orbatos dentibus impfecte loq̄, hoc tñ non obstante plura q̄ illa requirunt ad vocis pfecte formationem. Req̄runt enim & arteria vocalis & principaliter anima vt inquit Aristo. ij. de anima. Vox enim causatur ex aere inspirato ad arteriam vocalem & ibi subtiliato & iterum respirato seu emisso per cuius emissionem causatur sonus vox. **U**nde arteria vocalis est quedam grossa vena incipiens ab ore protensa vsq; ad pulmonem per modū fistule semper contigua gutturi. **E**x quo infero q̄ vox est sonus ab ore animalis prolatus vel equiualentis, non numerando instrumenta requisita ad vocis formationem: nam non omnia q̄ petrus hispa. signat necessario requiruntur, et plura alia (vt tactum est) etiam videntur requiri. Dixi in diffinitione vel equiualentis ad includendum vocem prolatam ab angelo in corpore assumpto. **I**nfero. ij. q̄ sonus tube vel fistule non est vox. **I**nfero. iij. q̄ sonus echon q̄ est sonus reflexus animalis potest dici sonus vox: licet non immediate causetur ab ore animalis. **E**t per oppositum diffinitur sonus non vox scz est sonus qui non est vox. Reliq̄ diuisiones in textu tacte ad lōgum in terminis sunt vise ideo, &c.

Sequitur textus de nomine.

Nomen est vox significatiua ad placitū sine tēpore, cuius nulla ps separata aliquid significat finita & recta. Vox in ista diffinitione ponitur loco generis. Significatiua ad differentia vocis non significatiue. Ad placitū ponitur ad differentia vocis significantis naturaliter. **S**ine tpe ponitur ad differentiam verbi qd̄ significat cū tpe. Cuius nulla pars sepata aliquid significat, ponitur ad differentia oratiōis, cui⁹ ptes sepate aliquid significant. **F**inita ponitur ad differentia nōis infiniti, qd̄ nō est nomē scd̄ m̄ dialecticū, sed nomen infinitū vt nō hō, nō equ⁹. **R**ecta ponit ad differentia nōim obliquorū, vt catonis catoni, q̄ non sunt nōia scd̄ m̄ dialecticū: sed sunt nōia obliqua vel casus nōim. **V**nde sol⁹ nōiatiu⁹ siue rectus dicit̄ esse nomē scd̄ m̄ dialecticum.

Tractaturi in hac parte de ppositione: cor responderem hic liber, petri hispa. libro enunciationū Aristotelis: primo de partibus integrantibus eādē ppōem agemus. **E**t prius de noie, dato tñ q̄ nomē sit triplex sicut & terminus. s. mentale, vocale, & scriptū: qz tñ coiter disputatio inter arguentem & rñdentē fit in voce: ideo in textu diffinitur nomen vocale, q̄ si nomen mentale vel scriptum velis diffinire: mutatis mutandis facile p ea q̄ dicta sunt in terminis de termino scripto & mentali diffinitiones signare poteris, cuius diffinitio in textu est satis clara: q̄ sic intelligitur. **N**omē vocale est termin⁹ vocalis significatiuus ad placitum incomplexus sine tpe finitus & rectus. **E**x q̄ sequitur ly buf non

esse nomen s̄m hanc diffinitionem. **S**equitur scdo q̄ h̄ cōplexū homo h̄ns albedinem s̄l̄r non est nomen: qz talis terminus est complexus, licet videat̄ equocatione de ly nomē necessario vtendum esse: nā hui⁹ ppōis buf est buf subiectū est ly buf, & s̄l̄r dicā de ly homo h̄ns albedinem. **Q**uare nomen bifariā capiet: vno modo p illo qd̄ potest reddere suppositū verbo, ppōis: & hoc modo q̄z illoz est nomen: enā nomen infinitum: Aristo. asserente scdo perherm. omnem affirmationem vel negationē ex noie vel noie infinito & verbo constare. **A**lio modo prout diffinitur in textu & sic correlatiua sunt vera: & nomē capitur stricta acceptione. **S**equitur tertio q̄ nomen compositae figure est nomen hac acceptione stricta velut ly equiferus: subordinatur enī simplici conceptui incomplexo comotiuo de materiali signati equum cōnotando ferocitate: & tunc partes illius nois compositae figure nihil significat: vt partes sunt illius nois: nā non habent terminos mentales correspondētes qd̄ subordinētur vt pres. & hoc est Aristo. in primo perhier. dicit: partes nois simplicis nec significat: nec vident̄ significare, nois aut̄ cōpositi h̄ videantur significare: non tñ significant, & h̄z nomen compositae figure possit diuidi in duas partes significatiuas vt ly paterfamilias: non tamen acceptas vt partes illius nois compositae figure: & ex quarum significationib⁹ resulter̄ signatio totius. **S**equitur quarto q̄ nullus obliquus nec adiectiuū adiectiue tentum: nec aliquod syncategoremā est nomē secundum hanc acceptionem: nam per ly rectus excludantur, capitur enī ly rectus pro termino q̄ significatiue sumpt⁹ pōt esse totale extremū in propōe simpliciter primis.

Sed cōtra diffinitionē primo principaliter arguit̄ de noie mentali significat̄ diffinitum & non diffinito ergo illa diffinitio nihil v3: p̄na est bona & aīa probatur: nam ista est p̄na: nomen mentale est nomen: & tamen ista est falsa: nomen mentale est vox significatiua, &c. ergo intentum.

Ad hoc argumētū rñdetur negādo aīa. **E**t ad p̄bationē dico q̄ diffinitū illi⁹ diffinitionis nō est ly nomen cōiter & vniuoce captū ad vocale & mentale & scriptū: s̄z est ly nomē vocale: qd̄ est mēbrū p̄tentū vniuoce sub ly nomē. **D**ixi vniuoce p̄tentū: qz nō dubito ly nomē vniuoce dici de vocali: mentali & scripto sicut & ly terminus: & ly ppō: & ly p̄na.

Alio modo ab aliis rñderetur tenentib⁹ ly nomē analogice dici: qd̄ non est mee opiniois, ad argumētū negādo aīa: & ad p̄bationē negat̄ q̄ de noie mentali diffinitur diffinitū ea acceptione q̄ t̄nerur prout ibi est subiectū caput enī pro noie vocali ratione p̄dicati coarctantis subiectum quod est analogum ad stādū pro membro analogato.

Pro cuius clariori notitia supponitur diffinitio termini equoci a cōsilio: vel analogi a nobis in terminis signata. **S**ilr recito duas propōes ibi. **E**t p̄ma est q̄ analogū p se sumptū stat p famosiori: & p̄ncipaliori signo. vt ly hō qd̄ est analogū ad hoīem viuū & ad hoīez pierū ista hō hō est aīal stat p hoīe viuo. tñc analogū stat p se q̄ non est determinabile respectu analogi: vt in hac hō est, vel quando non subicitur respectu predicati quod est analogatum.

Scd̄a regula est: talia sunt subiecta qualia p̄mittunt̄ ab eoz p̄dicatis, his p̄dictis sic respondētes dicūt q̄ ly nomen p̄ prius v3 de noie mentali: eo q̄ nomen mētale seipso significat: & p̄ posterius p similitudinem de vocali & scripto: eo q̄ mediāte mētali significant & nō seipso. **E**x q̄ p̄z has esse cōcedendas: omne nomē est mentale: omne nomē est vocale: omne nomē est scriptū. **S**ilr has esse negādas: nomen vocale est nomen: nomen scriptum est nomē: licet hec sit concedenda: nomen mentale est nomen. **S**cd̄o sequitur q̄ hec non est conuersio: nomen est nomen vocale ergo nomen vocale est nomen. **T**ertio sequitur hanc p̄nam non valere: omne nomen est vocale & omne nomen est mentale ergo nomen mentale est vocale. **N**ec silr hec omne nomē est vocale: & hoc nomen est aliquod nomen: ergo aliqd̄ nomen

non est vocale: p ly hoc demonstro mentale: qz in illis argi
in quatuor terminis: nec ille pmissis sunt nate inferre aliquā
conclusionē: Nec sicut ista pna valet: hoc nomen non est vo-
cale: et hoc nomen est aliqd nomen: ergo aliqd nomē non est
vocale. eo qz minor extremitas tenetur equo ce in minori z
in conclusione. ille in pmissis inferunt hāc aliqd nomen men-
tale nō est vocale. nec in dōuenit qz ly mētale addat in pēlu-
sione minori extremitati: vt termini teneantur vniformiter. z
sicut qz hec ppō omne nomen est vocale non hz hanc exclusi-
uam tm nomen vocale est nomen: sed hanc tantum nomen
vocale est nomen vocale. ¶ Quarto sequitur qz in hac pro-
positione omne nomen est mentale vel vocale: pro libito pōt
teneri qz subm capiantur solum pro nomine mentali: vt indif-
ferenter pro mentali z vocali: vel dicere qz capitur pro men-
tali cum p dicitū non sit mēbrū minus pncipale. ¶ Quinto
sequitur qz in hac ppōe omne nomē est vocale subm solū ca-
piat pro nomine vocali z sit hāc: hec tm omne nomen est h vo-
cale non videt pcedenda: qz p dicitū non est membrum di-
uidens illius diuisionis analogice: z ideo subm nō stat pmi-
erigentia illius: h em pcedit ois hō est pictus: non tm h ois
hō est h pictū. hz probabit aliqd dicit subm stare pro noie vo-
cali: hz non singlr pro demonstrato p dicitum. ¶ Sequit
ultimo qz ista est hāc z concedenda aliqd est nomen qd non
est vocale. sensus em eius est: aliqd est nomē mentale qd nō
est vocale: cum ly nomen in illa stet p se sumptū. ¶ Et si ar-
gumentemini probādo falsitate illius. inferendo ex illa hāc
aliqd est nomen z illud non est vocale: qz dicetis h pns eq-
ualere huic aliqd est nomen z illud nomen vocale non est
vocale. ¶ Rndetur breuiter cōcedēdo pnam primā z negā-
do falsitate pntis: Et ad probationem nego qz pns equalet
illi ostense. nā relatiuū illud supponit pro illo pro quo suppo-
nit suū asis. s. pro noie mētali. qre isti equalz aliqd est nomē
z illud nomen mentale non est vocale. z nō ostense.

¶ Nec censeo negādū esse ly hō ex primaria
z directa impositione hoies viuos sigre: z consecutiue z se-
cudario propter similitudinē hoies pictos lapideos z terreat
iste em cōiter concedūtur: aliqd hō est pictus: aliqd hō est la-
pideus. zc. ergo subm z p dicitum supponit pro eodem et
sigt idē. z sic subiecta illaz signt hoies lapideos z pictos:
z nō alia signtione qz ad placitū: cū ab illa propter depositio-
nem possint cadere: z nō proprie: qz non ex pmaria z directa
impositione: s. secundario z consecutiue z propter similitudinē:
z sic improprie. ¶ Et ad rōem quā qdā facit in oppositum.
Qn em argumentat: si ly hō in voce sigret hoies viuos: et
propt similitudinē hoies pictos: seqret eadem rōe conceptum
hoim representatiuū in aia sigre hoies pictos propt similitudi-
nē. pna nihil valz: nā ly hō in voce sigt illa sigra ex libera z
volūtaria impositione: z alia consecutiue: z sic etiā ad placitū
z liberet: hoc mediātibz diuersis conceptibz. Cōces-
ptus aut hoim in aia sigt naturalr: z vt naturalis similitudo
illā rē cuius est naturalis similitudo formāl. z sic cum sit nau-
ralis similitudo hoim viuoꝝ solū: illos solos sigbit: z nullo mō
hoies pictos: cum illoꝝ nullatenus sit naturalis similitudo.
nec aliq sit conuenientia essentialis repibilis inter hoiem vi-
uum z hoiem pictū: a qua talis conceptus incomplex ab-
solutus hominum representatiuus possit abstrahi.

¶ Secūdo sic argumētōr cōtra illā pncipalē
diffinitionis. s. finita. nullus est dabilis terminus infinitus: s. illa
particula est supflua: a his probat: nā si daret, maxime i mē-
te: hz hoc non qd probatur nā ille sigret naturalr proprie: hz
hoc est fallum: ergo, minor probatur: nā vel esset notitia vel
actus: sed nec hoc: nec illud: ergo intentum.

¶ Ad hoc argumētū quod querit an termi-
ni infiniti sint complexi: sicut de modo signdi eoz: pmo fuit
positio antiquoz. s. manutiani, hentisberi z pauli veneti asse-
retū finitū infinitū esse terminū incomplexū. Dicūt nāqz ly
non hō subordinari conceptui simpliciter cōnotatiuo signti ali-
qd cōnotando illud non esse hoiem. Et fm hunc modum

dicendi inferatur non oportere quēz conceptum simplicem
z incomplexum abstrahi a conuenientia essentiali vel acci-
dentali: sed potius a dīa: vt patet de termino infinito.

¶ Secūdo inferatur quēlibet terminum infini-
tum significare quodlibet ens. hz non possit supponere nisi
tantum pro illo cui conuenit eius formale significatum.

¶ Tertio inferatur qz ly non nō hō subordi-
nabitur conceptui hoim representatiuo. nā non videt cui cōce-
ptui cōnotatiuo possit subordinari: z pnr respondēdo esset
affirmandum intellectum non posse addere negationem illi
conceptui hō in mente: quia nulla negatio est dabilis in mē-
te vt aliq dicunt. z sic ista ppropōis homo non est aial copula
erit vnicus actus signtis vnitue z negatiue. vel fm alios hz ne-
gatio possit ferri in copulā ppropōis mentalis sicut proprium
est aduerbio esse determinatiuū hbitū non pōt ferri in aliqd
categoriā: z hoc est satis probabiliter dictum.

¶ Alius est modus dicendi cōis pro quo sup-
pono qd dictum est in terminis de negatione negati z infini-
tanti. z sicut qz terminus infinitus est aggregatū ex aliq finio
infinitate z negatione infinitante vt ly non hō. z quid sicut sit
terminus infinitus: z qd terminus finitus. vt ibi breuiter dictū
est. qbus visis constat finios infinitos subordinari actui z
conceptui: sic esse finios cōplexos naturalr pprie signtes
de signtione pncipali id qd sigat p terminū infinitatū. z signtione
totali qd hz aliqd ab illo qd sigat per terminum infinitum ab-
negatiue. sicut em officiu z signtio negatiuis negant tēte est
ponere oppositū i qd fert sicut malignātis nature: ita signtio
negationis infinitantis est ponere oppositum termini quem
infinitat: z determinat. itaqz eius signtio est facere qz intellectu
concipiat oppositū illi qd sigt terminus quē determinat: non
p notitiā in quā agit: sed p aggregatū ex notitiā tali z negatio-
ne infinitanti. sicut in hac ppōne hō non est aial intellectus
intelligit p dicitum remoueri a subiecto z illud non concipit
p ly est solum: nec p negationem solum: sed p aggregatū ex
copula z negatione. sic p ly non homo concipit q non sunt
hoies. z ea non concipit p negationem: nec per ly hō: hz p to-
tū aggregatū. ¶ Et qz infero qz tale cōplexum sigat aliqd qd
p nullā ptem eiū aliq mō signtur. imo z pro illo supponit: vt ly
non homo sigt equū pro q supponit: hz signtio eius resultat ex
signtionibz pncipalibz. ¶ Secūdo sequitur aliqd aduerbiū esse deter-
minatiuū nois ex modo signdi eius. p. de negatione infini-
tāter tenta. ¶ Tertio sequitur qz dat aggregatū ex determina-
tione z determinabili qd nullatenus pōt supponere p illo pro-
q suum determinabile est natum supponere. p. de ly nō hō.
¶ Quarto sequitur qz hz negatio infinitanter tenta non distri-
buat extra ppōem: signt in distributiue. qd est dictū q potest
distribueri: si ponat in ppōe. ¶ Ultimo sequit illā negationē
infinitāter tentā facere terminū quē determinat afr accipi
ab intellectu qz acciperetur sine illa. vt p. in illo termino nō
homo. nā p eiū determinabile intellectus cōciperet hoies possi-
tue seu affirmatiue z rōe de ly non q est determinatio cōcia-
pit illos abnegatiue eo mō q superius dictū est. An finiti con-
tradictorii possint verificari de eodē vel falsificari: breuitatis
causa nūc relinq illud breuiter tractatur in oppositiōibz. et
p hec p. ad argumētū in forma fm duos modos dicendi.

¶ Tertio pncipaliter arguitur cōtra diffini-
tionē z pncipalr cōtra illā pncipalē: recta. ly hois est totale ex-
tremū: p. in hac leo est hois vbi est p dicitum: ergo est no-
mē. z per pns superflue ponitur illa particula.

¶ Ad hoc argumētū est vnus modus dicēdi
hieronymi pardo in sua medulla asserentis quēz obliquū
esse terminū cōnotatiuū: vt ly hois: de materiali supponētē
p aliq cōnotādo qz sit hois. z sic concedit obliquū finioꝝ
singulariū esse finios cōes. z p pns quemz obliquum esse
terminū: hz hoc est ptra mētē Arist. z ptra mētē cōem: ideo
relinquitur. ¶ Ideo afr rndet ad argumētū negādo qz obli-

Tractatus summularum.

quus obliq̄ tenet sit nomē: et ad probationē pcedo q̄ ly hoīs est p̄dicatū: s̄z ibi non tenet obliq̄ imo ly hoīs ibi est obliq̄ et recto, subordinat̄ em̄ huic complexo hoīs ens: et illō p̄plexum (vt p̄stat) est recto et obliq̄. ¶ Sed p̄tra h̄ sic argumentor: adhuc pure obliq̄ capiēdo ly hoīs est nomē: s̄ illa p̄ticula recta non b̄t ponit̄ in diffinitione. p̄na est bona, āns probat̄: subordinat̄ noi mentali s̄ est nomen, āns probat̄: subordinat̄ notit̄e hoīm rēpresentatiue: et illa est nomen s̄ subordinat̄ noi, maior probat̄ ly hoīs et ly homo sunt t̄mini synonymi q̄ntum ad significationem essentialē: q̄z vtrūq̄ signi hoīs: et in aia nō ē nisi vna notitia hoīs rēpresentatiua absoluta. et sic seq̄t̄ q̄ illi subordinat̄. ¶ Ad h̄c replicā r̄sident negādo āns, et ad probationē negat̄ āns. et ad probationē āns concedo q̄ ly hoīs subordinat̄ notit̄e oīm hoīm rēpresentatiue: et non eisdē cui subordinat̄ ly homo. et fateor q̄ ly homo et ly hoīs sunt t̄mini synonymi q̄ntum ad significationē essentialē: s̄z non q̄ntum ad significationē accidentālē: nā ly hoīs subordinat̄ notit̄e hoīm rēpresentatiue q̄ signi hoīs gr̄maticalr p̄ modū vt cuius, et ly homo notit̄e hoīm significati hoīs p̄ modū vt q̄d et i recto. et h̄ sufficit ad h̄ q̄ ly homo sit nomē et non ly hoīs. ¶ Sed p̄tra h̄ ab aliq̄ replicat̄, h̄ notitia hoīs et notitia hoīm in recto sunt eiusdē speciei s̄ faciunt vna notitiā / et p̄ h̄s ly hoīs eidem notit̄e subordinat̄ cui ly homo, nā alias dato opposito seq̄ret̄ q̄ q̄uis haberem notitiā hoīm non possem formare mentālē ultimā huius propositionis leo est hoīs: quin haberem nouam aduertentiam circa homines. et nouam notitiā formarem, quod videtur absurdum.

¶ Ad h̄c replicā r̄spondeo q̄ notitia hoīm in recto et in obliq̄ sunt eiusdē speciei essentialis: q̄z de significatione essentiali significat̄ idē: s̄z non sūt eiusdē sp̄ei accidentalis: cū de significatione accidentali et gr̄maticali nō significet eodē modo: et h̄ sufficit ad h̄ vt ly sint in aia non faciāt vna notitiā s̄m intensionē, nā ār̄ intellectu tēdit in obiectū formār̄ p̄ ly homo, et ār̄ p̄ ly hoīs et ideo medietas huius notit̄e hoīm i aia cū duab̄ q̄rtis faciūt vna: s̄z ā q̄z illarū differat, accidentāl̄: q̄z non ār̄ tēdit in obiectū p̄ medietatē q̄z p̄ totā: neq̄ alio modo conat̄ ad productionē medietatis et cuiusq̄ q̄rtis, et q̄si inferet̄ q̄ q̄uis h̄rem notitiā hoīm non possem formare mentālē huius leo est hoīs: q̄n formare nouā notitiā hoīm rēpresentatiua: concedo illatū: si p̄ma notitia est notitia cui subordinat̄ ly homo: nec inde seq̄t̄ aliq̄d absurdū, vt p̄tz intelligēt̄. ¶ Nec propt̄ h̄ argumēta apparet deserētū esse eodē modū, s̄z hic modus sit subtilis. ¶ Pro cuius cois modi intelligēt̄ia est afferendū breuē accidentia gr̄maticalia variat̄ia v̄tate v̄t falsitatē, p̄p̄ōis in mēte reperiri: vt sūt casus, nūmerus, et p̄paratio respectu noim, respectu ho hoib̄, mod̄, tēp̄, nūmerus, et p̄sona, accieēt̄ia ho gr̄maticalia non variat̄ia v̄tate v̄t falsitatē propositionis nullatenus reperit̄ur in mente, s̄z solū sunt inuenta propt̄ f̄monis ornatū et congruitatē, vt sunt gen̄, figura, et declinatio, p̄z nā ly lapis et p̄tra s̄z sint diuersi ḡnis et diuersē declinationis: subordinat̄ur t̄n eidem p̄ceptui mentali i aia, cui non p̄ueniūt illa accidentia, nec in hoīs reperit̄ur in mente illa accidentia q̄ sūt p̄rogatio et figura. ¶ Aliq̄s probabit̄r asserit aliq̄n gen̄ reperiri in mente, nā ista est h̄a q̄z homo currit: hac existente falsa q̄z homo currit in aliq̄ casu et illa variatio v̄tatis v̄t falsitatis est propt̄ diuersum gen̄. s̄ fatendum est genus reperiri in mente, quod mihi bene videtur. An pronomen sit nomen ex dictis in terminis constat, et hec de nomine,

¶ Sequitur textus de verbo.

Verbū est vox significatiua ad placitū cū t̄p̄e cuius nulla ps separata aliq̄d significat: finita & recta, cū t̄p̄e ponit̄ ad differentia noīs q̄d significat sine t̄p̄e. Finita ponitur ad differentia verbi infiniti: vt non currit nō labo

rat: q̄ non sunt verba secū dū dialecticum: sed verba infinita. Recta ponit̄ ad differentia verborū obliq̄uorū vt currebat: cucurrit: q̄ non sunt verba s̄m dialecticū: sed verba obliq̄a, vnde solū verbū p̄sentis t̄p̄is indicatiui modi secū dū dialecticū dicit̄ esse verbū. Reliqua vero verba eiusdē modiet aliorum modorum dicuntur obliq̄a. Alle vero particule ponuntur hic eadem ratione qua ponebantur in diffinitione nominis. Et sciendum est q̄ dialecticus solum ponit̄ duas partes orationis, s̄. nomen & verbum, alias autem appellat̄ syncategorematicas, i. cōsignificatiuas.

¶ Visa diffinitione prime partis integrantis enunciationem: nūc diffinit̄ scda ps q̄ h̄bū est, q̄ diffinitio sic intelligitur, verbum vocale est terminus vocalis incompletus significans ad placitum cum tempore finit̄ et rectus.

¶ Circa quod idē quod dictū est de noie, s̄. q̄ analogice s̄z: poterit dici de h̄bo, s̄z semp̄ sentio vniuoce dici de mentali vocali et scripto. ¶ Et q̄b̄ diffinitionib̄ p̄z q̄ stricte, Aristot̄, et Petr̄ h̄spa, diffiniāt nomen et h̄bū, cuius ratio est: q̄z intēdit̄ determinare de propositione simpl̄ p̄ma: cuius v̄tates non p̄ alias propositiones dignoscit̄: s̄z aliarū propositionū v̄tates p̄ eadē t̄p̄e p̄ radicem v̄tatis dignoscunt̄: q̄ extali noie et h̄bo p̄ficitur h̄ em̄ non cognoscit̄ h̄a adā fuit: nisi q̄z aliq̄n h̄ fuit h̄a adā est, et hec antich̄rus fuit cognoscitur falsa: q̄z nunq̄m hec fuit vera antich̄rus est. Item propositiones extremorū complexorū ad extrema incompleta reducunt̄. ¶ P̄tz s̄str̄ q̄re (vt superius dictum est) determinat̄ de noie et verbo vocali: eo q̄ nobis sunt accomodatiora ad disputandum: licet mediantibus mentalibus significant, mentales autem naturalius et proprius: cum seipsis significant.

¶ Circa hec primo dubitat̄ an verbum adiectiuū sit incomplexū: et an ratione sui sit infinitabile. ¶ Secūdo dubitat̄ an verbū infinitū p̄dicet̄ t̄a de eo q̄d est q̄d de eo q̄d non est. ¶ Tertio dubitat̄ an h̄bū significet t̄p̄s: vel cū t̄p̄e. ¶ Quarto dubitat̄ an h̄bū possit absolui a t̄p̄e. ¶ Circa p̄mā p̄tem dubij p̄mi est duplex mod̄ dicendi, v̄t est asserēs esse incomplexū, et tunc fatendum est q̄ ly currit non equales in significādo ly est currens: s̄z b̄n in p̄sequēdo. ¶ S̄str̄ seq̄t̄ q̄ idem est i mente copula et p̄dicatū, et q̄ idē t̄mini mentalis eō p̄ncipalr̄ significat naturalr̄ p̄p̄e aliq̄r̄ et aliq̄d: q̄ videtur ponere equocationē in mente. ¶ Alio est mod̄ quem tetigim̄ in t̄minis p̄ breues q̄sdā propositiones affirmādo h̄bū adiectiuū nec esse complexū nec incomplexū: imo nec esse h̄bū nec t̄mini, s̄z esse h̄bum et p̄ticipium et t̄mini, subordinatur enim verbo substantiuo et participio, que non faciūt vnum conceptum nec complexum nec incomplexum.

¶ Sed cōtra hūc modū aliq̄s argumētatur: si h̄ esset verū seq̄ret̄ illā p̄ticulā positā in diffinitione h̄bi esse sup̄flue positā: q̄d p̄bat̄ nā maxime esset ad excludendū verbū infinitū: s̄z nullū h̄bū est infinitabile s̄ intentū, maior est nota, minor probat̄: nullū est h̄bū s̄m h̄c opinionem nisi ly est tertium adiacens: q̄z omne aliud est cōplexū: sed ly est tertium adiacens non est infinitabile cū solū v̄nitue significet aliq̄r̄. q̄re tūc negatio efficiet prop̄ōem negatiuā et non de h̄bo infinito. ¶ Itē seq̄ret̄ q̄ t̄m esset vnicū solū h̄bū s̄m dialecticū: cū omne aliud includat suū p̄ticipiū: et sic sit cōplexū: s̄z h̄ est falsum et contra mentē Aristot̄, asserentis ly currit esse incomplexum. ¶ Ad h̄c argumēta breuē r̄spondeo, ad p̄mū negādo q̄ sup̄flue ponatur illa p̄ticula finita: s̄z enim verba

infinita excluderentur p̄ aliā p̄ticulā: ponit̄ tñ ad maiorē ex-
plicationem, & concedo q̄ nullum est v̄bum infinitabile rōe
sui: s̄ rōe sui p̄icipij inclusi. & fateor q̄ ly est tertiū adiacēs
non est infinitabile. **¶** Et q̄ seq̄tur solutio secūde p̄tis dubij
q̄ talis pp̄ō de v̄bo infinito erit affirmatio cū negatio nulla
tenus cadat in copulā: s̄ in p̄icipiū, & ita v̄bū adiectiuū nō
erit ratione sui infinitabile: sed ratione sui p̄icipij inclusi.

¶ Et ad fm̄ r̄ndetur concedendo illatū: & fateor q̄ Aristo.
exemplificat de ly currit inter incompleta. s̄ dico q̄ exem-
ploz non requiritur v̄itas: imo fm̄ eū exempla ponim̄ non
vt ita sint: sed vt per ea addiscētes intelligant. nec nego q̄n
ly currit ponatur in p̄dicamento (s̄ prope non dicatur po-
ni) ratione sui p̄icipij, vt alias videbit̄: cū non sit complexū.

¶ Scdm̄ p̄mū modū dicendū: v̄bū adiectiuū q̄d est incom-
plexū est infinitabile negatione cadēte i v̄bū non fm̄ signifi-
cationē dicūt fm̄ quā s̄ḡt aliq̄r: s̄ fm̄ quā s̄ḡt aliq̄d. & ideo
talis pp̄ō non erit negatiua: & sic fm̄ eos non sup̄flue ponit̄
illa p̄ticula finita. **¶** S̄ cōtra h̄ sic argumētōr: impossibile
est q̄ illa negatio mentalis cadat in ly currit simplex et in
complexum: q̄n cadat in eī significationē simplr: s̄ eq̄ p̄nci-
palr significat aliq̄d & aliq̄r s̄ v̄trāq̄ negat. & sic talis pp̄ō
erit negatiua. & nullo pacto affirmatiua. **¶** Nec sufficit po-
nere aliquā libertatē in potentia ratione cui⁹ ferat negatio-
nem in v̄bū fm̄ vnā significationē & non fm̄ aliā: q̄ cum ta-
lis negatio sit agens naturale et an: epositum ly currit sim-
plex incomplexum: aget simplr in ipsum quod est intentū.

¶ Ad scd̄m̄ dubiū: tot quot capita: sunt sentē-
tie: aliq̄b⁹ dicētib⁹ h̄c esse verā sortes nō lāguet: capiēdo ly
non infinitat̄: etiā si sortes nō sit, q̄d non est ita cōiter: cel-
sum: cū sit affirmatiua de subiecto non supponente. Et etiā
est contra mentem Aristo, vltimo ca. p̄m̄i p̄oz ponentis dif-
ferentiam inter affirmatiua de predicato infinito & negati-
uam. asserit em̄ q̄ negatiua nihil ponit affirmatiua v̄o sic.

¶ Quare alij illud Aristo, in p̄mo p̄hier. capite de v̄bo: v̄bū
infinitū in q̄ly est ita in eo q̄d est q̄ in eo q̄d nō est. dicunt in-
telligi: in eo q̄d est in affirmatiua: & de eo q̄ non est in nega-
tiua: q̄d non v̄ esse de mente Aristo, cū h̄ etiā conueniat v̄bo
finito. **¶** Alr̄ v̄o asserit maioris q̄. s̄. v̄bū infinitū significat̄ de
termino supponente pro re que est: & etiā de re q̄ non est. i.
de re abnegatiue ipotata p̄ terminū. & sic aliq̄ modo significat̄
tur de re que non est. **¶** Alij dicūt sic debere intelligi. significat̄
tur de re q̄ est ens. & de illo q̄d non est ens. vt ppl̄s nō currit
sicut etiā (inquit) nomen infinitū p̄dicatur de eo q̄d est ens.
& de illo quod non est ens. vt populus est non lapis et sor-
tes & plato sunt non lapis. Elige quod malueris.

¶ Ad tertiū dubiū r̄ndeo breuiter p̄ pp̄ōes.
p̄tia est. nullū v̄bū de s̄ḡtōe essentiali significat̄ t̄ps. h̄ est
nota. nā oē v̄bum de tali s̄ḡtōe s̄ḡt aliq̄r v̄nitue v̄nitudo
subiū cū p̄dicato. & nō solū h̄ mō: v̄z denotādo p̄uenientā
rei s̄ḡte p̄ subiectū p̄ q̄ supponit ad rem s̄ḡtam p̄ p̄dicatū.

¶ Scd̄a pp̄ō est. p̄babile est dicere nullū ver-
bū de s̄ḡtione accidentali seu grāmaticali t̄ps s̄ḡre. s̄ sit ve-
rū dicere ipsum v̄nire essentialr mō p̄dicto mō q̄dā s̄ḡndi
grāmaticali p̄ tpe p̄senti v̄l p̄terito. s̄ t̄ps ip̄s non significat̄:
neq̄ connotet: sicut d̄z ly albu p̄ formali s̄ḡre albedinē mo-
do q̄dā s̄ḡndi grāmaticali. put inherētē subiecto: s̄ nō si-
gnificat̄ inhesionē. & sicut d̄z ly h̄ s̄ḡre materiā et formam
modo q̄dā s̄ḡndi grāmaticali. i. p̄ modū v̄nt: s̄ illd̄ nō p̄no-
tet. **¶** Et si p̄tra h̄ arguas p̄ hanc pp̄ōem h̄o est aial intelle-
ct⁹ intelligit rē s̄ḡtā p̄ subiū p̄uenire rei s̄ḡte p̄ p̄dicatum p̄
tpe p̄nti: s̄ intellect⁹ intelligit t̄ps & non p̄ subiū neq̄ p̄ p̄di-
catum: s̄ p̄ copulam. igitur copula s̄ḡt tempus v̄l cum tpe.
¶ Ad h̄ argumentum r̄ndetur cōcesso an: negādo p̄nam.
s̄ em̄ ly est v̄niat mō q̄dam grāmaticali q̄ p̄dictū est: non tñ
in sua representatione includit tempus.

¶ Tertia pp̄ō. etiā p̄babile ē verbū de signifi-
ficatione prop̄a s̄ḡre aliq̄r v̄nitue denotādo p̄uenientiam

inter res s̄ḡtas p̄ subiū & p̄dicatū: h̄ in ordine ad aliquam
differentiā t̄pis. ip̄m q̄dē t̄ps min⁹ p̄ncipalr s̄ḡndo. nec in-
de seq̄ret esse categorēma: q̄ etiā s̄ḡt aliq̄r p̄ncipalr. Nec
s̄l̄r seq̄t eē t̄minū p̄notatiū: q̄ nō est t̄min⁹ categorēmati-
c⁹. q̄d dicere op̄z. & p̄ h̄ statōria s̄ḡndi cū tpe v̄bi & p̄icipij.
¶ Et si argumētōm: q̄ Aristo. inq̄t ip̄m q̄dem nihil esse. i.
nihil significare. s̄ significare quandam p̄positionem quā si-
ne extremis non est intelligere. & videtur q̄ nullo modo si-
gnificet talr tempus. **¶** Ad h̄ r̄ndetur illd̄ esse v̄z de signifi-
catione essentiali & p̄ncipali: s̄ nō de significatione min⁹ p̄n-
cipali. Nec inconuenit in aia dari t̄minū incomplexū significā-
tem aliq̄r & aliq̄d. h̄ tñ non eq̄ p̄ncipalr: s̄ vnū p̄ncipalr et
aliud min⁹ p̄ncipalr. **¶** Nec s̄l̄r seq̄tur istā esse falsam. deus
est (deo adhuc destruyente temp⁹) capiēdo temp⁹ p̄ ip̄o p̄mo
mobil: (vt dicūt noiales:) v̄l p̄ illo accidenti successiuo men-
suratiuo motus primi mobilis. q̄ s̄ non esset tempus tale
p̄hysicum pro quo v̄niret: tñ v̄niret pro tpe: quod est dura-
tio rei. & omne illud deus non potest destruere: q̄ suam du-
rationem non potest destruere. Nec inconuenit q̄ deus sit
isto modo tempus p̄teritum & futurum: capiēdo p̄tes
ritum et futurum prout non distinguitur contra p̄sens.

¶ Si q̄ratur tñ: pro quāto tpe licet copulam
v̄nire: **¶** R̄ndeo q̄ pro instanti: vel tpe potest v̄nire: & sic q̄si-
d̄z q̄ vnū p̄ tpe: est intelligendū v̄l pro instanti. aliq̄n etiā
v̄nit pro tpe fm̄ exigentiam t̄minoz q̄s v̄nit. vt dies est. an-
nus est. si vero absolute ponatur: v̄nit in ordine ad omne tē-
pus. & sic copula p̄senti & p̄teriti v̄niant pro eodē tpe: tñ co-
pula p̄teriti v̄nit p̄ modū p̄teritionis: & copula p̄senti p̄ mo-
dū p̄sentialitatis. **¶** An tñ copula possit v̄nire pro aliq̄ instan-
ti discrete sic q̄ non: pro alio: vel pro aliquo tempore discre-
te: sicut actus demonstratiuus non potest demonstrare aliq̄
q̄ obiectum a quo fuit causatum. Respondeitur q̄ sic.

¶ Ad quartū dubiū respōdeo, q̄ verbū ab-
solui a tpe stat bifariā. vno modo absolui a tpe. i. v̄nire nul-
lum t̄ps importando: v̄l absolui a tpe. i. omne t̄ps indifferen-
t̄ importare. **¶** Tūc r̄ndeo p̄ p̄opōes. p̄ma est. p̄mo mō v̄bū
bū p̄t absolui a tpe. h̄ probat̄: potest em̄ intellect⁹ produce-
re actum v̄nientem subiū cum p̄dicato denotando identit̄-
tatem rei ad rē: & non in ordine ad t̄ps aliq̄d. & sic ly est non
erit v̄bū acceptione Petri hispa. nisi diceretis q̄ tunc ipotata
ret durationem: & hoc sufficere ad hoc q̄ esset verbum: sed
tunc esset difficultas: an posset dari talis actus non importā-
do tempus nec durationem.

¶ Scd̄a pp̄ō: licet reales asserāt has esse veras.
h̄o est aial. h̄o est risibilis. triāgul⁹ h̄z tres angulos propter
verā habitudinē p̄dicatoz ad subiū in p̄mo & scdo mō dicē-
di p̄ se. & ideo copulas in illis absolui a tpe scdo modo: noia-
les tñ negant v̄bū in illis propter causam dictam absolui a
tpe. imo illas dicunt simpliciter contingentes. & si illas con-
cedant necessarias: h̄ erit modificando copulas: vel i sensu
conditionali & non alr. non nego tñ q̄n simplr possit dari v̄n-
actus v̄balis v̄nientis in ordine ad quoz differentias tem-
porum. Quomodo ceteras partes orationis appellet logi-
cus syncategorematicas: hoc ex terminis notum est.

¶ Sequitur textus de oratione.

O Ratio est vox significatiua ad placitum
cui⁹ p̄tes sepate aliq̄d significāt. hoc to-
tū cui⁹ p̄tes sepate aliq̄d significāt: ponit̄ ad
d̄ctam nois & verbi quoz t̄ p̄tes sepate nihil
significāt. Reliq̄ aut̄ p̄ticule ponūtur hic eadē
rōe qua in diffinitione nois & verbi ponebā-
tur. Oronū alia p̄fecta: alia imp̄fecta. oīo p̄fe-
cta est illa q̄ perfectum sensum generat in aīo

Tractatus summularum.

auditoris ut hō currat. oīo imperfecta est illa q̄
imperfectū sensū genat in aīo auditoris ut hō
alb⁹. Orationū perfectarū alia indicatiua ut hō
currat. alia impatiua ut petre fac ignē. alia op-
tatiua: ut utinā essem bonus cleric⁹: alia cōiun-
ctiua: ut si veneris ad me dabo tibi equū. alia
deprecatiua ut miserere mei de⁹. Harū autē ora-
tionū sola indicatiua oratio dicitur esse ppō.

¶ Diffinitio oratiōis signata in textu est sic
intelligenda: oīo vocalis est terminus vocalis hīs plures
ptes signates ad placitum iuxta significatiōē totius formalis
vel equaliter. q̄ diffinitio claret p ea q̄ dicitur sunt i terminis.

¶ Ex quo infero ly. a. in casu cōiēse orōnem et ppositionē.

¶ Si r infero posita equiuatione orōnis (sicut de noīe et
hōbo dictū est) hāc esse orōnem buf est buf. **¶** Infero etiam
q̄ respondēs interrogāti virū magister legit. p ly nō: r fidet
p orōnem: cū ofoni subordinet. **¶** Alterius diuidit orōnem
in perfectā et in imperfectā. diffinitio orōnis perfecte fm q̄ exēpli-
ficat sic videt intelligēda: est oīo nō interrogatiua in q̄ recte
reddat suppositū verbo. etiā p oppositū de imperfecta dicē-
dum est. **¶** Et si arguas contra ultimā p̄ticiulā. hōiem esse
aīal synonyme signat cum illa homo est animal: sed illa homo
est animal est oratio perfecta: ergo et alia.

¶ Rndetur negādo maiorē: saltē de significa-
tiōe grāmatali q̄ videt variare sensū perfectū et etiā ppōale.
et ideo dico sensū alteri nō bñ explicari p illā. neq̄ synony-
me simplr: s; p hāc q̄ hō est aīal: vbi ly q̄ solū ponat ad ex-
plicandū signatiōē. s; ly q̄ nō sit ps significatiōis illius.

¶ Sequitur textus de propositione.

Propositio est oratio verum vel falsum
significans indicando ut homo currat.

¶ Postq̄ Petrus hispa. ptes integrantes ppō-
nem diffiniuit: nūc hō ppōnem diffinit. q̄ diffinitio sic intelli-
gitur. Propō est oīo hē vel false significās indicādo. ly ver-
em et ly falsum in textu non capiunt p̄tice intentionālī nec
scōe intentionālī ut verū valeat ppō hā et falsum ppō falsa:
sed adverbialī. Et ita signē hē est signē rē taliter se hēre q̄r
se hz: vel non talr se hēre q̄r non se hz: q̄d idem est ac si dica-
tur significare ita esse sicut est: q̄d se extendit (ut inquit ma-
ioris) etiam ad negatiuas et ad ppositiōes de extrinseco tē-
pore. p̄tice p̄ticiula ponitur ppter affirmatiuā verā. Scōa
ppter negatiuā. Signē false hō est signē rem talr se habere
q̄r non se hz: vel rem non talr se habere q̄r se hz. Eodem
pacto ponitur p̄tice p̄ticiula ppter affirmatiuā: et scōa ppter
negatiuā falsas. Ex q̄b⁹ facile constat qd sit ppō vera et qd
ppō falsa. Quid hō sit ppō possibilis: et qd impossibilis: qd
necessaria et qd contingens id resolute i terminis visum est:
et alias largius videbitur. **¶** Posset tñ q̄ri an eadem propo-
sitiō esset hā et falsa necessaria et contingens possibilis et im-
possibilis. Ad qd rndeo breuiter per tres ppōes. p̄tice est
impossibile est eādē mentalem ultimā fm naturalē pro-
p̄tice signatiōē esse veram et falsam: necessariā et contingentē.
et c. hō ppō est nota. Scōa ppō. eadem ppō vocalis est hā et
falsa. necessaria et contingens. possibilis et impossibilis: p̄tice de
hac nō deus est. Tertia ppō impossibile est eādē ppōem
vocalem vel scriptā fm eādē signatiōem esse verā et falsam.
necessariā et contingentem. et c. **¶** S; circa textū mouet diffi-
cultas: an illa p̄ticiula indicādo supflue ponat. Ad qd rndeo
nulli esse dubium: quin semota illa p̄ticiula: diffinitio esset bo-
na propōis in cōi: sed fatendum est illā poni ad maiorē ex-
plicationem. Nec aliquo pacto volo concedere orationē op-
tatiuā esse ppōem: ut aliq̄s concedit: cū illud sit p̄tice mentem

Aristo. exp̄tice in de enunciatione dicentis: de p̄tice oīo q̄-
dem est. sed nec hā nec falsa. Solā em hē vel false significā-
tem asserit esse enunciationem. et illā ex hōbo vel casu hōbi esse.
inquit em exp̄tice q̄ si non sit ex illo hōbo est: aut fuit: aut erit:
nullatenus erit propō. aliasq̄ ab illis appellat rhetorice vel
poetice p̄tice ratiōis esse: et nō logice. **¶** Sed tūc est argumē-
tum de hac propōe. si homo curreret homo moueret q̄ non
signat indicādo: cū nō ex hōbis indicatiui sint ptes. **¶** Ad qd ar-
gumentū non est concedendū: ut aliquis concedit: ptes illi
subordinari propōib⁹ indicatiui: q̄ tūc nullū completū pro-
pōale daret in mēte pari rōe. et sic oīs oīo coniunctiui mo-
di subordinaret propōi: qd est manifeste falsum. **¶** Quare
qd resolute videt mihi dicendū imp̄tice ratiōis est Aristo. et
Petrū hispa. diffiniuit propōem in cōi ad categoricā et hypo-
theticā: non tñ in tota sui cōitate: s; stricte pro enunciatione
vel propositione categorica vel ex categoricis p̄tice compo-
sita: non autē ex ofonibus composita. q̄s ille asserit esse cōi-
derationis rhetorice vel poetice: et hoc pacto facile diluunt
argumentum. nec in hoc est immorandum.

¶ Secundo posset dubitari an ppō de signis
signatiōe totali et ppōali significet aliqd vel aliq̄r vel aliqd aliq̄li-
ter. Sup h breuiter in terminis est recitā duplex mod⁹.
¶ Cōis tñ modus tenet: cū significet hē vel false: illā signē ali-
q̄r vel aliqd aliq̄r: ut tenet hieronym⁹ par. satis bñ: ut ibi
dictū est. **¶** S; pro alia pte si q̄s argumentet hō est aīal signat
hōiem esse aīal: et hōiem esse aīal est hō existens aīal: qd est
aliqd: s; ppō signat aliqd. **¶** Ad h rndeo signatiōē illi propōis
homo est aīal non bñ explicari p illū completū hōiem esse
aīal: s; p hoc recte q̄ homo est aīal ut dictū est i cap. de orō-
ne. vel alr dicit q̄ illud dictū pōt vno mō capi categorematice:
et sic hōiem esse aīal equalit hō existens aīal: s; tūc negādū
est illā ppōem signē hōiem esse aīal modo p̄tice. alio vero
modo capiit syncategorematicē: et tūc hōiem esse aīal equi-
ualit huic: hōiem talr se hēre idēntice i ordine ad aīal: et sic bñ
est p̄tice ratiōis significatiōē totalē ppōis. neq̄ inde
seq̄t q̄ significet aliqd ut notū est. **¶** Ex q̄ infero q̄ ista p̄tice
nihil valet: hō est aīal significat hōiez esse aīal s; hōiem esse
aīal significat p illā hō est aīal. cū significatiō hōbi actiui in
aīti feratur in terminum significantem aīqualiter.

¶ Circa textū etiā solet dubitari: an ppō plu-
res sit ppō. **¶** Pro responsione breuiter dico: q̄ propō plures
est propositio q̄ subordinat plurib⁹ propositionib⁹ inconiun-
ctim sumptis: ut hō canis est substantia: et hō homo est aīal fm
prop̄tice significatiōē: et fm quā significat illū t̄minū hō est
illū t̄minū aīal. **¶** Propō hō vna est q̄ subordinat vni ppōi
naturalī p̄tice significati: et non plurib⁹ inconiunctim sumptis.
ut hec homo est animal secundum propriam significatiōē.

¶ His visis ad dubitū rndetur p propōes. pri-
ma est nulla propositio mentalis ultimata fm significatiōē
naturalī propriā est propō ptes: s; solū vna. qz est ppō q̄ vni
de vno significat vel est coniunctio vna. ut diffinit Aristo.

¶ Secūda propositio. vocalis vero vel scripta
oīs propositio plures est propositio. fm em vna significatiō
nem vnum de vno significat. et c. ergo est propositio.

¶ Tertia propositio est. nulla propositio plu-
res fm significatiōes fm q̄s est plures est propositio sed
est plures propositiones: et non vna qz non vnum de vno
significat sed plura de pluribus ut illa canis currat.

¶ Similiter dubitatur an pars ppōis sit pro-
positio: buridan⁹ tenet p̄tice negatiuā debilib⁹ rationib⁹ funda-
t⁹. S; qz q̄l; copulatiua dicit hā eo q̄ q̄l; ps ei⁹ sit hā et p̄tice
propositio. s; q̄l; pars illi⁹ homo est aīal et de⁹ est: synonyme
significat cū propositione et p̄tice est propositio. Et qz s; r
ex illa positione seq̄ret mentalē cadere a significatiōe q̄ pro-
positiōnalī hē significat: p̄tice de illa homo est aīal si iungat
cū illa de⁹ est. ideo cū paulo veneto ad dubium breuiter res

pondeo: quālibet parte ppōis: q̄ seorsum sumpta pōt esse ppō
totalis: esse ppōnem. & solū talem p̄tē vt hec oīo hō est aīal:
q̄ est ps huius oīs hō est aīal est ppō. sed h̄ ps illi hō est
(de mentali loquor) non est ppō: q̄ seorsum sumpta nō pōt
esse propō. corrupto em̄ ly animal corrumpitur & copula.
¶ Ex q̄ infero eundē t̄m̄ in eadē ppōne supponere distri
butiue & etiā determinate. Patet de subiecto huius: oīs hō
est aīal. & q̄ supponat distributiue notum est. S̄z q̄ detera
minate/pbat: ly homo q̄ est subiectū istius p̄tis homo est aīal
supponit determinate & hoc subiectum huius p̄tis est sub
iectū totius oīs hō est aīal: ergo subm̄ huius totius oīs hō est
aīal supponit determinate. sed non supponit determinate in
ordine ad hanc oīs homo est aīal: sed in ordine ad hanc hō
est aīal q̄ est pars eius. ¶ Quare etiā sc̄do seq̄tur: sub eo
dem termino esse ascendendū & descendendū distiunctiue &
copulatiue: nō in ordine ad eādē ppōem: sed in ordine ad
diuersas. ¶ Tertio seq̄tur q̄ subiectū istius non oīs hō est
aīal distribuitur: & t̄m̄ illa non est vniuersalis: q̄ non distribui
tur a signo quantificāte illam totā: s̄z quantificante p̄tem
in ordine ad quam distribuitur ly homo.

¶ Quarto seq̄tur q̄ idem terminus supponit
distributiue discrete & determinate s̄l̄ & semel. p̄z in hac pro
pōe: non iste hō currit: in q̄ ly hō in ordine ad singularē stat
discrete, & in ordine ad indefinitā determinate, & in ordine ad
v̄lem distributiue: si possit manere semoto iste ly illa non hō
currit. Eodē modo probabit q̄ idē terminus stat cōfuse & de
terminate. ¶ Quinto seq̄tur q̄ sub t̄m̄o supponēte directe
v̄z defectus copulatiue formalis: & etiā sub t̄m̄o supponēte
determinate. Ultimo infero q̄ p̄salmita asserēs: dixit inspiēs
in corde suo nō est deus: nō mētus est: q̄ nō dixit mēdaciū
sententia totali: licet illud dixerit sententia partiali: & semper
ad verū vel falsum totale inspicimus: non autem partiale.

¶ Ultimo solet moueri dubitū an deus sit ppō:
s̄z q̄ h̄ (licet breuissime) visum est i terminis: ideo dico esse
ppōem increatā naturalr̄ proprie rēp̄sentātē sibi p̄positio
nalr̄: q̄ rēp̄sentat se sibi formalr̄ ipsum esse summū bonū: s̄z
est ppō talis & nō solū app̄hensiuā verūetātē iudicatiua: cū
illo mō iudicet, imo & cuiusq̄ ppōi vere assentiet t̄ā necessa
rie q̄ contingenti: & si nō videat̄ dissonū: erit s̄l̄r̄ p̄positio ve
ra & etiā falsa saltem apprehensiuā, cum ille iudicet q̄ ista
est falsa/homo est asinus: & nō nisi per semetipsum formalr̄
ergo ipsemet sibi rēp̄sentat q̄ hō est asinus est ppō falsa: et
nō potest illud rēp̄sentare nisi rēp̄sentādo hōiem esse asinū:
s̄z erit ppō falsa. & h̄ cum Volkor̄ questi, vnica Ter, articulo
octauo, quod si oppositū videatur eē dicendū illi assentio,
nec oportet q̄ componatur ex plurib⁹ partib⁹ ad hoc v̄di
catur ppō: cum sit ppō increata. ¶ Dubitatur quid sit pro
positio de est sc̄do adiacente: et est tertio adiacente. Ad q̄
r̄ndeo q̄ ppō de est tertio adiacente est propō categorica q̄
habet predicatum vel partem eius explicite: de primo vt ho
mo est aīal. de sc̄do vt fortes est in aula. dixi categorica: q̄
nulla hypothetica est de est secundo nec de tertio. p̄posi
tio vero de secundo adiacente est categorica non habens p̄
dicatum nec partem eius explicite vt deus est. Ex quo infero
q̄ nulla mentalis v̄timata est de secundo adiacente: cū si
aliqua eēt maxime illa cui subordinatur deus est, sed h̄ sub
ordinatur huic deus est ens ergo.

¶ Sc̄do infero q̄ hec denotatio solū cōuenit
ppōibus ad placitū significātib⁹. ¶ Tertio infero q̄ sem
per a ppōe de tertio adiacente ad ppōem de sc̄do (nullo er
rore aliū de p̄misso) est bona p̄na: vt b̄n̄ seq̄t fortes est homo
ergo fortes est. ¶ Ultimo dubitat̄ q̄d sit ppō de actu exerci
tio. & q̄d de actu signato. Ad q̄d r̄ndeo q̄ ppō de actu signa
to est cuius verbū est sc̄de intētiōis, vt hō siḡt hōiem: homo
supponit pro hōie. ¶ Propō vero de actu exercitio opposito
modo diffinitur & d̄r̄ de actu exercitio: q̄ veritas propōis de
actu signato p̄ eam exercetur: vt veritas istius animal predi
catur de homine: exercetur per hanc homo est animal.

¶ An veritas propositionis distinguat a pro
positione vera: & s̄l̄r̄ falsitas a propōe falsa: illud relinquo
ample discutiendum in quadam questione logica.

Textus.

Propositionū autē alia categorica, alia
hypothetica. categorica est illa q̄ habet
subiectū p̄dicatū & copulā tāq̄ partes princī
pales sui. vt hō currit: in hac enī ppōe hō est
subiectū: currit p̄dicatū: & q̄d cōiungit vnū
cū altero est copula, vt patet in resoluēdo hō
currit. i. homo est currēs: ibi hō est subiectū:
currēs p̄dicatum. & illud verbum est dicitur
esse copula, quia copulat vnum cum altero.
& dicit̄ categorica a categorizo categorizas:
quod idem est sicut predico predicatas: vnde di
citur categorica, id est predicatiua.

¶ Diffinitio propōis categorice in textu assi
gnata sic intelligit. ppō categorica est ppō q̄ h̄z subiectum
& p̄dicatū & copulā tāq̄ p̄tes principales sui formalr̄ v̄l eō
ualenter. ¶ Cōtra quā diffinitionē sic argumentor̄ ista ppō
t̄m̄ hō est aīal h̄bet subiectū p̄dicatū & copulā tāq̄ partes
p̄ncipales sui t̄m̄ non est categorica. ergo diffinitio nihil va
let: p̄na est bona, minor p̄batur, equalet̄ isti copulatiue ho
mo est aīal & nullus non hō est aīal, ergo nō est categorica.

¶ Et confirmat̄ ista ppō fortes & plato est aīal (capiēdo ly
& diuisione) est categorica t̄m̄ non h̄z subiectum copulam & p̄
dicatum tāq̄ partes principales sui ergo diffinitio nihil va
let, minor probatur nullū est subiectum illius ppōis ergo in
tentū, aīis p̄bat, si aliquod esset subiectū: maxime esset hoc
totū fortes & plato: s̄z illo dato: illa propō esset impossibilis:
postq̄ subiectum non potest significari de illo pro quo est signi
ficabile p̄dicatum vt notum est. sed hoc est falsum: quia copu
latiua ad quam reducitur est v̄a. s̄z fortes est aīal & plato est
aīal. Itē si illa eēt categorica seq̄ret̄ q̄ posset cōverti in hanc
aīal est fortes & plato: sed h̄ est impossibilis: s̄z reliq̄. q̄ si ne
gaueris in illā p̄uertit̄: b̄n̄ t̄m̄ p̄uertit̄ in hanc, a. aīal est fortes et
plato: vt ly aīal stet p̄fuse t̄m̄ sicut in alia. ¶ Cōtra h̄ adhuc
sic argumētor̄: illa est impossibilis: q̄d p̄bat: hec est necessaria
nō. a. aīal est fortes: q̄ tradidit illi: s̄z illa est impossibilis. aīis
necessitas p̄bat p̄ necessitate cuiusq̄ sc̄cedentis ad ly aīal.

¶ Ad argumētū r̄ndetur negando minore:
& ad p̄bationē distiguo q̄ equaleat̄ isti copulatiue: v̄l incōseq̄n
do & sic p̄cedo: v̄l in significādo & sic nego illud: nō est em̄ ne
gādū intellectū posse addere isti ppōni mētali hō est aīal il
lud signū exclusiuū t̄m̄: sicut eidē pōi addere illū signū oīs.

¶ Ad cōfirmationē est multiplex mod⁹ dice
di: vnus est modus lax & cambrayth̄ quē tenet mirādēsis &
multi alij q̄ fatent̄ illā esse categoricā: & subiectū esse ly for
tes & plato: & ly & esse partē extremi sicut ly v̄l captū disti
ctū v̄troq̄ t̄m̄o diuisione: & p̄cedūt subiectū nō sup̄dere. Nec
p̄pterea seq̄t falsitas nec impossibilitas illi⁹ q̄ veritas talis p̄
pōis nō regulat̄ imediate penes reglas categoricar̄: sed p̄
copulatiua ad quā reducitur, & fm̄ h̄c modū facile p̄z respō
sio i forma. Et ad aliud q̄d tāgebat̄ cōcedūt̄ q̄ conuerteret̄
in illā, a. aīal est fortes & plato: & negat̄ impossibilitas illius, et
ad p̄bationē nego q̄ sua cōtradictoria sit necessaria, & ad p̄
bationē nego q̄ imediate ascēdēdū sit ad ly aīal: s̄z illā op̄z
imediate reducere ad distiunctū. Et iste mod⁹ ē satis facilis
& clar⁹ fm̄ quē oporteret̄ necessario cōcedere vniuersalit̄e
sine categorematicam positā. ante copulam confundentem
tempus importatum per copulam et p̄dicatum esse p̄tem
extremi: quod est contra communem modum dicendi.

Tractatus summularum.

Et contra eum sic argumētor. In ista ppōe fortes et plato erit aial ly et agit in tempus importatū p copulā ipm confundendo: et enā pdicatu: cum illa pna fm eos nihil valeat fortes et plato erit aial ergo aial erit fortes et plato. ergo agit i quemz terminū illius ppōis: in ly fortes plato ipsos vniendo: et in copulā et pdicatu ipsa confundendo. ergo ab illis dependet in esse et in conseruari. cū omne syncategorema ab illis dependeat et causetur in q̄ agit. **Tūc sic arguo.** ab illis dependet: ergo prius natura saltem fuit in aia hoc totū fortes plato erit animal q̄ ly et cū ab illo causetur: ergo ly erit prius fuit q̄ ly et: et ultra ergo ly erit non vni pdicatum cum illo copulato: siquidem ly et non erat q̄ copula producebatur sed postea ly et fuit productū: ergo ly et nō est pars extremi quod est oppositum dicti.

Item replicō procedendo in argumento: illa ppō est hypothetica: et nō categorica ergo male pcessa est categorica. pbo ahs. prius fuit in aia hoc totū fortes plato erit aial q̄ ly et tunc sic arguo. ly erit ab aliquo fuit productū: et non potes dicere q̄ a noticia fortis solū cū ly aial: q̄ iā nō coniūgeret noticiā platonis vni: nec s̄r pot dicit qd a sola noticia platonis pari ratione. nec s̄r potest dicit q̄ coniūgit aggregatū ex noticia fortis et noticia platonis cū ly aial. q̄ tunc illud esset ppō: qd non est dicendū. cū nullum subiectum habeat: ergo. Dicendū est igit q̄ vna copula coniūgit noticiā fortis cū ly aial: et q̄ alia copula coniūgit noticiā platonis cū ly aial: q̄bus si producat ly et nō poterit conficere nisi hypotheticam. ergo illa propositio est hypothetica.

Propter hec argumēta q̄ profecto sunt magne apparentie: tenet qdā talem ppōem et consiltes esse hypotheticas. tenendo ly et illo modo inueniri in aia: supposito pmo q̄ ois terminus syncategorematicus solum agit in terminos: a quibus dependet in esse et in conseruari: et solū in tales: quia si in alios posset agere: sequeretur q̄ hec copula huius homo est aial posset quemz terminū vniere cū subiecto: qd v̄ constat est manifeste falsum cum solū ab illis dependeat. et consequenter tenet: nullā propositionem de copula copulata categoricam dari i aia: sed quāz talem asserit esse hypotheticā. Nō negat tñ qd aliq̄ categorica cuius totale extremū sit copulatu diuisiue tenum possit reperiri in aia: p̄ de hac: homo est fortes et plato. cuius quidem copulati coniunctio producit solum a noticia fortis et platonis: cum ab illis solum causetur: et copula verbalis causabitur a noticia hominum cum toto copulato tanq̄ totali extremo. nūc q̄ secludo potentiam.

Sed licet non detur ly & diuisiue tētum ante copulā: asserit tñ et subtiliter ly vel distributum inueniri. itaqz hec ppō fortes et plato erit aial. subordinabitur huic fortes. a. vel plato erit aial: cuius quidem propositionis subiectum erit hoc disunctum. fortes vel plato. a. quo cum predicato causabitur illa copula erit. a quibus causabitur illud syncategorema. a. habens virtutem vniuersalizandi disunctum seu ly vel: et confundendi tempus importatum per copulam: et etiam predicatum: sicut signum v̄l rōe cuius denotetur predicatum cuiuslibet parti subiecti conuenire.

Et hic mod⁹ videt cōformis illi mō anti- quo dicēdi. s. ly et nō esse ptem extremi. q̄re ad vidēdū an tale copulatu diuisiue tenū supponat an nō: opz tollere ly et: et ponere ly vel ad r̄ificationem faciendū. et ideo negatur subiectum non supponere in predicta propositione.

Sed ad hec argumenta huius opinionis. v̄l detur mihi sine p̄terua posse r̄ideri (fm primū modū quē tengimus) cōsequenter illud copulā: si fortes et plato diuisiue tenum esse in aia ante copule productionem a quo cum pdicato produceretur copula. nec incoueniens reputaretur simul copulā producere partialiter: et tēpus importatum p ipsam cōfundere cum pdicato. et ita negaret fundamentū al

terius opinionis. et ad probationem de ly hō est aial: dicant q̄ sicut illa copula non pot esse in aia sine illis extremis: na neqz ly et sine illis noticijs fortis et platonis q̄s copulat et coniūgit. bene tñ sine noticijs pdicati et sine copula: q̄ ab illis non dependet imo copula dependet ab eo. **Et validatur rōne.** nā fm eū nō repugnat copulatu diuisiue tenū esse in aia extra ppōnem cū in hac def hō est fortes et plato. petes rē tñ an illud copulatu possit esse subiectū categorice. et nō pot id negari. quare tñ ipso posito p subiecto causante copulā simul cū pdicato: nō est negandū qd pdicatu ponet cōfundere et enā ip̄s copule. Nā p hōmo videt oppositū asserere. s. q̄ nō est productum a copula ideo non confundit cum hō conueniat sibi ex sua propria natura: ergo intentum.

Itē argumētarer. volo q̄ deus p suā potentia simul et in instāu pducat illā ppōem et ponat illā in intellectu platonis. **Et suppono q̄ illi sit noua et ppō.** Tūc sic arguo v̄l ly et pfundet pdicatu v̄l copulā vel non. Scdm esset simpliciter p̄bitio. q̄ p̄mum est asserēdum cum illi copulato pueniat ex natura cōfundere mō pdicato q̄ intentum.

Scdm vero modum antiquum quē tetigi non plene videt r̄ideri ad argumētū. si ly et em nō est ps extremi q̄ p̄us est hoc totum fortes plato erit aial: q̄ ly et pdicatu. et argumētor sicut in p̄firmatōe. et. Ad qd si r̄ideas sicut soleo: ly erit pduci a noticia fortis et platonis cū pdicatu. Itā arguo. sequeretur q̄ illud totum esset ppō qd est falsum. cum ibi nullum sit subiectum: q̄ ab illis nō causabit. et nō v̄l deo qd hō nō possit r̄ideri nisi aliq̄ mō cum p̄terua. Signaret tñ v̄num sile videt q̄ in illa omne aial p̄ter hōiem est irrationale: ly p̄ter supponit hanc: omne aial est irrationale. et noticiam hominum quod totum non est propositio.

Sed quia in p̄sentiarū oportet breuiter des- terminare. Dico q̄ semper mihi placet scds modus dicēdi. tum quia subtilis: tum quia non concedit signum ante copulam confundens predicatum esse partem extremi.

Secūdo argumētor cōtra diffinitionē. hec ppō fortes est homo si est aial est propositio tñ neqz est categorica neqz hypothetica ergo illa diuisio nihil valet. ahs. p̄ batur. et primo q̄ non hypothetica. hoc asserit cōis modus dicēdi. sed q̄ non sit categorica probatur sic. capta illa mentali cui illa subordinatur sic argumentor. vel secunda copula connectit ly fortes cum ly animal vel ly homo cum ly animal: si primum: sequitur q̄ illa coniunctio si cōiūgit has ppōes fortes est hō: fortes est animal: et sic est hypothetica. si fm sequitur coniunctionem illam cōiūgere has fortes est homo: homo est animal. quare semp erit hypothetica. cum ly si semper coniūgat inter categoricas.

Confirmat. ista ppō fortes est aial qui cur- rit: et s̄r ista ppō siue pluat siue non semp ego ch̄i sum: sunt ppōes: tñ neqz categorice: neqz hypotheticę: ergo.

Ad argumentū est vnus modus p̄pter ar- gumentum asserens nullā ppōem de conditionato extremo reperiri i mente sed quāz hypotheticā cōditionalē. **Sed** fm eōdem modum dicēdi facile erit r̄ideri ad argumētum q̄. illud pdicatum reperit in aia: p̄supponēs solum hanc hō est aial. vbi ly si ibi causabit ab illa: et ly si aliq̄liter s̄r vniue vniendo ly hō cum ly est aial. et nullo mō causabit a termino concurrente. s̄ postea intellectus concurrente altero termino itaqz extremo alio cū ipso conditionato pducat copulā p̄ncipalē ppōis categorice de cōditionato extremo. It tñ erit difficultas q̄re aliq̄ cōditionatū tale s̄r quod h̄ ens: cum p nullā partē significet. **Dicet q̄ sicut p infinitū** terminum rōne negationis abnegante significat quodlibet aliud a re significata per terminū infinitum: ita per illud ratione modi significādi de ly si illo mō vniens s̄r quodlibet ens: quod p̄ et cum de quolibet tali possit r̄ificari. et per hec in forma ad argumentum patet solutio.

¶ Ad confirmationē rñdeo. ad primū quod qñ illud relatiuū q̄ ponit̄ inter duas copulas: et refert terminū positū ante priorē copulā: facit sensū hypotheticū: si nō referat terminū positū post priorē copulā est categorica: ut h̄ sortes est aial q̄d currit. h̄ tñ sortes q̄ currit mouet̄ est categorica: qz relatiuū ponit̄ cū suo antia pte eiusdem extremi. De sc̄da h̄o dico illā esse aduersariā hypotheticā. ¶ Circa hec dubitat̄ de subiecto istius pp̄ōis homo est aial est pp̄ō. Et s̄l̄r vtrum hec sit categorica homo est aial et econuerso.

¶ Ad primā illarū breuitatis causa dico probabit̄ q̄ illi pp̄ōis subiectū capit̄ materialr et q̄lz ps signū: ne possunt em̄ alicui⁹ totis ptes psonalr capi ipso toto toto materialr. ut p̄z de subiecto hui⁹ sortes et plato est copulā tñ. et sic dico q̄ lz ptes capiant̄ signū et s̄l̄r copulā: tñ s̄m q̄ ibi est subiectum de significatione totali subordinat̄ notie nō vltimate incomplexe signū illā pp̄ōem: vel tribus partialibus conceptibus facientibus vnā pp̄ōem s̄m signōnē quam significat ad placitū. ut dictum est in terminis.

¶ De sc̄da dico cū Paulo veneto q̄ illa est copulatiua. q̄re seq̄t̄ ly econuerso esse equalent̄ ibi categoricā pp̄ōem. ¶ Sc̄do seq̄tur ly econuerso h̄re signōnem ad placitū dependentē. s̄m em̄ impositū ad significandum taliter qualiter propositio cui adiungitur. et hoc ordine econuerso. ¶ Ex quo sequitur tertio aliquam propositionē affirmatiuā fieri negatiuā nullo signo sibi addito: neqz impositiōne facta circa illam. p̄z de sc̄da parte hui⁹ homo est animal et econuerso. si prime categorice addatur ly non. h̄entisber asserit illam categoricam sed non ita probabiliter.

¶ Solet dubitari de subiecto hui⁹ vocalis homo est aial: qñ sit. et an qñ copula sit: sit p̄dicatū et ipsa pp̄ō. ad hoc facilis est solutio p̄ ea q̄ resolute dicta sunt in terminis de modo essendi entis successiui. et permanentis. s̄z nunc breuiter dico q̄ propositio est in toto tēpore adequate sue prolacionis et in nulla parte eius. in quo quidem tempore subiectum est et copula et p̄dicatum. sed quodlibet eorum est inadequate in illo tempore: et fatendum est q̄ illa vox homo est in parte illius temporis adequate: in quo copula nō est. Nunq̄m tñ est fatendum q̄ illa vox homo sit subiectū: qñ sit copula et p̄dicatum: q̄a si subiectū est p̄dicatū est subiectū: et si sit subiectum et p̄dicatum: necessario copula erit.

¶ Vltimo dubitat̄ de pp̄ōibus de ablatiuo absoluto sc̄z magistro legēte pueri proficiunt: et s̄l̄r de ista. s̄. dies es qñ sol lucet. ¶ Ad primū dico posse s̄m eōem modū subordinari p̄ditionali vel causali: aut tpali. s̄z etiā concedimus posse facere sensum categoricū. nō dubito em̄ qñ illud subm̄ pueri cum illo p̄dicato. p̄ficiētes determinato illo ablatiuo absoluto possint vniri copulā categoricali. et sic illa categorica.

¶ De sc̄da dico cum Paulo q̄ illa est categorica de tēporato extremo cui⁹ subm̄ est ly dies. p̄dicatū ly ens qñ sol lucet. Ex q̄bus infero has esse has in casib⁹ dñi sortes currit: sortes nō mouet̄. Dñi antichr̄us p̄dicat̄ p̄tra ch̄ri stū nō peccat mortalit̄. et. Et tñc ly qñ capit̄ incomplexe vel valet̄ in tpe in q̄. et sic semp̄ facit categoricā. si vero ly qñ valet̄ in aliq̄ tpe et in illo. sic illa equalit̄ hui⁹ dies est in aliquo tempore et in illo sol lucet. et sic est hypothetica. et sic in hoc sensu due vltime nō sunt concedēde: imo sunt impossibiles.

¶ Sequitur textus.

Subiectum est illud de quo aliquid dicit̄. scilicet p̄dicatum. P̄dicatum est quod dicitur de altero scilicet de suo subiecto.

¶ Diffinitio subiecti posita in textu sic intelligitur. subiectum est terminus cui denotat̄ aliqd̄ cōuenire vel nō cōuenire. et p̄dicari sic. ¶ P̄dicatū est terminus q̄ denotat̄ cōuenire alicui: vel nō cōuenire. ut ist⁹ sortes est

currēs ly sortes est subm̄: qz illi denotat̄ cōuenire ly currēs: et p̄dicatū est ly currēs: qz denotat̄ illi termino sortes cōuenire: vltima particula diffinitionis ponit̄ in illis diffinitionibus p̄pter subiecta et p̄dicata: pp̄ōnū negatiuarū. Ex diffinitionibus elicitur ly subm̄ et ly p̄dicatum dici correlative.

¶ Sed contra illud sic argumētōr. idē est subiectū et p̄dicatū respectu eiusdē: s̄z nō opponūt̄ relative. añs p̄bat̄ capta hac pp̄ōe scripta sortes est h̄o: posito q̄ vnus p̄ illā concepiat̄ q̄ sortes est h̄o. et alio ordine retrogrado q̄ h̄o est sortes. tunc ly sortes est subiectum et p̄dicatum.

¶ Ad argumentum rñdeo p̄ propositiones.

¶ Prima pp̄ō est: idē terminus est subm̄ et p̄dicatū eiusdē pp̄ōis. p̄z in casu argumētū. ¶ Sc̄da pp̄ō. adē est subm̄ et p̄dicatū eiusdē in eodē sensu. p̄z capta ista scripta homo est h̄o: mo quā vnus concepiat̄ vno ordine et alius ordine retrogrado. ¶ Tertia pp̄ō. idē est subm̄ et p̄dicatū eiusdem in eodē sensu ordine eodē p̄cedēdo. p̄z capta ista scripta h̄o est h̄o: in q̄ idem ly homo ponatur ante copulam et post copulam.

¶ Quarta pp̄ō. nunq̄m vna et eadē rōe vnus et idem terminus est subm̄ et p̄dicatum. Et p̄ hec p̄z solutio ad argumētū vnde licet idem terminus sit subm̄ et p̄dicatū eiusdē propositionis: non in eadem rōe. ¶ Sed tñc erit bona difficultas capta hac mentali vltimate homo est animal: quare magis ly homo erit subiectum q̄ ly animal. cum non possit dici q̄ ratione situs nec ratione conceptionis quia supponam q̄ eque cito concepiantur. ¶ Item cum ad copule productionem ille due notie presupponantur in anima simul: non videtur quare magis vna sit subiectum q̄ p̄dicatum.

¶ Ad quod respondeo per propositiones.

¶ Prima est ad hoc q̄ aliqd̄ sit subm̄ in aliq̄ categorica mentali vltimate nō requirit̄ q̄ sit. p̄us s̄m s̄m. neqz q̄ primo concepiatur q̄ p̄dicatum. pp̄ō est nota. ¶ Sc̄da pp̄ō in pp̄ōe de q̄ p̄ntur difficultas et q̄lz s̄l̄r ex modo signū ei⁹ cognoscitur discrimen inter subm̄ et p̄dicatū eius. et hoc a posteriori. et talis modus signū prouenit̄ natura actus h̄nc categoricam denotantis in illa animal homini competere: et non h̄oem animal. ¶ Et si contra hoc argumētū qz copule harum duarū mentaliū homo est animal et aial est h̄o sunt eiusdem nature et eiusdē speciei. s̄z si vna illarū denotabit̄ aial homini competere. s̄l̄r et reliq̄. et sic non bene signata est differētia ex natura actū vnitiuorū. p̄na est bona. añs p̄bat̄ q̄ sint eiusdem speciei: qz cause a quibus producuntur que sunt notia h̄oim et notia aialū cū intellectu sunt eadem numero / ergo et actus ad minus erunt eiusdem nature et eiusdem speciei. ¶ Ad hoc argumentum rñdetur negādo añs et ad probationem concedo q̄ cause sunt eiusdē speciei vel eodem numero: et nego p̄nam: q̄ effectus ideo sint eiusdem speciei. instantia p̄z de calore et lumine: q̄ producuntur ab eodem sole: et differunt specie. ¶ Ita s̄l̄r impresentiarū intellectus cum p̄dictis notis: quando vnā illarū producit non eodem modo conatur sicut qñ producit aliam. et sic a priori hec causa est: quare illi actus differunt specie. Qd̄ si causam hui⁹ velis signare: quare sc̄z intellectus producit vnū actum illorum magis q̄ alium: dicā a motiuo extrinseco prouenire. aut ex parte libertatis voluntatis.

¶ Sed cōtra hoc sic difficillime argumētōr:

ad minus istus pp̄ōis homo est homo non poterit aliq̄ pacto signari discrimē inter subm̄ et p̄dicatū ei⁹: qz non ex modo signū: nec ex diuersitate nature actus h̄ probatur qm̄ subiectum et p̄dicatum subordinantur eidem notie h̄oim: s̄z sequitur q̄ minus bene signata est causa. ¶ Si forte ad argumentū rñdeas subiectum subordinari vni notie h̄oim et p̄dicatum alteri notie h̄oim vnus per ly est. ¶ Cōtra hoc sic argumētōr ille due q̄litates absolute sunt eiusdem speciei: et eidem subiecto inherentes: ergo se intendunt: et sic eadem erit notia subiecti et p̄dicati. ¶ Si p̄pter argumentū dixeris eandē notia esse subiectū et p̄dicatū. ¶ Cōtra hoc

Tractatus summularum.

sic arguo. sequeret has duas equalere ois hō est hō / r hō ois hō est. cum quez illarum subordinetur vni mentali cuius notitia hominum est vna r in qualibet illarū distribuatur.

¶ Si ppter incōueniēs illatū dixeris ad argu-
mentū q̄ illū ppōis mentalis nō est vnica solū notitia hōz
subm̄ r p̄dicatū. s̄z vna est subiecti: r alia est p̄dicati: r̄ intel-
lectus vnica aduertentia r vnico conatu nō possit pducere
ptes notie hōim qn̄ faciāt vnā totalem notitiā: in ipso co-
nate diuersimode duplici p̄tiali conatu sicut ad notitiā sub-
iecti r notitiā p̄dicati poterit illas duas notitias duabz p̄ti-
bus conatus producere non facientes vnā totalem intē-
sionem. r hoc ex natura intellectus r ex virtute eius: sicut con-
tingit motus ab extrinseco audita hac vocali homo est hō.

¶ Sed cōtra hoc sic argumētōr. impossibile
est illas duas notitias hōim esse in aiazq̄ faciāt vnā fm̄ in-
tensionem q̄ minus b̄si dictū est. āns probat: intellectus ad
pducendū illū actū est / natura r̄ p̄supponit illas duas ptes
notie hōim: q̄ ante actū p̄ductionē ille faciūt vnā fm̄ inten-
sionē. r post actus p̄ductionē illa notitia totalis sic intē-
sionē non diuidit. q̄ semp̄ manet vna. p̄ns est bona. r āns p̄bat:
nā ante actū p̄ductionē ille due ptes conatū intellectū cum
sint circa eadē obiecta faciūt vnū conatū: ita sicut due medie-
tates conatū r aduertētie q̄bz conatur ad vnā illarū noti-
tiaz: q̄ r ipse notie faciūt vnā fm̄ intensionē. r sic manet q̄
semp̄ est vnica notitia subiecti r p̄dicati. ¶ Qd̄ aūt post adue-
tū actū illa notitia non diuidatur in duas medietates fm̄ in-
tensionem: hoc probatur: qz ille due medietates ex natura
sua vniunt r faciunt vnā. q̄ p̄ aduentum actus nō diuidū-
tur. Item non est maior rō q̄ notitia diuideret p̄ aduentum
copule in duas medietates: q̄ in vnā q̄rtam pro subiecto
fm̄ intensionem: r tres pro p̄dicato vel quā aliq̄ alio mo-
do. ergo non diuiditur aliquo pacto per aduentum copule.

¶ Forte ad argumentū r̄ndes sicut aliq̄s re-
spondet ppter h̄ argumētū: q̄ illū ppōis hō est hō subm̄ r p̄-
dicatū se intēdūt. r vnā notitiā faciunt: cuius medietas fm̄ in-
tensionem (adhuc non diuisa) sit subiecti: r alia medietas
sit p̄dicatū totali notitia semp̄ existenti vna fm̄ intensionem.
r pari formiter istius ois homo est homo medietate distri-
bui alia medietate solum copulse supponenti. ¶ Sed h̄ hoc
sit subtilit̄ dictum nullatenus pōt̄ intelligi quomodo actū vniti-
uus v̄balis pōt̄ vnire inter duas medietates illū notie ip-
sis facientibus vnica solū fm̄ intensionē. ¶ Item si notitia
est vna tendentia q̄ formaliter intellectus tendit p̄ illā in sua
obiecta: erit solum vnica. r est intelligibile q̄ intellectus ac-
cipiat medietatem pro suis significatis copulative: r medie-
tatem distinctim. sicut in illa omnis homo est homo.

¶ Ad replicā principalē facilis esset solutio se-
cundū modū quē quidam probat̄ est imaginatus videlicet
nullā notitiā habere ptes fm̄ intensionem: r quālibz esse in-
diuisibilem nō cū alia potentē facere vnica s̄z penetratiue se
haberent i eodem subiecto. Diceret̄ em̄ illas duas notitias
intellectū producere: non potentes facere vnā a q̄bz cū po-
tentia producit̄ actus vnitiuus verbalis vnies inter illa.

¶ Sed qā iste mod⁹ nō est cōis: videtur semp̄
dicēdū intellectū diuersis p̄tibz conatū ex suapte natura pos-
se pducere duas tales notitias synonymas non facientes
vnā fm̄ intensionē: s̄z eodē conatu sit impossibile. sicut intel-
lectū diuersimode conās medianibus notitia hōis r aialis
potest pducere duos actus vnitiuos verbales alteri⁹ natu-
re r speciei (vt supra dictū est) sed qz contra h̄ supra est fa-
cta replica fortis: si tibi non placuerit iste mod⁹ elige quē ma-
lueris: semp̄ tamen credo hunc probabiliorē esse.

¶ Nūc aūt oportet videre q̄ signa syncatego-
rematica sint partes extremoz: r q̄ non. pro cuius intelligē-
tia pono aliq̄s ppōes q̄ cōis solent poni. ¶ P̄ria est. omne si-
gnum cui⁹ h̄us non transit vltra terminum immediatum:

sed cum eo se h̄z a pte eiusdem extremi efficitur ps̄ extremi.
¶ Ex q̄ infero negationē infinitanter tentam semp̄ esse piem
extremi. ¶ Secūdo infero oia signa sequēna copulā esse partes
extremoz: si intellectū vniat illud aggregatū ex signo et cate-
goremate tāq̄ vnū terminum mediante actu v̄bali cū subie-
cto. vltimā p̄ticulā addo: qz nō dubito q̄ habita hac ppōne
fortes est hō intellectus pōt̄ addere p̄dicato signum vnuer-
sale vel particulare vel pronomen demonstratiuum: quoz
rum nullum erit pars extremi: cum copula non vniat nisi
illum terminum homo cum illo termino fortes. ¶ Ex quo
infero signa particularia: pronomina demonstratiua r signū
additum determinationi acceptē vnice esse partes extremo-
rum. semp̄ intelligo modo predicto.

¶ Secūda ppō est. nullum signum cui⁹ v̄s tran-
sit vltra terminū immediatū sup̄ ipm̄ exercēdo officiū: aut qd̄
agit q̄sum est ex pte sui in copulā efficit ps̄ extremi. h̄ ppō
est satis cōformis cōi mō concipiendi. q̄ p̄batur ab aliq̄ vno
posito fundamento. s̄z q̄ ois terminus sincategorematicus
agit seu exercet officiū in terminos a q̄bus producit̄ r so-
lum in tales. qd̄ forte non admitterent tenentes (vt superius
visum est) ly r diuisiue tentū esse partem extremi r confusa-
dere p̄dicatum r simul tempus in portatū p̄ copulā. sed qz
nobis superius iste modus est visus subtilior r p̄babilior:
ideo adduco rationem ppōis. b̄si sequit̄ signum agit in co-
pulā q̄ prius est copula q̄ signum illud: hec est nota ex sup-
posito. sed extremū omne siue totale siue paruale pri⁹ est co-
pula: cum producat copulam vniem̄ ipsum cum alio ex-
tremo: ergo signum tale non potest esse pars extremi. ¶ Itē
probatur: qz huius ppōis mentalis ois homo est aial: si ly
ois confundat ly aial non potest esse pars subiecti. alias da-
to opposito sequeretur illā equialere illi vbi ly aial non cō-
funditur. r sic eadem propositio mentalis esset vera r falsa:
quod est impossibile. ¶ Ex quo infero illud signum vnuer-
sale omnis positum ante copulam posse esse partem extrea-
mi patet si intellectus producat actum quo denotetur vni-
re illud p̄dicatum animal illi termino omnis homo / et h̄
tenendo q̄ ly omnis homo potest reperiri extra propositiōē.
Quare pro certiori regula ab aliquo assignatur vnica pro-
positio pro cognoscendo quando signum efficitur pars ex-
tremi vel non. ¶ Si ponatur aliquod signum in propositio-
ne exercens aliquod officiū supra aliq̄ terminū. et tale
signum constituat vnū terminum cum termino sup̄ quem
exercet officiū: r propositio illa significet ratione actū vera-
balis: aliud extremū illi conuenire. vel illud totale alteri cō-
uenire. tunc illud signum erit pars extremi. sin autem aliter
non. r hec propositio est conformis modo predicto. r p̄ h̄c
propositionem cum predictis facillime cognoscemus quan-
do signa sunt partes extremorum et quando non.

¶ Sequitur textus de ppōe v̄li.

Propositionū categoricarū alia vnuerſa
lis: alia p̄ticularis: alia indefinita: & alia
singularis. Propō vnuerſalis est illa in q̄ subit
citur termin⁹ cōis signo vnuerſali determina-
tus: v̄l ppō v̄lis est illa q̄ omni aut nulli inesse
significat: vt ois hō currit null⁹ hō currit. Ter-
min⁹ cōis est q̄ aptus natus est p̄dicari de plu-
ribus: vt homo de sorte & platone. Signa vn-
uerſalia sunt hec: ois. nullus. qlibet. neuter &
similia. Propō p̄ticularis est illa in qua subit
tur terminus cōis signo particulari determi-
natus. vt quidam homo currit. signa particu-
laria sunt hec: quidā. alter. aliquis. & similia.

non sunt duodecim subcontraria. sed ista oēs apli dei sunt duodecim bñ hz contraria sicut z h oēs apli dei z oia duo decim sunt. **¶** Ultimo infero q ab inferiori ad superi cum signo collectivo: sicut nec cū distributivo: nō v3 pñā: non cū sequitur oēs apli dei sūt duodecim q oia aialia sūt duodecim.

¶ Tertio principaliter arguit. iste contrariatur omne aial fuit in arca noe / z omne aial nō fuit in arca noe: capiēdo signa incōplete: z dātur simul hē: q lex nulla: pñā est bona, z maior vñ nota: qz nō cōmittitur aliq̄ defect. minor pbatur: qz pmo affirmatiua est hā: qz equalit huic: de hz specie aialis aliq̄ aial fuit in arca noe. et negatiua pari formit est hā p eūdē sensum. **¶** Et confirmatur ille ppōes p̄dicte opponuntur: z nō nisi cōtrarie ergo intentum.

¶ Pro argumēti solutiōe est aduertendū qd dicitū est in sup̄pōibz ly omne posse distribuere p singulis generū, z p generibz singulorū: vbi dicitū est q distribuere pro singulis generū est distribuere p oibz indiuiduis cuiuscūq̄ speciei contētus. tāt q hz ascēdere vñ descēdere copulatiue. Alio mō p generibz singulorū z est distribuere p speciebus: seu distribuere p indiuiduis: tāt q non hz ascēdere sub tali termino copulatiue ad oia indiuidua. **¶** Sed sup descensu sub tali termino fuit contentio inter antiq̄s aliq̄b dicitū p terminos específicos determinate acceptos esse descēdendū: vñ in hac omne aial fuit in arca noe: sic descēderetur: homo fuit in arca noe z leo fuit in arca noe z sic de singulis. Sed hic mod⁹ hz facilis non est formalis: qz instabitur si loco de ly homo ponas ly chimera in consequenti. **¶** Alijs dicentibus ascēdendū esse copulatiue sub distiūctione p singularia vāga: tāt q demonstrant oia indiuidua p̄me speciei sub distiūctione: z q̄ndo demonstrabitur p̄mū indiuidū alteri⁹ speciei ip̄m copulatiue demonstrabis: z oia indiuidua talis speciei distiūctiue: z sic consequēt. hz hic mod⁹ etiā non est formalis: qz si in distiūctiua in q̄ demonstrantur indiuidua p̄me speciei demonstrantur indiuidua aliarū sp̄z: tūc ille p̄me sūt eiusdē forme: z i scōdatur ahs vñ z pñā fallū. **¶** Ali⁹ est modus dicendi cois hz quem ascēdendū vñ descēdendū est p singularia vāga singularizādo talem t̄minū p generibz singulorū. z ita q sic descēdēdo omne aial fuit in arca noe: q̄ illud aial fuit in arca noe. z c. sensus ill⁹ singularis sit de ista specie de q̄ est illud aial: aliq̄ aial fuit in arca noe. z hoc modo debite ascēdetur: vel descēdetur copulatiue.

¶ Sed q̄a ppō affirmatiua in argumēto principali fuit pbata hā p illā equalentē de qualz specie aialis aliq̄ aial fuit in arca noe: opz inq̄rere qd intelligam⁹ p speciem humanā fm mentē noialū tenēdo illas equalere. Ad qd resolue dico sicut qdā dicit hūc terminū species hūana conuerti cū h termino omnes hoies vñ ois homo: capiēdo illud signū collective. sic q loco illius terminū species hūana vbi cūq̄ ponatur hz ponere illud distiūctū oēs hoies vel ois homo: z e contra. **¶** Ex quo sequitur q illo dato nūq̄ dabit vna hā z reliq̄ falsa. z in casu cōmuni sicut illa est hā omne aial fuit in arca: ita z illa de q̄libet specie aialis aliq̄ aial fuit in arca noe: qz loco de ly specie aialis hz ponere hz distiūctū oēs hoies vñ omnes equi: z sic de singulis vñ ois hō vel ois equus: z sic de singulis. **¶** Ex quo infero q ista est vera isti homines sunt species humana demonstrando homines presentes: cum equiualeat huic isti homines sunt omnes homines vel omnis homo. Nec descēdendo sub illo termino species humana licet demonstrare homines qui non sunt: quia ly species humana mediante copula de presenti pro collectione hominum qui sunt supponit et mediante copula de preterito ampliante pro collectione hominum que est et fuit: et non pro collectione que est solū.

¶ Ex quo sequitur hanc consequētiam non valere: species humana sunt isti: ergo species humana isti sunt vel fuerunt: quia hūis arguatur a non amplo ad amplum. arguitur cū signo collective, vel secundum alios ly species humana

(proprie capiēdo) est terminus secunde intentionis supponens pro notitia connotando q sit predicabilis de pluribus. zc. Et sic sensus illius erit: omne animal fuit in arca noe: cuiuscūq̄ termini specifici contentibus sub ly animal aliquod suppositum fuit in arca noe. que vera est. quod si q̄ras quid est species p̄me intentionaliter / dicit quod quodlibet indiuidum. zc.

¶ Tunc ad formam argumenti respondeatur negando maiorem: defectus est manifestus: quia ly animal nullibi complete distribuitur z ibi virtualiter manet eadem particularitas. nec similiter sunt subcontrarie: qz manet eadem vniuersalitas. et sic nullo modo opponuntur.

¶ Sed ad videndum quomodo oportet dare contrariam contradictoriam z subcontrariam affirmatiue vel negatiue in qua terminus taliter distribuitur ponuntur regule. **¶** Prima regula est. propositio in qua distribuitur terminus pro generibus singulorum: contrariatur propositio in qua talis terminus complete distribuitur. z subcontrariatur propositio in qua talis terminus nullo modo distribuitur: sed simpliciter supponit particulariter dummodo aliunde non committatur error. quare contraria affirmatiue erit hec omne animal non fuit in arca noe: distribuēdo subiectum complete. et subcontraria hec animal nō fuit in arca noe. et ita facile dabis negatiue contrariam et subcontrariam. Dixi dummodo non committatur aliunde error: quia contraria affirmatiue non erit hec omne animal in arca noe non fuit.

¶ Secunda regula. propositio in qua ponitur signum distribuens pro generibus singulorum: contrariatur propositio in qua ponitur signum opposito modo particularizans: ita q contradictoria affirmatiue erit hec: aliud quod animal non fuit in arca noe. cuius sensus erit de aliqua specie animalis aliquod animal non fuit in arca noe. sub cuius subiecto descēdemus per singularia opposito modo ad descensum in illa omne animal fuit in arca noe: vel per species distributas conformiter ad primum modum: sic. si omnis leo non fuit in arca noe: vel omnis equus non fuit in arca noe: vel ois asinus non fuit in arca noe. zc. **¶** Et q̄ infero has esse contrarias omne animal est sanum omne animal non est sanum: in negatiua capiēdo pro generibus singulorum: in affirmatiua pro singulis generum. et in casu q quodlibet animal sit sanum licet affirmatiua sit vera negatiua est falsa: cum particularitas inclusa siet determinate istius. s. de qualibet specie animalis aliquod animal non fuit in arca noe. **¶** Tercio ponitur regula q cuiuscūq̄ termini incomplete distributi particularitas supponit determinate nisi ab alio signo confundatur. Dixi nisi ab alio signo confundatur: quia iste non equalent omne sanum omne animal non est / et omne animal non est sanum: quia supponendo q de qualibet specie ad minus sint duo indiuidua: prima est vera. et secunda falsa. et arguitur a confusa ad determinatā retenta multitudine ratione particularitatis incluse. **¶** Secūdo infero q ista consequentia nihil valet omne animal omne coloratum est: ergo omne coloratum omne animal est: nec e contra. nam in casu q omnia animalia sint alba et non sit alia species coloratorum: antecedens est verum z consequens falsum. z e conuerso casu q soli sint homines: z quia libet colore specie diuerso ab alio sit et nō sint alie species coloris datur antecedens verum z consequens falsum. et eodem modo dicendum est de illis signis qualiscūq̄: quantum libet: quantum ad ascensum z descensum: z quantum ad oppositiones sicut de predictis dictum est. **¶** Ex quibus sequitur has non esse subcontrarias qualiscūq̄ homo currit: z homo non currit tamen si ponat ly qualiscūq̄ in negatiua erit subcontrarie. z iste contrariatur q̄libet homo currit: z omnis homo non currit: si vero mutetur ly qualiscūq̄ in negatiua non erunt contrarie: et quia maxime inferius procedemus per singulas species oppositionum ideo.

Tractatus summularum.

Cōtra legē contradictoriarū primo principi
patet sic argumētō. **C**iste contradicit ois hō est aial et hō
nō est aial: et in dant simul hē vel simul false: g̃ dicta nulls, cō
seq̃ntia est nota et minor pbat: et pmo negatiua est falsa, falsi
tas affirmatiue pbat. Bene seq̃tur ois hō est aial et isti ho
mines sunt oēs hoies: demonstrādo hoies existentes: g̃ iste
homo est aial, et iste homo est aial: et sic de singlis: et p vnam
singulariū in conseq̃nti demonstro antichristū, cōseq̃ntia est
descēsus: et conseq̃ns est falsum: et non minor: g̃ maior quod
est assumptū. **C**Si forte negaueris illā conseq̃ntiā esse de
scēsum: qz demonstrat aliqd in conseq̃nti qd non demonstra
tur in constātia. **C**Cōtra h̃ sic argumētō. si illa conseq̃ntia
non esset descēsus seq̃ret qz nulla alia esset descēsus seq̃la p
bat: qz si aliq̃ esset: maxie ista ois homo est aial et isti hoies
sunt oēs hoies: g̃ iste homo est aial: et iste homo est aial: sic
de singlis: demonstrādo semp hoies q̃ sunt, sed ista non est
descēsus. g̃ nulla. minor pbat. in sili non seq̃tur omne ens
est ens: et ista entia sunt oia entia: ergo h̃ ens est ens: et hoc
ens est ens: et sic de singlis: demonstrando omnia entia que
sunt tā in aīū q̃ in conseq̃nti: et demonstrando in vna singu
lari consequentis sortem: tunc post mortē sortis est aīū ve
rum et consequens falsum ergo consequentia non est bona:
aīū probatur: qz posito qz simus in tempore in quo sortis
iam est mortuus et materia et forma separate tunc conclu
sio est falsa: qz vna pars est falsa in qua demonstratur sort
es. et minor est vera: quia est vna affirmatiua cuius extrema
supponit pro eis dē: qd probat. sit illa constantia. a. et forme
ista p̃pō ista entia sunt oia entia demonstrando oia entia q̃
sunt mortuo sorte: et illa sit. b. tunc sic arguo: ista entia q̃ de
monstrantur in. b. fuerunt illa entia q̃ demonstrantur in. a.
et ista entia q̃ demonstrantur in. b. sunt eadem entia q̃ ante h̃
fuerunt: ergo illa entia q̃ demonstrantur in. b. sunt illa entia
que demonstrantur in. a. ergo si subiectum. b. supponit pro
omnibus enibus et subiectum. a.

Et cōfirmatur ille sunt simul vere, ergo lex
contradictoriarū nulla. veritas affirmatiue est manifesta: et
veritas negatiue probatur. Bene seq̃tur: homo non est istud
aial: et homo non est istud aial: et sic de singlis: ergo homo
non est animal. suppono constātiā, conseq̃ntia est manifesta
p̃ ascensum et aīū est verū: ergo et conseq̃ns. **C**Si forte re
spondeas negādo conseq̃ntiā: qz arguit a plurib⁹ determina
tis ad vnā determinatā respectu multitudinis. **C**Contra
hoc. seq̃retur ad minus qz addendo relatiuum identitatis va
lebit cōseq̃ntia. sed hoc est falsum: qz si sint infiniti hoies nō
seq̃tur: homo non est hoc aial: et idē homo nō est hoc aial: et
sic de singlis: ergo homo non est aial. **C**Si forte r̃ideas
qz esto qz addatur relatiuum identitatis semp adhuc arguit a
pluribus determinatis ad vnā determinatā: et ideo oportet
p̃us ascendere sub subiecto stāte determinate q̃ sub subie
cto stāte distributiue. **C**Contra h̃ sic arguo. addendo relati
uū identitatis termino supponenti determinate h̃ ascendere
sub termino distributo: et cū non sit maior ratio in aliqb⁹
q̃ in alijs: semp licebit ascendere mō p̃dicto: p̃na est bona: et
aīū pbat: bene seq̃tur aial est iste homo: et idē aial est iste
homo: et sic de singlis: ergo animal omnis homo est. et ascē
ditur sub termino distributo ergo intentum.

Ad argumētū principale quod petit diffi
cultatem de modo ponendi constantiā. et de ascensu debito.
r̃ndetur sicut responsum est vsqz ad replicā vltimā: ad quā
r̃ndeo negādo qz illa conseq̃ntia non sit descēsus: ponendo
illo pacto constantiā p̃ illud mediū antiquū si debite capiat:
debz em̃ capi illud p̃nomen demonstratiuū p̃alis nūeri qd
est subiectū constātie loco vni⁹ copulatiuū cōplexiue tenti qd
sit hoc ens et hoc ens: et sic de singlis: sunt oia entia et sic p̃z
qz constantia est p̃pō falsa: qz subm̃ nō supponit: virtualr̃ em̃
vna pars in qua sortis demonstratur non supponit et ad p̃
bationem veritatis illius nego conseq̃ntiā illā. i. ista entia q̃
demonstrantur in. b. fuerūt illa entia q̃ demonstrantur in. a.

et. arguit em̃ ab amplo ad non amplū. et in sili non seq̃t: qz si
b. sit hec p̃pō istuduo hoies sunt: et p̃ illud p̃nomen demon
strentur sortes et plato ex qb⁹ volo qz ante p̃ transpositio
nem materiariū et formariū Guillelm⁹ et Cicero fuissent cō
positi: et n̄ sic nō sit Guillelm⁹: et a. sit hec p̃pō istuduo
hoies sunt: sorte et platonē et ciceronem et guillelmum de
monstrando per illud pronomen: tunc in simili nō sequitur:
isti hoies q̃ demonstrant in. b. fuerūt et isti hoies q̃ demonstra
tur in. a. et isti hoies qui demonstrantur in. b. sunt idē hoies
qui antea fuerunt: ergo isti hoies q̃ demonstrantur in. b. sunt
isdem hoies qui demonstrantur in. a. p̃ p̃mū p̃nomen hui⁹
conseq̃ntie demonstro sortem et platonē et p̃ fm guillelmū et
ciceronē et sorte et platonē: tunc aīū est verū et p̃ns falsum.

Ex quo infero qz ista cōsequentia nihil va
let ois hō nō alb⁹ est hō: et isti hoies nō albi sunt oēs hoies
non albi: g̃ hic homo non alb⁹ est hō: et sic de singlis. dato
em̃ qz ille q̃ demonstratur in consequenti fiat alb⁹: tūc aīū
est verū et p̃ns falsum. **C**Si hō constātia caperet loco hui⁹
hic homo non albus hic homo non albus: et sic de singlis:
sunt oēs hoies non albi p̃na est bona. **C**Sed contra h̃ ar
guit seq̃ret qz posito casu qz non sint misdece hoies in m̄do
et illi sint non albi: et ex materia vni⁹ et ex forma alterius fiat
vni⁹ albus: tūc non posset poni constantia sub h̃ hō non alb⁹
in hac ois homo non alb⁹ est homo qn̄ illa esset falsa: vt con
stat. **C**Ad hoc r̃ndetur qz non debet poni constantia illo mo
do: aut debet poni constantia per p̃pōem falsam. sed siue ar
gumentū concludat siue non. **C**Aliiter dicit alij constantiam
esse ponendam per vnam copulatiuam: cuius p̃m̄ pars
est categorica de copulato diuisiue sumpto in quo copulato
quodlibet pro quo supponit terminus sub quo descendimus
demonstratur et secūda pars copulatiue est vna vniuersalis
affirmatiua: cuius subiectum est terminus sub quo ascē
ditur et predicatum est distinctū compositū ex singularibus
demonstrando oia supposita p̃ quibus talis termin⁹ suppo
nit: aut scōa pars sit vna exclusiua de teterminis transpositis
illius vniuersalis. et scōm hunc modū in quocūqz ascēsu ecō
trario valet descēsus: siue addat siue non addat illa p̃cū
la et sic de singlis: vt bene seq̃tur ois homo currit et iste ho
mo et iste homo sic de alijs est homo et omnis homo est iste
homo et iste homo: et sic de alijs: ergo iste homo currit et iste
homo currit: et sic de singlis: et contra valet ascēsus: itē
per singularia determinata valet ascendere et descēdere po
nendo hoc pacto constantiam.

Sed cōtra modū cōem & hunc modū po
nendi constantiā arguit inq̃rēdo qd valeat illa p̃cūla et sic
de alijs: qz fm̄ modū cōem in ascēsu copulatiuo et in descēsu
disiunctiuo est addenda: si em̃ valeat tūc sicut singulares nō
numerate: seq̃tur qz si omnes enumerarentur non oporteret
ponere illā particulā: sed hoc ē falsum: ergo dictū nullū. mi
nor probatur. non sequitur si soli sint sortes et plato. hic ho
mo currit et hic homo currit: et isti hoies sunt oēs hoies: ergo
ois homo currit: qz posito qz ex materia sortis et forma
platonis fiat cicero quiescens: aīū ē verum et p̃ns falsum.
CSi dixeris illam esse addendam q̃uis numerentur sin
gulares: tunc quero a te quid significet illa particula. ad h̃
resolue (seclusis modis dicendi) dicendum ē illam particu
lam: et sic de singlis in ascensu copulatiuo valere tantum si
cut hec nullus homo ē homo quin ille currat: in descēsu ve
ro disiunctiuo valere sicut aliquis homo ē homo qui currit:
et hoc secundum modum antiquum ponendi constantiam.
quia secundum modum ponendi illam per copulatiuā p̃e
dictam non oportet addere illam particulam cum sine illa
semper consequentia sit bona. licet ideo addatur: quis non
possumus semper demonstrare oia pro quibus terminus
sub quo ascendimus vel descendimus supponit.

Ad confirmationē r̃ndetur nō semp licere
ascēdere ad finitū distributū addēdo relatiuū identitatis ter
mino supponenti determinate. quare pono p̃pōsitiones.

¶ Prima est. si ascendendo sub termino distributo addendo relatiuū identitatis termino stanti determinate nouissime deuenitur ad aliquā singularem in q̄ termino supponēs determinate cui additur relatiuū identitatis non pot̄ pro pluribus supponere sed p̄ vno solo: ideo h̄tualiter est singularis: nunc bene lz ascendere dando singulares sub termino distributo. **¶ Et q̄ sequitur** q̄ in negatiuis nō licet descendere formaliter: q̄ si terminus supponens determinate habuerit infinita supposita nunq̄ deueniendū erit ad aliquam ascendentem: in qua terminus cui additur relatiuum identitatis pro vno tantum possit supponere.

¶ Secunda ppō est. licet in hac oīs hō est. b. aial sub subiecto eius bene liceat descendere addendo relatiuū identitatis p̄dicato stanti determinate: etiam si habeat infinita supposita: q̄ in sc̄da ascendenti p̄dicatū discrete supponit vi p̄ ascendendo fortes est aial et plato est idem aial/ vbi lz idem animal stat discrete: cum relatiuum referens in copulatiua referat restricte: et ideo hęc plato est idem aial equialet huic plato est idem animal quod est fortes: vbi cō stat discrete supponere. et sic sc̄da descendens erit impossibilis sicut et ascensa. Tamen non semper in affirmatiuis licitū est illo modo ascendere. hoc probatur: quia non sequit̄: alium fortes videt: et eundem asinum plato videt. et sic de singulis (suppono constantiam) ergo asinus quilibet homo videt: nam in casu qd̄ sint infiniti hoies: et infiniti asini: et primus homo videat oēs asinos dempro primo: et sc̄ds oēs dempro secūdo: et tertius omnes dempro tertio. et sic de singulis: aīus est verum et p̄ns falsum. **¶ Quare cū** constet neq̄ in affirmatiuis nec in negatiuis licere ascendere sub termino distributo addendo relatiuum identitatis termino stanti determinate: ideo validatur regula superius posita. sc̄. quando terminus distribuitur in ordine ad terminum stantem determinate vnica determinata: incipienda est probatio a termino supponenti determinate. Si vero terminus supponat distributive in ordine ad duas determinatas suppositiones quarum quilibet est vnica et nulla equialet pluribus determinatis ab altera determinata incipies probationem: et post modū ab alia: et vltimo a termino stante distributive. et si volueris poteris simul ascendere sub vtroq̄ termino supponenti determinate. et vltimo sub distributo.

¶ Secundo principaliter arguitur. iste cōtradictum. a. homo non est animal et non. a. homo non est aial: et dantur simul verę ergo lex contradictoria nullā. p̄na est bona. maior est nota p̄ cōem regulā superius signatā: nō est verius contradicere. et minor pbat. negatiua est h̄a: equialet em̄ huic verę omne aial hō non est. et affirmatiua s̄r: cum huic equialet omnis homo est animal: ergo intentum.

¶ Et confirmatur. iste cōtradictū: ad equitādū requiritur equus: nō ad equitādū requiritur equus: m̄ dātur simul verę ergo lex nulla. p̄na est nota cū maiori. minor h̄o pbat: q̄ affirmatiua est h̄a: et negatiua pbat. b̄si sequit̄ nullus equus ad equitādū requirit̄: q̄ nō ad equitādū requiritur equus. p̄na est bona. et aīus pbat p̄ ascēsum sub illo termino equus: quęcumq̄ enim singularis est vera. **¶ Si forte respondeas** negando minorem et ad pbationem negādo veritatem negatiue. et ad pbationē negaueris p̄nam: quia arguitur a distributione opposita suppositioni determinate ad distributionem oppositam suppositioni confuse/ vt patet arguendo ex opposito ad oppositum. **¶ Cōtra solutionem** arguitur sicut illa cōsequētia non datur aīus verum et consequēs falsum: ergo nō bene negatur: aīus probatur illud p̄ns est verū in quo arguitur ex opposito ad oppositū: h̄ em̄ est h̄a equus ad equitādū requiritur: quia bene sequitur: Brunellus ad equitādū requiritur: ergo equus ad equitādū requiritur. et aīus est verū: q̄ sub lz equitādū dabit vna singularis h̄a demonstrādo equitationē q̄ fit cum Brunello: quę equitatio est ipsemet equus equitatus.

¶ Pro solutione argumēti principalis ponit vna ppō vcz oīs ppō negatiua de subiecto supponēte cōfute tm̄ est h̄a extra instātiā. **¶ Quarta p̄ma est** dūmodo subiectū habeat plura supposita: q̄ ista est falsa. a. sol nō est sol. **¶ Sc̄da q̄ illa supposita sint essentialit̄ distincta:** q̄ ista non concedit. a. p̄sona nō est ens: cum sua contradictoria sit h̄a. **¶ Tertia q̄ talis ppō nō sit exponibilis:** q̄ ista est falsa tm̄ hō non est aial. **¶ Quarta dūmodo p̄dicatū non sit relatiuū reciprocū:** q̄ ista est falsa. a. hō non est ipsemet. **¶ Quinta q̄ illud subiectū supponat confuse in ordine ad talem ppōem:** p̄pter subiectū huius hō non est aial q̄ est ps huius. a. hō non est aial. **¶ Sexta q̄ subiectū supponēs confuse tm̄ sit totale extremū:** q̄ h̄ non pcedit cuiuslz hoīs asinus non est asinus casu q̄ quilibz homo habeat vnum asinum precise.

¶ Secūda ppō est. oīs propō negatiua de p̄senti cuius copula nō determinat aliq̄ determinatione particulari v̄ particularitate includente in q̄ negat aliq̄s terminū p̄fecte distributū de seipso v̄ de suo inferiori aut illi conuertibili vnica acceptionē determinatā habere et supponēte est falsa. Dixi de p̄nti: q̄ ista est h̄a aliq̄d instātiā nō fuit instātiā. Dixi non determinat signo particulari: q̄ ista est h̄a aliq̄s homo pot̄ non est homo. Dixi v̄ particularitate includēte: q̄ ista est h̄a homo contingēt non est currens. Dixi in q̄ neget terminū p̄fecte distributū: q̄ ista est h̄a aial omne aial non est/ distribuendo p̄dicatū pro generibus singulorū. Dixi vnica acceptionem habente. q̄ ista est h̄a hoīs asinus non est asinus. et ista homo vel antichristus non est homo: capiēdo lz vel diuisiue. Dixi supponente: q̄ si non supponat erit vera.

¶ Tertia propō. oīs affirmatiua de p̄nti cuius copula nō determinat determinatione vniuersali v̄ vniuersalitate includente in q̄ p̄dicat aliq̄s terminū vniuersalr sumptus de seipso vel de suo superiori aut illi cōuertibili supponēti pure cōfute tm̄ est h̄a. Posui pticulas p̄pter has. a. homo necessario oīs homo est. a. aial omni tpe omne aial fuit. a. ens omne ens contingēt est. a. homo essentialiter est homo.

¶ Vltima propō est. oīs affirmatiua de p̄nti in q̄ p̄dicat aliq̄s terminū vniuersalr sumptus de seipso supponēte pure determinate habente plura supposita essentialit̄ distincta est falsa. Particulę ponūtur p̄pter has hō fuit oīs hō: deus oīs deus est: tenēdo q̄ signū in p̄ma nō sit ps extremi. **¶ Hīs expeditis p̄z solutio ad argumētū concessa** maiore negādo minorem et ad pbationem minorū concessa h̄itate negatiue p̄ p̄mā ppōem: nego h̄itate affirmatiue. et ad pbationem nego q̄ illi equialet: sed equialet huic oīs hō est. h̄. aial. qd̄ p̄z nā iste cōtradictū oīs homo est. b. aial et. a. homo non est aial: ergo ista non. a. homo non est aial equialet p̄me et p̄ p̄mam regulam equipollentiā: h̄ p̄dicatum p̄me supponit determinate ergo et huius. qd̄ est conforme illi dicto superius in regula quando duo signa. et c.

¶ Ad confirmationem: q̄ petit difficultatem de lz requiritur qd̄ est signum vniuersale confusionis breuit̄ dico q̄ talis ppō in q̄ ponitur lz requiritur virtualiter equialet conditionali p̄pterea q̄ lz requirit̄ includit in suo modo significādi lz st. Quare ista requirit̄ ad equitādū equus equialet huic: si equitatio fit aliquo equo fit. Dico v̄terius q̄ sub terminis precedentibus lz requiritur oportet prius ascendere et descendere: quia supponunt mobiliter anteq̄ illa propositio exponatur. et ideo hęc est vera ad equitādū requiritur Brunellus: quia sub lz equitādū supponente determinate dabitur vna singularis vera. sed hęc est falsa requiritur ad equitādū Brunellus: quia illa immediate debet reduci ad hanc falsam si equitatio fit: Brunello fit: que falsa est. **¶ Ex quo infero** q̄ quilibet talis propositio de lz requiritur est necessaria vel impossibilis. **¶ Et per ista patet** ad confirmationem solutio in forma: quare concedo maiore et nego minore. Et ad pbationem nego h̄a.

Tractatus summularum.

nullus equus ad equitandum requiritur: quia sua contradictoria est. Ita. si equus ad equitandum requiritur: cum sub ly equus descendendo per Brunello et sub ly equitandum data singulari per equitandum Brunelli vera est. Si tamen est falsa equus requiritur ad equitandum. Quare ista propositio nihil valet requirit ad equitandum equus: sed equus requiritur ad equitandum. An tamen ista valeat: ad equitandum requiritur equus: sed equus ad equitandum requiritur: de materia constat quod sic: sed in se non sequatur: ad volendum requiritur notitia: sed notitia ad volendum requiritur. sicut ad videndum requiritur lumen. sed lumen requiritur ad videndum.

¶ Infero sicut per hanc propositio non valet Brunellus ad equitandum requiritur: ergo Brunellus requiritur ad equitandum: quia arguitur a termino mobiliter supponenti ad ipsum supponentem immobiliter et vitaliter positum in actu conditionalis.

¶ Ultimo infero quod hanc requiritur ad equitandum equus non debet probari per suppositionem: quia illa non est pure categorica: nec sub ly requiritur licitum est ascendere: si ly requiritur sit simpliciter signum confusionis: nec isti equivalet requisitum ad equitandum est equus: quia falsa est de subiecto non supponenti: sed si ly requiritur caperetur pure categorica: tunc illi equivalet et sic non confunderet.

¶ Tertio principaliter arguitur: iste contradictio cum adā fuit ois homo et adā non fuit ois homo. et datur simul vere. sed lex nulla. probatur minor: et primo veritas affirmatiue. bene sequitur adam in aliquo tempore fuit ois homo: sed adam fuit ois homo. ams est verum et propositio. veritas antecedentis probatur: adam in isto tempore fuit ois homo: demonstratio tempus in quo solus erat sed adā in aliquo tempore fuit ois homo. propositio est bona. ams est notum. sed et propositio est verum. et negatiua probatur: bene sequitur adam non fuit cicero vel adam non fuit plato et sic de singulis: sed adam non fuit ois homo semper suppono constantia. propositio est bona: quia ascenditur disiunctiue sub termino supponenti determinate. ams est verum: sed et consequens.

¶ Confirmatur. iste contradictio ois essentia diuina est per et aliquid essentia diuina non est per / et sunt ambigere: igitur maior propositio: quia nulla conditio videtur illis deficere. et minor probatur. et primo quod affirmatiua sit vera: bene sequitur: aliquid essentia diuina est per: et non est nisi una simplicissima essentia: diuina: sed ois essentia diuina est per. negatiua probatur hic filius non est per: et hic filius est aliqua essentia diuina: sed aliquid essentia diuina non est per. propositio est nota expositiue et ams est verum: ergo et propositio. **¶** Item aliter sic probatur essentia diuina est non pater: ergo essentia diuina non est pater. ab affirmatiua ad negatiua predicato variato penes finitum et infinitum. et ams est verum. ergo et consequens.

¶ Ad argumētū principale bifaria potest respondere sicut quod duplex est modus dicendi de veritate illius adā fuit ois homo: unus enim modus negat illam et sicut hanc adam in aliquo tempore fuit ois homo: imo et hanc adā in. a. fuit ois homo: ponendo ly. a. significet tempus in quo solus adā erat. et affirmat quod determinatio copule non determinat nec restringit predicatum: quia si restringeret (inquit positio) non esset difficultas quin hanc esset vera adā in. a. fuit ois homo: cum faciat hunc sensum adā in. a. fuit ois homo qui fuit in. a. non autem restringente determinatione predicatum equalet huic adā in. a. fuit ois homo qui fuit. **¶** Secundum quem modum ista propositio non valet adā fuit in. a. homo sed adam in. a. fuit ois homo. et hanc copulatiua concederent adā fuit in aliquo tempore ois homo: et adam in nullo tempore fuit ois homo. **¶** Secundum quem modum facile responderet ad argumētū concessa veritate negatiue et negando veritatem affirmatiue. **¶** Alius est modus satis probabilis affirmans veritatem affirmatiue: sicut quem modum asserendum est determinationem copule esse determinationem non unicum predicatum et unicum subiectum: quare in illa adā fuit ois homo non licitum est descendere copulatiue sub predicato quoniam prius descendatur sub tempore importato per copulatiua: quod est eius determinatio non unica. et negatiua est falsa: cum sub eadem determinatione distributa detur singularis falsa demonstrando tempus in quo adā solus erat.

¶ Ex quibus infero quod ista propositio non valet adam fuit ois homo et abel fuit ois homo: ergo abel est vel fuit adam: quia subsumitur sub determinabili in determinatione non unica. **¶** Nec sicut ista adā fuit ois homo ergo adā ois homo qui fuit / fuit: quia arguitur a non unica ad unicum ex parte temporis copule. **¶** Nec sicut ista adam fuit ois homo ergo ois homo qui fuit homo adam est vel fuit. nec in illam conuertitur: sed in hanc qui fuit omnis homo est vel fuit adam.

¶ Sed dubitatur an supposito cum hoc secundo modo quod determinatio copule restringat predicatum: an illa possit teneri falsa. Ad hoc quod dicitur probabile quod sic. et sicut hanc adā in aliquo tempore fuit ois homo. **¶** Et si arguatur adam in hoc tempore fuit ois homo: ergo adā in aliquo tempore fuit ois homo: negat propositio: sed enim ex parte determinationis copule arguatur ab inferiori ad superius affirmatiue sine distributione superioris: tamen ex parte predicati arguitur ab inferiori ad superius cum distributione superioris: quia in hac adam in hoc tempore fuit ois homo: ly homo solum supponit per hanc qui in illo tempore demonstrato fuit in alio vero pro quolibet hanc preterito. **¶** Sed contra hunc modum sic argumentor: sequeretur sicut hanc propositio non valere: sortis quilibet asinus currit vel platonis quilibet asinus currit et sic de singulis: ergo hanc quilibet asinus currit eodem modo licet ex parte determinationis argumenter ab inferiori ad superius sine distributione superioris: tamen ex parte determinabilis arguitur ab inferiori ad superius cum distributione superioris. sed hic non tollit bonitatem propositio: ergo nec illic: quare probabilis est illam illo modo tenere veram.

¶ Sed contra illud sic argumentor: ex solutione sequitur hanc esse veram sortis fuit non currens posito quod sortis heri fuerit currens: et propositio descendens: sed propositio est falsum: ergo et illud ex quo sequitur. minor probatur. quia dato opposito in illo casu utique duo sunt verum: sortis fuit currens: sortis non fuit currens: et sic duo termini contradictorii verificantur de eodem. **¶** Si forte concedas illatum consequenter respondebo. nec inconuenire mediante copula de preterito vel de futuro vel mediante copula particularitate includere. **¶** Contra hoc sic argumentor. hanc est falsa: homo possibiliter est non currens: ergo male dictum est terminos contradictorios verificari de eodem mediante copula particularitatem includente: probatur ams. bene sequitur homo possibiliter est non currens: ergo non currens possibiliter est homo. propositio est nota. propositio est falsum: ergo et ams. quod propositio est falsum. probatur bene sequitur non currens possibiliter est homo ergo non tamen currens possibiliter est homo: propositio est bona ab altera exponente ad propositioem exponibilem disiunctiue. et propositio est falsum: sed et ams. falsitas consequentis probatur. sua contradictoria est vera: ergo illa est falsa. veritas hanc contradictorie propositio veritate vniuersalis in terminis transpositis: quod est hanc omnis homo possibiliter est currens.

¶ Ad argumētū respondetur concessa prima propositio: negando falsitatem propositio. et ad probationem nego illam propositio non currens possibiliter est homo ergo non tamen currens possibiliter est homo: quia ams non est scda exponens propositio: eo quod subiectum scda exponens debet esse contradictorium subiecto exclusiue simpliciter: sic. scilicet taliter quod pro nullo pro quo subiectum exclusiue supponat: talis terminus contradictorius supponat et pro quolibet alio quod non est ita in subiecto ams. sed scda exponens erit hanc non currens quod potest esse post est homo: vel illa non currens possibiliter est homo. supposito quod contradictorio modo ad ampliationem infinitetur ille terminus quia non negabit hanc positio quoniam illo pacto ille terminus possit infinitari. et ita posset respondere utendo distinctione de veritate vel falsitate illius.

¶ Secundum vero alium modum dicendi non est possibile duos terminos contradictorios verificari de eodem termino singulari singulariter et vniuoce tunc mediante aliquid copula. nec etiam falsificari de termino supponente de quo terminus transcedens potest verificari mediante tali copula. quod addo. propter hanc sortis necessario est homo: sortis necessario est non homo. quod falsum sunt: quia non potest esse vera sortis necessario est ens.

¶ Pro solutiōe cōfirmatiōis primo est aduer-
tendū q̄ quidā sunt termini in diuinis essentialis: vt isti ter-
mini deus: essentia. quidā sunt termini psonales: vt isti. p̄. si-
lius. sp̄s sanctus. ⁊ psona. ⁊ in istis terminis est duplex distri-
butio s̄c̄ ⁊ particularizatio: cōpleta. ⁊ incōpleta. Distributio
incōpleta est distributio termini sub q̄ nō lz ascendere seu de-
scendere ad oīa supposita mediata ⁊ imediata talis termini:
sed solū ad imediata. Suppositio nō cōpleta est distributio
termini sub q̄ licitū est ascendere seu descendere ad oīa sup-
posita talis termini s̄c̄ mediata q̄ imediata pure copulati-
ue. vt in hac oīs essentia diuina est p̄. si ly essentia diuina di-
stribuat cōplete: lz demonstrare essentia ⁊ patrē ⁊ filium. et
sp̄m sc̄m. si nō distribuat incōplete solū lz demonstrare es-
sentia diuina: q̄ est suppositū immediatū talis termini. ⁊ i hac
oīs p̄ est deus. si ly p̄ distribuat cōplete licet descendere p̄
psona p̄ is q̄ est suppositū immediatū talis termini: ⁊ etiam p̄
essentia q̄ est mediatū suppositū. si nō incōplete: p̄ solo p̄e
lz descendere. ⁊ eodē mō est sentiendū de particularizatiōe
etiā cōpleta ⁊ incōpleta. si em̄ in hac aliq̄s filii est p̄: ille ter-
minus filius particularizet cōplete: licitū est demonstrare
patrē ⁊ etiā essentia. ⁊ ita d̄ illā huic equalere aliqd̄ q̄ est
filius est p̄. incomplete nō p̄ solo filio lz descendere. **¶** Ex q̄
infero q̄ndā subtiliter notasse i hac materia idem esse termi-
nū distribui incōplete aut nō distribui in affirmatiuis in ter-
minis supponētibz imediate p̄ essentia. In negatiuis nō
idē erit q̄ talis terminus particularizet incōplete aut q̄ di-
stribuat cōplete. q̄re ista p̄na est bona. essentia diuina est p̄:
⁊ oīs essentia diuina est pater: ⁊ ista s̄c̄ aliqua essentia diui-
na non est pater: ergo nulla essentia diuina est pater.

¶ His resolute expeditis dico q̄ ad cōtradictōe
dū in p̄pōibz talū terminoz oportet eandē p̄uari distri-
butionē ⁊ particularizationē: ita q̄ si in affirmatiua terminus
distribuat incōplete: ⁊ in negatiua debet particularizari in-
cōplete. ⁊ si cōplete distribuat in vna: in alia debet cōplete
particularizari: ⁊ per hęc p̄ solutio ad argumētū in forma.
¶ Et q̄ sc̄do p̄bat̄ n̄itas negatiue negat̄ p̄na: n̄malit̄ em̄
arguit̄ a nō distributo ad distributū ex p̄e subiectoz. subie-
ctū em̄ affirmatiue q̄ est aīns imediate supponēs p̄ essen-
tia: si incōplete particularizat̄ equaleret incōplete distributiōi
⁊ p̄tis subiectū equaleret cōplete distributiōi: vt dictū est: ideo
p̄na nihil. **¶** Sed cōtra solutionē sic argumētū: si aīns illius
p̄nḡ esset verū: seq̄ret̄ has duas esse n̄as: hęc essentia diuina
est pater: hęc essentia diuina nō est p̄. ⁊ sic duo termini p̄tra-
dictorij verificarent̄ de eodē termino singulari: vel singula-
riter tento mediate copula de p̄enti. **¶** Ad hęc replicā r̄-
det̄ cocedēdo illatū: q̄ ille terminus essentia diuina nec est
singularis nec singularizabilis: et si sibi addat̄ p̄nomen. et
ideo de eodē termino cōi nō inconuenit. **¶** Cōtra hęc repli-
cat̄. seq̄ret̄ s̄c̄ has duas esse n̄as: p̄ est p̄: p̄ est nō p̄: ca-
piendō v̄trobzq̄ terminos incōplete. p̄is est falsum ⁊ ⁊ aīns:
falsitas p̄tis est nota: q̄ iā duo t̄mini cōtradictorij verifica-
rent̄ de eodē. seq̄la t̄n̄ p̄bat̄. ⁊ de n̄itate p̄ie nō est dubium.
Sc̄da nō p̄bat̄: q̄ sub p̄dicato supponenti determinate dat̄
vna singularis n̄a: p̄z demonstrādo essentia. p̄ q̄ essentia sup-
ponit̄ p̄dicatū: cū de essentia n̄ificet̄ in solutionē. nā hęc cō-
cessa est n̄a. hęc essentia est nō p̄. **¶** Ad hanc vltimā replicā
r̄det̄ negando illā p̄ est non p̄. ⁊ ad p̄bationē nego q̄ sub
p̄dicato debeat̄ ascendi p̄ essentia: sed solū p̄ filio ⁊ sp̄s sc̄to.
q̄ em̄ aliq̄s terminus incōplete supponit̄ in diuinis etiam
eius contradictorius t̄minus incōplete debet capi. q̄re nūc
p̄ suppositis imediatis est ascendendū sub illo termino nō p̄:
⁊ non p̄ essentia. lz p̄ illa supponat̄: ⁊ de illa n̄ificet̄: sicut in
hac p̄ est filius (capiendo t̄minos incōplete) non lz sub p̄di-
cato demonstrare essentia: lz supponat̄ p̄ illa. **¶** Si nō ille
terminus non p̄ caperet̄ cōplete: tūc illa esset n̄a p̄ est non
p̄. nec ille terminus non p̄ tūc est contradictorius illi t̄mi-
ni p̄. Nec ista p̄na tūc valet p̄ est nō p̄: q̄ p̄ non est p̄: nā
oportet p̄dicatū affirmatiue ⁊ negatiue esse t̄minos p̄radi-

torios q̄ nō est in p̄posito. **¶** Et q̄ infero s̄m hanc modū
hanc vniuersalem oīs p̄ est p̄ habere hanc exclusiua t̄n̄
p̄ est p̄. q̄ exclusiua sicut vniuersalis est n̄a: q̄ subiectum
sc̄d̄ exponētis debet esse ly non p̄ cōtradictorio mō ad ly
p̄ mō q̄ p̄dictū est. **¶** Sc̄do infero p̄babilr̄ posse dici eodē
mō de his hęc essentia diuina est differens a p̄e. hęc essen-
tia diuina est p̄: q̄ dictū est de illis hęc essentia diuina est nō
p̄ hęc essentia diuina est p̄. ⁊ p̄m̄ t̄ertia exponēs erit illa:
hęc essentia diuina est non p̄. Et eodē mō q̄ dictū est de
hac p̄ est non p̄ est dicendū de hac p̄ est differens a p̄e/
nā si ly differens a p̄e sumat̄ complete sic q̄ liceat descen-
dere pro essentia: vera erit illa: et t̄ertia exponēs erit pater:
est non pater: capiendō ly nō pater complete: q̄ est concessa
n̄a. si autem ly differens a p̄e in complete capiat̄ illa est
falsa. et neganda sicut ⁊ illa pater est non pater. capiendō ly
non pater incomplete. quę negata est. ⁊ ostensa falsa.

¶ Sed cōtra dicta videtur argumētādū: quia
iā seq̄ret̄ si dicta continerent n̄itate: q̄ hoc distictū ex cōtra-
dictorij p̄ vel non p̄ non conuertet̄ cum ly ente. nā in
complete capiendō p̄es ista est falsa. p̄ vel non p̄ oīs p̄so-
na diuina est. ⁊ ista est n̄a ens oīs p̄sona diuina est. **¶** Ad h̄
r̄det̄ negādo q̄ illa sit falsa: p̄ vel non p̄ oīs p̄sona diui-
na est: si totū distictū capiat̄ vnice ⁊ cōplete sicut ly ens sub
q̄ imediate sit ascendendū sicut sub aggregato vnice acce-
pto. ⁊ non reducendo illā ad distictū: ⁊ ita p̄babiliter dea-
fensat̄ in diuinis duos terminos contradictorios non posse
n̄ificari de eodē termino singulari. **¶** Sed p̄ra hęc modū
sic arguit̄. ⁊ peto contradictoriū illius t̄mini p̄ ip̄so cōplete
particularizatiōe vel est ille t̄minus non p̄ q̄ contradicit
illi incomplete sumpto. ⁊ sic valet non p̄sona p̄is. et sic ille
terminus p̄ complete particularizatus non infinitaret̄ pro-
q̄libet p̄ q̄ accipit̄: sed p̄ altero t̄m̄. p̄ p̄sona p̄is. vel est ly
non p̄ q̄ valet non aliqd̄ q̄ est p̄. Et tūc seq̄ret̄ hęc p̄pōem
esse verā oīs essentia diuina est p̄: capiendō subiectū cōplete
distributū. cuius n̄itate ostenderet̄ hęc exclusiua: t̄n̄ p̄ est
essentia diuina: cuius p̄ma exponēs est n̄a. ⁊ etiā sc̄da. vt p̄z
p̄ falsitate sup̄ contradictorie: non pater est essentia diuina:
q̄ huic false equaleret nullū aliqd̄ q̄ est p̄ est essentia diuina.
¶ Ad argumētū r̄det̄ p̄cedendo illā vniuersalē verā: si p̄
dicatū cōplete particularizet̄: ⁊ concedet̄ illā exclusiua esse
sibi correspondētē. si t̄n̄ p̄dicatū vniuersalis incōplete acci-
peret̄ tūc esset exclusiua correspondens vbi ly nō p̄ q̄ est
subiectū sc̄d̄ exponētis incomplete teneret̄. Et sicut vni-
uersalis esset falsa: ita ⁊ sc̄da exponēs. vt p̄z p̄ n̄itate sup̄
contradictorie: non p̄ est essentia diuina. q̄ sic p̄bat̄. filii est
essentia diuina ⁊ filius est non p̄: q̄ non p̄ est essentia diui-
na. Sc̄dm̄ nō modū q̄ tenet terminos contradictorios in di-
uinis posse n̄ificari de eodem. Negandū est ab affirmatiua
ad negatiua p̄dicato variato penes finitū ⁊ infinitū in illis
terminis valere p̄nam. Regula em̄ in h̄ fundat̄ q̄ t̄mini con-
tradictorij non n̄ificant̄ de eodē. Sc̄dm̄ quē etiā modū con-
cedemus aliquā esse vniuersalē de subiecto complete distri-
buto q̄ non pōt̄ habere exclusiuam de terminis trāspōsitis.
patet de illa omnis pater est pater.

¶ Quarto principaliter sic argumentor. iste
contradictū. q̄libz asinus hoīs est asinus: asinus cuiuslibz
hoīs nō est asinus: ⁊ t̄n̄ dant̄ simul vere: ergo lex contra-
dictoria n̄ita. p̄na est bona: maior est nota: q̄ illis nihil deest.
minor nō p̄bat̄: in casu em̄ q̄ Brunillus sit oīs asinus: ⁊ pos-
sident̄ a sorte ⁊ non a platone: v̄trazq̄ est n̄a. De affirmatiua
non est dubiū: ⁊ negatiua p̄bat̄. q̄ subiectū eius non suppo-
nit̄: cū determinatio non supponat̄: nā ly cuiuslibet est pars
extremi: ⁊ et totū subiectū nō supponit̄. ⁊ sic est n̄a. **¶** Si for-
te dixeris illā negatiua non esse p̄radictoriam affirmatiue:
q̄ non participat̄ in extremis: sed hęc asinus hoīs non est
asinus: eo q̄ determinatio accepta vnica debz vniformiter
manere in p̄radictorijz vt dictū est supra. **¶** Contra hoc sic
arguo. adhuc negatiua h̄ est n̄a in illo casu: q̄ intentum: asis

Tractatus summularum.

probat. bñ sequitur asinus platonis non est asinus: et plato est homo: et asinus hois non est asinus: pñs est bona ab inferiori ad superius negative sine distributione superioris. et posita constantia inferioris, añs est verū et pñs qd est intentū. ¶ Item sic arguo expositorie. Asinus platonis non est asinus: et plato est homo: et asinus hois non est asinus: añs est verū: et pñs. ¶ Item sub illo termino hois dat vna singularis ha: enā postq̄ descensum fuerit sub toto aggregato: qz ista est ha: Brunellus platonis: non est asinus: et illa est vera.

Et confirmatur, si determinatio accepta vnicadeberet manere vniiformiter in vtraq; contradictoriarū: iste contradicerent fortis est differens ab hoie: et fortis non est differens ab hoie, et dant simul false: et lex contradictoria est nulla: pñs est nota cū maior, minor ho probat. Et primo affirmatiua est falsa vt constat: et negative falsitas probat. Nā sub ly hoie supponenti distribuitur dant multę singulares false: et illa est falsa. ¶ Qd si dixeris ly hoie restringi ad standū solū p hoie a q fortis differt. Tūc sic arguo, sequeret hāc esse verā fortis differt ab hoie: qd est falsum: vt constat per falsitatem suę tertie exponētis que est fortis non est homo. Item negatiua probatur aliter falsa, bñ sequitur fortis non differt ab hoie, ergo fortis non differt a platone. pñs est bona a superiori ad inferius negative cū distributione superioris et consequens est falsum: ergo et añs quod est intentū.

Argumētū principale cū sua cōfirmatiōe petit difficultatem de modo contradicēdi in ppositionib; in quibus ponit determinatio accepta vnica cū suo determinabili. Pro cuius breui intelligentia, suppono qz complexū ex determinatione accepta vnica ex recto et obliq; differt a non vnica: qz complexū vnice acceptū reputat vnus terminus. et loco termini incomplexi ponit, et ideo ad vnitatē ppositionū in quibus ponit cognoscendā sub toto aggregato est ascendendū: et non sub aliq; pte pñs q̄ sub ipso toto. In non vnice ho ac ceptis complexis: pñs sub determinatione: et postmodū sub determinabili est ascendendū: et non sub toto, vt p̄ in hac cuiuslibet hois quilibet asinus currit, in q̄ nec sub toto nec sub determinabili: ante q̄ sub determinatione lz descendere. Ex q̄ potest inferri qz omne complexū sequens copulā capiet vnice, nisi aliq; signū impediens ponat, vt iste equalent Brunellus fuit albi asinus: et Brunellus fuit asinus albi. nā copula restringit terminos post se positos vnica restrictione. Dixi nisi ponat signū impediens, ppter hanc Brunellus fuit cuiuslibet hois quilibet asinus. Licet coiter soleat dici qz semp qz obliquus p̄cedit et rectus sequit sit determinatio non vnica: nisi obliquus mediet inter signum recti et rectū, vt in hac quilibet hois asinus currit. Qñ ho p̄cedit rectus et sequit obliquus et vnica. ¶ Scdm quem modū sciendū est determinationem vnica determinationi acceptę non vnice equalere in p̄p̄ibus de p̄senti affirmatiuis vbi nulla ponit distributio nec ex pte determinationis nec ex pte determinabilis, vt iste equalent hois asinus currit: asinus hois currit: et asinus hois quodlibet currens est: hois asinus quodlibet currens est. Dixi de p̄senti: qz de p̄terito non equalent, vt iste hois albi asinus fuit asinus: asinus hois albi fuit asinus, in casu em̄ qz fortis fuerit niger et possederit Brunellū pro tpe q̄ fuit niger: et modo sit albus et nihil possideat, prima est vera: et scda falsa: et ratio est: qz in p̄p̄ibus plura tpa importantibus determinatione vnica restringit suū determinabile p eodem tpe ad eadē, vt p̄ ex scda regula appellationis formalis signatę, vt ad vnitatem p̄p̄is vltimę requiritur qz asinus fuisse possessus ab hoie albo p tpe q̄ fuit albus, et ratio est iā dicta nā determinatio et determinabile reputant vnicus terminus: qñ ho non vnice accipit id non denotat, qz ad vnitatē istā: hois albi asinus fuit currens / sufficit qz homo q̄ est vel fuit albus possideat vel possederit asinū. Ex q̄ infero qz faciēdo restrictionē illius subiecti hois albi asinus ad videndū an supponat non debet fieri p hāc, h̄ est vel fuit hois albi asinus: cū ibi (vt p̄z exp̄ditus) eo qz sequit copulā vnice tenet, sed sic hois

albi asinus est vel fuit, vt semp maneat non vnica: cū in his non equalent. Dixi scdo in affirmatiuis: qz in negatiuis non equalent, vt p̄z de his hois asinus non est asinus: asinus hois non est asinus, Dixi vbi nulla ponit distributio, et qz si ponat distributio: non opz. Nā iste non equalent quilibet asinus hois currit: et hois quilibet asinus currit, neq; p̄ma iste equalent a hois quilibet asinus currit, q̄ enā scdo equalent. Nec iste equalent cuiuslibet hois quilibet asinus currit: et quilibet asinus cuiuslibet hois currit, in casu em̄ qz quilibet asinus ab hoie possessus currat: et nullus asinus sit cois et qz quilibet homo possideat asinū: p̄ma est vera: et scda falsa, enā si ly cuiuslibet in scda non sit pars extremi. ¶ Si ho determinabile esset terminus discretus respectu determinationis distributę iā in affirmatiuis q̄ in negatiuis equalent, iste em̄ equalent cuiuslibet hois Brunellus currit: Brunellus cuiuslibet hois currit, si ly cuiuslibet in hac scda non sit pars extremi intelligitur, iste si equalent cuiuslibet hois Brunellus non currit: et Brunellus cuiuslibet hois nō currit, Dixi si determinabile esset terminus discretus: qz si non / non equalent, p̄z de his: asinus cuiuslibet hois currit, cuiuslibet hois, b, asinus currit. ¶ Si enā sit determinatio singularis respectu determinabilis quilibet supponentis iā in affirmatiuis q̄ in negatiuis equalent, vt iste equalent quilibet asinus fortis currit: fortis quilibet asinus currit, si si ille sint negatiue equalent. ¶ Sed tunc est bona difficultas an semp vnica determinatione inferat non vnica, sine in affirmatiuis: siue in negatiuis: vt bñ sequitur asinus hois fuit currens: et hois asinus fuit currens. ¶ Ad qd rideo non semp oportere, vt non sequitur quilibet asinus hois fuit albus: et hois quilibet asinus fuit albus, in casu qz fortis ante h̄ possederit fauellū albū et tūc non sit: sed ex medietate superiori fiat plato et inferiori fiat cicero: et ambo copulatiue et non copulatiue possideat Brunellū nigrū: añs est verū, qz subiectū añtis solū supponit pro fauello, et pñs est falsum: vt p̄z resolueno determinationem, Qd clarius in silī sic instatur, non sequitur quilibet asinus hois albi fuit currens: et hois albi quilibet asinus fuit currens, in casu qz fortis ante h̄ fuisse albus et possederit fauellū q̄ ante h̄ fuerit currens, et tūc fortis sit niger: et possideat Brunellū: q̄ nūq; ante hoc fuisse currens, añs est verū et pñs falsum, si aut non ponatur aliqua distributio valebit ab vnica ad non vnica.

Tūc pro argumētū solutione. Dico qz est vnus modus (fm quem posita est vna conditio superi ad p̄p̄es eē oppositas) affirmatiū determinationem vnica debere eodem modo manere in vtraq; opposita et qd distribui et non distribui, sic qz contradictoria illius quilibet asinus hois est asinus non est illa asinus cuiuslibet hois est asinus: qz vt dictū est ille non participant i extremis, lz hęc asinus hois non est asinus, q̄ signata est, q̄ qdē modus duplici niti fundamento. primū est, quodlibet signū additū determinationi vnice immediate efficitur pars extremi. Scdm est, nullū signū pot agere in determinationem vnica: nisi ei immediate ad datur, qre in hac nullus asinus hois currit: ly hois non distribuit, et ratio est qz totū aggregatū ex determinatione et determinabili: vt dictū est: reputat vnus terminus incompletus, qre signū in totū et non in aliquā ptem denotat agere: et ista reputabit affirmatiua: asinus nullus hois currit. ¶ Sed p cognoscēdo p q̄ supponat determinatio accepta vnica est difficultas, Oibus in h̄ convenientibus, determinationem restringere suū determinabile siue in vnica siue i non vnica, alias ista eēt negada hois quilibet asinus currit: in casu qz quilibet asinus fortis currat: asinus alioz hoim descendibus, qd est absurdū. ¶ Sed de restrictione determinationis a suo determinabili est duplex modus, vnus tenens qz determinatione iā vnica q̄ non vnica semp restringit suū determinabile: lz ab ipso non restringi, Scdm quem in hac Brunellus hois currit: ly hois p quilibet hoie supponit. ¶ Alia est opinio tenens determinationem acceptā vnica cū suo determinabili mutuo se restringere, et non vnica restringere: lz non restrin

gi. scdm quā ly hoīs in hac: Brunellus hoīs currit p hoīs possidente Brunellū solū supponit. Et q̄ infer̄ has esse cōcedendas. sortes differt ab hoīe, sortes differt ab ente. nec exponētes eo mō q̄ cōter signant dñt signant sed sic: sortes est: z similitpe q̄libet hō differens a sorte est: z sortes nō est hō differēs a sorte. z eodē mō expones scdm. Et scdo sequit hanc eē concedendā sortes videt om̄e astrū: in casu q̄ solū unū astrū videat. Et si h̄c Brunellus est asinus cuiuslibet hoīs. in casu q̄ Brunellus possideat a sorte. z nullū alius hō possideat asinū. in casu nō q̄ Brunellus possidet a pluribus hoībūs est falsa. z fm hanc opinionē sub determinatione accepta vnice lz ascēdere z descēdere copulatiue. postea q̄ sub toto sub q̄ pmo est ascēdēdū fuerit descēsum. An in determinatione nō supponēte: oportet totū aggregatū nō supponere: dico q̄ nō: si determinatio sit purū synkategorema p̄z in p̄dicato huius. adā fuit oīs hō vbi determinatio supponere nō p̄t. z in illa ly oīs significat aliq̄liter.

Et secundū hunc primū modum tenentē determinationē vnica vniformiter debere manere in cōtradictorijs facile r̄ndetur ad argumentū tenendo restringere se mutuo sicut responsum est vsq̄ ad punctū q̄ pbat v̄itas illius asinus hoīs non est asinus. z ad p̄bationē nego p̄nam: nā ly hoīs nō supponit p̄ platonē. z q̄n p̄batis p̄nam. Dico q̄ non b̄t ponit cōstantia: sed opz ponere constantiā totius aggregati sic. z plato est hō habēs asinū: z tunc sicut p̄ns est falsum ita z āns. Quare duē signatur regulē ad argumentandū ab inferiori ad superius negatiue ex parte determinabilis in determinatione accepta vnica. Prima est. arguēdo mō p̄dicto ex pte determinationis accepte vnice ponenda est constantia totius aggregati ex determinatione et determinabili. Defectu cuius ista p̄na nihil valet: sortes videns Brunellū nō est hō: z Brunellus est hō: sortes vidēs asinum non est homo. in casu em̄ q̄ videat fauellū z non Brunellū āns est verū z p̄ns falsum. sed oportet sic ponere cōstantiā sortes vidēs Brunellū est. z tūc p̄na erit bona. Et scda regula. arguēdo mō p̄dicto ex pte determinabilis in determinatione accepta vnica ponēda est cōstantia totius aggregati. Quare nō sequitur: sortes vidēs asinū nō est hō: z sortes est hō: q̄ hō vidēs asinū non est hō. in casu em̄ q̄ sint sortes et plato z sortes nullū asinū videat: z plato aliquē videat: āns est verū z p̄ns falsum. sed opz sic ponere constantiā: z sortes est hō videns asinū. z tunc p̄na erit bona. Ex his p̄z solutio ad alias rationes: sicut em̄ illa p̄na nihil valet arguendo ab inferiori ad superius ita ne p̄ expositorie. cū argumentemini resolutorie sub termino communi pro supposito pro quo non supponit. ideo neq̄ h̄z singularē veram: nec licet plato nem demonstrare: postq̄ p̄ illo non supponit.

Ad cōfirmationē vero secundū hunc modū r̄ndet cōcessa maior: negādo minorē. z ad p̄bationē nego falsitate affirmatiue: vt p̄z p̄ ea q̄ dicta sūt: nec illa est sua terna exponens. Sed si teneam⁹ determinabile nō restringere determinationē: etiā tenēdo ipsam eodē mō debere manere in v̄tq̄ oppositaz: r̄ndet ad argumentū: sicut r̄sum est vsq̄ ad punctū q̄ probat v̄itas illius: asinus hoīs nō est asinus. in casu dicto r̄ndet negādo p̄nam: nā lz ex pte determinationis argumentemini ab inferiori ad superius: in ex pte totū aggregatū q̄ est subiectū argumentemini a nō supponēte ad supponēte. q̄ negatiue est incōuenēs: nā h̄ totū asin⁹ hoīs supponit z h̄ totū asin⁹ platonis nō supponit. z p̄ h̄c p̄z q̄libet nulla aliarū cōsequentiā valet. nā in q̄libet arguit a nō supponēte ad supponēs. Quare (inquit aliq̄s) debere poni constantiā p̄ hoībūs possidentibus asinū ad debite ascēdēdū. sed in v̄tate illud videt̄. coincidere cū p̄zi solutione tenēte mutuo se restringere determinationē z determinabile. Nā si ly hoīs absolute supponit pro q̄libet hoīe: non videt̄ q̄re debeat poni cōstantia p̄ possidentib⁹ asinū restricte. Quare potius credo argumentū ostēdere illa mutuo se restringere in acceptione vnica. Et hoc in non obstante r̄ndet̄ pbabiliter

scdm hūc modū ad cōfirmationē: cōcessa falsitate affirmatiue z negando falsitate negatiue. et ad p̄mā p̄bationē nego q̄ sub determinatione vnica fm hūc modū licitū sit descēdere: lz sub toto aggregato: q̄ est ly differēs ab hoīe sub q̄ nullā singularē reperietis falsam: sicut in sua cōtradictoria nullā sub eodē reperietis verā: nā illud extremū nec supponit pro sorte: neq̄ p̄t verificari de sorte: q̄ est subiectū. Et ad v̄tū p̄bationē q̄ pbat negatiua falsa r̄ndet negādo p̄nam: nec arguit a superiori ad inferius. z c. nā ex pte totū aggregatū arguitur ab inferiori ad superius negatiue: nā inferi⁹ est ly differēs ab hoīe ad ly differens a sorte: ideo. z c. Sed hoc est notandū q̄ lz iste modus defendat determinationē acceptā vnica acceptione cū suo determinabili vniformit̄ manere: h̄ intelligit̄: nisi determinatio sit āns relatiui reciproci. vt supra dictū est: nā ista p̄pō q̄libet asinus hoīs q̄libet asin⁹ ip̄suismet est. nō p̄t habere cōtradictoriā i q̄ determinatio maneat indistributa: qz sub illa licitū est ascēdere: z simul sub relatiuo descendit descensu sigillato. Et alius nō modus est affirmas determinationē vnice acceptā debere difformit̄ manere in cōtradictorijs: q̄ validat argumentū z cōfirmationē p̄ncipalibus. q̄ nō intelligit̄ de adiectiuis: qm̄ huic signādo cōtradictoriā oīs hō legēs studet: nō debet (vt cōstat) ly legēs diuersimode manere. Et q̄ infero has eē cōtradictorias q̄libet asinus hoīs est asin⁹: asinus cuiuslibet hoīs non est asin⁹: si ly cuiuslibet nō sit ps extremi: si nō ly cuiuslibet sit ps extremi: nō cōtradictū: qz non p̄cipat̄ in extremis. Et si cōtra h̄ argumentemini: qz fm dicta sequet̄ duas p̄pōes nō equivalentes eidē. p̄pōi cōtradicere: p̄ns est impossibile: z illud ex q̄ sequitur. p̄na est bona. z p̄bo q̄ sequitur: nā isti p̄pōi asinus hoīs nō currit: istē duē cōtradictū: q̄libet asin⁹ hoīs currit: z q̄libet asin⁹ cuiuslibet hoīs currit. in casu istī q̄ oēs hoīes possideant asinos: z nullus asinus sit cōcatus: z oēs currant: prima est v̄a: z scda falsa. q̄ p̄z descēdēdo sub ly asinus pro Brunello: q̄ nō a q̄libet hoīe possidentur. z sub ly hoīs distributo ostendā hoīem a q̄ nō possidentur: q̄ falsa est: z sic dabuntur cōtradictoria simul falsa. Ad argumentū facillius erit solutio tenēdo determinationē vnica cū suo determinabili mutuo se restringere negādo illas nō equalere: et negādo falsitate scdm̄ in illo casu: z negando q̄ postq̄ descēsum sit sub toto liceat descēdere sub ly hoīs pro hoīe non possidente Brunellū: qz mutuo se restringūt: sed solū p̄ possidente v̄ possidentib⁹ Brunellū. Nā fm hunc modū dictum est sub determinatione vnica licere ascēdere z descēdere copulatiue postq̄ descēsum sit sub toto. Et scdm̄ hō modū tenentē non mutuo se restringere est difficult̄ r̄ndere. Nā dicere q̄ tunc nō lz descēdere pro hoīe non possidente Brunellū: qz arguit a supponēti ad nō supponēte affirmatiue videtur coincidere cū p̄dicto mō. z ideo non videt̄ solutio: sed potius euasio. Qd̄ probo: nā ille equalent̄ q̄libet asin⁹ cuiuslibet hoīs currit z cuiuslibet hoīs q̄libet asinus currit: et sub ly hoīs i scda lz sillogizare sic cuiuslibet hoīs q̄libet asinus currit: sortes est hō: ḡ sortis asinus currit. demonstrādo sorte nō possidentē asinū. z argumentor a supponenti ad nō supponentē: ḡ nec in alia incōueniet̄: cū ille equalent̄. Quare p̄puto pbabiliorē modū tenēte mutuo se restringi in vnica.

Secundo sic argumentor. si determinatio deberet difformiter manere: sequeretur has contradicere sortes differt ab ente: sortes nō differt ab ente: ly ente in negatiua nō supponente distributiue sicut in affirmatiua: sed determinate: lz ille sunt falsē. ḡ de affirmatiua notū est. negatiua pbat. p̄dicatū supponit pro sorte p̄ q̄ supponit subiectū: ḡ illa est falsa. āns probat. h̄ est v̄a h̄ est ab ente differēs seu differēs ab ente in q̄ ly ente supponit determinate sicut in negatiua. z ideo sic debet fieri verificatio. Ad h̄ scdm̄ responderet̄ cōcedendo illas cōtradicere: negādo minorē. z ad p̄bationē: si teneamus mutuo se restringere: tūc affirmatiua est v̄a (vt dictū est) sortes est differens ab ente a q̄ sortes differt. z negatiua falsa. Et si nō teneremus non mutuo se restringere.

Tractatus summularum.

hic nego falsitatem negative, et ad probationem factam probabiliter dico quod quibuslibet ente supponat determinate: non debet fieri significatio illo termino supponenti determinate, et quod quibuslibet terminus supponit aliquid suppositivum ratione signi quod est pars extremi tempore debet fieri significatio cum tali signo: sicut significando subiectum huiusmodi asinus cuiuslibet hominis currit si ly cuiuslibet est pars extremi: debet significari cum ly cuiuslibet: ita modo in proposito significando illud predicatum negative debet significari cum illo signo differens: quod est pars extremi. **¶** Ex quo infero quod in hac sorte differt ab ente non habet ascendere sub ly ente immediate: quod argueret a superiori ad inferius affirmative: sed sub toto, et verificatio debet fieri cum signo, quod illi equivalet sortes est differens ab ente. **¶** Quare secundum hanc positionem concedam has contradicere: corpus huiusmodi albedinem est res: et omne corpus huiusmodi albedinem non est res: et loco diffinitum licere ponere suam diffinitionem, et dicam quod in negativa determinatio distribuitur, nam ad distributionem recti sequitur distributio obliqui.

¶ Quinto principaliter sic argumentor. iste contradictum. a. hominis quilibet asinus est albus: et cuiuslibet hominis. b. asinus non est albus: et dantur simul hec dicta nulla, maior est nota, minor probatur casu quod sint sortes et plato solus / et sortes possideat Brunellum album: et plato fauellum nigrum. utraque est vera, affirmative probatur, sortes quilibet asinus est albus: et sortes est. a. homo: g. a. hominis quilibet asinus est albus. prima est bona, asinus est verus: g. et prima. **¶** Item bene sequitur hominis quilibet asinus est albus: g. a. hominis quilibet asinus est albus: a determinata ad confusam. Negative vero probatur. ly asinus supponit determinate et huiusmodi unam singularem veram: g. illa est vera. **¶** Item bene sequitur cuiuslibet hominis fauellus non est albus, et fauellus est asinus: g. cuiuslibet hominis. b. asinus non est albus. ab inferiori ad superius negative sine distributione superioris: et posita constantia inferioris.

¶ Et confirmatur. haec propositio hominis. a. asinus non est asinus huiusmodi contradictoria: et quacumque signaverim dabo illas simul veras aut simul falsas: g. dicta nulla. prima cum maiori est nota, minor vero probatur: quod vel contradictoria illi est hec cuiuslibet hominis quilibet asinus est asinus: et sic sunt simul hec casu quod quilibet homo possideat multos asinos (ut notum est) vel contradictoria illi erit hec / cuiuslibet hominis quilibet asinus est. b. asinus: et ille sunt simul falsae. in casu quod quilibet homo possideat unum proprium asinum: g. intentum, eodem modo potes argumentari querendo contradictoriam istam equum quilibet homo habet.

¶ Et subconfirmatur: quia contradictoria istius a. hominis asinus non est asinus est huiusmodi cuiuslibet hominis quilibet asinus est asinus: et sic casu quod quilibet homo possideat suum proprium asinum sunt simul verae: vel huiusmodi est cuiuslibet hominis quilibet asinus est. b. asinus: et sic casu quod sortes sit ois homo et possideat omnes asinos: ambe sunt simul falsae: affirmative falsitas est manifesta: et negative probatur. bene sequitur. a. hominis asinus non est asinus et quilibet homo est sortes: g. sortes asinus non est asinus in bocardo. prima est falsum: g. et asinus et eodem modo potes argumentari querendo contradictoria istius. a. equum quilibet homo. b. habens est.

¶ Argumentum petit difficultatem de modo contradictionis in propositibus in quibus ponitur determinatio et determinabile accepta non vnicum. Quare memoranda est septima regula superioris posita: quod. i. diximus determinabile non respicere suam determinationem: nec e contra. **¶** Ex quo regula infero correlative: quod idem est determinabile supponere confuse vel determinate respectu sui determinationis quod inter cunctas supponeris, taliter quod suppositio determinata determinabilis equaliter confuse: et e contra respectu sui determinationis, ut ille equaliter cuiuslibet hominis asinus est asinus et cuiuslibet hominis. b. asinus est asinus, et similiter iste cuiuslibet hominis asinus non est Brunellus et cuiuslibet hominis. b. asinus non est Brunellus. Dixi respectu sui determinationis: quoniam respectu aliorum terminorum distributorum non oportet tale suppositionem determinatam determinabilis equaliter confuse, nam ille non equaliter cuiuslibet hominis asinus quilibet asinus est et cuiuslibet hominis. b. asinus quilibet asinus est. **¶** Secundo infero

quod suppositio confusa determinationis suppositioni determinate equaliter: et e contra respectu sui determinabilis, ut ille equaliter a. hominis quilibet asinus est asinus et hominis quilibet asinus est asinus. Dixi respectu sui determinabilis quoniam respectu aliorum terminorum non oportet illas equaliter, ut ille non equaliter a. hominis quilibet asinus quilibet asinus est / et hominis quilibet asinus quilibet asinus est. **¶** Non horum correlatorum est secunda regula in ordine illarum ubi ponitur septima recitata. **¶** His visis ad argumentum principale ridentur concessa maiore negando minore, et ad probationem concessa veritate affirmative in illo casu negat veritas negative, et ad primam probationem nego quod sub illo determinabili ena si supponat determinate: debeat immediate descendere antequam sub determinatione: quod illa suppositio determinata equaliter pluribus determinatis respectu sui determinationis: sed respectu predicati sit unica determinata, et ita communiter solet dici quod ille terminus supponit pluribus determinatis relatis ad singularia sui determinationis, supponere autem aliquem terminum pluribus determinatis respectu alicuius distributionis nihil aliud est quam tale terminum taliter supponere quod prius sit ascendendum vel descendendum sub distributione tali quam sub termino supponenti determinate, quod determinata equaliter confuse. imo nisi terminus supponet pluribus determinatis quoniam talis determinata equaliter confuse. Quare in illa negativa cuiuslibet hominis. b. asinus non est asinus est immediate descendendum sub determinatione et non sub alio alio termino: sed Cabraith asserat licere ascendere sub predicato addendo relativum identitatis determinabili stanti determinate: quod si quilibet homo quilibet asinum possideat et sint infiniti asini: quilibet ascendens est vera propositio ascendens existente falsa, atque in eodem casu habet ascendens simul et semel sub determinatione et predicato addendo relativum identitatis determinabili dantur ascendentes hec illa existente falsa. **¶** Et si contradicta arguat: quod in illa cuiuslibet hominis. b. asinus non est asinus descendendo sub determinatione arguit a pluribus determinatis respectu partium multitudinis ad unam determinatam respectu totius multitudinis: g. illa prima nihil valet. **¶** Ad hoc ridentur negando quod a pluribus determinatis ad unam determinatam arguat: quod ut dictum est talis terminus pluribus determinatis supponit quod equaliter confuse respectu sui determinationis: ut patet etiam pro primo correlativum non supponit in ordine ad illam suam determinationem. **¶** Ad secundam probationem ridentur negando primam: nec ille modus arguendi valet sub determinabili, si tamen ponetur constantia totius aggregati determinatione eodem modo supponenti: tunc valeret prima. ut bene sequitur cuiuslibet hominis fauellus non est albus et cuiuslibet hominis fauellus est asinus: g. cuiuslibet hominis. b. asinus non est albus. **¶** Si tamen illo modo argumentemur ex parte determinationis non vnicum sufficeret ponere constantiam determinationis ceteris fueris paribus, ut bene sequitur: sortes asinus non est asinus et sortes est homo: g. hominis asinus non est asinus. **¶** Ex quo infero quod nec in illa. a. hominis quilibet asinus est albus licitum est descendere sub determinabili antequam sub determinatione: cum illa posita determinationis equaliter determinate. **¶** Secundo infero quod nec ista prima valet. a. hominis quilibet asinus est albus: fauellus est asinus: g. fauellus est albus: quod subsumit sub determinabili in determinatione accepta non vnicum. **¶** Quare nunc clarum constat correlativum septime regule, sed quod sit contradictorium in propositibus in quibus ponuntur duo determinationes et duo determinabilia: quod (ut ibi dicitur est) semper oportet determinationem unam extremi vel determinabile inspicere determinationem et determinabile posita in alio extremo, et nisi eiusdem extremi, ita quod determinatio in ordine ad omnes terminos debito suo determinabili distribuetur, et determinabile in ordine ad omnes terminos priorum ad suam determinationem. Et sic contradictoria huiusmodi cuiuslibet hominis. b. asinus cuiuslibet angeli asinus est / erit huiusmodi quilibet asinus angeli nullus asinus est: nam in affirmativa prima determinatio distribuitur solum in ordine ad ultimum determinabile status confuse: quod in negativa stat determinate, et secunda determinatio, scilicet ly angeli distribuitur in ordine ad primum determinabile solum status determinate, et ideo in negativa stat confuse, non autem erit huiusmodi sua contradictoria. a. hominis quilibet asinus. b. angeli nullus asinus est: quod in casu quod sint sortes et plato soli inter homines / et sortes possideat brunellum et plato

to fauelli: q̄s cōmunicent michaeli q̄ sit ois angelus vtraq̄
est h̄a. z si petas an cōtradicat isti. a. hois q̄libet asinus an
geli q̄libet asin⁹ nō est: r̄fideo q̄ sic: cū h̄ equaleat p̄m̄ signa
tē. z s̄ h̄ h̄uic hois q̄libet asin⁹. b. angeli q̄libet asin⁹ nō est: cū
etiā equaleat illis: vt ostēdem⁹ imēdiate. ¶ Sili modo con
tradictoria istius cuiuslibet hois asinus cuiuslibet angeli. b.
asin⁹ est erit h̄. a. hois q̄libet asinus. b. angeli nullus asinus
est: in q̄ affirmatiua est incipiēda. p̄batio a sc̄da determinatio
nez nō a p̄ma. alias argueret a pluribus determinatis ad
vnā determinatā respectu vltimi determinabilis: qd̄ suppo
nit determinate in ordine ad p̄mā determinationē. Sili mō
signabis contradictoriā huius cuiuslibet hois asin⁹. b. ange
li q̄libet asin⁹ est: q̄ h̄ erit. a. hois q̄libet asin⁹ cuiuslibet ange
li. b. asin⁹ nō est. z s̄ h̄ h̄uic hois q̄libet asin⁹ cuiuslibet ange
li asin⁹ est: q̄ erit h̄ cuiuslibet hois. b. asin⁹ angeli null⁹ asin⁹
est. ¶ Et si contra h̄ arguat: qz s̄m̄ dicta dabit aliq̄ pp̄o q̄
non possit p̄ ascēsum. p̄bati. p̄z de hac cuiuslibet hois. b. as
inus cuiuslibet angeli. b. asinus est: q̄ non p̄t. p̄bati sub aliq̄
determinabili nec sub p̄ma determinationē: qz argueret a plu
rib⁹ determinatis ad vnā determinatā ex pte vltimi deter
minabilis: nec sub vltima determinationē ppter eādē causam.
¶ Ad h̄ r̄fideat negādo q̄ illa nō possit p̄bati: sed p̄babitur p
ascēsum sub p̄ma determinationē: nec talis error sic cōmunit
eo q̄ suppositio vltimi determinabilis equaleat cōfusa per re
gulā additā sc̄dē regulē superi⁹ positē. q̄ suppositio deter
minata terminū vltimo p̄babilis equaleat cōfusa. z ibi vltimū
determinabile est vltimo p̄babilis termin⁹: p̄mo em̄ oportet
ascēdere a p̄ma determinationē: qz q̄n ponunt in aliq̄ pp̄o
multi termini supponētes eādē specie suppositionis: tunc si
non est maior rō q̄ incipiam⁹ p̄bationē ab vno q̄ ab alio: a
p̄ori sc̄dm̄ locū est incipiēda p̄batio. ¶ Quare seq̄t̄ has eq̄
ualere cuiuslibet hois. b. asin⁹ cuiuslibet angeli. b. asin⁹ est/
z cuiuslibet hois. b. asin⁹ cuiuslibet angeli asin⁹ est. z s̄ h̄ h̄uic
hois q̄libet asin⁹. b. angeli q̄libet asin⁹ est: z hois q̄libet as
inus angeli q̄libet asinus est. ¶ Sc̄do seq̄tur hanc p̄nam nō
valere. a. hois q̄libet asin⁹. b. angeli q̄libet asin⁹ est: q̄. a. hois
q̄libet asinus angeli q̄libet asinus est: eo q̄ lz arguat ex pte
sc̄dē determinationis a determinata ad cōfusam: ex pte in p̄ri
mē determinationis arguit a confusa ad determinatā respe
ctu distributiōis vltimi determinabilis. z in casu superi⁹ po
sito ahs est verū z p̄ns fallum. ¶ Terno seq̄tur h̄c p̄nam
s̄ h̄ nō valere hois quilibet asinus. b. angeli q̄libet asin⁹ est:
q̄ angeli q̄libet asinus. b. hois q̄libet asinus est: arguit em̄
ex pte de ly angeli a cōfusa ad determinatā. i casu q̄ sit sol⁹
sortes z possideat duos asinos z cōmunicet vnū gabrieli: z
alter raphaele: ahs est verū z p̄ns fallum. ¶ Quarto seq̄t̄
h̄c s̄ h̄ nō valere. a. hois q̄libet asinus cuiuslibet angeli q̄li
bet asinus est: q̄. a. hois q̄libet asinus angeli q̄libet asin⁹ est.
nec argumētor a subalternāte ad subalternatā: lz ex pte de
ly angeli arguat a distributo ad nō distributū: cōmunit aliū
de defectus: nā arguit a cōfusa ad determinatā ex pte p̄mē
determinationis. ¶ Quinto seq̄tur neq̄ h̄c valere. a. hois q̄
libet asinus michaelis q̄libet asin⁹ est z michael est angel⁹.
ergo. a. hois q̄libet asin⁹ angeli q̄libet asinus est: nec arguit
expositorie: eo q̄ arguit a cōfusa ad determinatā ex pte p̄ri
mē determinationis. sed h̄c b̄n̄ liceret inferre ex illis p̄mis
sis. a. hoibus q̄libet asin⁹. b. angeli quilibet asin⁹ est. ¶ Ulti
mo seq̄t̄ q̄ sicut ista p̄na nihil valet hois q̄libet asin⁹. b. an
geli quilibet asinus est: q̄ angeli quilibet asin⁹. b. hois q̄libet
asin⁹ est: ita neq̄ ista valet cuiuslibet angeli. b. asinus cui
uslibet hois. b. asinus non est: ergo cuiuslibet hois. b. as
inus cuiuslibet angeli. b. asinus non est.

¶ Sed cōtra dicta instat. sequeret̄ has pp̄oes
cōtradicare cuiuslibet hois asinus. b. angeli quilibet asinū
videt. a. hois quilibet asinus cuiuslibet angeli. b. asinū non
videt: sed p̄ns est fallum: q̄ dicta nulla. maior p̄z. minor nō
p̄bat: qm̄ casu posito q̄ sint sortes z plato q̄rū q̄libet possi
deat sū pp̄riū asinū: q̄s etiā possideat michael: q̄ sit ois an

gelus z quilibet asinus illoz se z quilibet aliu asinū videat.
amb⁹ sunt h̄c. n̄itas affirmatiue est nota. z negatiue p̄bat:
ascēdo p̄us sub determinationē p̄dicati z sub ly. b. asinū es
ly non videt anteq̄ sub determinationē subiecti sicut oportet.

¶ Ad hoc argumētū respōdet distinguēdo
quid determinet ly angeli: nā si solū determinet illū termi
nū asinū: tūc nego q̄ negatiua cōtradicat affirmatiue: s̄ vna
in q̄ ly hois supponat mixtum: cū in affirmatiua distribuā
in ordine ad ly angeli stātē determinate: z in ordine ad ly vi
dēs stās cōfusa tūc: z ly asinū debet supponere determinate:
cū solū respiciat determinabile subiecti: qz ly angeli est sua de
terminatio: z ly vidēs suū determinabile. q̄re sua cōtradicto
ria erit h̄c. c. hois quilibet asinus cuiuslibet angeli. b. as
inū nō videt. Si h̄o ly angeli determinet h̄ totū asinū vidēs:
sic q̄ nullā p̄tē eius determinet: vt aliq̄ affirmā: tūc tam ly
hois q̄ ly asinū debet supponere mixtum: z sic cōtradictoria
illi⁹ erit h̄c. c. hois quilibet asinus cuiuslibet angeli. c.
asinū nō videt. z nō in argumēto signata: nec h̄c. c. hois qui
libet asinus cuiuslibet angeli. b. asinū nō videt: quā aliqui si
gnāt: qz in s̄m̄ loco de ly asinū ponēdo leonē in casu q̄ sit so
lus sortes qui possideat brunellū z fauellū z brunellus pos
sidaeat etiā a michaele z fauella z raphaele: z quilibz illo
rū asin⁹ vnū leonē videat: sic q̄ eūdē leonem nullus vi
deat: z nō sit aliquis leo nisi visus a brunello v̄ fauello. vtra
q̄ est falsa: z p̄mo affirmatiua: qz ly angeli leonē vidēs re
stringit z nullā p̄tē: z ideo h̄ singularis erit falsa cuius h̄o
michaelis quilibz leonē est vidēs / sub ly leonē demonstrādo
leonē nō visum ab asino isti⁹ angeli. z negatiue falsitas etiā
p̄bat. qz sub ly leonē opz p̄us descēdere supponētē determi
nate: cum nō restringatur ab aliquo. Si h̄o ly angeli sic de
terminet totum hoc asinum vidēs q̄ etiam quamlibet par
tem restringeret: tunc bene illa esset contradictoria. c. homi
nis quilibet asinus cuiuslibet angeli. b. asinum non videt.

¶ Ad cōfirmationē primā facilis est solutio
p̄ ea q̄ dicta sunt i vltima cōditōe cōradictoriarū: nā talis
termin⁹ qui in illa distribuā in ordine ad duos terminos q̄ p̄
mus supponit determinate z sc̄ds cōfusa: dz in sua contra
dictoria supponere mixtum cōfusa determinate. q̄re cōradictoria
illi⁹ erit h̄ cuiuslibz hois quilibz asin⁹ est. c. asinus q̄ p̄bat p̄
ascēsum: p̄mo sub ly hois z in singularib⁹ suppositio mixta
mutabit in determinatā: sub q̄ termino stātē determinate post
modū ascēdet: z vltimo sub determinabili manēre iā determi
nate. q̄re s̄ h̄ cōradictoria isti⁹ equū quilibz h̄o h̄z / nō erit h̄c
quēlz equū h̄o nō h̄z: qz in casu q̄ oēs hoies habeāt equū
eūdē sunt simul h̄e. neq̄ h̄ quēlibz equū. b. h̄o nō h̄z: nā in
casu q̄ quilibz h̄o possideat sū pp̄riū equū alteri nō cōmuni
catū vtraq̄ est falsa: s̄ erit h̄c quēlibet equum. c. h̄o nō ha
bet. que consimili modo probabitur quo dictum est.

¶ Ad subcōfirmationē duplex pōt esse mo
dus r̄ndē di: p̄m⁹ est tenendo has duas equialere. a. hois
asin⁹ nō est asin⁹: hois asinus nō est asinus. eo q̄ sicut i hac
a. hois quilibet asinus currit nō lz ascēdere sub determinā
bili. quin p̄us descēdat sub determinationē. Si ita s̄ h̄ in pp̄o
dicat nō licere ascēdere sub determinabili quin p̄us sub de
terminationē: tū facilis est solutio: nā p̄radictoria illius erit h̄:
cuiuslibz hois quilibz asinus est asinus: q̄ illis duab⁹ equialē
tibus cōradicit. z nego q̄ in illo casu sint simul h̄e: nā nega
tiua est falsa. vt cōstat. ¶ Si h̄o teneremus illas duas non
equialere: admittēdo in illa. a. hois asinus nō est asin⁹ ascē
sum sub determinabili: nā in casu q̄ quilibz h̄o possideat pp̄riū
asinū: p̄ma est h̄a z sc̄da falsa. Tūc r̄fideat ad cōfirmationē
illā nulli signata: p̄radicare: s̄ h̄uic cuiuslibz hois quilibz as
inus est. d. asinus: q̄ p̄bada est p̄mo sub determinabili. Sc̄do
sub p̄dicato: vltimo sub p̄ma determinationē. ¶ Ex q̄ clare cō
stat h̄c p̄nam nō valere s̄m̄ h̄c modū. a. hois asinus non
est asinus: q̄ hois asinus nō est asin⁹: qz arguit ex pte de ly
hois a cōfusa ad determinatā: v̄ a suppositione depēdēt ad
suppositionē indepēdētē in p̄nti. Quare dico resolute dupli

Tractatus summularum.

em esse suppositionem tam distributivam quam particularem (ut quidam notat) quandam independentem: aliam vero dependentem. Distributio independentis est terminus distributus sub quo immediate descendere copulativae, ut distributio de ly homo in hac omnis homo est currēs. Particularitas vero independentis est terminus particularis supponens sub quo immediate descendere disiunctivae, ut ly hoīs in hac hoīs quilibet asinus currit. Distributio vero dependens per oppositum diffiniatur: est terminus distributus sub quo non immediate descendere copulativae eo quod ab alio dependet eius suppositio: ut ly asinus in hac hoīs quilibet asinus currit, dependet enim eius suppositio a suppositione de ly hoīs. Distribuitur enim pluribus distributionibus relatis ad singularia determinationis: sicut in sua contradictoria dependens particularizatur, s. cuiuslibet hoīs. b. asinus non currit: dependet enim eius suppositio: ut dictum est: a suppositione sue determinationis: nam ibi pluribus determinationibus supponit relatis etiam ad singularia sue determinationis distribuitur. ex quo constat quid sit suppositio particularis independentis: et quomodo in prima sententia ex parte de ly hoīs arguitur a particulari dependenti ad non dependentem in priori. **¶** Ex quo infero has esse contradictorias omnis homo in b. instanti erit albus homo in nullo instanti erit albus: tenendo sicut dictum est supra: determinationem copulae esse unicam subiecti non unicam praedicati: nam tunc ly homo non distribuitur in ordine ad ly b. instanti: sed in ordine ad ly album, et ideo prius est descendendum sub ly homo distributo quam sub ly instanti: quae est particularitas dependens respectu eius: sed sit independentis respectu de ly album. **¶** Si tamen supponeres independentem supponere ly b. instanti respectu de ly homo: tunc dico contradictoria affirmativa non esse illam signatam: quoniam in casu quo omnes hoīes quicras erunt sint alibi et post crastinum aliqui qui cras non erunt: sint nigri: utraque est vera: tenendo quod in affirmativa ly homo restringatur in singularibus per instanti demonstrato sub ly b. instanti, in negativa. n. ille terminus instanti distribuitur distributione dependenti: et in affirmativa particulariter determinate independentem: quod est inconueniens, imo ponitur regula vniuersalis: distributioni independenti particularitas independentis: particularitati dependenti distributio dependens: et contra contradicit, sed contradictoria affirmativa erit haec, c. homo in nullo instanti erit albus: in quo ly in instanti independentem distribuitur, ut constat intelligenti, sicut in alia particularizabatur: quae falsa est in illo, ex quo sequitur hanc sententiam non valere homo in nullo instanti erit albus, ergo, c. homo in nullo instanti erit albus: quia arguitur a determinata independenti ad determinatam dependentem: sicut sequitur hanc non valere omnis homo in b. instanti erit albus: ergo omnis homo in instanti erit albus: eo quod ex parte de ly hoīs arguitur a distributione dependenti ad absolutam. **¶** Secundo infero has non contrariari omne album in quolibet instanti erit alium: omne album in b. instanti non erit alium, supponendo quod in negativa sed immediate descendere sub ly instanti: quod in isto casu quo omnes hoīes semper erunt et in aliquo instanti erunt albi et in aliquo nigri tunc utraque est vera, et ratio est: quod ly instanti in negativa supponit absoluta vel independentem determinatam suppositionem: et in affirmativa distribuitur dependentem, tum quia ly album in affirmativa se habet ut determinabile vniuersae determinationis: in negativa vero velut determinabile non vniuersae: equivalet enim huic in aliquo instanti omne album non erit album: si illud non supponatur: erunt contrariae. **¶** Tertio infero quod si supponatur quod si in hac cuiuslibet hoīs b. asinus non est albus prius sit ascendendum sub ly b. asinus disiunctivae quam sub determinatione: illa non erit contradictoria istius hoīs quilibet asinus est albus: nam in casu quo fortis habeat omnes asinos albos et plato habeat aliquos nigros: tunc utraque est vera, de affirmativa clarum est, negativa etiam sub ly b. asinus dando vnam singularem demonstrando asinum nigrum: et error est nam determinabile in negativa particularizatur absolute: et in affirmativa distribuitur dependentem, sed contradictoria illius erit haec, a. hoīs quilibet

asinus est albus, nec ista sententia tunc valebit hoīs quilibet asinus est albus, ergo, a. hominis quilibet asinus est albus: quod arguitur a distributione dependenti ex parte de ly asinus ad independentem: quod si illud non supponeret: prima erit contradictoria. **¶** Quarto infero sed superius dicta has equalere, a. hoīs brunellus in quolibet instanti nullus asinus erit: et hoīs brunellus in quolibet instanti nullus asinus erit: cum ly hoīs sit totalis determinatione determinabilis discreti, si vero supponatur in prima prius esse descendendum sub ly instanti quam sub ly hoīs: non equalent, nec prima inferat secundam: nam in casu quo brunellus a quolibet hoīe possideatur in futurum: sed non in eodem instanti: sed ab vno in vno instanti: et ab alio in alio: secunda est notissime falsa, prima autem vera, quod probatur ascendendo ad ly instanti, quae singularis est vera, a. hoīs brunellus in h. instanti nullus asinus erit, et tunc quocumque instanti demonstrato dabit vna singularis vera demonstrando hoīem qui in illo instanti non possidebit brunellum: etiam per suam contradictoriam falsam cuiuslibet hoīs brunellus in b. instanti, b. asinus erit, et ratio non equalent est: quod ly hoīs in prima particularizatur particularizatione incompleta et in secunda completa. **¶** Quinto infero secundum ea quae de suppositione mixta dicta sunt: hanc propositionem hoīs, a. asinus cuiuslibet angeli quilibet asinus est: huic contradicere cuiuslibet hoīs quilibet asinus, c. angeli, c. asinus non est, hanc vero cuiuslibet hominis quilibet asinus, b. angeli asinus est: huic, c. hominis, c. asinus cuiuslibet angeli quilibet asinus non est, sed haec, a. hominis, b. asinus cuiuslibet angeli quilibet asinus est non oportet in contradictoria mixta habere: cum illa huic equivalet (secundum dicta superius) hoīs asinus cuiuslibet angeli quilibet asinus est: quoniam quilibet huic contradicet: cuiuslibet hoīs quilibet asinus angeli asinus non est.

¶ Circa haec ultimo dubitatur an terminus distributus in ordine ad terminum stantem confuse in sua contraria possit supponere mixtum: et videtur quod non: nam huiusmodi propositio cuiuslibet hoīs asinus non est asinus: haec cuiuslibet hoīs quilibet asinus est, d. asinus non est sua contraria. **¶** Ad hoc dubium respondetur quod talis terminus potest supponere mixta suppositione non equalenti confuse, sic tamen quod confusa illius mixtae non respiciat distributionem: quae in alia supponebat confuse, defectu cuius praedictae propositioes non erant contrariae: sed negative prime bene est haec contraria cuiuslibet hoīs quilibet asinus est, c. asinus: nam determinata illius mixtae respicit distributionem quae in negativa supponebat confuse. **¶** Dixi notanter non equalenti confuse: quia si equivalet confuse: error est manifestus: et ideo contraria istius cuiuslibet hominis quilibet asinus angeli quilibet asinus est: non erit haec d. hominis quilibet asinus cuiuslibet angeli nullus asinus est: quoniam negativa huic equivalet, a. hoīs quilibet asinus cuiuslibet angeli nullus asinus est, quare est regula quod suppositio mixta cuius confusa respicit determinabile in negativo equivalet confuse: quare similiter nec ista contrariabit illi cuiuslibet hoīs d. asinus cuiuslibet angeli nullus asinus est: cum etiam mixta equivalet confuse, nec sicut aliqua istarum, c. hoīs, quilibet asinus cuiuslibet angeli nullus asinus est: cum ly angeli quod supponebat in affirmativa confuse in qualis harum distribuitur in ordine ad confusam mixtae, quare per illam affirmativam non posse habere contrariam in qua aliqua pars subiecti supponat mixtum. **¶** Sed vero cuiuslibet hoīs quilibet asinus cuiuslibet angeli asinus est: haec haec c. hoīs quilibet asinus cuiuslibet angeli nullus asinus est, ubi confusa mixta non respicit determinabile vltimum: sed determinationem de ly angeli, et determinata mixta respicit distributionem vltimi determinabilis quod in alia stabat confuse, et ideo contrariantur, et sicut haec contrariantur illi cuiuslibet hominis, c. asinus cuiuslibet angeli nullus asinus est eadem ratione, et similiter haec cuiuslibet hominis asinus angeli nullus asinus est, quare constat quod terminus supponens in ordine ad duas confusas non potest in sua contraria supponere mixtum: cum iam committeretur defectus contra conditiones signatas.

¶ Sequitur textus propositiois hypotheticae.

Propositio hypothetica est illa: quae habet duas propositiones categoricas coniunctas tamquam partes principales sui: ut si homo currit homo mouetur. Et dicitur hypothetica ab hypo quod est sub & thesis quod est positio: quasi suppositio siue suppositiua locutio: quae una pars eius supponitur alteri. ¶ Propositio hypotheticarum alia conditionalis, alia copulatiua, alia disiunctiua. ¶ Conditionalis est illa: in qua coniunguntur due categorice per hanc coniunctionem si, ut si sortes currit sortes mouetur. & illa categorica cui immediate proponitur illa coniunctio si dicitur antecedens, reliqua vero consequens. Ad veritatem conditionalis requiritur quod antecedens non possit esse verum sine consequenti. Unde condicionalis vera est necessaria, & omnis falsa est impossibilis. Ad falsitatem sufficit quod antecedens possit esse verum consequente existente falso, ut si homo est: album est.

¶ Diffinitio propositionis hypotheticae signata in textu sic intelligitur. propositio hypothetica est propositio habens plures propositiones, vel plura complexa propositionalia coniuncta per aliquam conjunctionem formalem vel equalentem tamquam partes principales sui. particula ex dicitur in prima parte terminorum etiam cum diffinitione claretur. Aliquis dicit etiam constitui propositioem hypotheticam ex propositioe et complexo propositionali ut hanc: si sortes studuerit sortes enadit docuit. Diuiditur petrus hispanus propositioem hypotheticam. ¶ Circa quod primo de speciebus hypotheticarum suo ordine agemus, et in fine videbitur an sint plures species. ¶ Prima species est conditionalis: per quod dico ly si tripharia accipi illatiue: promissiuue et conditionaliue, in duobus primis est hypothetica. in ultimo est categorica de conditionato extremo, tribusque acceptioibus tria puncta correspondebunt. pro primo supponenda est diffinitio propositionis conditionalis illatiue quae duplex est: quaedam affirmatiua: quaedam negatiua: cuius negatiue veritas: vel falsitas per veritatem affirmatiue: vel falsitatem eius contradicentis est regulanda. ¶ Ad veritatem autem conditionalis illatiue affirmatiue requiritur et sufficit quod sit bona propositio, et ad bonitatem propositioe requiritur et sufficit quod secundum aliquam significationem antecedentis: vel propositionis eius correspondentis impossibile sit ita esse sicut per ipsum significatur: vel significari potest: de significatione totali manente eadem significatione quam ita sit sicut per propositioem vel propositionem eius correspondentem significatur vel significari potest de significandi eadem totali, et huiusmodi propositio non habeat non significare sicut est annexum: nec tota propositio se maleficet, ly impossibile capit scilicet intentionalem: et ut determinet totum sequens diffinitionis: et non solum primam categoricam, alias ista propositio non valeret homo currit et animal currit: cum antecedens sit possibile: quam propositio non est verum, ita quod faciat hunc sensum ita esse sicut signatur per antecedens vel significari potest, et est impossibile, et sub ly esse intelligunt cetera differentie temporis, vel si ly impossibile capiat pure sine categorice manente: etiam determinet totum sequens. Dicitur secundum aliquam signationem propter hanc huiusmodi currit et animal currit, quod bona est: si antecedens imponatur ad significandum etiam animal currit. Dicitur vel propositio correspondentis propter hanc si sortes curreret: sortes esset albus, quod non valet esse quod sit impossibile dari ita esse antecedentis: cum non sit propositio, et potest dari in ita esse sicut per propositioem illi complexo correspondentem signatur: quam non dabit ita esse propositio correspondentis propositio: quod sufficit ad eius malitiam. Dicitur de signatione totali: non enim sufficit de partiali alias ista propositio non valeret, nullus deus est: quod huiusmodi est asinus. Dicitur vel significari potest, propter has: deus est et aliquid propositio est indefinita, nulla propositio est negatiua: et aliquid propositio est negatiua, omne ens est deus: quod huiusmodi est asinus: tamen deus est vel fuit vel erit ens: quod

huiusmodi est asinus, in quibus ly non potest dari ita esse sicut per antecedens significatur: quam ita sit sicut per propositioem signatur: tamen potest dari ita esse sicut significatur per antecedens vel potest signari: quam non dabit ita esse sicut significatur per antecedens vel potest signari manente eadem significatione, dicitur etiam huiusmodi propositio non habeat non significare sicut est annexum: propter hanc huiusmodi propositio non signatur sicut est, et huiusmodi propositio non signatur sicut est, semper demonstrando propositio: quod bona est: et ita sit sicut significatur per antecedens: et non sit ita sicut signatur per propositioem. Dicitur ultimo huiusmodi propositio non se maleficet: propter hanc si huiusmodi propositio est bona huiusmodi est asinus: intelligo semper secundum hanc significationem: quod se maleficet: quod ad illa esse bona: sequitur esse malum, quod ostendo, si hec propositio est bona, huiusmodi est asinus: sed nullus huiusmodi est asinus: ergo illa propositio non est bona: antecedens est verum per te: quod fateris illa bona: ergo et propositio, semper per ly huiusmodi demonstratio prima propositio. ¶ Ex quo infero quod aliquid propositio est mala: cuius antecedens est impossibile simpliciter, per de illa formata. ¶ Secundo infero quod aliquid propositio est mala: cuius oppositum propositioe repugnat antecedenti, per de eadem. ¶ Tertio infero quod aliquid propositio nihil valet cuius oppositum propositioe inferit oppositum antecedentis, per de eadem quod nihil valet, et tamen hec est bona, nullus huiusmodi est asinus: ergo hec propositio non est bona. (per ly hec demonstratio aliam) quod propositio est simpliciter necessarium, et hec non destruit suam bonitatem. ¶ Quarto infero quod licet illa nihil valeat: una tamen synonyma illi que illam demonstrat erit bona, que non se maleficabit.

¶ Consequentia bona diuiditur in consequentiam bonam materiale et propositioem bonam formalem: et propositioem bonam de forma acceptionis terminorum. ¶ Consequentia bona materialis est quae iam diffinita est. ¶ Consequentia bona formalis est propositio quae sic est bona: quod ipsa et quibus eiusdem forme cum ipsa est bona, ¶ Consequentia vero de forma acceptionis terminorum bona est quae sic est bona: quod ipsa et quibus eiusdem forme acceptionis terminorum est bona, quod ad ista requiratur ad istam formam: et istam acceptionem terminorum seruandam: id breuiter dictum est, et alibi longius videbitur.

¶ Ut autem breuiter perstringamus de modo ascendendi: et descendendi sub terminis positus in conditionalibus: ponitur vnica propositio. Sub nullo termino posito in conditionalibus ascendere vel descendere: sic per contrario valeat ascensus: si sit descensus: vel descensus: si sit ascensus. hoc per se terminum positum in antecedenti conditionalis supponitur immobili quod ad ascensum: et terminum positum in consequenti immobili quod ad descensum. Quare nulla istarum propositioum valet: si sortes currit: huiusmodi currit: vel si plato currit: huiusmodi currit: si animal currit: huiusmodi currit, bene tamen sub eodem termino ly descendere, vel formaliter sequitur: si huiusmodi currit animal currit, et si sortes currit animal currit: vel si plato currit animal currit, nec sicut ista valet, si huiusmodi currit: risibile currit, et si huiusmodi currit: risibile currit, vel si huiusmodi currit: risibile currit, sub eodem tamen termino liceat ascendere, ut notum est. Quibus visis oportet signare regulas consequentiales: seu modos arguendi tenentes in conditionalibus illatiuis. ¶ Prima regula est, arguendo a tota conditionalis affirmatiua cum positioe antecedentis ad positionem propositioe est formalis propositio, formaliter enim sequitur: si sortes currit: huiusmodi currit: sed sortes currit, et huiusmodi currit. ¶ Secunda regula est, arguendo a tota conditionalis affirmatiua cum destructione propositioe ad destructionem antecedentis est formalis propositio, ut formaliter sequitur, si homo currit animal currit, sed nullum animal currit, ergo nullus homo currit, ex quo sequitur formaliter licere arguere a non distributo ad distributum, et in duobus modis dicuntur sillogismi hypothetici. Et isti modi arguendi valent capiendos conditionalem in sensu in quo est condicionalis quod aliter non valent: non enim sequitur: necessario sortes mouetur si sortes currit, sed sortes currit: ergo necessario sortes mouetur. Si ly necessario enim determinet totam conditionalis ita quod faciat hunc sensum huiusmodi conditionalis sortes currit: est necessaria, tunc non valet propositio: nam propositio illius est sortes mouetur. Si tamen ly necessario caderet solum super propositioem: ita quod solum diceret necessitate consequentis: tunc propositio est bona. ¶ Tercia regula, a tota conditionalis affirmatiua ad vnica disiunctiuam compositam ex contradictorio antecedentis: et consequente: est bona consequentia et formalis, ut formaliter sequitur: si huiusmodi currit: animal currit, et animal currit: vel nullus huiusmodi currit. ¶ Quarta regula est: a tota conditionalis affirmatiua ad aliam

Tractatus summularum.

terā conditionalē cōpositā ex opposito p̄ntis p̄oris p̄ ante z
opposito āntis p̄ p̄nti p̄ntia est mutua. vt mutuo format̄ seq̄
tur: si hō currit aial currit. s̄ si nullū aial currit: nullū homo
currit. q̄ regula fundat̄ in h̄ q̄ si aliq̄ p̄ntia ē bona: contradicto
riū p̄ntis infert̄ oppositū āntis. Quinta regula est. a con
ditionali affirmatiua ad alterā cōditionalē affirmatiua q̄ sic
sc̄ h̄z q̄ āntis conditionalis q̄ est p̄ntis infert̄ āntis conditio
nalis q̄ est āntis: z p̄ntis conditionalis q̄ est āntis infert̄ p̄ntis conditio
nalis q̄ est p̄ntis: s̄ si forte currit substantia currit. Si t̄ntis āntis p̄me
infert̄ āntis sc̄be z p̄ntis p̄ntis sc̄be: nō opz p̄ntiam valere: ideo nō
seq̄t̄. si homo mouet̄ risibile mouet̄. s̄ si substantia mouetur:
aial mouet̄. Nō t̄ntis opz valere arguendo a tota conditionali
cū positione p̄ntis ad positionē āntis vt cū destructione āntis
ad destructionē p̄ntis. Assignat̄ t̄ntis breuit̄ cuiusq̄ cōditio
nali affirmatiue contradictoria p̄ p̄ntem negationis toti cō
ditionali. vt contradictoria istius si hō currit: risibile currit.
erit h̄: non si homo currit risibile currit: q̄ negatiua equalet̄.
aduersatiue cōpositae ex ānti z opposito p̄ntis. z ista huic eq̄
ualebit̄ q̄uis forte currit: forte non mouet̄. z cū iste equa
leat̄: poterit̄ q̄z illarū signari p̄ contradictoria conditiona
lis affirmatiue p̄dicte. ad cuius aduersatiue p̄ntatē req̄rit̄ q̄
copulatiua affirmatiua ad quā ipsa reducitur: sit possibilis. et
ad falsitatē sit impossibilis. Ex q̄ constat̄ q̄libz talem aduer
satiua esse necessariā: vel impossibilem. q̄ mod̄ signadi cōtra
dictoria in conditionalibus ē necessariū: cū cuius affirmatiōi
sit negatio sibi opposita contradictorie. Inuestigare t̄ntis inter
illas oppositionem contrariā: vt subcontrariā: nescio qd̄ p̄
sit: nisi solū vt studentes bonas horas consumāt pessima oc
cupatione z inuili p̄fectu. S̄z vt satissactam oibz: ponunt̄
regule. C̄p̄ia est. Oēs p̄ntes cōditionales q̄nti altera ē af
firmatiua z altera negatiua: q̄nti āntis sūt contrariā: sūt sub
contrarie. Si hō āntia illaz sint subcontraria: erūt contra
rie. Si hō fuerint āntia contradictoria erūt contradictorie.
Si hō impinentia fuerit: erūt impinentes: ceteris alijs pa
ribus. Exemplū p̄mi iste sunt subcontrarie. si ois homo cur
rit: homo mouet̄. Non si homo currit: homo mouet̄. Ex q̄ in
fero q̄ datur due p̄ntes in q̄b̄ nulla alia conditio deficit ad
h̄ q̄ sint contradictorie: nisi q̄ manet eadem vniuersalitas
in vtraqz. z t̄ntis non opponitur contrarie: s̄z subcontrarie. p̄tz
de his in exemplo positis. Exemplū sc̄di. si homo currit: ho
mo mouet̄. z non si ois homo currit: homo mouet̄. Ex q̄
sc̄do infero q̄ datur due p̄ntes q̄b̄ nulla alia deficit condi
tio ad h̄ q̄ sint contradictorie: nisi q̄ eadem p̄nticularitas ma
net in vtraqz: z t̄ntis non sunt subcontrarie. s̄z contrarie: q̄ duo
vident̄ puenire ex h̄ q̄ cū distributio posita ex pte āntis con
ditionalis ad v̄ntatem pot̄ q̄ ad falsitatem inuet̄: p̄nticularis
reputat̄. p̄nticularitas h̄o p̄ oppositū: z ideo vniuersalitas
reputat̄. Exemplū tertij si homo currit homo mouet̄. non si
homo currit homo mouet̄: qd̄ supradictū est. De q̄rto exē
plū in his p̄z q̄ non opponitur: si ois homo ē aial hō cur
rit: non si homo ois aial ē homo currit. Sc̄da regula est:
oēs conditionales q̄nti altera ē affirmatiua: z altera ē nega
tiua: si seruent̄ cetera paria ex pte āntis: opponitur eo modo
q̄ p̄ntia illarū opponitur. z voco p̄ntis negatiue p̄ntis affirma
tiue cū negatione cadente sup̄ ipsū. Quare iste sunt contra
rie. si homo currit ois aial mouet̄: non si homo currit aial
mouet̄. cū p̄ntia illaz sint cōtraria. iste h̄o si homo currit: aial
mouet̄. z non si homo currit: nullū aial mouetur sunt subcō
trarie: qz p̄ntia illaz sunt subcontraria. iste h̄o contradictorie
si hō currit aial mouet̄: non si homo currit aial mouet̄. eo q̄
p̄ntia illarū sūt contradictoria. ex q̄ infero q̄ p̄ ea q̄ dicta sunt
facile signabit̄ contraria conditionalis affirmatiue. qz vt vis
dare contrariā respectu p̄ntis vt respectu āntis. si p̄ntis: mu
tade sunt p̄nticularitates p̄ntis in v̄ntates: z p̄cedendū ē fm
regulas contrariāz. vt contraria huius: si hō currit: ois ho
mo mouet̄. erit h̄ p̄ regulā signatā. non si homo currit ho
mo mouetur. z opposito mō signabitur subcontraria. s̄ mu
tado vniuersalitates in p̄nticularitates. vt subcontraria p̄di

cte erit h̄. nō si hō currit ois hō ois qd̄ mouet̄ est. Ex q̄ p̄z q̄
p̄ntem in q̄ nulla ponit̄ v̄ntas in p̄ntem: nō pot̄ habere cōtrariā
ex pte p̄ntis. Si hō nulla ponat̄ p̄nticularitas ex pte p̄ntis: nō
poterit̄ habere subcōtrariā respectu ei. Si hō ex pte āntis
q̄ntas contrariā tūc opposito modo ē p̄cedendū ad regulas
contrariarū. s̄ nō mutado p̄nticularitates in v̄ntates: s̄z mu
tado v̄ntates in p̄nticularitates. vt p̄ cōtraria huius. si hō cur
rit hō mouet̄. h̄ac signabis non si ois hō currit ois hō mo
uet̄: z p̄ subcōtraria huius: si ois hō currit: hō mouetur hanc
non si homo currit hō mouetur. Ex q̄ p̄z q̄ si in ānti alicui
p̄ntis cōditionalis non ponatur v̄ntas: talē p̄ntem nō pos
se habere subcōtrariā rōne talis āntis: z si nō ponat̄ p̄nticula
ritas nō posse habere p̄trariā ex pte talis āntis: intelligo ut
quā contrariā conditionalē negatiua q̄nti manifestū ē posse
habere copulatiua cōpositā ex opposito p̄ntis z ānti p̄ con
traria cū repugnet eidē cōditionali. s̄z tamen nulla det̄ p̄ntem
conditionalis affirmatiua q̄nti illa habeat cōtrariā conditio
nalē negatiua aut copulatiua mō p̄dicte: aliq̄ t̄ntis pot̄ dari q̄
nō h̄z subcōtrariā conditionalē aut diuictiua. vt h̄ si hō est
aial ois āntis: ois aial est. z h̄ intelligit̄ secludēdo rōnales
z causales negatiuas: qz rōnalis z causalis negatiua vt in
ferius dicitur subcontrariantur conditionalis affirmatiue.

Pro secundi puncti expeditione in quo de
p̄ntibus in q̄b̄ ly si p̄missiue tenet̄: notabis qz ad v̄ntatē ta
lis p̄ntis conditionalis p̄missiue non req̄rit̄ qz nō sit pos
sibile ita esse sicut significat̄ p̄ āntis: q̄nti ita sit sicut significat̄ p̄
p̄ntis. s̄z sufficit z req̄rit̄ qz nunq̄ ita sit sicut significat̄ p̄ āntis
q̄nti ita sit sicut significat̄ p̄ p̄ntis: vel qz nunq̄ de v̄nta esse āntis.
z c. qd̄ idē est. vt ad v̄ntatem huius si veneris ad me dabo tibi
equū: nō req̄rit̄ qz venias ad me neqz qz de tibi equū sed qz
non det̄ ita esse qz venias ad me absqz h̄ qz de tibi equū. Ex
q̄ infero cōditionalē p̄missiua etiā nihil ponere sicut z illat̄
uā. Sc̄do infero qz aliq̄ cōditionalis p̄missiua est necessaria
illa. s̄. cuius āntis est impossibile: aut p̄ntis necessariū. z aliq̄ ip̄ntis
bilibis. illa. s̄. cuius āntis est necessariū: illa t̄ntis cuius p̄ntis est ip̄ntis
bibile: non opz qz sit ip̄ntis bibile. sicut h̄ si veneris ad me facia
te deū: qz h̄ te veniēte ad me illa sit falsa: tamē te nūq̄ veniē
te ad me: illa est h̄as: sic est contingēs s̄z pillā nullus possit
obligari. z aliq̄ sicut erit contingēs: cuius āntis est contingēs sicut
z p̄ntis. Ad v̄ntatē h̄o negatiue sufficit qd̄ req̄rit̄ ad falsita
tē affirmatiue. z ad falsitatē negatiue sufficit qd̄ req̄ritur ad
v̄ntatē affirmatiue. qz si q̄ntas cui equalet̄ negatiua: dico qz
vni aduersatiue. s̄ huic q̄ntis forte veniat ad me non da
bo illi equū. q̄ntis eadē contradicat conditionalis illatiue: h̄
tamē erit equo ce capiēdo ly q̄ntis vbi em̄ contradicit p̄missi
ue sic explicat̄ ei sensus: ita est qz forte veniet ad me: z non
dabo illi equū. si h̄o illatiue sic. pot̄ ita esse qz forte veniat
ad me: z non dabo illi equū. z sic sicut ly si capit equo ce. vt
notū est. S̄z ad vidēdū qd̄ req̄rat̄ ad adimplēdū p̄missum.
Sc̄do notabis duplicē esse obligationē q̄nti categoricā
nō cōditionatā: aliā h̄o cōditionatā. p̄ntia est q̄ sit sine condi
tione. vt p̄mitto me lecturū horā integrā. Alia vero est q̄ sit
cū cōditioe. vt si dixerō: si veneri ad lectionē interrogabo te.
Tūc dico qz ad adimplēdū p̄missum sine cōditione: suffi
cit qz p̄mitēs faciat ita se sicut p̄ p̄ntem vt dictū qd̄ imme
diatē seq̄t̄ ly p̄mitto sicut. vt ad adimplēdū h̄ p̄missum p̄mit
to tibi me scripturū cursum: sufficit p̄ facia ita esse sicut ista
sicut scribā totū cursum. Qd̄ spero deo auxiliāte sine q̄ nihil
validū me facturū scio. Ad adimplēdū h̄o p̄missum cōdi
tionatū: qd̄ sit p̄ cōditionalē cuius āntis imponat̄ cōditionem
q̄ mediāte sit p̄missum z p̄ntis p̄missum qd̄ sit sub tali condi
tione: req̄ritur qz sicut ita esse sicut sicut p̄ntis qz p̄mitēs
ponat̄ z faciat ita esse sicut p̄ntis sicut. vt ad adimplēdū h̄
si veneris ad me dabo tibi librū: req̄ritur qz si veneris tu ad
me: ego de tibi librū. alias non adimplet̄ p̄missum. hoc tamē
est vidēdū qz p̄ nullā obligationē q̄ aliq̄s se obligat sub con
ditione ad aliqd̄ faciendū: si p̄ talē adimpletionē fr̄gatur con
ditio: pot̄ cogi ad adimplēdū illud. seu si ad ipleuonē seq̄tur

conditione non poni, ponitur propter hanc si non dedero da
bo tibi librū. p. quā nemo potest cogi. sicut propter hanc si non
obligo me tibi: dabo tibi librū. p. quā non obligor adimplere:
qz si sic sequitur qz sum obligatus ex hoc sequitur qz non teneor
dare librū, aut sicut si aliquis obligatur ad impossibile. aut
si non potest adimplere id ad qz se obligat sine peccato mor
tali: aut sine eminente periculo mortis: aut sine nota infamie
non potest recte cogi ad adimplendum.

Contra predicta arguitur, si illa q̄ dicta sunt
ad veritatē conditionalis pmissive requiri essent: sequen
tur duo contradictoria simul: aut falsa, q̄s est impossi
bile, q̄z illud ex q̄ sequitur. qz sequitur p̄z. de istis sortes eras erit
seruus: sortes eras non erit seruus. in casu qz cicero dicat sor
ti z platoni seruis suis hoc. sicut vade ad pontē: z si primus
cui obuiaueris crastina die fuerit seruus/manebis seruus.
si non primus cui obuiaueris non fuerit seruus/facio te liberū.
platonem non dicat tibi enā ad pontē: z si primus cui obuia
ueris cras fuerit seruus: facio te deinde liberū: si non primus
cui obuiaueris: non fuerit seruus/manebis semp̄ seruus. et
volo qz exiit famuli tui ad pontē primo sibi inuicem oc
currat in ponte crastina die: illo dato primo affirmativa est
vera. qd̄ probatur. qz erit vera: vel falsa. si vera sequitur qz sortes
erit seruus: z p̄z qz primus cui obuiauerit, sortes erit ser
uus/vi p̄z ex conditione: z est primus cui obuiauerit erit pla
to. ergo plato erit seruus: z ultra si plato erit seruus. sortes
non erit seruus: vi p̄z ex conditione. ergo erit seruus: et non
erit seruus. qd̄ est inuentū. Si vero dixeris illā falsam: tūc sor
tes non erit seruus: z cū solū sit obuius platoni, sequitur qz
plato non obuiabit seruo: z ultra si plato non obuiauerit ser
uo: plato erit seruus: z ultra plato erit primus homo cui obuia
bit sortes: ergo sortes erit seruus. patet p̄ conditionem. ergo
sortes erit seruus z non erit seruus cras. z sic semp̄ habeo
contradictoria vera. **S**imiliter poteris probare qz sortes
pertransibit pontē: z non pertransibit pontē. posito qz sit ve
ritas qz sortes pertransibit pontem si prima propositio ab eo
prolata post hoc fuerit vera: z non aliter: proferatur sortes
illam: sortes non pertransibit pontem.

Ad hec & consimilia argumenta est aduer
tendū magnā differentiā esse inter has duas p̄p̄es. Cice
ro dicit sorti si primus cui obuiaueris fuerit liber: eris liber:
z non aliter. zc: z hanc sit ita rei veritas qz si primus hō cui obuia
ris fuerit liber: eris liber: z non aliter. zc. cū reliquis parti
culis casus. qm̄ p̄mū est possibile. sicut qz cicero dicat illud sor
ti z platoni: nec inde sequitur qz ita sit. z si est impossibile. si
cut non est idē dicere qz aliq̄s dicat qz hō est asinus. z qz ita
sit qz homo est asinus: z eodē mō de consimilibus affirmabis
casibus. Tūc ad argumentū r̄ndetur admittēdo casum pri
mo modo. sicut qz sortes dicat. zc. quo admisso r̄ndes qz nihil se
quitur ex illo casu: qz cicero non obligatur p̄ talem p̄missio
nē ad adimplendū p̄missum. cū ad impletiōnē p̄missi seq̄
tur conditionē nō adimpleri. qd̄ p̄z in forma respōdēdo cla
rius. z concedo qz sortes erit seruus cras: z q̄n̄ arguis: er
go primus cui sortes obuiauerit erit seruus: nego p̄nam. et
nego qz illud sequitur ex casu: qz casus non est qz sit ita qz si pri
mus cui sortes obuiauerit. zc. sed casus est qz cicero dicat il
lā p̄p̄em. q̄re non sequitur cicero dicit illā: ergo erit ita.

Et si argumentum cicero promittit hoc sub conditio
ne: conditio adimpletur: ergo tenetur ipsum efficere liberū: ad
hoc r̄ndes negando p̄nam. sed opz sic argumentari adden
do hoc ex parte aūtis conditio adimpletur: z ex tali adim
plētiōne non sequitur cum veris talem conditionē nō imple
ri aut ipsum obligari ad impossibile cum reliquis particu
lis signatis superius: tunc licet inferre. ergo tenetur adim
plere. si tū casus poneretur aliter. z ita. sicut in re: sicut per
illas conditionales siḡtur cum reliquis positis. non est cas
sus admittēdus: vt optime deducit argumētū. sed qz de his
in insolubilibus longius: hec nūc breuiter dicta sufficiunt.

Sequitur textus.

Copulatiua est illa in qua coniunguntur
due categorice p̄ hanc cōiunctionem, &
vt sortes currit & plato disputat. **A**d verit
tatē copulatiue requiritur vtrāqz partem esse
veram: vt hō est aīal & deus est. **A**d falsitatē
eius sufficit alterā partē esse falsam. vt homo
est animal & equus est lapis. **D**isunctiua est
illa: in qua coniunguntur due categorice per
hanc cōiunctionē, vel, vt sortes currit vel pla
to disputat. Et ad veritatē disunctiue sufficit
alterā partē esse veram: vt homo est animal.
vel equus est lapis. tamen p̄mittitur qz vtrāqz
sit vera. sed non ita proprie. vt homo est aīal:
vel equus est hīnibilis. **A**d falsitatem eius
requiritur vtrāqz partē esse falsam. vt homo
est asinus. vel equus est lapis.

Diffinitōes iste p̄portionabiliter ad diffi
nitiōnē p̄p̄is hypothetice sunt intelligēde. vñ p̄ma sic intel
ligitur: p̄p̄ copulatiua est p̄p̄ hypothetice habēs plures
p̄p̄es sicut signationem q̄ sunt p̄p̄es cōiunctas p̄ hanc cōiunctio
nē. z formaliter vel equaliter. Et p̄portionabiliter diffinitio
finis intelligitur. **A**d hanc copulatiue non requiritur
quālibet ea categorice esse veram: sed requiritur z sufficit vtrāqz
eius partem principalem esse verā. Primū dicitur propter hanc hō
est aīal/z si asinus est homo asinus habet aīam. **A**d falsi
tatē autē eius sufficit alterā partem esse falsam. intelligo semp̄
de partibus que sumuntur inquantū p̄p̄ est copulatiua/
qm̄ huius p̄p̄is hoies sunt asini vel hoies z asini sunt as
ni: p̄ma ps est (si consideret copulatiua) hec/ hoies sunt as
ni vel hoies: z sc̄da asini sunt asini. Si vero consideret vt dis
iunctiua: p̄ma ps est hoies sunt asini. q̄re p̄z illā in sentē
copulatiua verā esse: z in disunctiua falsam. **A**d possibilitatē
copulatiue sufficit et requirit qz q̄libet eius ps principalis sit possi
bilis: dūmodo nō sint inter se partes incōpossibiles. **A**lti
mū additur p̄pter hanc sortes currit z sortes nō currit. di
xi notanter qz pars principalis: qm̄ non sufficit qz q̄libet cate
gorica sit possibilis z nulla categorica alteri incōpossibilis:
qz ista est incōpossibilis oīs homo est romē z sortes est hō z
sortes non est romē: qz categorica cuius alteri est incō
possibilis: q̄uis tū oēs categorice sint incōpossibiles. **S**z nec
id enā sufficeret videlicet qz oēs categorice sint p̄possibiles:
qz ista deus est z si homo est albus hō currit: impossibile est
z tū oēs categorice sunt p̄possibiles: s̄z sufficit qd̄ ista dictū est.
Ad impossibilitatē sufficit z requirit qz aliq̄ ps principalis sit
impossibilis vel qz aliq̄ ptes repugnet inter se: z cū impossi
bile cuiuslibet repugnet sit vt cuiuslibet copulatiue impossibilis pa
tes sibi inuicē repugnent. **A**d necessitatē copulatiue req̄
ritur z sufficit quālibet p̄te esse necessariā. exempla clara sunt.
Ad contingentiam vero requirit z sufficit qz vna ps principalis
sit contingens: dūmodo nulli alteri repugnet. **A**d hanc
qz aliqua copulatiua sit dubia sufficit z requiritur: qz quelz
ps sit dubia vel vna dubia z altera sc̄ta: dūmodo vna repu
gnet alteri: nec ex tota copulatiua sc̄iat falsam seq̄ in potētia
propinqua. **I**d vltimum est additum propter hanc omnis
rex sedet et hic est rex: casu quo per h̄c hic demonstratur
quem sc̄iam nō sedere: et dubitem an sit rex et dubitem enā
an omnis rex sedeat. **I**ncipatet quum copulatiua sequa
tur debiliorem partem: si vni parti copulatiue assentiamus
et alteram ignoramus: totam ignoramus. z si vni dissentiamus
et alteram ignoramus: totam ignoramus. **E**t per hoc facile pot̄ patere qd̄
de disunctiua dicendum est: cū sequatur fortiozem partem.

Tractatus summularum.

¶ Ad veritatem disiunctive affirmatiue requiritur et sufficit alteram partem principale esse veram, et ad falsitatem utraque esse falsam. Et ad possibilitatem alteram esse possibilem. Ad necessitatem alteram esse necessariam: vel quod partes repugnet in falsitate. ut hec est necessaria: fortes est coloratus vel fortes non est albus. quod sit ut sicut ovis copulatus composita ex contrariis et contradictoriis est impossibilis: sic ovis disiunctiva composita ex contradictoriis vel subcontrariis vel ex parte et opposito astantis bene potest esse necessaria. **¶** Ad contingendam sufficit et requiritur quod una pars sit contingens et altera impossibilis: vel quod utraque sit contingens: dummodo partes non repugnet. Et ad hoc quod assentiamus disiunctive sufficit quod altera pars sit scita vel quod sciat partes repugnare in falsitate vel quod sciat illam disiunctivam sequi in bona parte ex aliquo scito. Et ad hoc quod disiunctiva sit dubitanda quod una pars sit dubia: et altera scita falsa: vel quod utraque sit dubia: dummodo partes non repugnet in falsitate: et dummodo non sciat illam sequi ex scito. Omnes particule parent ex his que dicta sunt de copulativa: quod exempla ponens opposito modo. Loquor hic semper de parte principali: et suppono haberi apprehensivam: quam si quis assentiat parti disiunctive nisi apprehendat disiunctivam non assentiet toti. **¶** De copulativa negativa opposito modo dicendum est quod de copulativa affirmativa: sed cuiusque copulative negative false oportet alteram partem esse veram. Sed modo rectissime cognoscendi illarum veritates et falsitates erit per suas affirmativas loquor extra reflexivas: quod de his alibi.

¶ Arguitur contra illa que dicuntur de possibilitate disiunctive, aliquid disiunctiva est necessaria cuius quilibet pars falsificabitur que dicta nulla, ante probatur de hac disiunctiva hic habet est vel hic habet est sic de singularibus: in qua volo quod demonstretur omnes homines presentes et futuri: tunc (aristotelice loquendo) illa est necessaria: cum hec sit necessaria homo est: et hec inferat illam disiunctivam: et tamen quilibet categorica (ut patet) post hec erit falsa: cum nullus homo perpetuo durabit ergo propositum.

¶ Et confirmatur. hec copulativa solus asinus demonstratur et hoc est deus: est possibilis: ut patet: quod partes inter se non repugnant: sed enim pars est necessaria et necessarium contingenti non repugnat. et eadem est impossibilis: ergo propositum ante probatur: non potest sed pars stare in veritate cum prima, que est impossibilis: ante probatur: quod dato opposito sequitur quod hec est vera hoc est deus et ultra ergo per hoc deus demonstratur et ultra ergo non solus asinus demonstratur.

¶ Ad argumentum nego ante. et ad probationem nego quod quilibet pars falsificabitur: quod nulla pars composita ex infinitis potest falsificari: et quod id esset possibile quod aliqua pars composita ex infinitis posset falsificari: non oportet et disiunctiva non esse necessaria: nam hec hic homo est vel hic homo est: et sic de singularibus: in qua demonstrant omnes homines presentes et futuri presentes et totales, necessaria est: aristotelice loquendo: et aliquid pars composita ex infinitis est falsificabilis: ea videlicet in qua demonstrantur omnes homines presentes unius hominis totalis. **¶** Circa hec potest inquirere verum demum aliquid univocalis possibilis cuius quilibet singularis sit impossibilis. Ad quod respondeo quod si nullus sit homo: hec omne animal est homo est homini. Ex quo stat posse dari necessarium propositum cuius quilibet singularis sit contingens: ut patet de hac omni homo est animal: aristotelice loquendo. his addo quod quibus impossibile sit dare propositum necessarium cuius quilibet singularis est falsa: potest tamen dari propositum necessarium cuius quilibet singularis fuit falsa: et erit: hoc patet de propositione dicta.

¶ Ad confirmationem nego quod illa copulativa sit impossibilis: et ad probationem concessio quod illa pars non potest stare simul in veritate cum scilicet nego quod ideo sit impossibilis: quod quibus non possit illa copulativa esse vera: quod si ipsa sit falsa est: tamen possibile erit quod ita esse sicut patet nunc signatur: quod sufficit ad eius possibilitatem. Hec tamen solus asinus demonstratur et hoc quod demonstratur est de simpliciter est impossibilis. Quare patet hac partem non valere que est deus que hoc demonstratur est: ex necessario enim nunquam sequitur contingens: sed que parte est bona: hec propositum hoc est deus per hanc significationem est: ergo hoc quod demonstratur est deus.

Multa alia argumenta possent fieri contra ista: et nonnulla apparentia in materia relativorum: sed de illis in regulis. **¶** Possent etiam quecumque argumenta que in quacumque materia sunt: hic applicari: ut si quis haberet bonum argumentum ad hanc veram et falsam ad equitandum requiritur equus probandum: tunc si capias hanc copulativam ad equitandum requiritur equus et deus est: vel ista ad equitandum requiritur equus vel homo est: asinus habebit eandem difficultatem.

¶ Nunc autem videndum est de regulis que in hac materia solent comiter poni, unde prima regula est, a tota copulativa ad qualem eius partem principale parte est bona dummodo arguatur in sensu copulativo. Id additur quod non sequitur fortes dubitat quod deus est et papa dormit: ergo fortes dubitat quod deus est: si dubitat cadat in totam copulativam: si tamen solum cadat in partem: tunc illa propositum esset copulativa: et parte dicta esset bona, et sic communiter tales propositum sunt distinguende. **¶** Secunda regula, a parte principali copulative affirmatiue ad totam copulativam non oportet partem valere: quod tamen tenet: sed hoc solum in paucioribus ut homo currit ergo homo currit et deus est. et tunc tenet parte materialiter: quod pars que est ante qualem partem copulative inferit materialiter. et tunc tenet formaliter: quod pars que est ante inferit qualem libet partem formalem. ut formaliter sequitur omnis homo est animal: ergo omnis homo est animal et homo est animal. Tertia regula, a copulativa affirmativa in sensu in quo est copulativa ad disiunctivam parte est formalis: ex quo patet a disiunctiva negativa ad copulativam negativam parte esse bonam. **¶** Quarta regula, a copulativa negativa ad disiunctivam affirmativam compositam ex partibus contradictoriis partibus illius copulative parte est mutua, et etiam a disiunctiva negativa ad copulativam affirmativam composita ex partibus contradictoriis partibus illius disiunctive parte est mutua. Ratio horum est: quod ante et contradictoria parte contradicunt: ut statim videbitur. **¶** Totidem regule ponuntur in disiunctivis: quarum prima est, a parte disiunctive affirmatiue ad totam disiunctivam parte est formalis. intelligo semper in sensu disiunctivo. **¶** Secunda regula est, a tota disiunctiva ad aliquam partem non oportet partem valere: et si quod valeat materialiter tunc videlicet cum utraque pars disiunctive principalis inferit partem que est parte materialiter: ut bene sequitur homo currit vel homo est asinus ergo homo currit, quandoque tenet formaliter et hoc est quod utraque pars disiunctive inferit partem que est parte formaliter. ut formaliter sequitur omnis homo est animal vel quodlibet est et non est ergo omnia habet animal. **¶** Tertia regula, a tota disiunctiva cum distributione unius partis ad positionem alteram parte est formalis: atque hypotheticus syllogismus: ut formaliter sequitur homo currit vel baculus stat in angulo, sed nullus baculus stat in angulo: ergo homo currit. Destruere aliquam partem nihil aliud est quam capere contradictorium talis partis. Et ponere aliquam partem non est aliud illam quam aliam in propria forma ponere in consequente. Notanter de a tota disiunctiva: quia si fortasse caperes propositum de disiunctio extremo: non valeret parte, ut non sequitur omne animal est homo vel brutum sed non omne animal est homo: ergo omne animal est brutum, sicut non sequitur fortes scit quod astra sunt paria vel nulla astra sunt paria: sed fortes non scit quod astra sunt paria ergo nulla astra sunt paria: si hoc scio cadat in totam disiunctivam. Si vero caderet in prioris partem: bene argueret per regulam. **¶** Et propter illud quod additur cum destructione unius partis ad positionem alteram soluitur argumentum commune: tu es asinus vel tu non es asinus sed tu non es asinus: quod tu es asinus: quod non arguit per illam regulam, quod non ponit in parte pars distincta ab illa que destruit in minore quod in minore destruit prior pars videlicet si tu es asinus: cum capiat contradictoria eius pro minore. que per regulam illa propositum tu es asinus que destruit non debet poni sed altera: et ideo debet poni ista in parte tu non es asinus. et oportet sic arguere tu es asinus vel tu non es asinus sed tu non es asinus: quod tu non es asinus. **¶** Quarta regula arguendo a disiunctiva affirmativa ad copulativam negativam compositam ex paribus contradicentibus consequentia est mutua.

Iam dicendum est de modo contradicendi propositi copulatiue et disiunctiue. unde propositi copulatiue duo solent assignari contradictorie: una pro copulatiua negatiua que constituitur ex affirmatiua et negatione positum capit: ut contradictoria huius homo est animal et deus est / est si non homo est animal et deus est: in qua negatio negat ly et, utrumque tamen negatio illa neget copulas categoriarum: non pertinet ad propositum tractare: quia siue per affirmatiua siue negatiua teneat: non diuerso modo sentiendum est de veritate aut falsitate harum propositum. Alio modo solet assignari contradictoria copulatiue affirmatiue per disiunctiua composita ex partibus contradicentibus, ut propositi iam dicte est hec contradictoria nullus homo est animal vel nullus deus est: in qua negatio illa notialis (ut communiter dicitur) non cadit nisi super categoriam, et hoc pariter refert: quia si ita esset quod ly nullus caderet in ly vel tunc hec erit sua contradictoria omnis homo non est animal vel nullus deus est. Sicut modo de disiunctiua solet dici, primo namque contradicuntur ei per disiunctiua negatiua: quoniam non est verum contradicere, et secundo modo per copulatiua affirmatiua composita ex partibus contradicentibus, atque hinc patet quod disiunctiua negatiua et copulatiua affirmatiua composita ex partibus contradicentibus equalent. Sed utrum tales propositi habeant contrarias vel subcontrarias et quomodo sint illis assignande est difficultas. Et primo dico omnem propositum copulatiuum posse habere contrariam: et contraria illius erit copulatiua affirmatiua composita ex partibus contradictoriis vel contrariis. Et quia disiunctiua affirmatiua potest habere subcontrariam: subcontrariaque eius erit disiunctiua composita ex partibus contradictoriis vel subcontrariis. Prior pars manifesta est: quia huiusmodi copulatiue inferunt duas contrarias: si componantur ex duabus propositis contrariis: sequitur quod sunt contrarie. quod si componatur ex partibus contradictoriis etiam probatur quod erunt contrarie: quia ille propositus inferunt duas contradictorias ad invicem et aliquid ultra: ergo sunt contrarie. omnia ista intelligo dummodo nulla illarum sit necessaria de forma accceptionis terminorum, in omnibus tamen istis secludo propositos simpliciter necessarios et simpliciter impossibiles. Atque hinc per sufficienter ad hoc quod aliqua copulatiue affirmatiue sint contrarie quod una pars contrarietur alteri aut contradicat: modo reliqua pars non sit formaliter necessaria: quia tunc si partes contradicerent essent contradictorie de lege, sed semper hoc secludo. Sicut modo ad hoc quod due disiunctiue affirmatiue sint subcontrarie requiritur quod due partes contradicant vel subcontrariant. Sed difficultas est utrum copulatiua affirmatiua habeat subcontrariam: et disiunctiua affirmatiua contrariam. Ad hoc respondendo quod copulatiua affirmatiua composita ex partibus non potentibus habere subcontrariam non potest habere subcontrariam: sed si habet aliquam partem que possit habere subcontrariam: illa potest habere subcontrariam, hoc pars manifesta est: quia ista omnis homo omne animal est: et omne deus omne ens est non potest habere subcontrariam: quia non ratione de ly et quod est vniuersalis nec ratione alicuius alterius. Intelligo hanc secundam partem secludo rationales et causales negatiuas de quibus nondum locutum est: quia manifestum est rationalem negatiuam et causalem subcontrariari copulatiue: cum rationalis et causalis sint subalternantes respectu copulatiue. Secunda pars facile potest probari: quia si aliqua pars copulatiue potest habere subcontrariam: ipsa est subalternata respectu alicuius: ergo tota copulatiua habet subalternatam: quia subalternata erit respectu illius copulatiue una alia copulatiua composita ex subalternante partem potest habere subcontrariam, et ex reliqua parte copulatiue, at propositum que potest habere subalternantem subcontrariam contradictorio subalternantis, et ideo subcontraria talis copulatiue erit disiunctiua composita ex subcontraria talis partem et contradictoria alterius, ut subcontraria huius omnis homo omne animal est et homo est currens: erit aliquis homo aliquod animal non est vel homo non est currens. Sicut modo dices de contraria respectu disiunctiue: quia disiunctiua composita ex partibus non potentibus habere contrariam non potest habere contra-

riam: sed que componitur ex aliqua parte habente contrariam potest habere contrariam unam copulatiua videlicet composita ex parte contraria talis partem et contradictoria alterius, ut contraria istius omnis homo est animal vel homo est asinus est hec omnis homo non est animal et nullus homo est asinus.

Sed ad videndum an sint plures species hypotheticarum que tres signate. scilicet conditionalis copulatiua et disiunctiua dico quod si sub conditionali probabitur velimur comprehendere rationalem et causalem eo quod omnes partes sunt, et sub copulatiua temporalem et localem, habent enim inter se similitudinem sicut est copulatiua ad sui veritatem suam partem veritatem requirit ita et temporalis, et localis et aduersatiua sub conditionali cum contradicat conditionali vel sub copulatiua eo quod suam partem possibilitatem requirit: non oportet condistinctas ab illis tribus speciebus aliquas alias assignare: sed ad videndum quod ad veritatem illarum requiratur. Primo dubitatur quod ad veritatem rationalis et de rationato extremo. Secundo quod ad veritatem causalis et de causato extremo. Tertio quod ad veritatem temporalem et de temporato extremo sicut localis et de locato extremo et aduersatiue et de aduersato extremo requiritur. Quarto et ultimo quod ad veritatem propositi de ablatiuo absoluto requiritur videbitur. Ad primum brevissime (quoniam alias id visum est) dico ad veritatem propositi rationalis requiritur duo, primum quod sit bona pars. Secundum quod pars et pars sint propositi vere. Ad veritatem vero causalis illa duo requiruntur et cum hoc tertium, scilicet quod causa que ita est sicut figuratur per partem imponitur per partem ideo si rationalis est ha homo est risibilis ergo homo est rationalis et sicut hec causalis est vera quia homo est rationalis homo est risibilis. Ad possibilitatem vero rationalis requiritur quod sit bona pars. Et utraque pars principalis sit possibilis: et oppositum alterius istorum ad eius impossibilitatem sufficit. Ad necessitatem vero rationalis requiritur virtusque partem necessitas cum bonitate parte, et ad eius contingentiam sufficit una pars esse contingentem dummodo altera non sit altera impossibilis nec partes sint impossibiles supposita bonitate parte. Ad esse vero sciam requiritur utramque eius partem principalem esse sciam cum bonitate parte, et ad esse nesciam sufficit oppositum alterius istorum. Ad esse vero dubium sufficit una pars esse dubium: dummodo altera pars non sciamtur falsa, vel dummodo non sciam partem impossibilitatem. Ex quibus sequitur aliquam rationalem esse necessariam partem et falsam imo impossibilem propositum. Ex quibus etiam sequitur non omnem rationalem esse necessariam: vel impossibilem propositum sed aliquam esse contingentem: licet omnis sit necessaria vel impossibilis pars, et proportionabiliter dicitur de propositum causali. Veritas autem propositi de rationato extremo agnoscenda est per veritatem rationalis ad quam reducitur, sicut veritas propositi de conditionato penes conditionalem ad quam debet reduci ut inferius dicitur, ut hec de rationato predicato est vera, fortes est homo: ergo est animal, quia hec rationalis est vera, fortes est homo ergo fortes est animal (forte existente) per quod facile cognoscitur pro quo rationatum (quod scilicet est totale extremum in categorica) supponat. Demonstrato enim aliquo de quo predicatur tale rationatum: si rationalis ad quam reducitur fuerit vera: et similiter rationatum verificatur de illo et supponit per illo, si autem rationalis non fuerit vera: nec rationatum verificabitur nec supponit pro illo. Ad veritatem autem propositionis affirmatiue de causato extremo requiritur et sufficit quod causalis ad quam reducitur sit vera ut hec est vera fortes est risibilis quia est rationalis / quia rationalis ad quam reducitur est vera, hec, scilicet quia fortes est rationalis fortes est risibilis. Circa tertium vero dico quod veritas propositi temporalis hypotheticæ est cognoscenda per copulatiuam ad quam reducitur / et talis propositio est reducenda ad copulatiuam taliter quod prima propositio sequens aduerbiu cum expressione temporis sumatur pro prima parte copulatiue / et pro secunda sumatur alia propositio ipsius temporalis cum relativo expressionem temporis referente, ut ista propositio semper fortes fuit quoniam plato fuit ad hanc copulatiuam est reducenda plato in aliquo tempore fuit et in

Tractatus summularum.

omni eodē tpe fortes fuit. **C**ertitas autē ppōis de tēporato extremo poterit cognosci vel p suppositionē extremorū vlt penes reductionē ad copulatiuā. si autē talis ppō tpalis fuerit negatiua in q̄ ly q̄ negatur: veritas illius est cognoscenda penes disiunctiuā cui equalet in consequēdo vlt ista adam non fuit q̄ chimera fuit qz ad hāc reducitur nullo tpe chimera fuit vlt nullo eodem tpe adam fuit. hec vero q̄ chimera fuit adam non fuit est distinguenda qz aut capitur in sensu hypothetico z tunc cum aduerbium tps non neget est reducenda ad copulatiuā affirmatiuā: si hō capiat in sensu categorico ita qz subiectū sit ly adā z p̄dicatū sit ly ens q̄ chimera fuit tunc cognoscenda est penes tēporalē negatiuam vel penes disiunctiuam mō p̄dicto. hec vero adam fuit ante q̄ abraam fuit ad hanc reducitur abraam fuit z ante q̄ dōlz tempus in quo abraam fuit adam fuit capiēdo ly ante aduerbiallyter. **C** Sed pro cognoscenda v̄itate ppōis aduersariue requiritur partium eiusdem compossibilitas. vt hec est vera fortes currit q̄uis plato nō mouetur. z hec falsa q̄uis nullus homo mouetur fortes mouet. veritas autē ppōis localis z de locato extremo eodem pacto est cognoscenda sicut ppōis tpalis z de temporato extremo. **C** Circa q̄ritum z vltimum (vt alibi dictum est) talis ppō pōt efficere sensum conditionalem causalem z rōnalem vel s̄lr tpalem / z sic talis ppō erit equoca. q̄re hec concedetur h̄a in sensu conditionali neutrum oculum habendo in potes videre cū huic aduersariue equaleat / z neutri oculū h̄as tu potes videre. **C** De mō autē assignandi contrarias et contradictorias in h̄mōi hypotheticis dico qz de tpali z locali eodem modo est sentiendum sicut de copulatiuis dictum est. De aduersariuis autem cum conditionalibus negatiuis equaleant. dicendū est eodem modo sicut de illis. De rōnali hō z casuali dicendum est illas p̄ p̄positionem negationis contradicere sicut z alias. sed differunt q̄ad contrarias z subcontrarias qm̄ rōnalis ratione āntis non pōt habere contrariam aut subcontrariam rōnalē: siue fuerit affirmatiua siue negatiua rōnalis. cuius causa est eo qz ad v̄itatem rōnalis requiritur āntis esse v̄ez z q̄nam esse bonā cum ergo ex eo qz q̄na est. si maneat eadem vniuersalitas ex pte antecedētū non erunt contrarie. vt p̄z ex dictis in conditionalibz. si hō eadē maneat particularitas: eo qz ad v̄itatem illaz requiritur veritas āntis: et particularitas ad v̄itatem agit: sit vt si eadem maneat particularitas non sint contrarie. et eadem omnino ratiōe si eadem maneat particularitas inquantū q̄ne non erunt subcontrarie. si hō eadē manet vniuersalitas qz ad falsitatem illarū sufficit falsitas āntis etiā non erunt subcontrarie z sic ratiōe āntis (vt dictum est) non poterunt habere contrariam aut subcontrariā rōnalē. Dicit rōnalē qz de alijs propōibz non est dubium qm̄ rōnalis z causalis possunt habere contrarias cum em̄ conditionalis affirmatiua sit subalternata rōnali z casuali inde est qz contradictoria conditionalis sit contraria rōnali z casuali vt contraria huius hō currit ergo homo mouetur erit hec non si homo currit hō mouetur z hec similiter q̄uis omnis homo currit nullus homo mouetur. Dicit autem ratione āntis nō posse habere cōtrariam qz q̄lz rōnalis z causalis propter consequentis variationem non solum potest habere rōnalem siue causalem negatiuam in qua eadem maneat vniuersalitas ex pte consequentis pro contraria ānte manente inuariato et p̄ subcontraria rōnalem vel causalem negatiuā in qua eadem maneat particularitas. verumetiā pōt habere pro contraria ratiōalem affirmatiuam siue causalem compositā ex eodem ānte z opposito q̄ntis. prior pars probatur qz cōtraria huius ois homo currit ergo ois homo mouetur est hec non ois homo currit ergo homo mouetur: z subcontraria hec non omnis homo currit ergo ois homo omne motū est. posterior vero pars probatur qz ista ppō homo currit ergo homo mouetur hanc habebit contrariam hō currit q̄ nullus homo mouetur quia ille possunt esse simul falsē in simili. patet de his homo mouetur ergo homo currit z homo moue-

tur: ergo nullus homo currit: sed q̄ ille nō possunt esse simul vere probatur qz ex illis sequitur ppō impossibilis formalitē vt bene sequitur homo currit ergo homo mouetur z homo currit ergo nullus homo mouetur: igitur homo currit ergo homo mouetur z nullus homo mouetur. q̄na est impossibile de forma acceptionis terminorum. **C** Et sic patet modus assignandi contrarias z subcontrarias in huiusmodi ppōibus. z sic potest sumi figura magna que solet poni in hypotheticis in quibus vno latere ponuntur quinque hypotheticę ex eisdem categoricis compositę quarum prima est causalis que est subalternans sequentium. z sc̄da est rōnalis subalternans conditionalis z copulatiue. z terna est conditionalis q̄ z si subalternata sit p̄cedētū disparata est in respectu copulatiue z disiunctiue sequētū. z in alio latere capiēde sunt contradictorie harum. z ex singulis suprapositis cognoscēs quō se habebūt affirmatiue z negatiue adinuicē nā si affirmatiue erant imprinentes contradictoria vnius erit imprinens alteri. si hō se habeant sicut subalternans z subalternata contradictorium subalternans erit subcontrariū subalternate z p̄dictoriū subalternate erit cōtrariū subalternati. si hō fuerint equalētes p̄dictoria vni p̄dicet alteri z sic facillime cognoscēs quā legē oēs adinuicē p̄cipēt.

C Nūc autē de ppōibus de cōditionato extremo cū earū oppositiōe opz breuit̄ videre. q̄re dico qz conditionatū est p̄les t̄mini contincti p̄ ly si z copula v̄bali vt fortes si est fortes: vel fortes si est plato. sed pro cognoscēda v̄itate ppōis de conditionato extremo fuit multiplex modus dicēdi q̄s in p̄sentiarū non recitabimz breuitatis amore sed solum in p̄sentiarū cōmunē modū ponemz. pro cuius intelligētia suppono p̄mo qz in quacunqz ppōe de conditionato extremo sunt tres t̄mini q̄z vnus bz inferēs: alius illatus: alius vero concurrentis. Terminus concurrentis bz qui nō est p̄ conditionati sed est aliud extremū ab ipso cōditionato. Terminus vero inferens est terminus qui sequitur immediate ly si. z terminus illatus est qui p̄cedit ly si: quorum vterqz est pars conditionati. **C** Suppono secundo qz conditionatum potest esse duplex quia quoddam est acceptum vnica acceptione / quoddam vero pluribus acceptionibus. item conditionatum acceptum vnice multipliciter potest accipi. nam vel totum singularizatur vel totum distribuitur vel totum confunditur vel vnica determinata acceptione supponit. his suppositis pro cognoscēda veritate propositionis de conditionato ponuntur propositiones.

C Prima ppō est ad v̄itatem ppōis in qua totū conditionatū singularizat requiritur et sufficit qz extremis non repugnet accipi p̄ eodem vel p̄ eisdē q̄ntū est ex pte sue signōis. vt h̄ ppō est h̄a iste fortes si est fortes est chimera / p̄ ly iste chimera demonstrando / sed h̄ est falsa iste fortes si est fortes est plato z hec s̄lr iste fortes si est fortes est hyoceruus / cū extremis repugnet supponere p̄ eodē semp de a mōstrādo chimera. Terminū autē nō repugnare ex pte sue signōis pro aliq̄ accipi est illud de materiali signē. q̄re illi termino chimera dicit nō repugnare q̄ntum ex ex parte sue signōis supponere pro quolibet ente mundi.

C Sc̄da ppō est ad v̄itatem ppōis in qua totū conditionatū distribuit sufficit z requirit v̄itas cuiusqz ascendētis z ad v̄itatem ppōis in q̄ totū supponit determinate requirit qz vna singularis sit h̄a. Ex q̄ p̄z h̄ac esse falsam aliq̄ fortes si est fortes ois homo est / z hanc verā aliq̄ fortes si est fortes est homo / hac existēte falsa ois fortes si est fortes est homo: z ad v̄itatem illius in qua totū stat confuse requirit vna singularis h̄a facto descensu sub termino distributo.

C Tertia ppō. ad v̄itatem ppōis de conditionato extremo accepto diuersis acceptionibz sufficit z requirit qz cōditionalis sit h̄a ad quā talis ppō debet reduci. et hoc facto p̄s descensu vel ascensu sub termino cōcurrēte: z enī facta resolutione sub eodē termino concurrēte si resolubilis

si autem sit sub termino inferente et illato oportet ascendere vel descendere: aut subsumere, et talis propositio si modo est reducenda, non terminus concurrentis resolutione facta debet esse extremum in aucti et pnti conditionalis ad quam reducitur talis propositio: et terminus inferens debet esse aliud extremum aucti: et terminus illatus aliud extremum pntis, ut si hec reducatur sortes est homo si est animal ad conditionalem: ad hanc reducet si sortes est animal sortes est homo: in qua reductione semper copula principalis debet esse copula pntis et copula conditionati copula aucti: ut hanc reducendo constat sortes est albus si fuit albus: quod ad hanc reducitur si sortes fuit albus sortes est albus. Sed quod sit facienda resolutio sub termino concurrente resolutio: dico quod si subiectum fuerit terminus connotativus debet mutari in absolutum per resolutionem: et adhuc absolutum subiectum si supponat per redivisibilem oportet resolvere in unum aliud quod pro omnibus partibus illius rei quocumque se habentibus supponat, et talis terminus erit unum distinctum compositum ex infinitis partibus in quibus prima demonstratur ipsum totum: et in secunda per unum copulatum demonstrantur due medietates: et in tertia tres tertie: et sic in infinitum: sic quod nulle dentur partes quocumque denotationum: quoniam pro illis supponat aliqua pars illius distincti: quod modus est certus, licet tale distinctum naturaliter non possit dari: mediante tamen illo facta resolutione tales propositiones possunt reduci ad conditionales. Ex quo infero has esse falsas sortes albus est albus si est coloratus sortes est homo si est enna: sortes est decem partes si est entia, et sic resolute constat qualiter propositio de conditionato extremo diversis acceptionibus acceptio sit reducenda ad conditionalem. Hoc tamen oportet advertere quod vel talis propositio habet conditionatum a parte subiecti vel a parte predicati vel utriusque extremi: si primum illa debet converti: et facta resolutione termini concurrentis debet reduci. Si vero secundum: subiecto iam singularizato et resolutio illa immediate debet reduci. Si tertium debent dari singulare: ex parte conditionati a parte subiecti posita: et reducenda est ad conditionalem ex parte secundi conditionati. Sed hoc ultimo oportet advertere quod in ascensu et descensu sub termino concurrenti siue distributo siue determinate supponenti non solum sunt demonstranda supposita correspondentia mediante copula illius propositio: sed etiam omnia supposita pro quibus talis terminus potest supponere, imo omnia que talis terminus signat, et hoc propter amplum modum signandi conditionati, solet enim dici communiter conditionatum non ampliare sed habere amplum modum signandi. Habere autem amplum modum signandi aliquem terminum nihil aliud est quam posse significari de re que non est mediante copula de pnti, et sic conditionata habent tam amplum modum signandi ut faciant terminos non solum supponere pro signatis correspondentibus copule siue propositio: sed etiam simpliciter pro omnibus signatis, nec est asserendum (ut quidam asserit) ampliare ad illa pro quibus conditionalis formata redditur vera: quia iam concedendum esset aliquam propositioem de conditionato extremo esse contingentem in qua non ponitur copula implicationis, quod est falsum, pro de illa omne animal est homo si est asinus, quod rebus ut nunc est falsa, et vera esset si non essent asini: quoniam non hoc demonstrare sub ly animal descendendo asinos: postquam animal ad illa solum ampliatur pro quibus formata conditionalis redditur vera.

Ultra hec est notandum quod sunt aliqui ordines conditionatorum: quod contra ponunt ad cognoscendum pro quo conditionatum supponat, quod primum, omne conditionatum affirmativum compositum ex terminis synonymis vel convertibilibus et transcendens et supra transcendens: ut plato si est plato. Dicitur autem tale conditionatum supra transcendens quod supponit pro omni re que est: et etiam pro re que non est mediante copula de pnti, et quod tale conditionatum significatur de aliquo ente: de transcendens, quod hoc significatur de ly chimera de quo non significatur transcendens mediante copula de pnti: de supra transcendens. Dicitur conditionatum affirmativum: quod nullum conditionatum negativum compositum ex terminis supponentibus pro creaturis potest pro aliquo supponere quantumcumque sit eo

positum ex terminis convertibilibus: ut hoc sortes si non est sortes quod pro nullo potest supponere, et hoc intelligitur nisi terminus inferens sit terminus amplianus: quod hec conditionatum brunellus si non est brunellus possibile: pro brunello supponit, et hoc homo si non est ens possibile, pro aliquo quod potest esse supponit. Dicitur conditionatum negativum compositum ex terminis supponentibus pro creaturis: quod si supponeret pro re necessaria: et sicut totum conditionatum pro eadem re supponeret, ut hoc conditionatum deus si non est deus pro deo deo et chimera supponit, et hoc conditionatum sortes si est non sortes pro aliquo re impossibili supponit, non autem pro sorte: quod ista est falsa sortes est sortes si est non sortes, ut per subsumendo resolutione sub termino concurrente.

Secundus ordo est quoniam conditionatum affirmativum componitur ex terminis superiori et inferiori, quod si superior sit terminus illatus: est transcendens et supra transcendens ut animal, si est homo, si non inferior fuerit terminus illatus: tunc supponit pro omni illo pro quo supponit terminus inferior: et pro omni pro illo quod non potest supponere terminus superior, ut si homo si est animal pro aliquo hodie et aliquo non animal supponit, et etiam per chimera, hoc non hec chimera si est chimera est transcendens et supra transcendens.

Tertius vero ordo est quoniam conditionatum affirmativum non componitur ex terminis dictis, scilicet convertibilibus vel superiori et inferiori: sed ex impunitibus vel disparatis: tunc tale conditionatum potest supponere pro omni illo pro quo non potest supponere terminus inferens, et si terminus illatus non fuerit terminus connotativus extrinsece: supponit pro illo pro quo terminus illatus, ut hic terminus homo si est chimera est supra transcendens, et si risibile si est currens pro aliquo hodie supponit: hoc non albus si est dulce solum pro illo quod non potest esse dulce supponit: et si homo si est asinus pro aliquo quod non potest esse asinus. Ex quo patet omne conditionatum affirmativum cuius terminus inferens supponit pro re possibili: supponere per chimera et alios impossibilibus: nullum autem conditionatum negativum supponere potest per chimera: nisi terminus inferens sit amplianus ad quocumque omnia ista clarissime patent per reductionem talium propositionum de conditionato ad conditionalem.

Sed contra predicta primo sic arguuntur. sequitur quod hec propositio esset vera chimera est sortes si est sortes: ut patet per veritatem conditionalis ad quam reducitur: sed patet esse falsum: sed falsitas patet: nam illa est affirmativa de subiecto non supponente: sed est falsa. Si negaveris patet: quoniam in propositio de conditionato hoc instantia talis regula. Contra hoc arguitur, bene sequitur chimera est sortes si est sortes: sed aliquo sortes si est sortes est chimera: patet esse falsum: ergo et aucti: falsitas patet probatur per sensum eius falsum: quod est iste: de aliquo de quo verum est dicere quod est sortes si est sortes: verum est dicere quod est chimera. Tunc sub illo conditionato supponente determinate nulla datur singularis vera, quod si dicas pro chimera verificari contra hoc sic arguo, bene sequitur iste sortes si est sortes est chimera et iste sortes si est sortes est chimera: ergo chimera est chimera, patet esse syllogismus expositivus in tertia figura: et conclusio est falsa: ergo altera premissarum quod est intentum.

Et confirmatur si dicta essent vera: sequitur duos terminos contradictorios significari de eodem, patet esse impossibile: ergo illud ex quo sequitur, quod sequatur probatur, iste sunt iste sortes si est sortes est albus: iste sortes si est sortes est non albus: semper demonstrando sortem: cum extremis illarum non repugnet supponere pro eodem: nam extrema signantidem, et hoc sufficit ut patet ex dictis: ergo. Si forte dixeris non inconuenire quod duo termini contradictorii significentur de eodem in propositioibus per quas nihil ponitur in esse. Contra hoc sic arguo, hec est falsa iste sortes si est sortes est non albus: ergo male dictum est, antecedens probatur, bene sequitur iste sortes si est sortes est non albus: ergo

Tractatus sumularum.

iste fortes si est fortes non est albu. pns est falsu ergo 7 ahs.
¶ Et bene sequitur. iste fortes si est fortes est no albu: ergo no
albu est iste fortes si est fortes p conversione. s3 falsitas co
sequens pbat: qz ex illa sequitur illa non tm albu est iste fortes
si est fortes: quia illa est secunda exponens illius.

¶ Et subconfirmat supponendo q ille termi
n^o fortes si est fortes couertatur cu illo timino imaginabile
tuc sequitur ex dictis has ppdes equalere fortes est fortes si
est fortes: fortes sunt fortes si est fortes: fortes erit fortes si
est fortes. s3 pns est falsu: qz pma est ha. 7 reliqua falsa: g
dicta nulla. antecedens ho pbatur: qz iste equaler fortes est
imaginabilis: fortes sunt imaginabilis: inter se 7 alijs equa
lent: vt patet ex suppositione: ergo 7 alie equivalent.

¶ Ad argumetu rñdetur sicut respõsum est.
7 nego q sensus illi^o ppdis debeat illo pacto explicari: cu p
illa nihil ponat in esse: sed p conditionale ad qua reducitur est
explicand^o sensus ei^o. ¶ Et ad alia pbatione concedo sicut co
cessum est p chimera significari: 7 ad pbatione q pbatur falsi
tas illi^o rñdet negado pnam. nec arguit expositio: qm ar
guit a termino posito respectu timini habentis amplum mo
du signi ad ipm positu in pnti no respectu timini habentis
tale amplu modu. qd incouenit sic argumetari ab amplo ad
no amplu sine distribuõde ampli 7 sine constantia no ampli.
¶ Et illa 7 similes: sic nihil valet. posset tm ex illis pmissis in
ferri conclusio vbi extrema ampliarẽtur tali ampluõde qus
est amplius modus signi conditionati. q esset h chimera. a.
chimera. vel h si placer: chimera est chimera si est chimera.

¶ Pro solutiõde duaru confirmationu suppo
no (sicut dictu est) conditionati habere talem amplu modu
signi: qd (vt dictu est) no est aliud q facere timinu suppone
re p qcuq; re qua ille timin^o signi. qz tm no datur extra conditio
nata timin^o eode mo amplias sicut imediate dictu est: ipo
nat ly. a. ad talr signi q habeat amplu modu signi que
h3 conditionatu. 7 tuc ad pma confirmatione respondeo ne
gado sequam. 7 ad probationem nego q illa sit ha: iste for
tes si est fortes est no albu: qz pdicatu no significat de subie
cto. qd p3 faciẽdo significatiõne mo pdicto mediate copula ha
bente tale amplu modu signi conditionati. h em est falsa.
fortes. a. no albu. Et qn arguis extremis no repugnat sup
ponere p eode in illa de conditionato: cu idẽ significet si fortes
non sit albu: g illa est ha: vt p3 ex dictis. Ad hac replicã re
põdeo ppõne illa intelligẽda esse q ad hnatẽ ppõis de co
ditionato singularizato requiritur extrema supponere p eoz
de mediate copula habente talem amplu modu signi q
no contingit in pposito: 7 ideo illa est falsa. Ex qb^o p3 ly ens
7 non chimera non conuertit. p3 scõo significatiõne non de
bere fieri mediate copula de imaginario: qz tuc in hac ppõe
ho est fortes si est fortes: ly ho p qz ente supponeret: atq; ly
non ho in hac non homo est fortes si est fortes p nullo sup
poneret. ¶ Alii rñderet fm pma solutione tactã tenẽdo ter
minos contradictorios significari de eodem: vt p3 intelligenti.

¶ Ad subconfirmatiõne rñdetur no admittẽ
do suppositu mediate qcuq; copula: si conditionatu accipiat
diuersis acceptiõib^o: qz (vt dictu est) h est falsa fortes fuit
fortes si est fortes: 7 illa ha fortes est fortes si est fortes. vt
p3 p conditionales. si ho conditionatu accipiat vnice: admis
so supposito concedo illa vera fortes fuit fortes si est fortes.
nec illa reducenda est ad conditionale: s3 pbada p ascensum
sub pdicato. p qd facile constat has equalere fortes possiblr
est plato si est plato. fortes necessario est plato si est plato. si
conditionata accipiatur vnice. 7 ppões ille modales p de
in esse sunt cognoscende. 7 in illis de in esse descendendo sub
conditionato vnice accepto. si ho accipiatur conditionata di
uersis acceptiõib^o: tales ppões modales sunt distinguen
de: qm si mod^o cadat in totu conditionatu: tuc hnatẽ tale
conditionatu accipit vnice. 7 vnitas tatiu ppõum cognoscẽ
da est p reductione ad conditionale ponendo modu tm in au

iccedenti q in cõsequenti: vt illa propositio plato necessario est
fortes si est fortes: ad hac reducetur si plato necessario est
fortes plato necessario est fortes. si vero ly necessario cadat
in terminu illatu soltu: tuc non debz poni in antecedenti con
ditionalis talis modus sed solum in consequenti.

¶ Sed^o principaliter sic argumetur. iste con
tradictu: iste fortes si est fortes est ens. iste fortes si est for
tes no est ens: demonstrado chimera p vru qz pronomen.
7 datur simul false. igit sequitur. falsitas negatiue est nota: vt
p3 ex dictis. 7 affirmatiue probat. bene seqt iste fortes si est
fortes est ens. g iste fortes si est fortes est substantia vt acci
dens. falsitas consequentis patet pro qualibet sui parte: qa
ista est falsa iste fortes si est fortes est substantia et iste for
tes si est fortes est accidens.

¶ Et cõfirmat. qa si dicta essent vera ista pro
positio non ho est fortes si est fortes esset ha 7 falsa: g duo co
tradictoria essent ha. pna est nota probat ahs. Et primo illa
ppõ est ha capiẽdo ly no infinitant: 7 enã est falsa: qd pbat.
bene seqt no ho est fortes si est fortes: g fortes si est fortes
est no ho: 7 lyra/ g fortes si est fortes non est ho. q falsa est
cu ad hac reducatur si fortes est homo fortes non est ho.

¶ Ad scõm argumetu posset vno mo rñdes
ri (sicut aliqs respondet) negata affirmatiua: qz dicit extre
mis repugnare supponere pro eodem. 7 sic concedit illa fal
sam ois fortes si est fortes est ens: 7 tuc negatiua concedo
ret. Et si argumetaremini probado vnitate vniversalis p il
la exclusiua vera tm ens est fortes si est fortes: respõdet con
sequẽt negado vnitate exclusiue. 7 concedit contradictorium
scõe exponentis veru. s. non ens est fortes si est fortes. et dia
cti sub conditionato dari vna singularem vera demonstrado
chimera. qd non videt bene dictu: cu illi timino non ens
simplr repugnet pro aliq supponere. Et concedit hac conse
quẽt non ens est iste fortes si est fortes: g ens vel non ens
est iste fortes si est fortes. 7 negat hac pnam ens vel non ens
est fortes si est fortes: g ens est fortes si est fortes: nec opz
(inqt) distictu ex contradictoris conuertu cu trascendentis:
qz qndo d3 q de qcuq; significat distictu tale significat trascen
dens intelligit de timino supponenti pro re possibili. qd non
est impensariu. ¶ Alii ho ali^o respondit ad argumetu con
cessa affirmatiua: negado negatiua: 7 ad probationem con
cedit hac iste fortes si est fortes est substantia demonstrando
chimera. ¶ Et si argumetaremini iste fortes si est fortes est
substantia: g iste fortes si est fortes est homo vel brutu vt plã
ta: 7 sic de singulis. ¶ Respõdet negado consequentiã. s3 opz in
ferre vt aggregatu ex his nã demonstrado chimera: opz de
monstrare res posibles impossibili tamen modo vnitas. Et
ideo illa erit ha: cu extrema significant idem. 7 sifr illa vni
uersalis erit ha ois fortes si est fortes est ens: q illa exclusi
ua tm ens est fortes si est fortes. nec concedet contradictio
rium secunde exponentis verum. vt notum est.

¶ Ad cõfirmatiõne respõdet negando ahs.
7 ad probationem nego q illa ppõ sit falsa 7 ad probatione
distingo illa pnam fortes si est fortes est non ho: g fortes si est
fortes non est homo: qz vt accipit conditionatu vnice: 7 sic il
la consequentiã est bona. nec illa est reducenda ad conditiona
lem: s3 probada p ascensu sub toto. si ho capiat conditiona
tu non vnice in consequente: nego q illa consequentiã sit bona. s3
arguit hnatẽ ac si sic argueret si fortes est no homo fortes
est non homo: g si fortes est homo fortes non est homo: 7 h
vez sit q ppões de conditionato singularizato. vbi alteru
extremu est timin^o infinitu: possint imediate cognosci p nega
tiua rorrespondentẽ de pdicato finito: illu tm non est vez: qm
conditionatu non est singularizatu: 7 pcepte qm conditiona
tu accipit non vnice. vt p3 i pposito. Ex dictis infero q iste
ome ens est: ho si est alim nullu ens est ho si est alim non
sunt imediate reducende ad conditionales: vt constat: q si
non imediate reducant: erunt simplr contrarie. si ho suppo

neret illas immediate esse reducendas: qd est cōtra oīa dicta in hac materia: tūc eādem legē suabūt q̄ suāt conditionales ad q̄s immediate reducūtur. q̄ cū (vt pz ex dictis) sint subcontrarie: ipse categorice legem seruabūt contrariarum.

His breuiter expeditis de ppōibus de cōditionato extremo breuiter videndū est de ppōib⁹ decopulato. q̄re dico q̄ copulatū pōt dupl'r accipi sicut ly z in categorica: vno modo complexiue: alio modo diuisiue: tūc alit copulatū dī accipi complexiue: q̄ndo p̄dicatū denotat cōpetere toti z nulli p̄ti. tunc hō diuisiue: q̄ndo cuiq; p̄ti copulati z nō toti denotat cōpetere. et p̄ h̄ maxie differūt. Differūt etiā penes h̄ q̄ ly z diuisiue confundit ips̄ importatū p̄ copulā etiā p̄dicatū z non e: h̄ ps extremi z semp̄ exigit h̄bū singularis nūeri si vniat t̄minos singularis nūeri. copulatū hō complexiue captū oppositū exigit. z est semp̄ ps extremi. Ex q̄ infero q̄ nulla ppō de copulato subiecto cui⁹ pres̄ sunt singularis nūeri est distinguenda penes h̄ q̄ accipiat complexiue dī diuisiue: q̄ vel h̄bū est p̄falis nūeri: z tūc de rigore capit complexiue. v̄ est singularis nūeri: z sic accipitur diuisiue. Dixi dūmodo pres̄ sint singularis nūeri: q̄ si sint p̄falis nūeri: talis propō esset distinguenda penes h̄ q̄ ly et acciperet diuisiue v̄ complexiue. sicut h̄ duo hoies z duo leones sunt vno aīa: q̄ capiēdo z diuisiue est h̄a. falsa hō capiēdo complexiue. Sed pro cognoscenda v̄itate propōum de copulato complexiue tento p̄mo est differentia inē modos dicēdi: q̄busdā dicentib⁹ ad v̄itatem illaz de copulato cōplet: ue tento affirmatiuaz req̄ri debita correspondentiā vnitatis vni⁹ extremi ad vnitates alteri⁹ extremi formalis v̄ h̄ualis: ita q̄ vna vnitatis p̄dicati vni vnitati subiecti z altera vnitatis p̄dicati alteri subiecti corresponsdeat: vt ad v̄itatem istī sortis z brunellus sūt homo z asin⁹ req̄ritur q̄ isti p̄ti sortis aliq; vnitatis corresponsdeat p̄dicati z isti p̄ti brunell⁹ etiā altera corresponsdeat. Dicebat h̄ualis: q̄ h̄ conceditur materia z forma sūt sortis: z a p̄te p̄dicati nulle vnitates formalr ponūt: s; solū h̄ualr: q̄ ibi includūtur in sorte materia z forma h̄ualr. Ex q̄ inferūt has esse cōcedendas sortes z plato sunt differentia a sorte z platone: sortes z plato sūt eadem sorti z platoni: h̄ h̄c negent sortes et plato sunt differens a sorte. h̄c sūt concedūt materia z forma sortis sunt differentia a sorte: h̄c negata de⁹ z h̄ instās incipiūt esse in casu q̄ instās incipiat esse. Nec iste ppōes sunt immediate exponēde s; p̄ indicāda est earū v̄itas penes corresponsdentiā vnitati ad vnitates. **A**lt⁹ est mod⁹ dicēdi cois: q̄ dicit v̄itatem in talib⁹ ppōibus more aliarū categoricarū p̄ suppositionē extremo esse cognoscendā: sic q̄ ois ppō affirmatiua cui⁹ subiectū z p̄dicatū supponūt p̄ eodē v̄l p̄o: eisdē: est h̄a extra instantias cōes: h̄ est seclusa distributiōe z determinatione ex p̄te copule. dūmodo non sit exponibilis de extremis supponētib⁹ p̄ eodē supposito immediato: si sit pure affirmatiua: vt ista est h̄a sortes z plato sunt non homo z non homo: q̄ sorte s; plato sunt h̄ non homo z non homo. p̄ p̄mū p̄nomen duas materias: z p̄ fm̄ duas formas demonstrādo. Sicut h̄ sortes est sua materia z hō. postq̄ sicut subiectum pro sorte supponit: ita z p̄dicatū: s; q̄ in aliq̄b⁹ est difficile suppositiōne copulati cognoscere: si ad sciendum pro q̄ vel q̄bus talia copulata supponunt z quando: ponuntur alique regule.

Prima est: omne copulatū cuius q̄libet ps p̄ncipalis supponit: z ip̄s supponit. z si aliq; ps nō supponat. totū nō supponit. h̄ regla patit aliq; instātiā in materia de incipit z desinit immediate: q̄ h̄ est h̄a iste materie z iste forme immediate post h̄ erūt hō z hō: casu q̄ demonstrēmo duas materias z formas: ex q̄b⁹ sūt hora futura diuisa p̄ pres̄ p̄ portiones minorib⁹ h̄sus h̄ instās: in q̄libz p̄te alij duo z duo hoies qd pōt facile fieri p̄ diuisionē materialr. q̄re cū sit h̄a: totū p̄dicatū supponit: tū nulla pars supponit q̄z ponit nullū esse hoiem nūc: nec futurū post h̄: nisi ex materijs illis z formis cōponant. sicut casu q̄ sortes nūc sūt albus z niger: s; in aliq; instāti sūt albus z in alio niger: q̄z pars

hui⁹ albi z nigrū in hac ppōe sortes sūt albi z nigrū: supponit: non supponente toto. z voloz ly sūt vniat pro instātiā ratio q̄re h̄ contingat est q̄z in v̄ificatione p̄ti diuersa t̄pa v̄l instātiā importat p̄ copulas: z in v̄ificatione totū vnicū z determinatū ips̄ copula exigit: pro quo denotat totale copulatum quod est predicatum: subiectum competere.

Scda regula est. omne copulatū cuius vna ps supponit p̄ aliq; z alia v̄l alie p̄ eodē v̄l pro p̄te illi⁹ notū copulatū pro eodē supponit. q̄re h̄ copulatū sortes z sortes p̄ sorte supponit. z h̄ sortes z sua materia: v̄l h̄ sortes z sua forma: z hoc homo et non homo sūt pro sorte supponit.

Tertia regula. omne copulatū cui⁹ vna ps supponit pro p̄te vel p̄tib⁹ alicui⁹ ton⁹: z alia ps v̄l alie pres̄ supponit pro p̄te vel p̄tib⁹ remanētib⁹ eisdē ton⁹: v̄l pro p̄tib⁹ q̄ cū illo pro q̄ supponit p̄oz ps totū constitunt: supponit p̄ illo toto. vt h̄ totū medietas z medietas: medietas superior: z due q̄re inferiores: non hō z non hō supponit p̄ sorte in h̄ v̄lmo negatione cadente sup p̄mā p̄te. z non sup totū copulatū. si em̄ totū infinitaret: ille t̄min⁹ non supponeret pro sorte: eū em̄ t̄min⁹ contradictori⁹ pro sorte supponat. **I**ste regule signant tenendo totū esse suas pres̄ fm̄ mentem noialit. z habent etiā instātiā q̄ in v̄ificatione p̄ti diuersa instātiā importat: z in v̄ificatione totū vnicū t̄m p̄ copulā importat. vt in p̄ma regule est dictū. Ex his euadūt aliq; nota. **P**rimū q̄ a ppōe affirmatiua de copulato complexiue sumpto ad copulatiuā ex eisdē t̄minis compositā: nec ad disiunctiua valet cōsequētia: q̄ non seq̄t sortes est sua materia z sua forma: ergo sortes est sua materia z sortes ē sua forma. nec infer h̄c sortes est sua materia vel sortes ē sua forma. nec valz sortes z plato portat lapidē: ergo sortes portat lapidē v̄l plato portat lapidē. nec sūt ista cōsequētia valet oēs hoies currunt: ergo ois homo currit: q̄ casu q̄ sortes currat: z ex medietate materie superiori cū aīa fiat plato currens: z ex alia medietate inferiori fiat cicero descēs: aīa est verū: z cōsequēs fallum. **S**cda est q̄ a ppōe copulatiua vel disiunctiua ad ppōem de copulato non valz cōsequētia. vt non seq̄t sortes videt hoiem: z plato videt hoiez: q̄ sortes z plato vident hoiem. **T**ertiu est qd ex his correlative seq̄t q̄ a ppōe de copulato disiunctiue t̄to: nec a ppōe de disiuncto ad v̄m de copulato complexiue tento: valz cōsequētia: nulla em̄ istaz valz sortes z plato est hō: q̄ sortes z plato sunt hō. nec sūt sortes v̄l plato est hō: q̄ sortes z plato sunt homo. **S**z circa p̄dicta dubitat de v̄itate hui⁹ sortes z plato sunt ceci: in casu q̄ tā sortes q̄ plato careat oculis: s; p̄ trāspōitionē materialr z formarū eoz sūt guillemus z cicero vidētes. **A**d qd respondet illā esse falsam: z fm̄ h̄ nō valz t̄m ly ceca sicut cecū z cecū: s; sicut cecū z cecū non videntia apta nata videre v̄l cecū z cecū z cecū non videntia. zc. negatiōe cadente in totū copulatū. z p̄ hoc patet de v̄itate istī pres̄ sunt non videntes q̄ videntes. si v̄ hō t̄m sit cecus z reliq; videntes. q̄re poterit dici aliq; esse t̄minos includētes negatiōne non cadente in totū copulatū s; in pres̄: tūc dices q̄ aīa ceca sūt aīal. cecū z aliq; aīal cecum. z sic de singulis. **S**cda dubitat de v̄itate istī sortes z plato portat lapidē: casu q̄ sortes z plato portent v̄nū lapidē: que null⁹ illoz sufficit portare. **A**d qd dubitā r̄ideo cōcedēdo illā ppōem verā. **E**t si arguēt em̄ in sortes z plato portat lapidē: q̄ sortes portat lapidē. q̄is est falsum: q̄ z aīa: h̄ p̄na p̄bat: nā sortes portat aliqd: z nō nisi lapidē: q̄ portat lapidē. nec potes dicere q̄ portet medietatē: q̄ bene seq̄tur portat aliqua medietatē: z non est maior rō de vna q̄ de alia: q̄ portat quāz medietatē. z p̄ p̄na totū lapidē. qd est intentū. **A**d qd arguētū vno modo solz r̄ideri q̄ sortes portat lapidē de p̄ accidens: q̄ portare de p̄ accidens non est nisi cū auxiliō alteri⁹ aliqd portare. **S**z portare p̄ se est se solo z sine auxiliō alteri⁹ auxiliō portare. **S**z si supponeret q̄ portare de p̄ accidens non sit portare: tunc r̄ideo negādo illā p̄nam. z ad p̄bationē nego q̄ sortes aliqd portet: cū nihil portet p̄ se: q̄uis

Tractatus summularum.

quod faciat aliquid. **C**ontra hoc arguitur bene sequitur fortis et plato portans lapidem: si fortis et plato sunt portans lapidem et portans lapidem, et cetera, a propo- sitione de termino plurali numeri ad propo- sitionem de distincto sibi correspondente. **A**d hoc respondetur negando con- iunctam: non bene datur propositio sibi correspondens: sic debet dari fortis et plato sunt portans et portans lapidem. In quo ille terminus lapidem determinat totam copulationem: et nullam partem: sicut etiam in propo- sitione de termino plurali numeri. **C**ontra hoc sic arguo hoc est falsa fortis et plato sunt portans et portans lapidem: si et alia. probatur autem: quod predicatum non supponit quod per quod nulla pars copulati supponit: per de hac portans lapidem quod non supponit. Si dixeris quia non est pars copulati. **A**d minus per portans quod est pars copulati: non supponitur ex casu nullum eorum per se portet lapidem. **A**d hoc ultimum respondeo negando quod per portans non supponatur: et dico quod sic debet fieri significatio eius: hoc est portans cum alio. nec valet con- iunctio hoc est portans cum alio: si est portans. **C**ontra contra dicta arguitur, sequitur quod ista esset haec: fortis et plato sciunt septem artes liberales: casu quod fortis sciat quatuor et plato tres. quod sicut ad veritatem huius fortis et plato habent quatuor aureos: sufficit quod fortis habeat duos et plato tres: ita in presentibus. nec ex hoc inferitur quod fortis et plato sunt sciens septem artes liberales et sciens septem artes liberales: nec quod quilibet eorum sciat septem artes liberales: sed quod terminus fortis et plato sunt sciens et sciens septem artes liberales.

Ex quo infero quod si in geometria non essent nisi septem propo- sitiones et fortis sciret quatuor et plato tres: tunc hoc est haec ista sciunt geometria: quod ista sciunt has septem propo- sitiones: et iste septem propo- sitiones sunt geometria: si ista sciunt geometria: et per terminum in intellectu. **I**llo est geometria. cum geometria sunt illi septem habitus.

Ex quo infero quod fortis et plato quibus sic se habebunt: quod quilibet illo erit doctor: quod nunc est: et tunc non sciunt plura quam nunc. **I**tem brevis signatus est quod contradicendo non oportet quod per et per plerumque retum mutetur in per vel aut in alio aliquo signum: si vero dicitur quod mactere quod nec universalitas nec particularitas reputatur.

Contra predicta a primo arguitur, ista propositio homo et quilibet risibile sunt animalia cum sua contradictoria datur simul vere vel simul false: si dicta sunt non continent veritatem. autem probatur: quod vel illi contradicit ista quod homo et risibile non sunt animalia: et in illi datur simul vere scilicet homo et omnis animalis sunt animalia et quod homo et animalis non sunt animalia. vel illi contradicit hoc quod homo et b. risibile non sunt animalia: quod sunt false. **C**ontra dicatur quod hanc habet nullus homo et omne risibile sunt animalia: in quo per risibile supponit mixtum. **C**ontra hoc sic arguo in illi forma sunt ambe vere: si enim est haec homo et omnis animalis sunt animalia: et si nullus homo et omnis animalis sunt animalia: quod bene sequitur nulla animalia homo et omnis animalis sunt: si nullus homo et omnis animalis sunt animalia. et veritas autem est manifesta per falsitatem sue contradictorie. **E**odem modo arguitur querendo contradictoria huius. a. homo et quod quilibet animalis sunt. b. animalia: quod si haec dederis quod homo et b. animalis non sunt animalia: in illi dabuntur simul false. si vero haec quod homo et animalis non sunt animalia: ille dabuntur simul vere: ergo intentum.

Argumentum hoc petit difficultatem superius motam propter quam assertum fuit suppositionem mixtam esse danda: ubi signata est suppositio proveniens a per. c. et etiam a per. d. et modo ascendendi et descendendi in propositio in quo talis suppositio mixta ponitur. **Q**uod si aliqui terminus distribuatur ultra ibi dicta in ordine ad tres terminos: quod duo supponatur determinate et unum confuse terminum. tunc talis terminus distribuatur in sua contradictoria supponet mixtum duplici confusa et una determinata: quod suppositio proveniet a per. f. et in hac propositio quod homo et quod quilibet animalis non sunt animalia. ubi per equus supponet confuse in ordine ad duas distributiones primas: et determinate in ordine ad ultimam. **Q**uare ascendendo ad primam distributionem manebit ille terminus in singularibus supponens mixtum suppo- sitione proveniente a per. c. et postquam descendit fuerit etiam sub secunda distributione tunc manebit unicus determinata in ordine ad distributionem predictam: sub qua posuit sub predicato ascendit. Si vero terminus distribuatur in ordine ad tres terminos quod duo primi supponatur confuse: et alius deter-

minat: tunc in sua contradictoria supponet mixtum: duabus determinatis et una confusa: quod suppositio proveniet a per. g. et proportionabiliter dicitur ad ascendendum et descendendum. **H**is dicitur respondeo ad argumentum quod illa propositio homo et quod quilibet risibile sunt animalia habet hanc per contradictoria quod homo et c. risibile non sunt animalia. vel haec nullus homo et quod quilibet risibile sunt animalia. et quod probatur hoc per mixtum nego terminum eo quod arguitur a confusa ad mixtam ex parte de per. aliis. **E**t ita dico sicut contradictoria scilicet esse haec quod homo et d. animalis non sunt animalia: vel hoc non. a. homo et quod quilibet animalis sunt. b. animalia. **E**x quo infero has non contradicere. a. homo et animalis omnia portans lapidem sunt: quod homo et quod quilibet animalis. d. portans lapidem non sunt. nec sicut haec homo et a. animalis omnia portans lapidem sunt: et quod homo et quod quilibet animalis. d. portans lapidem non sunt. **E**t sic arguitur probando has has homo et omnis animalis sunt animalia et quod quilibet homo et c. animalis non sunt animalia: nam veritas affirmativa est nota. et negativa probatur. bene sequitur omnia animalia omnis homo et c. animalis non sunt: si omnis homo et c. animalis non sunt animalia. **Q**uia tenet per conversionem. et veritas autem per ascendendo ad per animalia. **A**d hoc respondeo concessa veritate affirmativa: et negando veritatem negativam. et ad probationem negando terminum: arguitur enim a termino distributo in ordine ad terminum supponentem determinate: et arguendo ex opposito terminus ad oppositum animalis arguitur a confusa ad determinatam ex parte illius termini animalia: quod convertens illius non erit signata: sed hoc omnia animalia omnis homo et d. animalis non sunt: et convertens animalis erit haec omnis homo et d. animalis non sunt animalia. **E**t si petatur contradictoria ista quod homo et b. animalis. d. homo et quod quilibet animalis sunt: dico quod in ea et in quod quilibet si ubi terminus unus supponit determinate vel confuse et alter mixtum: oportet signare contradictoria cum signis quod mediantibus fuerit sicut probatur. **Q**uare contradictoria illa non erit haec. c. homo et quod quilibet animalis quod homo et d. animalis non sunt: cum illa sit inepta nam opposito modo denotat per. c. ad per. d. in illa sed habebit haec. a. homo et quod quilibet animalis quod homo et c. animalis non sunt. et non haec. d. homo et quod quilibet animalis quod homo et d. animalis non sunt: quod in illi dabuntur simul false per de his quod homo et b. risibile. d. binarius homo et quod quilibet materia est: si sint in duo hoies coicantes in una materia: quod sit omnis materia: nec illa habet hanc per contradictoria. c. homo et quod quilibet animalis. c. homo et quod quilibet animalis non sunt: si enim sit unicus animalis cum multis hoibus: dabuntur simul false. si vero unus homo cum multis animalis dabuntur simul vere: ergo illa sola signata est sua contradictoria.

Secundo petitur contradictoria istius propositio hoies et cuiuslibet angeli quod animalis est animalis. quod si hanc signaveris cuiuslibet hoies et b. angeli animalis non est animalis: in casu quod fortis cum gabriele non possideat brunellum: et plato cum raphaelis ambe sunt false. si haec signes per contradictoria cuiuslibet hoies et c. angeli. b. animalis non est animalis: sequitur: etiam quod eadem ratione per animalis debet supponere mixtum: sicut etiam per angeli. **I**tem in obliquis terminis positi in uno extremo non respiciunt terminos positos secum a parte eiusdem extremi: si per angeli solum debet supponere determinate. **A**d primum respondeo negando sequitur: quod per animalis non distribuitur in ordine ad duos terminos: quod non distribuitur in ordine ad sua determinationem: sed bene una determinatio distribuitur in ordine ad alteram. **A**d aliud dico quod determinatio non respicit suam determinabilem. nec determinabile suam determinationem: sicut dicitur est in obliquis. sed non est dictum quod si a parte eiusdem extremi ponantur plures determinationes vel plura determinabilia quod unum non respicit alio.

Tertio petitur contradictoria istius hoies quod animalis et hoies quod animalis sunt. b. animalis. **D**ico breviter quod sua contradictoria est hoc cuiuslibet hoies. d. animalis et cuiuslibet hoies animalis non sunt animalis. nam primum determinabile distribuebatur in ordine ad secundam determinationem scilicet confuse et predicatum stans determinate. et ideo hic supponit mixtum determinate confuse. et secundum determinabile in illa distribuebatur in ordine ad primam determinationem scilicet determinate et in ordine ad predicatum etiam stans determinate. et ideo in hac stat confuse. et illi hoc non contradicet cuiuslibet hoies animalis et cuiuslibet hoies

Asinus non sunt asini: quod datur simul de: si loco scilicet determinati-
 nationis ponas illi terminum angelum: in casu quod fortes possideat
 duos asinos quod unum communicet michaels: et alterum raphaels.
 Itaque contradictoria istius negative est si homo dicitur quod asinus a, b.
 homo dicitur quod asinus sunt, b. asini quod non equales sunt: nam in casu
 predicto mutando secundam determinationem in ly angelum: una est
 vera et reliqua falsa. Quarto peto contradictoria istius cuiuslibet
 hominis albi et cuiuslibet hominis nigri dicitur quod asinus albus et dicitur quod asinus
 niger sunt asini, si habueris hominis albi et hominis nigri asinus
 albus et asinus niger non sunt asini, ille datur simul de: si non
 contradicunt, probatur minor in casu quod sit fortes quod nec sit albus
 nec niger neque aliquid possideat: sed ex medietate superiori eius
 fiat plato: quod sit ovis homo albus: et possideat brunellum album, et ex me-
 dietate inferiori fiat plato niger: quod sit ovis homo niger et possi-
 deat fauellum nigrum, tunc veritas affirmative est nota, et veritas
 negative probatur, bene sequitur fortis asinus albus et asinus
 niger non sunt asini: et fortis est homo albus et niger: ergo homo
 albi et homo nigri asinus albus et asinus niger non sunt asi-
 ni, quia tenet expositio: si minor manifesta est et maior: et
 conclusio, maior enim est negativa de subiecto non supponente.
 Quinto circa idem peto contradictoria istius hominis dicitur quod asinus
 et dicitur quod asinus sunt asini: si habueris cuiuslibet hominis, b. asinus
 et, b. asini non sunt asini: ille datur simul false: ergo non con-
 tradicunt: quia est nota: et asinus probatur casu quod fortes possideat
 brunellum et plato fauellum et non sunt plures asini: falsitas affir-
 mativa est nota, et falsitas negative probatur descendendo sub
 secunda parte subiecti quod pure determinate independenter supponit:
 cum non restringat a determinatione, et deinde per descensum
 sub determinatione. Forte respondebis distinguendo quod ille con-
 tradicant: quod vel determinatio restringit totum copulatum: et sic
 concedit, vel partem partem solam: et sic negatur, error est notus
 quod secunda pars subiecti confuse determinate debet supponere, et
 sic erit hec sua contradictoria cuiuslibet hominis, b. asinus et, c. asinus
 non sunt asini. Contra hoc arguo quod determinatio res-
 tringat totum copulatum et nullam partem: non sunt contradictorie:
 ergo, asinus probatur iste sunt similes forme hominis dicitur quod albus et dicitur quod ni-
 grum sunt asini: et cuiuslibet hominis, b. albus et, b. nigrum non sunt
 asini: quod sunt simul false in casu quod fortes possideat unum a-
 num album et unum nigrum: in quo casu negativa est manifeste falsa,
 et affirmativa probatur falsa: quod hec est falsa fortis dicitur quod albus et
 dicitur quod nigrum sunt asini: quod sub ly albus dantur multe descen-
 dentes false demonstrando alia alba ab asino albo. Si dicas
 quod ly album non supponit pro illis albis: probatur quod sic licet
 totum copulatum restringatur nulla tamen pars restringitur.

Quartum et quintum dubium querunt difficultate
 de restrictione totius copulati partibus non restrictis: et con-
 trario de restrictione partium toto copulato non restricto, per quod di-
 co: sicut aliqui dicunt: possibile esse aliquem terminum restringere co-
 pulatum et nullam partem, et sic possibile est totum et quilibet partem restringi:
 si possibile est talem determinationem restringere quilibet partem,
 dico ultra in hec dicta habet prodeum hominis asinus albus et asi-
 nus niger sunt asini: si ly hominis restringat totum copulatum: posse
 esse veram in parte existente falsa: si ly hominis restringat quilibet partem
 et non totum: per in casu quod brunellus sit nec albus nec niger et
 possideat a forte et ex medietate superiori eius fiat, a. asinus albus: et
 ex altera medietate, b. asinus niger quod nullum possideat a forte.
 tunc illa est vera: si ly hominis restringat totum copulatum: ipsa existen-
 te falsa: si quilibet partem restringat, quod sit vera si totum restringat per: hec
 est vera fortis, a. asinus albus et asinus niger sunt asini: sensus
 enim est fortis aliquid vel aliquid quod vel quod est vel sunt asinus albus
 et asinus niger sunt asini, quod si restringat partes sit falsa per: cum
 tunc fortis asinus albus et asinus niger non supponeret de-
 terminando partes et illas restringendo. Sed per quanto dubio
 est notandum quod capta hac prode: fortis dicitur quod albus et dicitur quod nigrum
 sunt asini: si ly fortis restringat totum copulatum: et non partes: asinus
 quod fortes possideat brunellum albus et fauellum nigrum: non ly de-
 monstrare sub ly albus aliquid albus a brunello: ly partes non re-
 stringat, quod tamen totum copulatum restringit cuius ly albus est partes

ideo sub illo termino ascendendo non ly demonstrare nisi illa
 supposita: quod demonstrata sub partibus reddunt illud vel illa per quod
 vel quibus totum copulatum supponit, et ideo illud copulatum solus
 supponit per duobus asinis uno albo et alio nigro possessis a
 forte, et his visis respondeat ad quantum dubium affirmando illas
 contradicere, et nego per dent simul de, et ad probationem distin-
 guo quod affirmativa sit vera, quod aut copulatum copositum ex duobus
 bus obliquis restringit totum copulatum: et tunc affirmativa est
 vera, et negativa est falsa: et ad probationem nego quod si sit vera for-
 tis asinus albus et asinus niger non sunt asini, et nego quod sub-
 iectum eius non supponat, et nego quod nulla pars copulati suppo-
 nat: quod ly asinus albus est prima pars copulati: et non ly totum for-
 tis asinus albus: cum vi per totum et non partes restringat, nam
 quibus fortes nec, a, nec, b. possideat: tamen est aliquid possidentis, si
 non totum copulatum copositum ex obliquis restringat quilibet partem:
 affirmativa est falsa et negativa est vera. Si vero ly hominis albi
 restringat partem partem determinabilis et ly hominis nigri alteram partem:
 tunc affirmativa est vera et negativa est falsa, et probatio
 non valet: quod medius in maiori non est unus terminus in illo sen-
 su. Et per ista per solutio ad quantum, ad quod respondeo sicut respondens
 est quod non ly sub illo termino albus demonstrare seu descende-
 re ad illa quod demonstrata sub partibus non constituunt illud vel
 illa pro quo totum copulatum supponit: quod illud demonstratur
 do sub partibus arguitur a supponente ad non supponens
 ex parte totius copulati, quod unus terminus reputatur: cum
 unica restrictione restringatur totum.

Restat nunc de copulatis diuisive sumptis &
 ena diiunctis aliquid breuiter tractare. Et ideo ut dictum est su-
 pra: copulatum diuisive tenentur differre a copulato complexiue
 sumpto: quod ad veritatem propositis in quo copulatum tenet diuisive requi-
 ritur alterum extremum cuiuslibet partem copulati competere, in illis ve-
 ro ubi complexiue tenet non: sed totum copulatum, sicut ly et diuisive
 tenentur confundit terminum mediate sequente: eo quod ly et reputatur
 veritas, sicut veritas propositis de copulato diuisive tenentur cognoscere
 da est per veritatem propositis copulatiue ad quam reducitur mediate
 vel immediate, ut si iohannes et alfonus est in aula est vera: quod ly
 copulatiue est vera iohannes est in aula et alfonus est in aula.
 Dixi mediate vel immediate: quod non quilibet immediate est reducenda
 ad copulatiue, per de his ois homo est et fuit entia, sub cuius
 subiecto plus est ascendendum et resolutio est facienda: antequam
 ad copulatiue reducatur. Si modo dicemus veritatem propositis
 de disiuncto diuisive capto cognoscendam esse mediate vel
 immediate penes reductionem ad disiunctiue, dixi etiam me-
 diate: quod si omne animal est homo vel asinus antequam sub subiecto
 ascendatur non est ad disiunctiue reducenda: quod disiunctum
 supponit confuse tamen, et ideo ultimo probabitur ex parte illius. Sed
 per cognoscendo quod sit contradicendum in his propositis: pos-
 nit regula, propositis in quo ponitur copulatum diuisive sumptum con-
 tradicit propositis in quo ponitur ly vel diuisive, et contra, unde ly
 et diuisive sumptum negatum equales huic signo vel affirmato di-
 uisive tenentur, et contra, et cognoscenda est veritas propositis de ly et
 negato per copulatiue et negatiue vel disiunctiue affirmatiue
 quemadmodum propositis de disiuncto affirmato diuisive tenentur.

Quibus visis ponuntur regule ad cognoscere
 dum oppositionem in hominibus propositis, prima est dans duabus
 propositis de copulato extremo affirmato: quod una est affir-
 mativa et altera negativa: si una pars unius opponatur contra-
 rie vel contradictorie alteri parti sibi correspondenti: in altera
 opponitur contrarie: si non nulla pars alteri opponatur: aut quilibet
 pars parti sibi correspondenti opponatur sub contrarie: tales
 propositis non opponuntur, de primo exemplo, iste due homo et quilibet asi-
 nus est animal et homo et quilibet asinus non est animal contrarie opponuntur
 tur: quod due partes, scilicet quilibet asinus est animal nullus asinus est animal
 contrarie opponuntur, hec regula quod prima parte facile proba-
 batur: quod ille due propositis inferunt illas duas partes: quod contra-
 rie vel contradictorie opponuntur: inferunt etiam aliquid ultra: er-
 go opponuntur contrarie per regulam superius positam, Exemplum
 secundi per: quod ista ois homo et ois asinus animal est: et ois homo et ois

Tractatus summularum.

asinus aial nō est: non opponitur: et propter vltimū iste nō opponitur hō et risibile est currens: et hō et risibile nullum currens est. Regula huic opposita est ponenda pro scda in ppōibus de disūcto extremo. ex pma pte huius regule p3 non esse inconueniēs q in vtraq contrariarū maneat ea dē picularitas, sicut q in vtraq subcontrariarū maneat eadē vltimas, de pmo est exēplū signatū superi⁹ in ppōibus de copulato, vltimū p3 in ppōibus de disūcto extremo. iste nāq homo vel ois asinus est aial: homo vel nullus asinus est animal opponuntur subcontrarie: postq̄ contradictorie illaz opponuntur contrarie et tñ in illis manet vltimas: vt constat.

Tertia regula. si dētur due ppōes quarum vna est de copulato: et altera est de disūcto vel copulato negato: et vna ps vnus contrariat vni pti alteri: et altera alteri sibi correspondenti: tales ppōes opponunt contrarie. et si subcontrarie opponat q̄lz ps pti sibi correspondenti opponunt subcontrarie, q̄ si contradictorie: etiā contradictorie erunt. Ista regula est manifesta: q̄ contradictoria hui⁹ homo et ois asinus est aial non aliter datur q̄ sic q̄lz hō vel, b. asin⁹ non est aial. et subcontraria sic hō vel asinus non est aial. et contraria sic quilibz homo vel quilibz asinus non est animal.

Quarta regula est. si aliq̄ propōes quarum vna est de copulato et altera de disūcto seu de copulato negato: et vna ps vnus pti sibi correspondenti in altera contradicatur. ppōes opponunt oppositione q̄ reliq̄ ps vnus reliq̄ alterius opponit. et si reliq̄ ps alteri parti nō opponat: tales ppōes non opponunt q̄ si reliq̄ ps reliq̄ non opponat contrarie: non opponunt contrarie et si non subcontrarie: non opponunt subcontrarie vt ois hō et asinus est aial: hō vlt asin⁹ non est aial sunt subcontrarie: et pme due ptes sunt contradictorie et alie due sunt subcontrarie. et sicut mō ponent exēpla de alijs oppositionib⁹. h̄ p3: q̄ si due pme ptes contradicunt et due scde subcontrariant. tales non possunt esse false: q̄ aliter due subcontrarie vlt due contradictorie sūt simul false. et possunt esse vte tales ppōes q̄ opponuntur subcontrarie. sicut modo probabis de alijs oppositionib⁹. Idē qd de ppōe de copulato et disūcto extremo dixim⁹ dicēdū est de ppōe de copulato et disūcto copula. et p pte i his reglis intelligim⁹ pte copulatiue: ad quā ppō de copulato extremo reducitur.

Quinta regula. suppositio vnus partis copulati nō respicit partē aliā. sicut nec suppo vnus pti disuncti respicit alterā partē. Quare ad contradicendū nō op3 respicere ad tales ptes: s3 ad alios tminos, vt in obliq̄ dictū est nec determinabile respicere suā determinationē: nec determinationē suā determinabile: s3 bñ alios tminos. q̄re cō contradictoria istius hō et ois asinus est aial: erit h̄ q̄lz hō et, b. asinus nō est aial. nec op3 h̄c signare p contradictoria quibz hō vel, c. asin⁹ non est aial. sicut nec huic contradicendo hois q̄lz asin⁹ est asin⁹: op3 h̄c signare cuiusq̄ hois. c. asin⁹ non est asinus s3 hanc cuiusq̄ hois. b. asinus non est asin⁹ et rō regule est: q̄ suppositio confusa pti copulati respectu alterius pti eiusdē copulati determinate equalet et ecōtra. idē dico de disūcto q̄ suppositio cōfusa pti disuncti respectu alterius pti disuncti eiusdē: disūcto nō supponēte confuse tñ: determinate equalet, vt iste equalet hō et q̄lz asin⁹ non est aial. a. hō et q̄lz asinus est aial. sicut et iste. a. hō vel ois leo est aial: et homo vlt ois leo est aial. Dixi disūcto nō supponente confuse tñ: q̄ iste non equalet omne aial ois hō vel homo est et omne aial ois homo vel, b. homo est. in casu em̄ q̄ sint sortes et plato oia aialia: pma est vera et scda falsa.

Sexta regula. suppo confusa partis copulati in affirmatiuis: altero extremo non sic se habente q̄ vna ps distribuatur et altera supponat confuse tñ: equalet determinate. et ecōtra. vt iste equalet ois hō et asin⁹ omne aial est. ois hō et, b. asin⁹ omne aial est: q̄b⁹ h̄ cōtradicit aliq̄s hō vel q̄lz asin⁹. b. aial non est. Dixi altero extremo non sic se habete q̄ vna ps distribuatur et altera supponat confuse tñ: q̄ iste

non equalet q̄lz homo et leo cuiusq̄z angeli aial est: quilibz homo et, b. leo cuiuslibet angeli animal est. nam in casu q̄ omnes angeli possideant omnes homines et quilibet suum proprium leonem possideat: prima est vera et secunda falsa.

His predictis circa materiā peto contradicere istius parisius et rome vendit piper. Qd si h̄c signaueris non parisius et rome vendit piper. Cōtra hoc sic arguo: ille dant simul vte, probat q̄ affirmatiuis est vte: et negatiua probat bñ se q̄ non parisius et rome vendit h̄ piper. et non parisius et rome vendit h̄ piper. et sic de singulis. (suppono constantiā) ergo non parisius et rome vendit piper. q̄na tenet p ascēsu et aīns est vte, pro q̄lz sui pte: s3 et pna. Item bene sequitur. non piper venditur parisius et rome: s3 nō parisius et rome vendit piper. aīns est vte, et pna est cōuersio: ergo et pna. Ad dubiū si datur sicut responsum est illant esse contradictoria affirmatiue. et negat vltimas negatiue. et ad primā probationē negatur pna: q̄ ascendit sub termino supponente distributiue suppositione opposita suppositiōi cōfuse tñ post speciale signū: et ideo sub illo termino non licet ascendere. Itē ibi vltim⁹ arguit a pluribus determinatis respectu partū multitudinis ad vna determinatā respectu totius multitudinis respectu copulati negati qd disūcto affirmato equalet stanti determinate. iste em̄ equalet nō parisius et rome vendit piper: et parisius vlt rome vendit piper. Et ad scdam probationē rñ datur negando pnam: q̄ arguitur a confusa ad determinatā ex pte disuncti aīns enim huic equalet qd h̄ piper parisius vel rome nō vendit. et pna huic parisius vel rome nō vendit piper. Et q̄ sequit affirmatiua non conuertit in hanc piper venditur parisius et rome: s3 in hanc. a. piper parisius et rome vendit. et conuertēs negatiue sue contradictorie erit h̄ nullum. a. piper parisius et rome vendit: sicut supradictū est de illa sortes et plato est aial conuertit in hanc. a. aial est sortes et plato. et suā contradictoria in hanc non. a. aial est sortes et plato. Scdo infero q̄ hec piper parisius et rome venditur nō est imediate reducenda ad copulatiua: cū ly piper accipiat vnica determinata respectu vniuersalitatis de ly et q̄re pus sub ly piper est de scēdendū disunctiue: et postea singulares sunt reducē de ad copulatiua. Tertio infero q̄ ly venditur in illa parisius et rome vendit piper / supponit confuse tñ. et sicut has nō contradicere parisius et rome vendit omne piper et parisius vel rome non vendit omne piper: supposito q̄ ly omne nō sit ps extremū: q̄ ly piper in negatiua supponit confuse tñ et debet supponere determinate. et qd ist⁹: in aliq̄ ciuitate et parisius vendit omne piper cōtradictoria debz esse in q̄ ly piper supponat mixtū Quarto infero q̄ h̄ ppō parisius et rome omne ens venditū est piper est imediate reducenda ad copulatiua ante q̄ sub ly ens venditū ascendat: eo q̄ pus op3 illā pbare ex pte determinationis nō vnice q̄ ex pte determinabilis. nec in casu q̄ idē piper parisius et rome vendat: illa est concedenda: nec ly ens venditū supponit solū p illo qd simul parisius et rome vendit: s3 etiā p illo qd parisius vendit et p illo qd rome vendit. vt p3 reducēdo illā ad copulatiua. et etiā p suā contradictoria. nec illa h3 h̄c exclusiua tñ piper parisius et rome vendit: s3 h̄c tñ. a. piper parisius et rome omne venditū est. Quinto sequitur q̄ hec ppō albū et nigrū est sortes et plato: est falsa imo impossibilis: q̄ etiā in casu q̄ sortes et plato sint albi et nigri est falsa: cū ad h̄c copulatiua reducatur albū est sortes et plato et nigrum est sortes et plato q̄ etiā poterit reduci rōne scbi copulati ad copulatiua p̄ ascēdēdo sub ly albū et nigrū q̄ supponit determinate me arguam⁹ a pluribus determinatis ad vna in reductiōe ad copulatiua.

Scdo q̄ritur cōtradictoria ist⁹ hois. a. asin⁹ albū et nigrū est. si hanc signaueris cuiusq̄z hois q̄lz asinus qd h̄ albū et qd h̄ nigrū non est. Iste sunt simul vte. p3 in casu q̄ sortes habeat duos asinos: vnus sit albus et alter niger. Quare dico cōtradictoria esse hanc cuiusq̄z hois q̄lz asin⁹ qd h̄ albū. c. vlt qdlibet nigrū nō est. eo q̄ i his ppōibus

non solum suspiciendum est ad partes copulati et ad alios terminos distributos ad danda contradictoria: verum etiam ad ly et q est universalitas, et q in hac hois, a. asinus albus et nigrus est: ly et est universalitas respiciens illud terminum hois q supponit determinate: et illud terminum asinus supponentem confuse: ideo in sua contradictoria distinctum mixtum debet supponere, vel ly vel debet stare mixtum, et ideo signata erit sua contradictoria, et ly. c. denotabit q p incipiat, pbatis ab illo termino hois et anteq ad ly asinus ascendat: est reducenda ad distinctivam: sicut sua contradictoria ad copulativam, et sicut contradictoria istius homo vel, a. asinus omne aial est: erit h qz homo et qz asinus, s. aial non est: cu ly aial in affirmativa duas determinatas et vna confusam respiciat, qre in alia supponit mixtum duplici confusa et vna determinata: nec propterea sequitur in hac qz homo vel asinus est, b. aial ly homo in sua contradictoria debet supponere mixtum: qz confusa sece pns distincti equaliter determinate: cu vt dictum est non supponat in ordine ad illa. In hac ho ho z. a. asinus omne aial est ly aial debet supponere mixtum, nec ista erit sua contradictoria homo et qz asinus: aial non est, in sibi em dant simul ve. p3 de his essentia divina et a. psona ois psona est et qz essentia divina vel qz psona/ psona non est, Nec ideo sequitur has non contradicere qz homo et asinus cuiusqz angeli qz asinus est et homo et qz asinus angeli asinus non est: qz in illis non committit ille error: cum confusa de ly asinus equivalet determinate: vt p3 per vltimam regulam immediate signatam.

Tertio queritur in presentiarum contradictoria istius vterqz homo currit. Si hanc dederis alter homo non currit: ille sunt simul ve in casu q sicut duo hoies curretes, de affirmativa non est dubium et negativa pbat, qru cuqz duorum hoim homo non currit: qz alter homo non currit, pna est bona: postq arguit a ppe explicante sensum ad ppe cu ius sensus explicat debite: et ans est veru: vt p3 descendendo sub distributione snata confusa determinabilis et descendo sub distributione pdicatu: et vltimo sub determinabili manet determinate. Hoc dubium petit difficultate de modo contradicendi in ppoibus vbi ponit illud signu vterqz, et de modo explicandi distributione incompleta eius, pro cuius intelligencia est sciendum h signu vterqz dupl accipi posse, vno modo prout distribuit pplete p qz duoz: et sic sensus istius vterqz ho currit: erit qz ho duoz hoim currit: et h modo lz mediante copula de pna sequitur vterqz ho currit: qz ho currit: non tñ sequitur vterqz ho fuit curretes/ ergo qz homo fuit curretes: posito q ly fuit vniat p instanti: qz si fuissent sotes et plato simul soli et cucurrissent, et cicero fuisset solus et no cucurrisset: ans est veru et pns falsum, et hac acceptione vnt paulus vener de ly tm. Alio modo accipit illud signu vt distribuat p duoz qz, et sic capit incompleta illud signu vterqz, et ocs in h conuenit q ad vntate ppois in q ponit tale signu sufficit et requirit q de tur due ascendentes vere, et ad falsitatem q non possunt dari due ve descendentes, qd intelligit posito q talis terminus supponat: qz si non supponit si fuerit affirmativa erit falsitate si negativa vera, et ad hoc q terminu tali signo determinatus supponat opz q duo habeat supposita ppter determinatione et restrictione eius: vnde subiectu huius vterqz ho est curretes sic debet significari ad cognoscenda suppositione h est duorum hoim ho vel h est alter homo: ly alter restringete p duobus. Et h est qd comunif d: q sub termino determinato ab h signo vterqz lz descere et ascere copulatiue sub distributione, i. p vna distinctiva coposita ex copulatiuis: qz qz copulatiua lz duas categoricas, vt securius ascendat addatur in seba singulari ly alter: sic ascendendo iste ho currit et iste alter ho currit vt iste ho currit et iste alter ho currit: qz vterqz ho currit, Oppositu huius est dicendum de h signo alteru contradicorie opposito ad ly vterqz scz q ad ad vntate ppois in q ponit sufficit et requirit q non dent due singulares false, et ad falsitate q dent due false, et in hoc sensu capiendo illud signu antiq dicebat sensum huius ppois vterqz homo est

curretes esse aliqz duoz hoim qz homo est curretes, sed h non stat cum dictis: qz si ly ho capiat absolute: et duo hoies tm currat: h est vterqz ho est curretes: vt p3: sotes currit/ et plato currit: qz vterqz ho currit, et illa est falsa aliqz duoz hoim qz ho est curretes qz sub determinatione supponente de terminate nulla singularis est ha: qz maxime esset demonstrado illos duos hoies curretes: sed illa est falsa, qd pbatur: qz bñ seqt istoz duoz hoim qz ho est curretes: et ist duo hoies sunt istiqz hoies: demonstrando qtuor medietates: q istoz qtuor hoim qz ho est curretes, conclusio est falsa, et pna est bona, et minor est ha: q maior est falsa qd est intentu, falsitas pntis p3 descendendo sub illo termino ho distributo, qre ppter h d: q supposito q ad vntate ppois in q ponit ly vterqz sufficit et requirit q dentur due singulares ve: sensum huius vterqz ho est curretes esse hunc duoz hoim vna ho et alius ho est curretes: capiēdo ly et dimittēdo: et sensum huius alter ho currit capiēdo ly et dimittēdo: et sensum huius vterqz esse hanc qru cuqz duoz hoim qz ho vel qz alius ho currit et qz vniat in affirmatiuis ly vterqz possit explicari no addendo istu terminu duoz: in negatiuis aut id non pot fieri h em est ha vterqz ho non currit si vnus solus ho sit, ppter non suppositione subiecti, et h est falsa vnus ho et alius ho non est curretes, qre sensus illius negatiue explicabit cu ly duoz hoim vnus ho et alius ho non est curretes. Circa h dubitatur an sensus istius vterqz ho non albus no est aial sit iste, duorum hoim non alboz vnus ho non albus et alius ho no albus non est aial, Ad qd rñdeo q non: qz in casu coi q sotes et plato sint nigri: et currat, et p trāsmutatione materiaru et formaru sicut guillermus et cicero: qz ambo sint albi et currat: sensus est verus: qz subiectu non supponit: eo q determinatio non supponit, et ppo illa, s. vterqz ho non albus no currit est falsa: sed sensus illius ppois est vnus hois non albi et alterius hois no albi vnus ho non albus et alius ho non albus non currunt: capiēdo pmi copulatu pplexiue: fm diuisiue, et causa qre sic explicat est qz qn ponit terminu pluralis numeri infinitatus negat ly et complexiue captu, et ideo iste terminus non alba non est terminus correspondens huic singulari non albu: qm non equalet illi geminato, Et qbus p3 ly vterqz et ly alter includere tā vniuersalitatem qz particularitatem, et vniuersalitate de ly vterqz est ly et diuisiue tentu, et particularitas est terminus non distributus, et contrario est in ly alter particularitas est ly vel, et vniuersalitate terminus distributus, Et q sequitur nullas duas ppoes opposite qntatis opponi in qbus idē terminus manet determinatus a ly vterqz: vel a ly alter: qz manet eadē particularitas: et eadē vniuersalitate, Quare ille non opponit vterqz ho est curretes: vterqz ho non est curretes, dabunt em simul ve si sint qtuor hoies curretes et simul false si sint duo hoies qz vnus currat et alter qescat, qd correlariu intelligit qn neutra est impossibilis nec necessaria, Et si petat qd est signu oppositu cotrarie huic signo vterqz et qd subcontrarie, Ad hoc rñdeo q signu contrariu ad ly vterqz est ly vterqz coplete captu in prima acceptione, et subcontrariu ly alteru: si capiatur p duoz aliq, Quare lz hec ppo vterqz ho est curretes habeat hac p contraria qz homo non currit: hec th vterqz homo no currit non habet hanc quilibet homo est curretes quia in casu q sotes sit omnis homo et currat vtrqz est vera.

His visis signatur aliq regule ab aliquo ad cognoscenda vntatem ppoim in qbus ponit h signu vterqz et eius contradictoriu, qz pma sit, Ois ppo affirmatiua cuius vnus extremu totale determinat a ly vterqz et est vltimo pbabile est formale impossibilis, vt h sotes vterqz homo est, et causa quare hmoi ppoes sunt impossibiles est qz impossibile est q vna res sit diuerse res, Et q regula sequitur correlarie oem ppoem negatiua cuius alter extremu determinat a ly alteru et est vltimo pbabile esse necessarium: vt h sotes alter ho non est, q regula intelligit extra terminos diuinos: quia hec est vera hec essentia diuina vtrqz persona est.

Tractatus summularum.

¶ Secunda regula. ois ppō affirmatiua cui⁹ extre-
mū aliqđ totale hz plura supposita qđ duo et est vltimo
pbabile ⁊ determinat a ly alterū est falsa. vt hec. fortes alter
homo est: si sint tres hoies est falsa. Ex q̄ sequitur oēm nega-
tiua cuius alterū extremū determinatur a ly vterqz ⁊ habet
plura supposita qđ duo si sit vltimo probabile: esse veram.

¶ Tertia regula. qñ terminus determinatus a
ly alterū nō hz nisi duo supposita: tūc non refert ipsam deter-
minari a ly alterū aut a nullo signo. vt idem est dicere fortes
alter hō est ⁊ fortes est hō: si solū sint duo hoies. Ex q̄ p̄z nō
referre finitū distribui p̄plete aut determinari ab hoc signo
vterqz qñ duo tm̄ hz supposita. vt idē est dicere vterqz hō est
currēs ⁊ q̄z hō est currēs: si nō sint nisi duo hoies. **¶** Quar-
ta regula. nō refert terminū determinari a ly vterqz vt a ly
alterū qñ tria solū hz supposita. p̄z qz ad v̄itatē vtriusqz tūc
idē req̄rit. **¶** His p̄dictis facile r̄ndet ad dubiū ⁊ ad argumē-
tū qđ p̄bat illas nō p̄radicere. p̄z p̄ea qđ dicta sūt p̄ materia.

¶ Sed circa dicta dubitatur de veritate istius
vterqz asinus hois est aial casu qđ fortes hēat r̄nū asinū ⁊
plato aliū. ⁊ p̄mo p̄bat h̄a: qz sub ly asin⁹ dant̄ due singula-
res h̄e. vt illud sufficit vt p̄dictū est. S; falsitas ill⁹ p̄batur.
bñ sequitur vterqz asin⁹ hois est aial. qđ hois vterqz asinus est
aial. ⁊ falsitas p̄tis p̄z ex casu. ⁊ p̄na est optima a determina-
tōe vnica ad nō vnica mediāte copula de p̄nti affirmatiue.

¶ Ad h̄ dubiū r̄ndeo distinguēdo illā vterqz asin⁹ hois est
aial: qz aut ly vterqz cadit i ly asin⁹ tm̄: ⁊ h̄ pacto ill⁹ ppōis
subiectū equalent̄ est nō vnice acceptū eo qđ signū determi-
nat p̄tē. ⁊ tūc bñ p̄bat falsitas illius. nec rō p̄bās v̄itatē ill⁹
tūc videlicet qm̄ cū subiectū non vnice capiāt: non h̄z sub to-
to ascēdere. nec sub ly asinus: qz est determinabile non vnice
determinationis. nihil em̄ agit qđ sequitur vel p̄cedat ad h̄
qđ vnice accipiat̄. aut ly vterqz cadit in totū subiectū ⁊ nō so-
lū in determinabile: ⁊ tūc rō bñ p̄bat v̄itatē ill⁹. ⁊ ad ratio-
nē p̄bantē falsitatē ill⁹ r̄ndet negādo p̄nam. eo qđ ly vterqz
includit ly ⁊ diuisiue tentū: qz in hac vterqz asinus hois est
aial ly hois quācūqz p̄tem copulati determinat p̄ diuersis
suppositis. vt p̄z explicanti sensum. Sed in hac hois vterqz
asinus est aial totū determinat p̄ vnico eodēqz supposito.

¶ Sed vt sciam⁹ optime signare oppositas in
q̄b⁹ multiplicatur h̄ signa: ponit̄ documentū. Nulle ppōes
qz vtrāqz est contingēs in q̄b⁹ sit variatio p̄bationis inter
duos terminos: qz vterqz determinatur ab hoc signo alterū:
vel vnus a ly vterqz ⁊ alter ab h̄ signo alterū equalent̄. imo
si sint eiusdem q̄litas sunt imprinētes. ⁊ rō est qz nō pōt va-
riari p̄batio inter duos terminos qđ ab istis signis vt aliq̄b⁹
incōplete distribuētib⁹ determinētur: qñ duo errores cōmit-
tātur: vcz argumētari a determinata ad confusam. ⁊ a cōfusa
ad determinatā: eo qđ q̄z illoz terminoz includit vniuersa-
litatē ⁊ p̄ticularitatē. vt capitis h̄is vterqz homo vtrūqz albū
non est: ergo vtrūqz albū vterqz homo non est. ibi p̄mittun-
tur duo errores vnus ex p̄te aīnis ad p̄ns: arguit̄ em̄ a cō-
fusa ad determinatā ex p̄te p̄ticularitatis incluse in ly albū.
q̄ in aīni stat confuse tm̄ ⁊ in p̄nti determinate. ⁊ alius error
est: qz arguēdo a p̄nte ad aīnis arguitur a confusa ad deter-
minatā ex p̄te p̄ticularitatis incluse in ly homo. Sicut neqz
ista valet alter homo alterū albū est: qđ alterū albū alter hō
est: eadē ratione: qz tot errores p̄mittūtur. qđ errores facillī-
me cognoscūtur explicando sensum illarū. **¶** Ex qđ fundamē-
to sequitur vnū aliud. s. qđ nulle ppōes contingēt̄s opposite
q̄litas qz termini oppositis signis determinant̄: in q̄b⁹ in-
ter duos terminos ab his signis determinatos variatio p̄-
bationis inuenit̄. opponunt̄: p̄z de his vtrūqz. a. vtrūqz. b.
non est ⁊ alterū. b. alterū. a. est: qđ nō opponūtur. qđ p̄batur:
qz cōtradictoria scōde p̄ p̄mū documentū est p̄me imprinēs:
ergo ille non opponūtur. etiā p̄mittūtur in illis duo errores
p̄mus qz vniuersalitas incluse in ly. a. in negatiua stat respe-
ctu confuse p̄dicati. ⁊ in scōda mutat̄ in p̄ticularitatē statem

confuse. Scōs est qđ vniuersalitas incluse in ly. b. in negati-
ua qđ stat respectu p̄ticularitatis incluse in ly. a. statum de-
terminatē mutatur in p̄ticularitatem in affirmatiua existēte
determinate. Sed vt hec clarius intelligātur ponemus exē-
pla in ppōibus in quibus variatur p̄batio ratiōe cuius va-
riatione non valet p̄na. ⁊ p̄mo variando p̄bationē ex p̄te
termini positi in vno extremo ad terminū positam in altero.
ista p̄na nihil valet vterqz homo vtrū aial non est. qđ vtrūqz
aial vterqz homo non est. nā in casu qđ sint duo hoies ⁊ vn⁹
asinus: aīnis est vterqz ⁊ p̄ns est falsum. in affirmatiuis autē: qz
vtrāqz est impossibilis p̄ p̄mā regulā equalent̄: s; si p̄dica-
to adderetur aliqđ vt non sit impossibilis variando p̄batio-
nem: p̄na nihil valeret. vt non sequitur vterqz hō vtrāqz pars
⁊ vtrāqz pars est: ergo vterqz homo vtrāqz ps ⁊ vtrāqz ps
est in p̄ma incipiēdo p̄bationem a ly homo et in scōda a ly
vtrāqz ps in p̄mo loco posito. Et etiā variando p̄bationem
inter duos terminos positos a p̄te eiusdē extremi p̄na nihil
valet. ⁊ p̄mo in affirmatiuis non sequitur vterqz homo vtrāqz
medietas hois ⁊ vtrāqz pars est: ergo. ⁊c. in r̄ndēdo cadē:
capiendo ly ⁊ complexiue incipiēdo p̄bationē in illa post
p̄bationem sub illo termino homo: statim sub ly medietas ho-
minis. ⁊ in p̄nti p̄ns sub scōda p̄te copulati qđ sub p̄ma. Itē
in negatiuis non sequitur vtrūqz aial vtrāqz medietas hois
⁊ vtrāqz ps includēs medietatē hois non est. qđ. ⁊c. variādo
mō p̄dicto p̄bationē in casu qđ fortes ⁊ brunellus sint oīs aī-
nimalis. Ex qđ infero non oportere exp̄plicare in ppōib⁹ de
ly alterū qm̄ his contradicūt. ⁊ qđ scit in his dare aīnis vterqz
⁊ p̄ns falsum: etiā dabit ex opposito ad oppositū arguendo in
propōibus de ly alterū contradicētib⁹ illis. ⁊ ita cuiusqz
exemplo assignato poterit assignari eon simile vbi ponat̄ ly al-
terū arguēdo ex opposito ad oppositum. Ex qđ sequitur has
consequentias non valere vterqz homo vtrūqz asinum vi-
de: ergo vtrūqz asinū vterqz homo videt. nec e contra.

¶ Sed contra predicta arguitur. sequeret̄ has
non contradicere vterqz hō q̄z hō ⁊ alter homo est: alter
homo/homo ⁊ vterqz homo non est: sed hoc est falsum: qđ
non possunt esse simul h̄e: capio ly ⁊ complexiue. **¶** Ad hoc
argumentū qđā r̄ndet negando seqlam ⁊ scietur in sola illa
propositione affirmatiua in copulatis complexiue sumptis
inuenisse confusam equalere mixte suppositioni eo qđ illa af-
firmatiua huic equaleret vterqz homo q̄z homo. ⁊c. alter ho-
mo est: qđ p̄radicit illi negatiue ⁊ causam signat: qz affirmati-
ua illa non potest significari nisi p̄dicato habente duo tm̄ sup-
posita: ⁊ subiectū non nisi pro duob⁹ significari potest. q̄re fit vt
idem sit p̄tē illā p̄fusa vt determinate respectu alterius p̄tis
supponere. Possent cū his signis multiplicari ppōes obliq̄-
rū: vt has signādo vtriusqz hois q̄z asinus alter⁹ angeli
q̄z asin⁹ est: cuius contraria est hec vtriusqz hois quilibz as-
inus vtriusqz angeli quilibz asinus non est. ⁊ subcontraria h̄
alterius hois asinus alter⁹ angeli asinus non est: capiēdo
ly alter⁹ pure p̄ticularitate. **¶** Ex qđ infero h̄c p̄nam non
valere vtriusqz hois et vtriusqz angeli vterqz asinus alter
asinus est: ergo vtriusqz angeli ⁊ vtriusqz hois vterqz asin⁹
alter asin⁹ est: in casu em̄ qđ sit fortes cū duob⁹ angelis et cū
q̄z eoz possideat brunellū ⁊ fauellū copulati: qđ sint oēs
asin⁹. ⁊ plato cū alioz duozū angeloz q̄z possidet brunel-
lū ⁊ fauellū. ⁊ cū angelis cū q̄bus possidet fortes non possi-
deat plato nec e contra: p̄ma est h̄a: ⁊ scōda falsa. **¶** Ex qđ infero
scōdo contradictoriā istā vterqz homo vel vterqz homo
non est aial esse h̄c alter homo ⁊ alter homo est. qđ. aial. vbi
ly. g. facit illū terminū suppe- ere duabus cōfuis: p̄ma res-
pectu de ly hō: scōda respectu de ly vt. et vnica determinata
respectu scōde p̄tis copulati. itaqz sic est ascendendū ille hō
⁊ alter hō est. c. aial ⁊ sic de singulis. ⁊ illā singularē ad h̄c
immediate reduces iste hō est aial ⁊ alter hō est. b. animal.
vbi inter illas negatiua est h̄a: cū secunda pars disiunctiue
ad quam reducitur sit vera hec. s. g. vterqz homo non est
animal: rebus vt nunc.

Sed ut aliquid de propositionibus de copula copulata dicamus: duo primo suppono: unum quod dictum est in capitulo de qualitate propositionis. scilicet si affirmativa et que negativa propositio. Secundum huiusmodi propositionum antequam ad disiunctivam vel copulativam reducantur: terminos precedentes copulam resolvablem factis ascensu et descensu esse resoluendos. scilicet terminos sequentes non debent mutari. quibus tertium addo quod a propositione de copulata copula in qua una pars copule affirmatur et altera negatur: et aliquis terminus precedit copulam et accipitur vice versa ad eandem in qua sequitur copulam: propositio est bona. ut bene sequitur sortes homo est et non fuit: ergo sortes est et non fuit homo. In his dictis ponuntur regule ad cognoscendum oppositiones in talibus propositionibus quarum prima est. in his propositionibus omnino et eodem modo contradicendum est sicut in aliis categoricis. ita quod error qui in aliis impedit contradictionem et in his sicut impedit. et ad debite contradicendum partes copule affirmatas in una nega in alia: et ly et mutetur in ly vel: et reliquos terminos oportet contradictorio modo accipi. ut contradictoria huiusmodi ois homo est et non fuit animal erit hec homo non est vel fuit animal: negatione cadente in primam partem. vel hec homo non est et non fuit animal: que equivalent. **Secunda regula. ois propositio de copulata copula quare altera pars copule affirmatur: altera vero negatur: si sic se habeant quod partes copule que in una affirmantur: in alia negantur: et contrario: ambobus extremis non supponentibus particulariter in utraque: sunt contrarie ut iste sunt contrarie sortes est et non fuit animal: sortes fuit et non est animal. homo est et non fuit animal: ois homo fuit et non est animal. sicut et iste sortes homo est et non fuit: sortes homo fuit et non est. Dicitur in regula dum modo in utraque illarum ambo extrema non supponent particulariter: quod si ambo supponent particulariter: non erunt contrarie. ut iste non sunt contrarie homo animal est et non fuit: homo animal fuit et non est. Sicut nec iste aliquis homo est et non fuit animal et aliquis homo fuit et non est animal.**

Tertia regula est. ois propositio de disiuncta copula que altera affirmatur et altera negatur / sic se habentes quod quales copula que in una affirmatur in altera negatur: sunt subcontrarie dummodo ambo extrema in utraque non distribuuntur: ut iste sunt subcontrarie sortes ois homo est vel non fuit: sortes homo fuit vel non est. Dixi dum modo. quod quoniam iste non sunt subcontrarie ois homo est vel non fuit animal et ois homo fuit vel non est animal.

Quarta regula. ois propositio de quibus loquitur sumus: que una pars copule affirmatur et altera negatur: et quibus nihil aliud deficit ad hoc quod sint contrarie nisi quod terminus qui ponitur in affirmativa: precedit copulam et in negativa sequitur: opponuntur contrarie. si hoc terminus positus in negativa precedat: et in affirmativa sequatur copulam: propositio tales sunt subcontrarie. ut iste sunt contrarie sortes ois homo est et non fuit: et sortes fuit vel non est homo. et iste sortes homo est vel non fuit et sortes fuit et non est homo: sunt subcontrarie. Ex quo infero has non esse contrarias ois asinus cuiuslibet hominis albi quilibet asinus fuit et non est: et ois asinus est vel non fuit hominis albi asinus mancau quod Brunellus nunc non sit: ante hoc in fuisse possessus ab hominibus per tempore quo erant nigri: et non per tempore pro quo erant albi: utraque est vera: eo quod in affirmativa subim accipit non vice versa et in negativa vice versa. Sed contraria affirmativa erit hec ois asinus hominis albi quilibet asinus est vel non fuit. Sed contra hoc arguitur sequitur eadem ratione has non esse contrarias: ois asinus cuiuslibet hominis albi quilibet asinus est et non fuit: et ois asinus fuit vel non est hominis asinus. Sed hoc est falsum: quod male dictum est. propositio est bona. et minor probatur: quoniam illis repugnat veritas de forma acceptionis terminorum et non falsitas. Ad hanc replicam respondetur negando sequelam. et nego esse sile in his et in aliis. et ratione: quod affirmativa ista inferat se unam in qua determinatio vice versa accipitur: non autem alia affirmativa huiusmodi. scilicet quilibet asinus cuiuslibet hominis albi quilibet asinus fuit et non est. et ratio est quod in hac quilibet asinus cuiuslibet hominis albi quilibet asinus est et non fuit. copula de presenti est affirmativa et de preterito negatur in propositionibus de presenti affirmativa va-

let propositio a non unica ad unicam. et in negativis quibuslibet siue de presenti siue de preterito valet propositio a non unica ad unicam determinatione et determinabili distributis. in hac tamen quilibet asinus cuiuslibet hominis albi quilibet asinus fuit et non est: copula de preterito affirmatur: et ideo non valet propositio a non unica ad unicam: licet in negativis valeat. De aliis autem propositionibus de copulata copula in quibus aut utraque pars affirmatur: aut utraque negatur: et etiam de disiuncta: dicendum est sicut de aliis propositionibus de preterito et futuro.

Ultimo vero de propositionibus de disiunctis complexive sumptis est videndum. cuius disiuncti differentia a disiuncto diuisive tento est quod quoniam capit complexive: denotat alterum extremum competere toti et non parti: tunc veritas talis propositio non est cognoscenda per disiunctivam: quoniam disiunctum supponat determinate. sed immediate est ascendendum sub toto si unum est acceptionem habeat: aut si diversas habeat acceptiones: post descensum sub partibus sub toto descendendum est. et veritas illa per suppositionem extremorum est iudicanda. Et hoc tamen est advertendum quod disiunctum diuisive tentum in affirmativa non differt a disiuncto complexive tento diversis acceptionibus accepto. et ideo in affirmativa non refert dicere capi complexive vel diuisive. sed in negativis differt. hec enim est vera sortes vel antichristus non est homo: et ista complexive est falsa. Idem dico de hac homo vel chimera non est homo. Sed quod veritas propositio in quibus disiunctum capitur complexive potest per disiunctivam cognosci. ponitur hec regula. ois propositio de disiuncto complexive sumpto non distributo nec singularizato inferat unam disiunctivam: et inferatur ex illa: supposita constantia partium. ut sequitur sortes vel antichristus non est homo: ergo sortes non est homo vel antichristus non est homo. et econtra bene sequitur sortes non est homo vel antichristus non est homo et sortes et antichristus est: ergo sortes vel antichristus non est homo. et licet arguendo a disiunctiva ad propositio de disiuncto requiratur constantia: non tamen arguendo a propositio de disiuncto ad disiunctivam. in affirmativa autem de disiuncto nullam oportet ponere constantiam. sed sicut de disiuncto diuisive sumpto est iudicanda. Dicitur de disiuncto non distributo nec singularizato: quod quoniam est singularizatum non reducit ad disiunctivam. Sed si sit distributum in propositio negativa inferat: et inferatur ex copulativa: ut bene sequitur ois homo vel chimera non est animal: ergo ois homo non est animal et ois chimera non est animal: et econtra. Sed si fuerit affirmativa de disiuncto distributo tunc inferatur ex copulativa. et etiam inferat ipsam cum constantia partium. ut bene sequitur omnis homo est animal et ois chimera est animal: ergo ois homo vel chimera est animal et etiam bene sequitur ois chimera vel homo est animal et chimera est et homo est. ergo ois chimera est animal et ois homo est animal. Quod si a parte disiuncti arguatur ad totum disiunctum: valebit in affirmativa et in negativis posita constantia et sine distributione et singularizatione totius disiuncti. Ex quo infero omne disiunctum complexive tentum cuius una pars non supponit: converti cum parte supponenti.

Sed per modum contradicendum in disiunctis complexivis est sciendum quod tale disiunctum quoniam non distribuitur aut negatur est particularitas. que non potest in utraque contradictoria remanere: eodem modo nec habet conjunctionem sibi oppositam contradictorie. nam propositio in qua ly vel complexive tenetur non contradicit propositio de ly et complexive sumpto: quod iste sunt hec sortes vel materia est materia et sortes et materia non sunt materia. sicut nec contradicit illi propositio de copulato diuisive sumpto. nam iste sunt false antichristus vel quilibet homo non est homo et antichristus et homo est homo. Quare pro regula tenendum est si disiunctum in una distribuitur in sua contradictoria non debere distribui: et si in una affirmatur: et non distribuitur in alia negabitur. et ideo contradictoria huiusmodi antichristus vel homo non est homo est hec non antichristus vel homo non est homo: et huiusmodi homo vel quilibet homo non est homo erit hec non homo vel quilibet homo non est homo.

Tractatus summularum.

Sed cōtra p̄ dicta arguit. si dicta essent vera sequeretur contradictoria simul vera / qd̄ probat̄ iste contra dicunt̄ ois homo vel asinus non est aial. homo non v̄l asinus non est aial / illo signo ois in negativa cadēte sup̄ p̄orē p̄tē disuncti: z dantur simul h̄e: ergo intentū: p̄na est nota cū maiore: z minor. p̄bat̄: qz negativa est p̄na: bene seq̄t̄ ois hō non est aial vel. a. asinus non est aial: z hō est z asinus est: q̄ ois hō vel asinus non est aial. z veritas affirmatiue p̄bat̄: per ascensum sub illo termino hō: hec enim est p̄na sortes non vel asinus non est aial: qz sua contradictoria est falsa sortes vel asinus non ē aial. vt constat. **Si ad argumētū r̄ideas illas non contradicere: eo q̄ ille terminus aial in negativa distribuebat̄ in ordine ad ly asinum supponentem cōfuse tm̄. z in affirmatiua supponit confuse tm̄.** **Cōtra hoc arguit. seq̄retur q̄ si ille terminus staret determinate in affirmatiua essent cōtradictorie. sed hoc est falsum. qd̄ p̄bat̄: qz in casu q̄ brunellus sit ois asinus: viraqz est falsa. falsitas negative est nota. z affirmatiue p̄batur: qz ille terminus supponit determinate: et nullam singularem habet veram: ergo est falsa.**

Ad argumētū est primus modus respōdēdi fm̄ quē est respōsum sicut r̄ndetur. z negaret falsitas negative: z negaret istā p̄nam: ois hō vel asinus non ē aial: z ois asinus est brunellus: ergo ois hō v̄l brunellus non est aial: eo q̄ arguitur a confusa ad determinatā ex parte totius disuncti. qm̄ in ante diceret p̄us oportere descendere sub p̄dicato q̄ sub toto disuncto: qz non pōt fieri descensus sub toto disuncto nisi prius descendat sub ly asinus: postq̄ totū disunctū accipit̄ diuersis acceptionibz: z cū non possit prius descendere sub ly asinus stante confuse tm̄ q̄ sub ly aial stante distributiue: ideo totū disunctū h̄ualiter supponit confuse tm̄: non aut̄ in p̄nti. Scdm̄ quē modū concederet loco termini supponētis p̄fuse tm̄ non habentis nisi vnicū suppositū non licere ponere terminū supponentē determinate. quare fm̄ eos h̄ est vera ois homo vel asinus non ē aial z hec est falsa ois homo vel. b. asinus non est aial in casu dicto. **Sed cōtra hunc modū arguitur. sequeretur q̄ darent̄ duo termini conuertibiles mediāte quacūqz copula taliter q̄ de quocūqz affirmatur vnus affirmat̄ z alter z de quocūqz negat̄ vnus negabitur z alter: z tñ non liceret loco vnus ponere alium: p̄z de ly. a. si cōuertatur cū hoc disuncto Brunellus vel chimera. tunc ly. a. z brunellus sunt h̄mōi. z tñ hec esset concedenda ois homo vel. a. non est aial. z h̄ neganda ois hō vel brunellus non est aial. **Itē arguitur. illa est falsa ois hō vel asinus non est aial: qz bene seq̄tur ois homo vel asinus non est aial: ergo ois hō vel. a. iste vel iste asinus z sic de singulis non est aial. p̄na est bona: z p̄na est falsum: ergo z aīns falsitas p̄ntis p̄batur bene seq̄tur ois homo vel. a. iste asinus vel iste asinus non est aial z iste asinus non est: ergo ois hō vel iste asinus non est aial. p̄na est bona: qz disunctū cuius vna pars non supponit conuertitur cum parte supponenti.****

Alius est modus respondendi fm̄ quē negatur illas cōtradicare. sed contradictoria negative erit hec hō non v̄l. a. asinus non est aial in q̄ ly aial supponit mixtim confuse. sed determinate: confuse in ordine ad totū disunctū: eo q̄ totū disunctū supponebat determinate in alia: z determinate in ordine ad illū terminū asinus qui stabat confuse. z veritas illius negative. s. ois hō vel asinus non est aial p̄ disiectiua ad quā reducitur est cognoscenda supposita constātia partū. z si non essent asini: per veritatem huius ois homo non est aial ē cognoscenda. z si non essent homines: per veritatem istius: a. asinus non ē aial: nec aliter melius potest cognosci postq̄ totum disunctum accipitur diuersis acceptionibus. z non potest descendere sub toto quin p̄us sub partibus. nec potest descendere prius sub p̄dicato q̄ sub toto: qz totū disunctum stat determinate. quare seruando oēs suppositiones non potest cognosci p̄ descensum vel ascensum immediate: sed modo predicto p̄ reductionē ad disiectiuam. **Et si arguas. qz in casu p̄dicto hec est p̄na homo nō vel. a. asinus nō**

est aial: vt cōstat. z veritas negative p̄batur. bene sequitur omne aial omnis homo vel asinus non est. ergo omnis hō vel asinus non ē aial. **Respondetur negando p̄nam: qz arguitur a confusa ad determinatam ex parte totius disuncti: nec in p̄nte disunctum stat confuse: q̄uis ly vel sequat̄ mediate signum vniuersale. qz tñ totum disunctum immediate sequitur signum z non mediate: ideo non supponit confuse. nec distributiue: quia non cadit in totum: sed determinate.**

Sed cōtra hoc arguitur sequeretur has equialere omnis homo non vel asinus non ē aial: z ois homo nō vel. b. asinus non ē aial: p̄batur: qz huic contradicūt homo v̄l asinus non ē aial. sed hoc ē falsum. qd̄ probatur. qm̄ ista omnis homo non vel asinus non ē aial huic equialet omnis homo non vel. a. asinus non est animal: postq̄ ille terminus distribuitur post signum confusum. quare ille non equialet.

Ad hāc replicā fm̄ hunc modum r̄ndetur concedendo illas equialere. z ad rōnē negat̄ q̄ ille terminus asinus confundatur ibi: z nego q̄ in sua contradictoria confundat̄: qz ly ois non est signū speciale p̄fusionis h̄ sit signū cōfusiū.

Circa dicta petit̄ cōtradictoria istius omne aial est. b. hō vel. b. brutū. qz si hāc signaueris. a. aial nō est hō vel brutū: ille dāt̄ simul h̄e in casu q̄ sortes sit ois homo z brunellus omne brutū. affirmatiua est nota. z negative veritas p̄z p̄ ascensum sub p̄dicato. Quare dico suā contradictoria esse hanc. g. aial non est hō vel brutū. vbi ly aial supponit duplici confusa in ordine ad duas p̄tes disuncti z vna determinata in ordine ad totū disunctū qd̄ stabat confuse tm̄. z contradictoria istius omne aial ois homo vel. b. brutum est est hec. d. aial. d. homo non vel brutū est. in qua tā ly animal q̄ ly homo supponit determinate confuse. cōfuse in ordine ad totū. h̄ si petas an hec sit sua contradictoria. d. aial hō non vel brutū est. in q̄ ly aial supponit determinate in ordine ad totū disunctū. etiā videt̄ q̄ sic postq̄ p̄s disiecti nō supponit in ordine ad p̄tē disuncti: vt supra dictū est. **Sz cōtra h̄ arguit. ille dāt̄ur simul aīse in sil: p̄z de his ois homo omne iōnale vel. b. risibile est / z. d. homo rōnale non est vel risibile est. in casu q̄ sint sortes z plato soli. **Ad h̄ r̄ndetur illam non esse suam contradictoriam. z licet pars disiecti non respiciat partem disuncti hoc tantū est intelligendū toto disuncto non supponente confuse tm̄ z extra relatiua. Ex quo patet q̄ q̄uis contradictoria huius omnis hō vel risibile non currit sit hec homo non vel risibile currit: tamen huius omnis homo omnis homo vel risibile est: non ē hec homo. a. homo non vel risibile est.****

Quarta ponit̄ regula. ois suppositio cōfusa partis disuncti respectu alterius p̄tis equialet determinate: z e contra. eo q̄ talis pars disuncti non respicit aliam p̄tē nisi disunctū supponat confuse tm̄: z extra relatiua. qd̄ inferius declarabitur cū de relatiuis agez: qz tūc cōfusa nō equialet determinate. **Ex q̄ p̄na est non oportere vna partem disuncti distribui in ordine ad alterā cū illā non respiciat extra casus datos. **Ex q̄ infero has p̄radicere essentia diuina vel ois essentia diuina p̄sona z ois p̄sona ē: et ois essentia diuina z. b. essentia ois p̄sona vel p̄sona non est. qz affirmatiua est vera negativa existente falsa vt p̄z p̄ copulatiuam ad quam reducitur cuius prima pars est falsa et impossibilis.****

Secūdo seq̄tur has p̄pōes omne aial hō vel. b. brutum est z aliqd̄ aial ois hō vel omne brutū non est. capiēdo ly vel diuisiue ēē subcōtrarias: qz equalent̄ duabus disiectiuis subcōtrariis vel subcōtrariarū legem seruantiū eo q̄ prime p̄tes illarū disiectiuarū sunt contradictorie: z ab illis p̄tibz inferant̄: z disiectiue includant aliquid vltra. sed qm̄ ly vel caperet̄ cōplexiue: ille non sunt subcōtrarie: qz de illis iudicandū est sicut de p̄pōibus pure categoricis in q̄bus committit̄ defectus q̄ ille terminus aial q̄ distribuit̄ in ordine ad terminum stantem determinate in affirmatiua: in negativa supponit determinate. quare si nullum sit brutū ambe sunt false. **Ultimo queritur contradictoria istius. hōis asinus**

hoies q̄z asinus non vel q̄z equus non currit: ille dantur si
 mul vere. q̄b probatur in casu q̄ aliq̄ hoies possideant asi-
 nos & aliq̄ non: & oēs asini currat & etiā oēs equi tunc veritas
 negatiue pbatur bene sequitur hoies asinus non currit et
 hoies asinus est: q̄ hoies asinus vel q̄z equus non currit: p̄ns
 est bona: q̄ arguitur a pte disuncti ad totum disunctū post
 ta constantia p̄ns. & āns est veritas: q̄ p̄ns. & veritas. affirmati-
 uue pbatur: q̄ sub ly hoies quelz ascendens est h̄a: nā si ali-
 qua eēt falsa maxime illa in qua demonstrat h̄o non h̄ns asi-
 num. sed hec est vera istius hoies q̄z asinus vel non quilibz
 equus non currit: q̄ sua contradictoria est falsa hec. i. istius
 hoies asinus vel quilibz equus non currit: cū hec p̄pō equina
 leat h̄uic q̄z equus non currit: q̄ disunctum cuius vna p̄s
 non supponit: conuertitur sub pte supponenti. ¶ Ad h̄ du-
 bium r̄idetur affirmando illas contradicere: & ad argumē-
 tum in oppositum r̄idetur concessa veritate affirmatiue: ne-
 gando veritatem negatiue & ad pbationem negat̄ p̄ns: eo q̄
 non debite ponitur constantia: q̄ in hoc modo arguendi eo-
 dē mō est ponenda constantia sicut arguendo h̄a negatiua. ad
 affirmatiuam variato p̄dicato penes finitum & infinitū. q̄re
 sic debet poni constantia cuiusq̄ hoies q̄z asinus est v̄l eius-
 dem hoies idem asinus est. ¶ Ex q̄ infero q̄ nec in hac debi-
 te ponitur constantia: cuiusq̄ hoies quilibz asinus non currit.
 hoies asinus est: ergo cuiusq̄ hominis quilibz asinus vel q̄z
 equus non currit: q̄m casu q̄ quilibz equus currat & aliq̄ ho-
 mines habeant asinos non currentes: alij vero nullos asi-
 nos possideant: āns est verū & p̄ns falsum. Veritas āns est
 manifesta. & falsitas p̄ns p̄z dādo sub ly hoies singularem
 falsam demonstrando hoiem non habentē asinū quare con-
 stantia sic est ponenda sicut si argueres a negatiua ad affir-
 matiuam. ista enim p̄ns non valet cuiusq̄ hominis quilibet
 asinus non est currens & hoies asinus est: ergo cuiusq̄ homi-
 nis quilibet asinus ē non currens: sed i vtraq̄ sic opz pone-
 re constantiam cuiusq̄ hominis quilibz asinus ē vel eiusdem
 hominis asinus est: tunc p̄ns erit bona. ¶ Sed cōtra h̄ac
 solutionem arguitur supponendo q̄ in affirmatiuis a deter-
 minatione vnica ad non vnicam sine distributione determi-
 nabilis vel determinationis p̄ns sit bona & mutua. quod et
 in negatiuis v̄z v̄ supra dictū est: illo dato iste cōtradicitur cu-
 iusq̄ hoies q̄z asinus vel q̄z leo non currit: & hoies asinus non
 vel q̄z leo non currit: & vtraq̄ in aliquo casu est falsa. ergo
 solutio nulla. ninot probatur: & pono q̄ quilibz leo currat. &
 aliqui homines possideant asinos non currentes & aliq̄ nul-
 los asinos possideant. tunc falsitas negatiue ostenditur sub
 ly hominis demonstrando hominem non habentem asinū.
 & falsitas affirmatiue probatur. bene sequitur hominis asi-
 nus non vel q̄z leo n̄ est currens q̄ asinus hoies nō vel q̄z
 leo non est currens. p̄ns est bona ex supposito. falsitas p̄ns
 probatur per veritatē sue contradictorie: que est hec quilibz
 asinus hominis vel q̄z leo non est currens. cuius veritas
 p̄z per ascensum sub prima parte disuncti. ¶ Ad hanc res-
 plicam respondet quidā non admittendo suppositū: q̄ lz sit
 positum in obliquo: hic habet instantiā. Quare notat argu-
 mentū. ¶ Circa hec dubitat de veritate istius hoc albu & h̄ ni-
 grū sunt v̄l fuerūt sortes: in casu q̄ sortes nunc primo sit al-
 bus & nunc ante hoc fuisset albus: sed semper fuisset niger.
 Et videtur q̄ sit vera: q̄ bene sequitur sortes & hoc nigrum
 sunt vel fuerunt sortes: & sortes est hoc album: q̄ hoc albu
 & hoc nigrum sunt vel fuerunt sortes. sicut sic pbatur veritas
 illius: q̄ est vel fuit hoc album & q̄ est vel fuit hoc nigrum
 sunt vel fuerunt sortes: ergo hoc albu & hoc nigrum sunt vel
 fuerunt sortes. āns est verū q̄ & p̄ns. ¶ Sed palia parte p̄-
 batur falsa: q̄ est affirmatiua de subiecto non supponentes
 ergo falsa āns pbatur. q̄ de nullo verificatur illud subiectū:
 nam maxime de sortes: sed ista est falsa sortes est v̄l fuit hoc
 album vel hoc nigrum. ¶ Si dicas q̄ non bene sit verificatio
 sed sic debet fieri sortes hoc album & hoc nigrū est vel fuit.
 Adhuc illa est falsa: ergo de nullo verificat̄. pbatur āns bene
 sequitur sortes hoc album & hoc nigrum est vel fuit: q̄ sortes

hoc album & hoc nigrum in aliquo instanti est vel fuit. p̄ns
 est falsum. vt p̄z ascendendo sub ly instanti. Si dicas ad hoc
 non sic debere fieri verificatiōē. sed sic sortes hoc albu & h̄
 nigrum sunt vel fuerunt. Adhuc illa est falsa: ergo nullo mō
 verificat̄. āns pbatur bene sequitur sortes hoc albu & hoc ni-
 grum sunt vel fuerunt: ergo sortes hoc albu & hoc nigrum in
 aliquibus instantibus sunt vel fuerunt p̄ns est falsum q̄ et
 āns falsitas p̄ns pbatur: q̄ nulla singularis sub illo termi-
 no instantibus est vera. nam maxime esset demonstrādo in a-
 stans p̄ns & aliud p̄ntū sed hec est falsa sortes hoc albu
 & nigrum in istis instantibus sunt vel fuerunt: q̄ ex illa seq̄t̄
 hec instantia sunt vel fuerunt que est falsa cum hec disuncti-
 ua hec instantia sunt vel hec instantia fuerunt ad quā est re-
 ducenda sit falsa. Quare breuiter respondendo videtur il-
 la p̄pō concedenda vt probat syllogismus expositiōis cuius
 subm̄ in rigore capitur non vnice. et ad pbationē dico q̄ sic
 debet verificari p̄dicatū sortes hoc albu & hoc nigrū est vel
 fuit vt etiam teneatur non vnice totū copulatū alias si in ver-
 ficatiōe sequeretur copulam: vnice teneretur vt supra dictū
 est. & ad pbationem falsitatis illius nego q̄ illa sit falsa sor-
 tes hoc album & hoc nigrum in aliquo instanti fuit & ad p̄-
 bationem nego q̄ illa sit descendens sortes hoc albu & hoc
 nigrum in hoc instanti fuit si ly hoc instanti restringat extre-
 ma. sed erit hec sua descendens sortes hoc album q̄ est v̄l
 fuit et hoc nigrum quod est vel fuit in hoc instanti est vel fuit
 vbi manet eadem ampliatio sicut oportet terminos sub qui-
 bus non descendimus manere eque ample ampliatiōe tem-
 porum. vel hec erit sua descendens sortes hoc albu et hoc
 nigrum i hoc instanti est vel fuit supposito q̄ termini maneant
 eque ample. & illa p̄pō facta resolutione terminorum prece-
 dentium copulas & ablata connotatione reducentur ad v̄nā
 disunctiuam veram vt constat. ¶ Ex quo sequitur q̄ h̄ pro-
 positio hec instantia sunt vel fuerunt demonstrando instāns
 p̄ns & p̄teritum est falsa. vt patet per disunctiuam ad
 quam reducitur patet similiter hanc esse falsam adam & anti-
 chistus fuerunt vel erunt: que tamen esset concedenda si
 adā post hoc foret & materia & forma antichristi fuisset an-
 te hoc. patet similiter q̄ quis hec p̄ns sit bona albu & aliud
 album sunt hoies: ergo alba sunt hoies: ista t̄n non valet al-
 bum & aliud album erunt homines ergo alba erunt hoies.
 prima pars est nota. secūda probatur quia in casu q̄ sortes
 nunc sit albus sed nunc post hoc erit albus plato vero post
 hoc erit albus & nunc non sit albus & non sint plures neq̄
 erunt alij homines albi āns est verū & p̄ns falsum. Defectus
 est quia arguitur a non vnica ad vnicam: sed hec bene vale-
 ret aliqua album & aliud album erunt homines ergo alba
 erunt homines quia tollitur defectus talis.

¶ Sequitur textus de equipollentijs.

¶ Sequitur textus de equipollentijs. de qb̄
 Stales dantur regule. prima regula. ¶ Si ali-
 cui signo vniuersali vel particulari preponat̄
 negatio: equipollet suo contradictorio. vt iste
 equipollent: non oīs homo currit & quidam
 hō nō currit. Secūda regula. ¶ Si alicui signo
 vniuersali postponat̄ negatio: equipollet suo
 contrario. vt iste due equipollent: oīs hō non
 currit nullus homo currit: absoluendo ly nul-
 lus a genē. Tertia regula. ¶ Si alicui signo vni-
 uersali vel particulari p̄ponatur & postponat̄
 negatio: equipollet suo subalterno. vt iste due
 equipollent nō oīs hō non currit: quidā hō
 currit. dicte regule in his versibus cōtinētur.

Tractatus summularum.

Pre cōtradict. post. cōtra pre postq; subalter.
 Et ex his regulis infertur regula q̄ talis est. Si
 duo signa vniuersalia negativa ponūtur in ea
 dē locutiōe ita q̄ vnum sit in subiecto: & reli
 quū in p̄dicato primū equipollet suo cōtrario
 p̄ sc̄dam regulam. qm̄ ei negatio postponit̄.
 sc̄d m suo contradictorio p̄ primā regulā. qm̄
 ei negatio p̄ponit̄. vt nihil nihil est. equipollet
 huic quodlibet est aliquid. q̄a p̄ sc̄dam regulā
 nihil nō & quodlibet equipollet. sicut oīs & nul
 lus nō. Et p̄ primā regulā nō nihil & aliquid eq
 pollet: sicut nō nullus & quodā. Et sic due prime
 sunt equipolletes. Vnde versus. Nō oīs quodā nō:
 oīs nō quasi nullus. non nullus quodā. sed nullus
 nō valet oīs. nō aliquid nullus/nō quodā nō valet
 oīs nō alter: neuter. neuter nō: prestat vterq;.

¶ Equipollētia p̄pōum bifariā solet cōtinge
 re vno mō in signando: alio mō in cōsequendo. Itē in p̄dicando multi
 fariā q̄ vnius mod⁹ est equalētia p̄pōum p̄ negationis vel
 negationū additionē vel remotionē. & sic capit in proposito:
 vbi Petrus hic. p̄ duas p̄pōes cōtradictorias p̄ p̄pōem ne
 gationis equipollere intelligit. q̄ si vni illarū p̄pōum contradi
 ctoriaz p̄ponat̄ negatio: ipsa cū negatiōe equipollet sue cōtra
 dictorie. & in hoc sensu alie regule sunt intelligēde. Prima re
 gula h̄z instantiā: q̄ si infinite negationes cadūt in p̄pōe sup
 copulā: q̄ tunc si vna adderet vel remoueret: non equipolle
 ret sue cōtradictorie: vt notū est. **¶** Sc̄da & tertia regula ha
 bent verū: q̄ si p̄ postpositionē negationis p̄t fieri q̄ termi
 ni vnius p̄pōis supponant eo mō sicut termini alteri. alias
 non. ad debite faciendū aliquid opz postponere negationem
 subiecto tm̄ aliquid p̄dicato tm̄. aliquid parti subiecti: aliquid p̄
 p̄dicati: aliquid vero nunq̄ p̄ aliquā postpositionē poterūt eq
 pollere. exemplū primi. vt iste q̄z hō est aial quilibz homo nō
 est aial. secundi vt iste: quilibz homo omne aial est quilibz
 homo nullū aial est. q̄ poterunt equipollere p̄ postpositionē
 negationis p̄dicato. de tertio vt iste: cuiuslibz hoīs asinus
 currit: nullius hominis asinus currit. De quarto vt iste: qui
 libet asinus cuiuslibz hominis asinus est quilibz asinus
 cuiuslibz hominis quilibz asinus non est. de vltimo exēplū
 vt iste due: cuiuslibz hominis quilibz asinus est asinus: ho
 minis quilibz asinus non est asinus: que per nullam postposi
 tionem negationis possunt equipollere: nec iste oīs homo &
 asinus oīs homo & asinus sunt: oīs homo & oīs asinus oīs
 homo & nullus asinus sunt: nec iste cuiuslibz hominis qui
 libet asinus quilibz asinus est: cuiuslibz hominis asinus
 nullus asinus est. Ex quo sequitur non esse vniuersaliter ve
 rum p̄positiones cōtrarias p̄ postpositionē negationis pos
 se equipollere: sicut nec etiam duas subalternas per positi
 onem & postpositionē negationis. vt iste due non possunt eq
 pollere: cuiuslibz hoīs quilibz asinus q̄z asinus est: & hoīs q̄z
 asinus/asinus est. sicut dant̄ due cōtrarie. q̄ nullo pacto per
 p̄pōem nec p̄ postpositionē vnius vel pluriū negationū pos
 sunt equipollere: vt iste vterq; hō currit: quilibz hō nō currit.
 & iste omnes apli dei omnia duodecim sunt & omnes apli
 dei duodecim non sunt: capiēdo in negatiua signum colle
 ctive: & in affirmatiua signa ambo distributiue. **¶** Dubitat̄
 an possint dari due contrarie sic se habentes: q̄ si vni post
 poneretur negatio illa equipollet alteri: & altera (enā si si
 bi postponatur negatio) non possit alteri equipollere. **¶** Ad
 dubium respondeo q̄ sic. patet in his quilibz homo est. b.
 animal & non homo est animal. que cōtrariantur. & si nega

tio postponatur subiecto prioris illa prior equipollet b̄i sc̄de: nō
 iste equipollet quilibz homo non est. b. animal & non ho
 mo non est aial. & tñ si postponatur subiecto sc̄de. illa sc̄da non
 equipollet priori: nā iste non equipollet non homo nō est ani
 mal & oīs homo est. b. aial. Idēq; in subalternis inuenitur.
 nā iste quilibz hō est. b. animal & homo est animal sunt subal
 terne: & tñ si priori p̄ponatur & postponatur negatio: illa eq
 pollet sc̄de: tamen si sc̄de preponatur & postponatur negatio: illa
 non equipollet prime. iste em̄ non equipollet non homo
 non est aial & quilibz homo est. b. aial. Ex quibus sequitur
 q̄ q̄cūq; alique sunt contrarie: si vna contradictorie alte
 rius poterit equipollere p̄ prepositionē & postpositionē ne
 gationis: tunc illa poterit alteri equipollere per positionem.
 Et cōtrario. Et si alique sint subalterne: & subalternas po
 terit equipollere contradictorio subalternate per postpositio
 nem negationis: tunc illa subalternans poterit equipollere
 per prepositionem & postpositionem negationis. q̄ si nō pos
 sit equipollere contradictorio subalternate per postpositio
 nem negationis: tunc non poterit equipollere subalternate.
 exempla sunt clara. et illa quarta regula est intelligenda dū
 modo illa p̄pō cui preponitur & postponitur negatio: amota
 secunda negatione: residue eius parti contrarietur. Quare
 illa non fortes non est plato non equipollet alicui p̄ sc̄dam
 regulam. Nec ista non fortes non est homo. **¶** Dubitatur
 sicut an possint dari due p̄pōes equipollentes que eiusdem
 p̄pōis sint contrarie: & tamen vna illarum possit equipolle
 re illi contrarie per solam postpositionem negationis: & alte
 ra non. licet vtriq; possit apte addi negatio. Ad hoc respon
 deo q̄ sic. iste enim equipollet non. a. homo est animal. et
 non homo est animal. & quilibz contrariatur huic quilibz
 homo est animal. & si postponatur subiecto prioris negatio
 illi non equipollet. & si postponatur subiecto secunde: equi
 pollet illi cui vtraq; contrariabatur. **¶** Similiter contingit de
 his: non. a. asinus hominis asinus est & quilibz asinus cu
 iuslibz hominis nullus asinus est que contrariantur huic
 quilibz asinus est hominis asinus. & si subiecto posterioris
 addatur negatio: equipollet cōtrarie illi: nam iste (vt cōstat)
 equipollet. quilibz asinus est hominis asinus: et quilibz
 asinus non cuiuslibz hominis quilibz asinus est. Si vero
 negatio postponeretur subiecto prioris: illa non equipolle
 ret illi contrarie. nam iste non equipollet: non. a. asinus nō
 hominis asinus est: & quilibz asinus hominis asinus est. q̄a
 contradictorie illarum non equipollet. vt notum est. **¶** Si
 militer etiam inuenitur in subalternis. nam iste nō. a. homo
 est animal & non homo est animal: sunt equales: et ha
 bent eandem subalternatam. hanc scilicet. a. homo non est
 animal: & tamē si priori preponatur et postponatur negatio
 hoc modo: non nullum. a. homo non est animal: equipollet
 subalternate. quod patet: quia ille non nullum. a. homo non
 est animal & a. homo non est animal eidem contradicunt. s.
 huic non. a. homo non est animal. & tamen si secunde prepo
 natur & postponatur negatio: illa non equipollet subalter
 nate. nam ista non nullum homo nō est aial: nō equalz huic
 a. hō non est aial: cū non cōtradicat eidē. Et hec de equipol
 lētis categoricarū de inesse: q̄ de modalib⁹ inferri dicem⁹.

¶ Sequitur textus de modalibus.

Modus est adiacēs rei determinatio:
 & habet fieri p̄ adiectiuum. Sed du
 plex est adiectiuū: quoddā noīs vt alb⁹ niget
 & similia: aliud est adiectiuū verbi vt aduer
 bia. Secundū enim Priscianū aduerbiū est vt
 verbi adiectiuum. Et ideo duplex est modus.
 Vnus nominalis qui fit per adiectiuum noīs.
 Alius est adverbialis q̄ fit per aduerbium: vt
 hō currit velociter. Item aduerbiorū quedā

determinat verbū grā compositionis vt ista sex necessario contingēt: possibile: impossibile: vero & falso. Alia determinat verbū grā rei verbi: vt fortiter agit: velociter currit. Alia determinat verbum ratiōe modi vt aduerbia optādī: hortādī. Et scdm hoc sumit̄ multipliciter p aduerbia: sed omissis oibus alijs solū nunc de illis dicendū est q̄ cōpositionē determinant vt sunt hec sex: necessario contingenter. &c. cū enim dicitur homo necessario sedet: designatur q̄ cōpositio sessionis cū hoīe sit necessario. sed cū dicitur hō currit bñ vel velociter significatur q̄ cursus hoīs sit bonus vel velox. Et in ista determinatur res verbi: in prima vero cōpositio, vnde solū illi modi qui cōpositionē determinant faciūt ppōem modalem: ideo de talibus solū modo hic intendimus: & sumuntur quādoq; predicti modi nominaliter vt possibile: impossibile: cōtingēs: necessarium: verum & falsum. Quādoq; aduerbialiter vt possibiliter: impossibilit̄: necessario: contingenter: vero & falso.

¶ Sequit̄ de diffinitione ppōis modalis.

Propositio modalis est illa q̄ determinatur ab aliquo istorū sex modorū: possibile: impossibile: contingens: necesse: verū & falsum, vt fortem currere est possibile & sic de alijs. Et in istis modalib; verbū debet subiecti: mod; aut̄ p̄dicati, oēs alie propositiones q̄ non determinant̄ p illos sex dicunt̄ de inesse: id est de simplici inherētia p̄dicati ad subiectum. Et p hoc patet diuisio propositionis q̄ solet fieri. Propositionum alia modalis alia de inesse. Ille aut̄ propositiones q̄ modificantur his modis vero & falso ad p̄sens relinquunt̄: q̄a in illis eodē modo sumuntur oppositio & eqpollētia sicut in illis de inesse. In illis autē de his quatuor modis: possibile: impossibile: cōtingens: & necesse alio modo sumuntur oppositio & eqpollētie vel conueniētie vt postea patebit. Sciendū aut̄ q̄ quilibet istorum quatuor modorū quatuor facit ppositiones modales: ideo cū modi sint quatuor: quater quatuor erūt propositiones & sic erūt sexdecim. Verbi gratia: iste mod; possibile si ponatur sine negatione facit vnam propositionē modalem: vt fortem currere est possibile. Si autē sumatur cum negatione posita ad verbum fa-

cit secundam: vt fortem non currere est possibile. Si vero cum negatione posita ad modū facit tertiam: vt fortem currere non est possibile. Si autem cum negatione posita ad verbum & ad modum facit quartam: vt fortem currere non est possibile. Et hoc modo secundū vnumquemq; aliorum modorum sumuntur quatuor propositiones modales.

¶ Circa materiā ppōum modalium est primo aduertendū q̄ modus (relictis alijs acceptionib;), put in p̄sentiarū expectat tripliciter capī. primo modo p̄ terminationē alicuius determinabilis, & sic adiectiuū dicitur esse modus sui substantiui, & similiter aduerbiū vt hodie: cras: velociter, sicut & obliquus respectu sui recti. Secūdo modo accipit̄ p̄ termino verificabili de tota ppōe in q̄stū ppō est & nō determinanti solā copulā vt sunq̄isti termini verū falsum scitū opinatum dubiū, &c. & sic in hac acceptione modus determinat p̄ positionē in q̄stū ppō est & p̄ q̄s oportet q̄ determinet ipsā grā cōpositionis eo q̄ denotat modus illi cōpetere eo q̄ illa ppō talr significet, & si talr nō significaret illi non cōpeteret, vt ly verū non verificaret̄ de illa hō est aial si desineret talr significare p̄positionāl; ly verificaret̄ ly ens eo q̄ ly verū verificat̄ de illa in q̄stū ppō est & nō ly ens. Tertio modo accipit̄ p̄ determinationē copule habēte silem terminū verificabile de tota ppōe in q̄stū ppō est, & hoc modo sumitur in p̄posito & sic sunt quatuor modi q̄ signant̄ in textu, s. polr et imposs; necessario & contingenter quibus correspondēt possibile: impossibile: contingens: & necessariū, verificabiles de tota ppōe in q̄stū ppō est & multienā ali; modi large capiēdo modū sunt: puta scitū opinatū, &c. & hec ppō scio fortem currere modalis composita reputat̄ hec hō fortem scio currere diuisa large capiēdo. Quare proprie de quor; primis erit sermo seruantibus inter se oppositionē & equipollētiā q̄re ppō modalis sic diffiniētur est ppō cuius copula p̄ncipalis vel p̄ncipalior pars copule determinat̄ aliquo istorū modorū, vel est propositio cuius alterū extremū est vnus istorum modorū determinans aliud extremum q̄d est dictū. Prima p̄tula ponit̄ p̄pter modales diuisas et scda p̄pter compositas, exemplum primi vt fortes polr currit: & secūdi fortem currere est possibile, hec vero fortes est possibilis predicato prime intentionaliter sumpto non est modalis: q̄a ly possibile non accipitur vt dicit differentiam ppōis oportet em̄ in modali p̄posita alterū extremū a mō supponere p̄ ppōe cuius est dictū & modū accipi vt est differentia ppōis.

¶ Quare ex his colligitur ppositionē modalem prout condistinguitur contra de inesse & fuisse & fore esse duplicē, scilicet cōpositā & diuisā, & diuisa in h; differt a cōposita q̄ in modali composita modus capitur categorice & secunde intentionaliter, sed in diuisa accipitur sine categorice & aduerbialiter determinando copulā propositionis, & modus est pars copule, licet in modali composita modus sit alterum extremum, in qua dictum quod est aliud extremum capitur materialiter quod quidem dictū est duplex, categoricum & hypotheticum, alia differentia est quia in modali composita modus non ampliat aliquos terminos cū capiatur nominaliter, in diuisa autem modus ampliat omnes terminos nisi aliūde sit impedimentū. Quare ex dictis colligitur duplex diffinitio modalis cōposite & diuisae. Modalis cōposita est ppō cui; alterū extremū est vnus istorum quatuor modorū aliud extremū determinans q̄d est dictū fm q̄ supponit p̄ ppōe cui; est dictū vt fortes currere est possibile. Modalis hō diuisa est ppō cui; copula determinat̄ aliq̄ istorum quatuor modorū. Ex q̄ infero claram esse differentiam inter modale compositā & diuisā & ideo nullā

Tractatus summularum.

In rigore eē distinguendū. Scō infero modale cōpositū pro
prie nō eē modale cū sit ppō de inesse. Tertio infero in hac
ppōe forte currere est possibile dictū qd est subiectum capi
materialiter non solū pro se verū pro propōe cuius est dictū
q̄ synonyma est illi dicto saltem de significatione essentiali.

**¶ Sed circa veritatē cognoscendā ppōum mo
daliū cōpositarū noto talē eē cognoscendā more aliarū pro
pōum categoricarū sic. s. q̄ dictū supponat pro propōe corre
spondenti et modū pro eadē propōe scōe intentionali capī.
et tūc p̄ sensum eius cognoscetur veritas et p̄ suam propōem
officiantem qd idem est sic q̄ veritas huius forte currere
est possibile per veritatem huius officiantis ista propositio
forte currit est propositio possibilis: cognoscetur.**

**¶ Sed circa q̄litatē est difficultas an in moda
libus sit attendenda ex pte modi an ex pte copule: ad qd r̄ideo
breuiter q̄litatē inq̄atū modales sunt: eē attendendā penes
modū. inq̄atū hō categorice sunt propōes penes copulā
verbalē ita q̄ ista propō forte possit non currit est ppō ne
gatiua et modalis affirmatiua. Sed circa q̄litatē supponē
dum est duplices eē modos. scz possit et contingenter q̄ sunt
particulares, et necessario et impossit q̄ sunt vniuersales. p̄mi
particulares dicitur quia ad veritatem propositionum in
quibus ponuntur sufficit predicatum competere subiecto
pro vna differentia temporis. alij dicuntur vniuersales q̄a
sicut negatio preposita propositioni categorice denotat pre
dicatum remoueri a subiecto pro quolibet supposito ita ly
impossit denotat p̄dicatū remoueri a subiecto p̄ qualz diffe
rentia ipis importati per copulā negatiua copulā. et sicut si
gnum vniuersale affirmatiuum denotat predicatum com
petere subiecto pro quolibet eius supposito ita ille modus
necessario denotat predicatum competere subiecto pro qua
libet differentia temporis importati per copulam. vt ad ve
ritatem huius creans necessario est deus non requiritur q̄
creans sit deus et q̄ creans fuerit deus. et c. sed quod illa
res que est fuit vel erit vel potest eē creans sit nunc deus
et semper fuerit deus et semper erit deus. Ex quibus constat
q̄ quantitas in modalibus diuisis potest attendi ex pte mo
di. in compositis vero non. sed in omnibus potest attendi ex
parte subiecti enunciationis quod in diuisis est subiectum
categorice: in compositis autem est totale dictum. Ex quo se
quitur q̄ licet hec ois homo possit est animal sit vniuersalis:
hec tamen omnem hominem eē animal est possibile est in
definita imo quelibet modalis composita est indefinita nisi
subiiciatur dictum cum signo quantificanti vt hec omne ly
oem hoiem eē aial est possibile est vniuersalis. et aliqd ly om
nē hoiem eē aial est possibile: particularis. et c. hec hō aliqd
hō impossit est asinus: est particularis propō et modalis v̄tis.**

**¶ Circa dicta dubitatur: vtrū cuiuslibet moda
li cōposite correspondeat aliq̄ modalis diuisa: et contra. Ad
qd̄ dubiū dico q̄ illud pot̄ dupliciter intelligi. vno modo de
correspondentia terminorum. alio modo de corresponden
tia in veritate et falsitate. Si primo modo intelligatur: respon
detur affirmatiue: quando dictum modalis composita est
categoricum. patet enim hanc forte currere vel forte nō
currere est possibile: nullam habere correspondentem in ter
minis diuisam. hec vero forte currere est possibile: habet
hanc forte possibiliter currit. et ita quelibet similis cuius di
ctum est categoricum: habet suam correspondentem diuis
sam in terminis. Si vero secundo modo intelligatur respon
deo negatiue. et ratio est: quia modalis composita vt in plu
rimum est contingens. diuisa autem fere omnes sunt neces
sarie vel impossibiles. hec enim forte currere est possibile:
est falsa: si nulla propositio cuius subiectum est dictum: sit. et
hec necessaria forte possibiliter currit. similiter hec omne
ens eē ens est necesse: est vera supposita existentia propo
sitionis cuius subiectum est dictum. et tamen hec diuisa om
ne ens necessario est ens: est falsa. et similiter hec diuisa est
vera album possibiliter: est nigrum. et tamen hec composita**

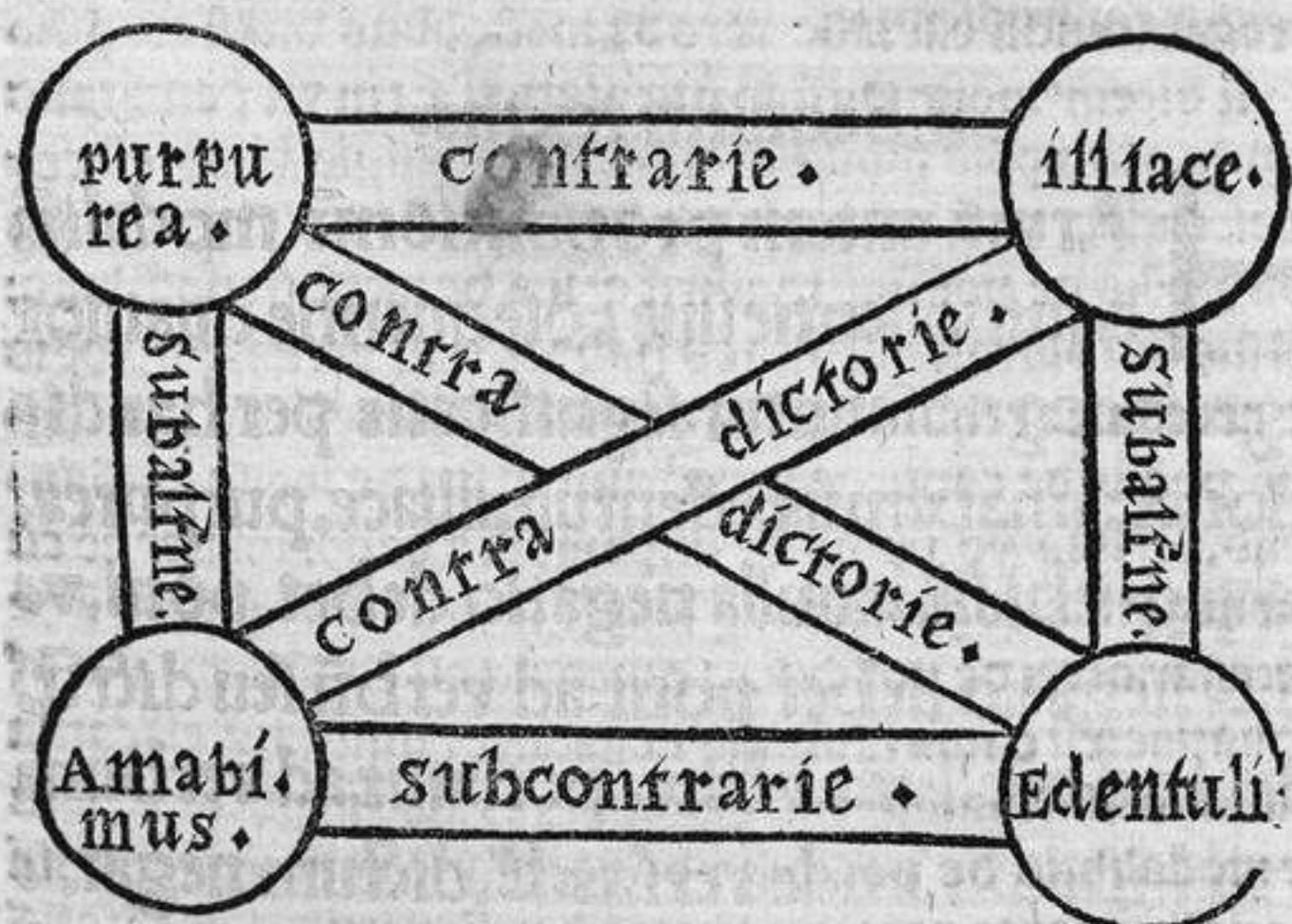
est falsa: album eē nigrum est possibile. eo q̄ diuisa verificā
tur per successionem respectu diuersarum partium tempo
ris: et compositio non est possibilis pro instanti: vbi hō com
positio est possibilis pro instanti: nec aliunde est impedimen
tum: bene illa diuisa infert compositam. vt bene sequitur ho
mo possibiliter est animal: ergo hominem esse animal est pos
sibile. et hoc habet verum in illis de possibili: quia in propo
sitionibus de necessario adhuc oportet terminum precedē
tem non eē connotatiuū. vt non sequitur creans necessario
est deus: ergo creatorem eē deum est necesse. Et quo patet
raro valere a propositione de sensu diuiso ad compositum
p̄na. Sed a composito ad diuisum valet quando non ponitur
distributio in propositionibus de possibili et contingenti: vt
bene sequitur possibile est hominem eē aial: ergo homo pos
sibiliter est animal. non tamen sequitur possibile est omne ani
mal eē hominem ergo omne animal possit est homo. Dixi in
illis de possibili: quia in illis de necessario: vt constat: non va
let nisi subiectum modalis diuisa supponat singulariter. vt be
ne sequitur forte eē animal est necesse: ergo forte necessa
rio est animal. non tamē sequitur necesse est hominē eē ani
mal: ergo homo necessario est animal. supposita perpetua
te mundi. Et similiter vbi ponuntur alij modi non sequitur:
scio aliquem istorum eē doctum. ergo aliquem istorum scio
eē doctum: sicut non sequitur scio alterum istorum eē verū: er
go alterum istorum scio eē verum. capio ly scire pro assentiri
propositioni significanti sicut est extra reflexiuas. Sed in his
modis aliquando valet a sensu diuiso ad sensum compositū
posita constantia cōsiderationis in terminis absolutis. vt be
ne sequitur animal scio eē hoiem et considero circa istā aial
est homo: ergo scio aial eē hoiem. Similiter a sensu compositū
to ad diuisum: vbi subiectū est terminus singularis v̄z vt be
ne sequitur: scio forte currere: ergo forte scio currere.

**¶ Et pro oppositione propositionū moda
lium compositarum ponitur regula. In illis propositionibus
sicut in propositionibus alijs de inesse sumenda est opposi
tio. Quare iste sunt contrarie omne ly forte currere est pos
sibile. et nullum ly forte currere est possibile. et iste subcon
trarie: forte currere est possibile: forte currere non est pos
sibile. in casu enim q̄ illa forte currit significet conuertibili
ter cum ista homo est asinus. et sue synonyme retineat suam
significationem vtraq̄ est vera. ex quo patet quomodo assig
nentur contradictorie.**

¶ Sequitur textus.

H Arum autem propositionū modalium
equipollentie siue cōsequentie quatuor
regulis cognoscuntur significatis per has di
ctiones: amabimus. edentuli. illiace. purpurea.
Itaq̄ q̄ vbi sit. a. nulla negatio debet poni. v̄
bi. e. negatio debet poni ad verbū seu dictū.
vbi. i. ad modum. vbi. v. ponatur ad verbum
et ad modum. vnde versus. E. dictum negat. /
q̄ modum. nihil. a. sed. v. totum. Item prima
propositio erit de possibili: secunda de cōtin
genti: tertia de impossibili. quarta de necesse.
Versus. possibile contingens. impossibile ne
cesse. Itē omne necesse valet: impossibile nul
lus. possibile quidam. quidam non possibile
nō. ¶ Amabimus. Priā regula. cuiusq̄ dicto
affirmato attribuitur possibile eidē attribuitur
contingens, & ab eodem dicto remouetur

tur impossibile. & ab eius contradictorie opposito remouetur necesse. vt fortē currere est possibile, fortem currere est contingens, fortem currere nō est impossibile: fortē nō currere non est necesse. ¶ Edentuli. Secūda regula: cūcunq; dicto negato attribuitur possibile: eidem attribuitur contingēs, & ab eodem remouetur impossibile, & ab eius contradictorie opposito remouetur necesse. vt fortem non currere est impossibile, fortem non currere est cōtingens, fortem non currere nō est impossibile: fortem currere non est necesse. ¶ Illiace. Tertia regula: a quocunq; dicto affirmato remouetur possibile: ab eodem dicto remouetur contingens: & eidem attribuitur impossibile: & eius contradictorie opposito attribuitur necesse: vt fortem currere non est possibile: fortem currere non est contingēs, fortem currere est impossibile: & fortem non currere est necesse. ¶ Purpurea. Quarta regula est ista. a quocunq; dicto negato remouet possibile: ab eodem remouetur contingens. & eidem attribuitur impossibile: & eius contradictorie opposito attribuit necesse, vt fortem non currere non est possibile: fortem nō currere non est contingens: fortem non currere est impossibile: fortē currere est necesse. Istarum autem regularum exempla ponuntur in figura sequenti.

Item equipollentie siue consequentie modalium possunt haberi p has regulas. Prima regula, omnes propositiones de possibili & impossibili equipollent verbo seu dicto similiter se habēte & modo dissimiliter, vt fortem currere est possibile & fortem currere nō est impossibile. Secunda regula, omnes propositiones de possibili & necessario equipollent verbo & mō dissimiliter se habētibus, vt for

tē currere est possibile: et fortē nō currere nō est necesse. Tertia regula. oēs ppōes de impossibili & de necesse equipollent verbo dissimiliter se habente, & modo sifr, vt fortem currere non est impossibile & fortem non currere non est necesse. Ex omnibus istis vna regula generalis formatur ad modales oēs cognoscēdas. Et intelligitur modus sifr, & dissimiliter se habere quātū ad affirmationē & negationē, vt dicatur se habere similiter cum affirmatur in vtraq; vel in vtraq; negatur. Dissimiliter autem quando affirmatur in vna & negatur in alia. Et eodem modo intelligēdum est de verbo sicut dictum est de modo. Et sciendum est q̄ in predicta regula nō facimus mentionem de contingenti eo q̄ contingens conuertitur cum possibili, vnde idem est iudiciū de propositionibus vtriusq;.

¶ Circa modalitū equipollētias est primo notandū q̄ in modalibus cōpositis nō pprietas equipollentia ex pte modorum: eo q̄ in cōpollētibus ab vna ad alteram debet eē formalis p̄na: cū nulla istarū valeat: fortē currere non est impossibile: & fortē currere est possibile. Sifr fortē currere est possibile: & fortē non currere non est necesse: in casu em̄ q̄ ista fortes nō currit significet sicut ista deus est p̄cise: añs est verū: & p̄ns falsum, non nego tamen quin ponēdo cōstantiam significationis dicti antecedentis & p̄ntis: p̄na valeat: non tamen pprie p equipollētiam modorum, in illis tamen poterit sumi equipollentia sicut in alijs de inesse ex pte copule verbalis. ita q̄ iste equipollent: omne ly fortem currere est posse: nullum ly fortem currere non est posse. p̄mo tamen modo capiēdo: & cum illis limitationibus constantie poterit inueniri equipollentia in illis s̄m q̄ petrus hispanus eam signat in textu. Et licet petrus hisp. solū exemplificet in modalibus cōpositis: in modalibus tamen diuisis simpliciter sumitur equipollētia ex pte modi. & p̄ clara & breui earum equipollentia. ¶ Suppono q̄ possibiliter & impossibiliter contradicunt, et ideo p̄posita negatione alteri eorum: equipollent alteri. & necessario & posse non similiter & necessario & impossibiliter contrariantur, quo fit vt postposita negatione alteri eorum: equipollent alteri. & necessario & possibiliter subalternantur, similiter impossibiliter et possibiliter non. quare proponendo et postponendo negationem alteri: equipollent, et sic facile constat q̄ omnes p̄positiones ex eisdem extremis cōposite talium modorum sic sumptarum negationis equipollent. ¶ Sed pro intelligentia rotulorum Petri hisp. que his dictis manet clara, p̄mo dico q̄ in his quatuor dictionibus. amabimus, edentuli, illiace, purpurea: in figura signatus est talis ordo: q̄ sunt in qualibet quatuor syllabe. & p̄ma syllaba significat propositionem de possibili, secunda de contingenti. (vbi semper contingenter capitur large scilicet pro possibiliter,) quare semper eadem erit ratio de prima et secunda, tertia de impossibiliter, quarta de necessario. Secundo dico q̄ quelibet illarum quatuor syllabarum importat aliquam istarum vocalium. a, e, i, u, in quibus. A, denotat q̄ propositio illi correspondens sit de copula & modo affirmatis. E, denotat q̄ negatio feratur in dictum seu copulam, et non in modum propositionis correspondentis. I, q̄ in propositione correspondenti addatur negatio ad modū: & ad dictū. U, vero q̄ ponat negatio ad modū & copula

Tractatus summularum.

lam. Ex quo patet has de am. bimus equalere. sortes potest currere. sortes contingenter currere. sortes non impossibiliter currere. sortes non necessario non currere. et ordinando rotulam in compositis reperietur etiam equipollentia. De edentuli homo sunt. sortes potest non currere. sortes contingenter non currere. sortes non impossibiliter non currere. sortes non necessario currere. De illiace autem sortes non potest currere. sortes non contingenter currere. sortes impossibiliter currere. sortes necessario non currere. De purpurea sunt. sortes non possibiliter non currere. sortes non contingenter non currere. sortes impossibiliter non currere. sortes necessario currere. Et consimili modo poterunt ordinari in compositis, in quibus reperitur equipollentia modo supra dicto: et etiam oppositio saltem de lege, purpurea namque et illiace contrariantur, amabimus et edentuli subcontrariantur, purpurea et edentuli contradicunt, et amabimus et illiace etiam contradicunt, ut patet in figura superius posita. Sed tota equipollentia illarum inter se in his fundatur. Quoniam si aliqua propositio est contingens: sua contradictoria debet esse contingens: et non necessaria vel impossibilis, alias darentur contradictoria simul vera: vel simul falsa. Si vero aliqua propositio est necessaria: sua contradictoria erit impossibilis, et non possibilis, alias darentur simul vere.

Sed pro oppositioe diuersarum supposito qui modi sunt contrarij: et contradictorij: et subcontrarij, et cum his ly contingenter specialiter captum contrariari impossibiliter, et non contingenter subcontrariari potest. Ponuntur rursus prima est, si modi duarum propositio fuerint contradictorij: et ex parte aliorum terminorum propositio non deficiat conditio ad contradictionem: tales propositioes erunt contradictorie, et si modi fuerint contrarij: et non deficiat aliqua conditio ad contrarietatem requisita ex parte aliorum terminorum: erunt contrarie, et si fuerint subcontrarij: et etiam non deficiat conditio requisita ad subcontrarietatem: erunt subcontrarie. Hec propositio est nota.

Secunda regula, si aliquarum propositioum modi sint contrarij: et aliunde non deficiat conditio ad contrarietatem: vel ad contradictionem tales propositioes erunt contrarie. De primis notum est exemplum, de secundis: ut iste ois homo necessario currere: aliquis homo impossibiliter currere. si vero aliunde deficiat conditio contrariarum: et etiam contradictoriarum: ille propositioes non opponuntur, quod probatur: quia ratione erroris oppositi conditio contrariarum non contrariabitur, et ratione erroris contradictoriarum: et subcontrariarum: proueniente ex parte modorum: non erunt contradictorie: nec subcontrarie, ut iste: homo necessario est animal: homo impossibiliter est animal que false sunt, et iste vere ens necessario est deus: ens impossibiliter est deus.

Tertia regula est, oes propositioes opposite qualita- tis que modi sunt subcontrarij: et nulla aliunde illis deficit conditio ad hoc que sint subcontrarie: vel contradictorie, opponuntur subcontrarie. Si vero deficiat conditio ad utrumque ille non opponuntur, iste enim sunt subcontrarie: ois homo potest est animal: et aliquis homo potest non est animal, iste vero ois homo potest est animal, omnis homo potest non est animal: non opponuntur quia illis deficit conditio ad subcontrarietatem et ad contradictionem requisita, et ideo ille sunt vere, et iste false: omne ens possibiliter est deus: et omne ens possibiliter non est deus.

Pro subalternis vero dico ly necessario esse subalternans ad ly possibiliter et impossibiliter ad ly possibiliter non, ceteris sine errore seruatis: potest etiam in illis seruari subalternatio que idemet modus manet in utraque, et hoc sicut in propositioibus de inesse, ut iste: omne ens necessario est ens: et aliquod ens necessario est ens. Sed ut difficultates aliarum oppositarum de inesse reducatur ad hanc materiam: nota que si haberes duas propositioes difficiles in alia materia: ad faciendum difficiliore: utriusque adde ly possibiliter, ut si quis habeat has difficiles: omnia risibilia omnis homo et homo sunt: et omnia risibilia homo et nullus homo sunt: tunc capiat has addendo ly possibiliter: omnia risibilia ois homo et homo potest sunt

et oia risibilia homo et nullus homo potest sunt, et erunt difficiliore illis, que maior difficultas in his ex hoc puenit que additur ly potest: que huiusmodi propositioes vix possunt verificari sine noua impositione eo que terminus compositus impositus supponens habet multa supposita: sed qui intelligit decimam regulam instandi: facillime instabit, nec reperiet difficultatem in illa regula, et ideo in his propositioibus seruando illam regulam: deposito ly potest in casu que tamen sint sortes et plato: dantur simul vere, et ly risibilia vna tamen singularem habet pro parte et platone simul iunctis, et ly homo solum duo, scilicet sortem et platone, et tertius terminus totidem habet, tunc si ly, a, conuertatur cum hoc disincto sortes et plato vel chimera: et ly, b, cum hoc sortes vel plato: et ly, c, cum eodem: tunc he in se sunt simul vere: oia, a, omne, b, et c, potest sunt oia, a, b, et nullum, c, potest sunt, et hoc modo compositis omnibus instabitur. Ex quibus infero que si alique propositioes de inesse non opponantur: addendo utriusque ly potest modo predicto: nec ille etiam opponentur, Si vero ille de inesse opponantur: etiam opponentur consimili oppositione addendo ly possibiliter: dummodo in negatiua negetur, ut quia ille est sunt contradictorie ois homo currere: aliquis homo non currere, et etiam iste ois homo potest currere: aliquis homo non possibiliter currere. Dixi dummodo in negatiua negetur ly possibiliter: quia alias non oportet, Dixi de inesse: quia iste ois homo animal fuit: et homo non fuit animal: seruant legem subcontrariarum, tamen addendo ly possibiliter: erunt contradictorie, Sed intelligitur hic modus instandi: nisi propter abundantiam defectu vel suppositorum respectu de ly possibiliter non possit idem contingere. Addendo tamen propositioibus de inesse ly necessario: contingit que quibus propositiones de inesse non sint opposite, propositiones tamen de necessario sunt opposite, et hoc defectu suppositorum: eo que propositiones de necessario non possunt verificari nisi pro re necessaria, iste enim non sunt contradictorie: quilibet asinus hois asinus est: asinus hois nullus asinus est, et tamen addendo ly necessario in negatiua negatum: et in affirmatiua affirmatum: sunt contradictorie, sed propositiones de inesse que in diuinis possunt verificari propter defectum: etiam addendo ly necessario poterunt.

Sed quia necessario pro debita oppositioe ea runde seruanda requiritur veritates talium propositioum optime cognoscere et supradictum est veritate modalis compositae pro suppositione extremorum more aliarum categoricarum: vel pro sua officiantie cognoscenda essentia vero de modalibus diuinitis: et primo in vltimo dicemus: postmodum in particulari, Et in vltimo ponit talis regula, ois propositio modalis diuinitis affirmatiue veritas est cognoscenda pro vna vel pro plures de inesse, sic tamen que ad veritatem propositiois de possibili requiritur que sua de inesse sit possibilis: vel sue sint plurales: si plures habeat, et ad veritatem propositiois de necessario requiritur que sua de inesse sit necessaria, et ad veritatem propositiois de contingenti requiritur que sua de inesse sit contingens, veritas vero propositiois de impossibili et de possibiliter non cum sint negatiue: cognoscetur pro veritate suarum affirmatiuarum de necessario: vel de possibili, que quicquid est causa veritatis affirmatiue: est causa falsitatis negatiue, et quicquid est causa falsitatis affirmatiue: est causa negatiue, et ideo in particulari solus de modalibus de possibili et de necessario et de contingenti specialiter capto agemus, licet tamen hoc sit verum poterunt etiam veritates illarum cognosci pro suas de inesse, sic que ad veritatem de impossibili requiritur que sua de inesse sit impossibilis, et ad veritatem de possibili non requiritur que sua de inesse sit contingens.

Secunda regula est que ois modalis diuinitis vera est necessa- ria, et ois falsa est impossibilis: hec enim est necessaria sortes possibiliter currere, et hec impossibilis sortes impossibiliter currere, que regula duas habet instantias, prima est que alterum extremum modalis diuinitis restringit, ut hec antichristus potest est homo qui est, que est nunc falsa, et antichristo existente est vera, et ratio quare illa est contingens est quia includit propositioem contingente, per resoluendo relatiuum: antichristus potest est homo et ille est, sicut secunda pars huius copulatiue homo currere et sortes

polr est ipsemet: ly ipsemet referente illū terminū hō. q̄ reb⁹
vt nunc est vera. ⁊ nullo homine existente: est falsa. Secun-
da instantia est in insolubilibus vti hec: hec impolr est neces-
saria secundum hanc significationem: que vera est ⁊ non est
necessaria: qz destruit suā necessitatē. vt in suo loco dicem⁹.

C Sed p̄ cognoscendo quō tales ppōes sint
ponē de inesse: ⁊ etiā de p̄terito ⁊ futuro hoc supposito q̄ ad
v̄itatē. ppōis de p̄terito sicut alibi dictū est: req̄rit suā de in-
esse fuisse ⁊ am. ⁊ de futuro suam de inesse fore verā. ⁊ q̄ in
ppōibus his aliq̄ de p̄terito ⁊ futuro vno tpe erit vna sua
de inesse: ⁊ alio tpe alia. vt de inesse huius albū fuit sortes: si
sortes nec fuit nec fuerit alb⁹: erit h̄ albū ē sortes. si nō sit vel
fuerit alb⁹: est hec hoc ē sortes: lz hoc nō p̄tingat in modali-
bus. Ponit talis regula fundamētalis. Ois ppō affirmati-
ua singularis de extrinseco tpe cum termin⁹ p̄cedēs copu-
lā non supponit. p̄re p̄ibili: nec est cōnotatiuus: nec comple-
xus: nec eius aliq̄ extremū distribuit: nec infinitat: nec po-
nitur copula implicatiōis: pōt poni inesse p̄ vnā ppōem af-
firmatiuā de p̄senti cōpositā ex eisdē extremis ex qb⁹ ppō
de extrinseco tpe cōponebat. vt de inesse huius gabriel fuit
angelus: est h̄ gabriel ē angelus. ⁊ huius de⁹ necessario est
creās: est hec deus ē creās. **C** Dicit in regula affirmatiua:
qz negatiua p̄ affirmatiue v̄itatem ē cognoscenda. **C** Dicit
singularis: qz si sit de subiecto cō: non ē immediate ponēda
in esse. sed p̄us est descendendū vel ascendendū. **C** Dicit cur
terminus p̄cedens copulā supponit. p̄re p̄ibili: qz de inesse
huius sortes necessario ē entia: non ē hec sortes ē entia: q̄a
de inesse est contingens n̄r. ⁊ illa modalis ē necessaria n̄r:
nā materia sortis necessario ē ens vel entia ⁊ etiā forma sor-
tis necessario est. nec sua de inesse ē hec iste binarius est en-
tia: qz etiā est contingēs: qz ly iste binarius valet hoc ens et
hoc ens: demonstrando materiā ⁊ formā: q̄ cōiungens est: nā
si materia diuideret: illa est falsa. adeo dico (sicut alibi) suam
de inesse dādam eē p̄ hanc: q̄ polr sunt sortes / sunt entia. vt
seruetur filis ampliatio. vel clarius p̄ h̄c. a. sunt entia. vbi
ly. a. valeat vnū disiunctū cōpositū ex infinitis copularis cō-
plexiue sumptis. quoz quodlz copulatū p̄ p̄ibus illius p̄
q̄ subiectū modalis supponebat: supponat. in quo disiuncto
demonstrabunt oēs p̄tes possibles illius rei. p̄ q̄ subm̄ mo-
dalis supponebat. ita qz ly. a. conuertet cū hoc disiuncto. hoc
ens ⁊ hoc ens vel hoc ens ⁊ hoc ens ⁊ hoc ens. vt hoc ens
⁊ hoc ens ⁊ hoc ens ⁊ hoc ens. ⁊ sic in infinitū. ita qz p̄ pri-
mum copulatum demōstro duas medietates sortis. ⁊ p̄ ter-
tias tertias. ⁊ p̄ tertū quatuor quartas. ⁊ sic in infinitū sic
qz non dent aliq̄ p̄tes aliquote: vel nō aliquote: q̄n ille demō-
strent in aliqua p̄te illius disiuncti. Ex q̄ seq̄tur has esse con-
cedendas: sortes necessario ē entia. sortes sortes necessario
est. sortes hō necessario est has nō negādas: sortes necessa-
rio ē hec entia: vel illa entia. sortes necessario est sortes. sor-
tes necessaria est hō. sortes hō cōtingent est. sortes entia cō-
tingenter est. Si ly cōtingenter dicat cōtingentiā naturalem.
Ex q̄ seq̄t a sensu diuiso ad cōpositū adhuc subiecto moda-
lis diuisiue existenti termino singulari absoluto: siam nō va-
lere: qz non seq̄tur sortes polr est entia separata: ergo sorte
esse entia sepata ē possibile. contra quendā. sicut seq̄tur hanc
esse falsam: sortes polr est sine aīa vita manente. si ly est in-
cludat ens. si nō includat ens vel entia est n̄a. **C** Dicit nec
sit cōnotatiuus: qz de inesse huius: albū pōt eē nigrū. nō est
hec albū est nigrū: qz tūc illa modalis nō esset n̄r vera. q̄b
est falsum. sed loco termini cōnotatiui p̄cedentis copulā et
supponentis: ponendus est termin⁹ absolutus supponens
p̄ q̄ supponit terminus cōnotatiuus in illā de extrinseco tē-
pore. q̄re de inesse illius erit hec: hoc est nigrū demōstrādo
platonē p̄ q̄ supponebat. Dicit hic p̄cedentis copulā: qz si se-
quat cōnotatiuus vel cōplexus: debz manere in pp̄ria for-
ma. vt de inesse hui⁹ de⁹ necessario est creās: est hec deus
est creās. Dixi ⁊ supponentis: qz si non supponat: nō opz
collere cōnotationē. sed manebit in pp̄ria forma: vt de inesse

huius. chimera pōt esse: est hec chimera est. **C** Dicit nec cō-
plexus: qz si sit cōplexus terminus p̄cedens copulā: eodem
mō q̄ de cōnotatiuo dicendū est. vt de inesse huius hōis asi-
nus polr est asinus: est hec: hoc ē asinus: demonstrādo asi-
nū. Ex q̄ seq̄tur has eē concedendas. p̄destinat⁹ pōt eē p̄sci-
tus: terminus extra ppōem pōt supponere. sortes sine pedibus
polr est currens. sortes sine albedine polr est alb⁹. sor-
tes existens parisius pōt eē rome: his existensibus falsis:
terminus pōt supponere extra ppōem. sortes pōt currere si-
ne pedib⁹. sortes polr est albus sine albedine. sortes pōt eē
rome existens parisius. **C** Et sicut seq̄tur hanc eē conceden-
dā sortes necessario est sortes possibilis: hac existente falsa
brunellus brunellus possibilis necessario est. q̄b p̄bat: bene
seq̄tur: brunellus / brunellus possibilis necessario est: ⁊ bru-
nellus possibilis ē brunellus: ergo brunellus / brunell⁹ ne-
cessario est. Nec opz a termino seq̄nti ly necessario ad termi-
num p̄cedentē eē bonam p̄nam: q̄n terminus ē ampliatuus
ad quoz. Ex q̄ sicut seq̄tur qz hec ppō p̄destinatus erit dam-
natus: est impossibilis. ⁊ in sua de inesse est possibilis: hec. s.
hoc est dānatus. nec illud incōuenit in ppōibus de fuisse et
fore: in q̄bus veritas est cognoscenda per de inesse: sed non
possibilitas. in modalī autem de possibili cognoscit p̄ possibi-
litatem sue de inesse veritas eius. **C** Secō infero h̄c eē cō-
cedendā socrates fuit socrates in vtero matris sue: capiēdo
ly socrates absolute: ⁊ nō p̄ hoc cōplexo vocatū socrates: et
lz sua de inesse vocalis vel scripta nunq̄ fuit vera: sufficit in
mentalem vltimatā cui ista subordinat socrates ē socrates
in vtero matris sue: fuisse verā. **C** Dicebat in q̄ nullus ter-
minus distribuit: eo qz ppōes in q̄bus terminus aliq̄s distri-
buit p̄cedens copulā: nō sunt immediate ponēde in esse. lz
p̄us est ascendendū aut descendendū sub termino distribu-
to: ⁊ postea singulares sunt ponēde in esse. ⁊ ad eius v̄itatem
requiritur: quamlz de inesse singularis alicuius eē possibi-
lem si sit de possibili. ⁊ si de necessario quamlibet eē necessa-
riā. ⁊ si de cōtingenti: cōtingentē. sed si terminus supponeret
determinate: ⁊ non distributiue. sufficit consili mō alicuius
suarum singularium possibilitas: necessitas vel contingētis.
vt hec ppō omnis homo pōt eē in hac aula: p̄bat p̄ ascen-
sum sub ly homo. ⁊ singularium iste erunt de inesse hic ho-
mo ē in hac aula hic homo est in hac aula. ⁊c. quarū quelz
est possibilis nec illarum requiritur composibilitas ad illi⁹
modalis veritatem. vel poterit immediate poni in esse p̄ plu-
res inconiunctū sumptas. sic tamen qz nihil demonstratur
p̄ aliquam de inesse: quod non demonstraretur p̄ aliquā sin-
gularem ascendendo. ⁊ ideo nulla de inesse huius ppōis in
quamlibet suam p̄tem quodlibet continuū polr ē diuisum:
erit hec in hanc partem hoc continuū est diuisum: demon-
strando partem aliquam: que non pōt eē pars continui de-
monstrati. sed talis poneretur in esse immediate per has in
hanc partem hoc continuum ē diuisum. ⁊c. demonstrando
semper partem continui demonstrati: cuius illa demonstra-
ta ē pars. **C** Sed ē difficultas si distributio sequatur copu-
lam modalis: an etiam illo modo sit ponēda in esse per sin-
gulares sub distributione. Ad hoc ē duplex modus. p̄mus
tenēs predicatum distributum debere intactum manere in
dando de inesse: sic qz sicut concedit hanc adam fuit omnis
homo. ita ⁊ hanc adam pōt eē omnis homo. nec ista conse-
quentia valet antichr̄us pōt eē omnis homo: ⁊ plato pōt eē
omnis homo: ergo plato pōt eē antichr̄us: eo qz distributio
mediū non ē sufficiens cum nullibi mobiliter supponat. Ex
quo sequitur sub ly homo non valere descensum copulati-
uum. **C** Alius modus ē affirmās illā falsam: ⁊ eodem mo-
do eē ponendam in esse ratione distributionis sequentis copu-
lam sicut p̄cedentis. et etiam mobiliter supponere. et
hoc ē commune in p̄positionibus de polr. Sed semp securi-
us ē tales propositiones p̄ descensum immediate p̄bare.
C Dicit in regula nec ponat negatio infinitans. qz tenendo
duos terminos cōtradictorios nō posse v̄ificari de eodē: de
in esse huius sortes possibiliter est non albū: nō est hec sortes

Tractatus summularum.

est non albus: quia illa est possibilis: et modalis impossibilis, sed de inesse eius erit fortes est quod non potest esse albu, et similiter de inesse huius fortes potest esse fortior: platone tenendo in tertia exponente copulam esse negandam: erit h forte est fortior q̄ possit esse plato. ¶ Dicitur in regula dū modo non ponatur copula implicationis: qz q̄n ponitur nō sunt eodē modo ponende inesse, vt hec fortes pot̄ est albu quod est: non per vnicā tm̄ est ponenda inesse: sed per duas inconiunctim sumptas, per has, i. fortes est album: illud est, et prime requirit̄ possibilitas, et secunde veritas, et ista similiter deus necessario est ens quod creat: per has ponetur inesse: deus est ens, ille creat, et prime requiritur necessitas et secunde veritas, quare constat tales eē prius resoluendas ex parte relativi. et hoc intelligitur capiēdo copulam cum relativo sumptam pure differentialiter. Ex quo sequit̄ hāc eē veram homo qui non est nec fuit nec erit potest eē animal cuius de inesse erunt: hic homo est aial ille non est nec fuit nec erit per ly homo demonstrando hoīem possibilem: et p̄ma est possibilis, quod requiritur, et alia vera. Et si arguatur supponendo q̄ si subiectum propōis de inesse supponat pro aliquo pro quo nō supponit subiectum modalis: illa nō erit de inesse illi: istc sic impossibile est ita eē sicut p̄ illā de inesse significatur ergo illa est impossibilis, ahs pbatur: quia si eēt possibilis maxime eēt in casu q̄ fortes nunc sit: sed iam per suppositionem, sequitur q̄ ista hic homo est animal non est sua de inesse: cum subiectū de inesse supponat pro isto hoīe: et subm̄ modalis non supponat pro illo. ¶ Ad hanc replicā respondetur ab aliquo q̄ bene probatur q̄ impossibile est sicut per suam de inesse signatur, sed non probatur q̄ sicut per suam de inesse, signatur impossibile sit: sicut em̄ ista p̄na nō valet impossibile est ita esse sicut per hanc propositionem falsam signatur: ergo hec ppō falsa est impossibilis, ita hec p̄na non valet impossibile est ita eē sicut p̄ de inesse istius modalis signatur: ergo de inesse huius modalis est impossibilis. De inesse vero istius fortes erit fortior q̄ est plato erit hec fortes est fortior q̄ plato in hoc instanti vel fuit, vt ly instāti de terminet vtramq̄ copulā, et inesse huius fortes erit incipiēs eē in domo que erit platonis: erit h forte est incipiēs eē in domo que fuit vel erit post hoc instans platonis, et causa q̄ re copulas de futuro in de preterito: et e contra mutamus: est vt eadem tempora importet copula implicationis in propositione de inesse: et de extrinseco tempore.

¶ Ex quo infero hanc esse impossibilem fortes pot̄ portare q̄tum pot̄ portare: hac existenti vera fortes pot̄ portare q̄tum portat. Si vero in aliqua ppōe ponatur due copule: et modus in vnicam tm̄ cadat: tunc veritas illa nō p̄ de inesse est cognoscenda, vt ista fortes est fortior q̄ plato potest eē, similiter ista fortes possibiliter est album si possibiliter est coloratum, sed alia sunt probande.

¶ Pro veritate aut̄ cognoscenda ppōum de possibili: lz quod dictum est sufficiat: t̄a vt solet moueo aliq̄s difficultates breuiter, prima sit: an hec sit vera et concedēda in quamlibet suam partem quodlibet continuum pot̄ eē diuisum, et similiter sua modalis composita.

¶ Ad hoc dubiū oēs cōmuniter dicūt illam modalem diuisam eē veram: vius de inesse: vt patet per dicta: non est h in quālz suā p̄e quodlz continuū est diuisum: sed prius sunt d̄a de singulares sub ly continuū: et postea sub ly suam p̄tem: eo q̄ licet sit determinatio non vnicā: includit relatiuum reciprocum referens suum determinabile, et sic quelibet singularis erit vera, quod ostendit sue de inesse possibilitas, et similiter hec est vera in aliquam suā p̄tem quodlibet continuum possibiliter est diuisum, nec ista infert hāc in aliquam partē quodlibet continuum pot̄ est diuisum, quia virtualiter arguitur a confusa ad determinatā, sicut nec ista valet ipsemet omnis homo est: ergo homo omnis homo est.

¶ Sed ad secundam partem dubij an, i. sit vera in sensu cōposito: dicūt illam eē falsam, et si p̄bet ista possibilis in quā-

libet suam partem quodlibet continuum pot̄ est diuisum per possibilitatem cuiuslibet ascēdentis: negatur p̄na, lz em̄ q̄lz singularis sit cōpossibilis cuiq̄ alteri singulari: qz tñ est incōpossibilis oibus: ideo est impossibilis. ¶ Sed aliq̄s mittitur illā probare verā, et sic arguit: lignū in tpe inflāmatiōis in oēm suam p̄tē est diuisum: ergo p̄positum pbat ahs, q̄lz pars a quālz alia in aliqua p̄te illius temporis est diuisa capiēdo ly diuisum p̄cipialiter igit̄ p̄positū, pbat ahs, nam cū fuit vna digitalitas illius ligni inflāmata: fuit materia eius discontinua a materia residua: qz fuerunt due materie in forma mate formis substantialibus diuersis: et cū successiue fuerit facta inflāmatiō: sequit̄ q̄ quelz pars a qualibet alia parte fuit discontinuata, quacunq̄ em̄ p̄te data illa in aliquo instāti illius t̄pis fuit a residua parte discontinuata. (Et supponit materiam informataam duabus formis non esse vnam.)

¶ Ad hoc argumentum posset responderi: ponēdo minimum naturale: illud continuū non in quamlz suam partem fuisse diuisum: quia in instanti in quo illud minimum fuit inflāmatum: illud minimum fuit diuisum a toto residuo (admissa subpositione) et tñ infinite partes illius materie minime nunq̄ fuerunt diuise: quod patet: quia nec ante inflāmatiōem: nec in instanti inflāmatiōis ipsius minimi: nec post instans inflāmatiōis: vt constat igitur. ¶ Sed quia probabile est nō esse minimum in inanimatis: ideo procedo in suo modo arguendi. Quod si ad argumentum respondeatur in illo casu concedendum est quamlibet partē a qualibet alia fuisse diuisam: et in omnem partem materiam illius ligni eē diuisam: capiēdo ly diuisum p̄cipialiter: sed non nominaliter.

¶ Contra hoc arguit, adhuc illa est possibilis capiēdo ly diuisum nominaliter, q̄d probat: nā concessum est quālz partem illius ligni fuisse diuisam in hora p̄terita: ergo in quolz instāti vna pars fuit separata, tunc sic arguo, deus pot̄ in illo instanti ponere illā partē in alio loco illa eadē manēte ibi: et eadē vtrobicq̄ cōseruare, et sicut in vno instanti de id potuit etiā in quolz instāti poterit illud facere, quo facto: sic habebitur in quamlz partem illud continuū eē actualiter diuisum, ḡ int̄rum. ¶ Ad hanc replicam solent fieri negando deū posse cōseruare in quolz instāti partē quā separauit cū cum qualibet alia, dicunt enim includere contradictionem, et contradictio est hec: si deus hoc faceret: iam actualiter continuum eēt in oēm suam p̄tem diuisum, sed hoc inuoluit contradictionem, q̄d probant: qz capta vna parte illarū: vel illa est diuisibilis: vel indiuisibilis, nō scdm: qz nulla p̄ ligni est indiuisibilis: alias cōtinuū cōponeret̄ ex indiuisibilibus, nec p̄mū: qz si illa eēt diuisibilis: ita sequit̄ q̄ nō erit diuisum in oēm suā p̄tem. ¶ Sed ad hāc manifestationem contradictionis responderi: quando queritur volendo pbare illud cōtinuum non eē diuisum in oēm suā partē capta aliq̄ parte: vel illa est diuisibilis: vel indiuisibilis, dat p̄mū, nec ex illo sequit̄ illā non esse diuisam: quia illa est diuisibilis et diuisa, illa em̄ in toto suo est diuisibilis, et in alijs infinitis locis est diuisa, nec sequitur: illa pars est diuisa: ergo non est integra, sed sequitur solum q̄ in aliquo loco non est integra. ¶ Sed contra hanc solutionem sic argumentor, secundum casum illa pars demonstrata in instanti inflāmatiōis fuit diuisa et posita in loco seorsum, tunc sic arguo illa ante inflāmatiōem illius instantis non fuit diuisa: nec post inflāmatiōem: ḡ nūq̄ fuit diuisa, et est diuisibilis: ergo illud continuū non in omnē suā p̄tem fuit diuisum. ¶ Si dicas p̄tem illius partis prius fuisse inflāmatam in aliquo instanti: imo infinitas eius partes prius fuisse inflāmatas, et illas positas in diuersis locis ex casu. ¶ Contra hoc arguo, ergo talis pars in hoc instanti tota non fuit inflāmata, sed aliqua pars remanens post inflāmatiōem aliarum partium, ergo male dictū est q̄ illa tota fuit inflāmata in illo instanti, et quod partes eius in infinitis alijs locis sunt posite, quare non videntur hec stare q̄ pars inflāmata in hoc instanti demonstratur, et q̄ infinite partes eius sint diuise in diuersis locis: vt constat ex casu, ideo defensibilis partem videri tuo probabiliorem.

Dubitat scdo de veritate istius: angeli possunt esse oēs angeli: capiēdo ly oēs collectivē. & an deus possit creare oēs angelos posibles. Ad hoc rñdet vnus modus negādo illā: si oīs capiāt collectivē. si hō distributivē: sicut de illa iudicādū est fortes pōt eē oīs homo: de q̄ dictū est supra. Ex quo sequitur illam eē negādam: oēs angelos posibles deus pōt creare: capiēdo ly omnes collectivē: cuius de inesse est angeli sunt oēs angeli posibles. que falsa est.

Et si arguat: istos angelos: & istos angelos & sic de singulis deus pōt creare: q̄ oēs angelos posibles deus pōt creare. p̄ha est bona. añs est verū: q̄ & p̄his. minor pbatur: qz istos duos deus pōt creare & istos duos potest creare: & sic de singulis: q̄ istos & istos: & sic de singulis. añs est verū: q̄ & p̄his. Scdo pbatur. añs est vna ppō affirmativa cuius subm̄ & p̄dicatū supponit p̄ eodē: qz si nō: maxime: qz copulatū non supponit. h̄ illud supponit: qd̄ pbat: q̄ q̄z ps coplati supponit: q̄ totū supponit. Ad p̄mū rñdeo negando scdam p̄ham: qz nō seq̄tur a ppōe copulativa ad ppōem de copulato p̄plexive sumptio. nō em̄ seq̄tur iste partes sunt finite: & iste pres sunt finite: & sic de singulis: q̄ iste pres & iste pres & sic de singulis sunt finite. Ad secundū rñdetur negando q̄ q̄z pars illius copulati supponat. nam dempta prima: pars ex omnibus alijs cōposita q̄ est pars illius copulati: non supponit. Si tñ argumētaremini de partibus simplicibus copulati: tunc dico q̄ p̄ha nihil valet (vt cōstat). Ex quo inferitur hanc p̄ham non valere. singulos angelos p̄ducibiles deus potest producere: ergo omnes angelos producibiles pōt producere. quia ab vniuersali ad ppōem de singo collectivō non valet. Nec secundū h̄c modum singularis añtis est singularis: in qua demonstrentur omnes angeli p̄ducibiles: q̄a pro illis non supponit. Alius modus ē qui tenet illam veram oēs angeli posibles deus potest creare. similiter illam angeli possunt esse oēs angeli. sed dicunt hanc non eē possibile: oēs angeli posibles sunt creati. & similiter aliquos angelos posibles esse omnes angelos. nec aliqua istarum concedit eē de inesse illarum. sed factio descensiu: ponenda est inesse per plures: sc̄. sc̄. istos deus creat: istos deus creat: & concedit quamlibet eē possibilem. sed istā impossibilem omnes posibles sunt creati. Nam si essent creati: iam seq̄tur q̄ potētia dei esset exhausta. Propterea ē alius modus hanc concedens possibile: omnes angeli posibles sunt creati. & si ponas q̄ ponatur in esse: transeat: & quando arguis: iam potentia dei eēt exhausta: negatur p̄ha. & ad probationem: non potest creare aliū angelum: ergo ē terminata quoad creationem angelorum: nego p̄ham: non em̄ dicitur potentia dei terminata qñ non pōt creare impossibile. sed qñ daretur aliquod possibile qd̄ deus non posset creare. Nec dicit omnipotens quia pōt impossibile vel chimera producere. modo dico q̄ alius angelus ab his ē chimera. & ideo dicere an deus possit creare alium ab his: est dicere an possit creare chimera. Quem admodum deus omne possibile cognoscit intuitivē: nec propterea sequitur potentiam dei eē terminatam quoad cognitionem. Nec ista p̄ha valet nō pōt cognoscere aliquid aliud ab his que cognoscit ergo potentia dei est terminata quoad cognitionem. ita similiter illa non valet: non potest deus creare angelum alium ab illis: ergo potentia est terminata quoad creationem. quare inferitur illam esse concedendā possibile est deum creare omnes angelos posibles. sicut & h̄c deus omnes angelos posibles distincte cognoscit.

Dubitat scdo de veritate istius aia antichristi necessario erit. pbatur q̄ illa sit falsa. qz sua de in esse non est necessaria h̄c. h̄c aia erit. pōt em̄ esse q̄ nūq̄ producatur: h̄ pbatur v̄tas eius bene sequitur aia antichristi in aliquo tpe necessario erit: ergo aia antichristi necessario erit. et añs pbat: qz aia antichristi in hoc tpe necessario erit: demonstro tempus in quo produceretur. Item in illo tpe erit: & in illo non poterit corrumpi: ergo necessario erit. Item deus scit ab

eterno illam fore: ergo illa necessario erit: qz dato opposito p̄his cū añte sequeretur deū posse decipi: qd̄ est impossibile. Pro respōsione notandū est q̄ ly necessario accipit dupliciter. similiter & ly possibiliter: vno modo v̄dicat necessitatē naturalem. alio modo vt dicat necessitatē absolutā seu logicā. & scdo modo solus deus necessario est. & nulla ppō solet sic teneri: h̄a: si aliquod extremū supponat p̄ creatura. qd̄ est intelligēdū d̄mōdo non ponat terminus amplians ad quatuor vel ad quāq̄ differentias: qz q̄z istarū cōceditur brunellus necessario est brunellus possibilis: brunellus necessario pōt currere: brunellus necessario ē imaginabilis. qua acceptione iste conuertuntur fortes necessario fuit aia: fortes necessario erit aia: alio mō dicit necessitatē physicā seu naturālē qd̄ est dicere necessitatē naturālē in ordine ad differentiam ipis puta ad futurum vel ad p̄sens vel ad p̄teritū. & h̄ mō conceditur h̄c: h̄c aia necessario erit: demonstrādo aiam q̄ est: q̄dem ppō siḡt q̄ illa aia semp̄ post h̄ erit sic q̄ nulla potentia naturali in tpe p̄ copulā importato an nihilari poterit. etiam ly pōt dicit potētiā logicā. q̄ nihil aliud ē scdm aliquos q̄ non repugnātia terminorū vel potētia simpliciter. Alio mō dicit potētiā naturālē: & illo pacto capiēdo tā ly necessario q̄ ly pōt: nō incōuenit p̄cedere modales diuisas eē cōingentes: sic q̄ vno tempore sint vere: & alio sint false. h̄c em̄ negatur adā pōt eē: si ly pōt dicit potētiā naturalem. que tamē vera fuit in tempore ade. Sicut h̄c cōceditur: aia mea necessario erit. & tamē ante creationē anime mee erat negāda. licet prima dicente potentiam absolutam sit necessaria. & secūda dicente necessitatē absolutā est impossibile. h̄o predictis patet solutio ad dubium quod queritur veritas illius anima antichristi necessario erit. que falsa est: ly necessario dicente quācūq̄ necessitatē. & ad probationem veritatis illius: negatur ista: aia antichristi in hoc tempore necessario erit. & ad scdam probationē negat p̄ha: quia pōt non produci. illa enim stant in copulativa: illa anima erit et in tempore in quo erit non poterit ab aliqua causa naturali corrumpi. & tamē pōt talis aia non produci. nam prima pars copulativē ē vera: & scda necessaria: ergo stāt in veritate cum necessarium nulli vero repugnet. & scda pars illius copulativē est oppositum p̄his illius p̄he. & prima ps est añs: ergo illa p̄ha nihil valet. Ad tertā probationem concessio antecedente: nego p̄ham: si ly necessario dicat necessitatē consequentis: qz oppositū p̄his stāt cū añti in copulativa vera. ista enim stant deus scit animam antichristi fore: et anima antichristi pōt non erit. quia prima pars est vera: & secunda necessaria: ergo illa p̄ha non valet: & si petas scdam partem ponitiam deponitur prima pars illius copulativē. q̄ est vera ex suppositione. & si supponatur repugnās: posito illo: iam deponitur reliquum. quare licet illa copulativa stet: h̄c tamē est impossibilis deus scit antichristum fore et antichristus nō erit: propter partium repugnātiā. licet quelibet pars sit possibilis et admittenda: posita tamē secūda post prime admissionem: deponitur prima tāq̄ repugnans illi. quare non sequitur deum posse decipi.

Dubitatur scdo vtrū verificatio termini sequens ly necessario sit faciēda mediāte copula de ly necessario: aut mediāte copula de possibili. ad hoc est duplex modus dicendi: p̄mus georgii tenētis verificatōnem termini sc̄q̄ntis cū eadē appellatione faciēda eē: quare p̄dicatū huius deus necessario est creans nō supponit. Alius est modus dicendi cōis oppositū tenens. p̄ quo arguit contra p̄mum. & primo sic. Sequitur si p̄m̄ modus eēt verus: dari duas contradictorias de modo enunciandi: vbi p̄dicatū vni supponit: alterius vero non. quod est impossibile. sequela vero probatur de his omnis deus necessario est creans: deus possibiliter non est creans: cū p̄dicatū negatiue supponat: & affirmatiue non. Itē sequitur h̄as non equalere deus necessario est creans: et deus non possibiliter non est creans: q̄a p̄dicatū secunde supponit: & non prime. Tertio sequitur in

Tractatus summularum.

hac ppoe deus necessario est ens: ly ens solū supponere p ente necessario. qd est impossibile: qz tūc hec esset cōcedēda deus necessario est omne ens. sed hoc est falsum: ergo illud ex q sequitur. minor pbat: z p pbatioe suppono falsitatē illorū: possibiliter est oīs homo: sicut superius tactum est in scdo modo: tūc sic. sequeretur q iste non essent contrarie: oīs pī necessario est omne ens: z nullū pī possibiliter ē omne ens. Sicut sequeretur q ly necessario nō esset signū subalternans de ly possibiliter: pīmū probatur: qz iste q sunt sicut forme oīs pī necessario est oīs pī: nullus pī possibiliter ē omnis pī: sint simul vere. z volo q ly pater a parte p̄dicati valeat pater in diuinis vel pater in creaturis. z ly pater a parte subiecti valeat psona p̄tis in diuinis. tunc affirmatiua est h̄a: qm ly pī positū a parte p̄dicati solū supponit p psona diuina. z veritas negatiue patet per falsitatem sue contradictorie. q est h̄ pī possibiliter ē oīs pater. cuius falsitas patet ex suppositione z fm pbat: qz ista p̄ha nō valet oīs pī necessario est oīs pī: q̄ pī potr ē oīs pater: sicut nec ista deo necessario ē omne ens: q̄ deo potr est oīs ens. ¶ Itē fm hūc modū sequitur cōtradictorie h̄e: pbat i e contradicūt deo necessario omne ens est. z oīs deus possibiliter ens nō est. tūc sunt simul h̄e: igitur. z minor probatur: p̄mo h̄itas negatiue p̄z: z affirmatiue pbat: qz p̄dicatum solū supponit p deo. pro q̄ z subiectū: ergo illa ē vera. ¶ Sed p̄tra fm modū arguit p pte georgij. sequeretur hanc esse cōcedēdā deus necessario est creans. Sed h̄ est falsum: ergo z opinio. sequa probatur: qz ē affirmatiua cuius extrema supponūt pro eodem cū verificatio debeat fieri termini sequentis ly necessario cum ly possibiliter: ergo est vera. ¶ Scdo sequeretur hanc esse falsam tūc deus necessario est ens. sed p̄tis ē falsum: ergo z opinio. sequa probatur: qz ly ens supponit ibi pro quolibet ente possibili z distribuit: ergo sufficit dare vnā singularem falsam. sed datur multe demonstratis creaturis: ergo intētum. ¶ Si forte respōdeas q sub illo termino ens non licet descendere copulatiue: qz ille terminus distribuitur post signū speciale cōfussionis vide licet post ly necessario: sicut dicēdum est. vel aliter q non p quolibet supposito licet descendere ad ly ens: sed pro supposito pro quibus denotatur illa propō verificari. ¶ Contra hoc arguo applicādo argumētum tertium quod fiebat contra georgij p̄tra h̄c solutionē. ¶ Ad h̄c argumēta q̄ cōtra opinionem cōmunem sunt: respondetur. Ad primum negādo p̄nam. sunt enim multe instantie. quarum vna ē quādo ponit aliquis modus vniuersalis del distributio in propōe. vt p̄z in his homo necessario est aīal: omne animal est homo. Ad scdm vero respōdetur sicut responsum est primo modo. de hac vero deus necessario omne ens est. dico q scdm hūc modum potest teneri vera vel falsa probabiliter. tenēdo illā falsam descendendum est ad ly ens pro quolibet ente tam necessario q̄ possibiliter: pro quibus supponit. nec ex hoc sequitur in hac tantum deus necessario est ens sub p̄dicato descendendū esse copulatiue ad omnia supposita. patet in hac tūc homo animal fuit: in qua sub ly animal nō licet copulatiue descendere ad omnia supposita copulatiue. nec in hac tūc deus ens necessario est. z tamē si addatur predicatis signa vniuersalia licet descendere copulatiue. patet in hac tūc deus omne ens necessario est. si vero illam velit concedere: non est admissurus descensum sub p̄dicato nisi solum ē d supposita: pro quibus denotatur propō verificari videlicet ad entia necessaria. idēz prouenit propter appellationem de ly necessario. Sed tunc contra hoc est argumētum quod fit contra Georgium. quare probabiliter est primum.

¶ Tertio dubitatur quomodo sit explicāda ampliatio termini sequentis ly necessario vel ly ptingēter. z alliceat reflectere copulā. p h̄ suppono q rōe de ly necessario p̄dicatū denotat cōpetere subiecto p q̄lz differētia rēporis. ¶ Scdo q ly necessario est vniuersalitas p̄fundēs terminū sequentem se. z ideo nō valet descēsus nisi disiunctus sub illo termino. vt nō sequitur h̄c materia necessario est entia: q̄

hec materia necessario est hec entia: v̄ h̄c materia necessario est hec entia: z sic de singulis. verum est tūc q si dicat necessitatē simplr: licet ascendere disiunctiue sub p̄dicato totali. Tertio q ly necessario appellat sup terminū sequentem necessitatē. z nō sup p̄cedētem. ¶ His dictis r̄ fideo ad dubiū recte posse explicari ampliatiōe: si v̄trobiz seruet eadē appellatiōe p̄dicati. vt huius deus necessario est creans poterit sic explicari: deus necessario est creans qd est vel fuit v̄ potest esse vel necessario est creans. ly necessario cadente in totū sequēs. nō tūc sic recte explicaretur deo necessario est qd vel fuit vel erit vel potest esse vel necessario est creans. simili modo dico de ly ptingēter. vel dicere q ampliatio termini sequentis ly necessario explicabitur copulatiue. z p̄cedētis disiunctiue. z per hoc patet q valet reflectere copulas in affirmatiuis. et in negatiuis cōtradictorias. vt bene sequitur deus nō necessario est creans: ergo deus non necessario est qd necessario est creans. sed nō sequit deo possibiliter non est creans: ergo deus potr nō est quod potr nō est creans: sed reflectendo copulam contradictoriam bene valet.

¶ Quarto dubitatur de veritate istius deus necessario est non creans. z istius deus necessario est creans v̄ non creans. Ad p̄mū qdā p̄cedūt illā tenentes duos terminos cōtradictorios nō posse falsificari de eodē termino nō supponēte distributiue: de q̄ pot terminus transcendēs significari mediante tali copula. q̄re fm eos h̄c est h̄a deus necessario est non creans: qz h̄c est falsa deo necessario est creans. z ideo fm eos h̄c est vera: deus necessario est creans v̄ nō creans. z de inesse illius non erit ista deus est non creans. q̄ contingens est. sed ista deus est non necessario creans. Itē negatiua in terminis transpositis non est ista deus necessario est non creans: sed h̄c deus non necessario est creans z sensus illius nō est iste: deus necessario est quod necessario non est creans. sed iste deus necessario est non qd necessario creat. ¶ Qui vero tenent terminos contradictorios posse verificari de eodem termino singulari supponenti mediante copula particularitatem includente dicunt etiam mediante copula vniuersali posse falsificari. z vt quelibet istarū est falsa deus est z fuit creans: deus est z fuit non creans. ita iste erunt false deus necessario est creans deus necessario est non creans. q̄ si probens veritatem illius deus necessario est creans vel non creans per suam de inesse: que est h̄ deus est creans vel non creans. que necessaria est. dicit illā non esse suā de inesse: sed hanc deus est creans vel qd non potest esse creans. q̄ modus negaret h̄c p̄nam deus necessario est ens: q̄ deus necessario est creans vel non creans. z diceret quod variat appellatio. ¶ Aliter v̄tūmo breuiter r̄ fidei negando quālz istarum deus necessario est creans: deo necessario est non creans: vt p̄z explicando sensus eo modo q̄ supradictum est. z hanc deus necessario est creans vel non creans distinguendo: qz vel ly necessario cadit sup totū disiunctum z non super partes: vel super quālz partē z nō sup totum. Si primum illa est vera. z totum disiunctum reputatur vnicus terminus incomplexus conuertibilis cū ly ens. vel cum ly. a. de materiali signi quodlibet ens connotando ipsum creare vel non creare. z tunc sua de inesse est necessaria. Si secundum: illa est falsa z debet poni inesse per has duas: deus est creans: deus est non creans: z alterius illarum requiritur necessitas ad hoc q̄ modalis sit vera: quia autem nulla illarum est necessaria: modalis est falsa.

¶ Sed vt breuissime aliqua de cōtingenti specialiter capto dicamus (licet in exponibilibus etiam de eo sermone faciemus) quia modalem facit: z per de inesse: contingentiā propō talis cognoscitur vera: z si de inesse non fuerit contingēs falsa: vt dictum est supra: ideo dico q ly cōtingenter non capitur in presentiarum large: vt cōuertatur cū possibiliter: sed sicut supra accepimus p̄ cōtingenti ad v̄tūlibet. et sic est signum exponibile per copulatiuam cōpositā ex duobus categoricis: quarum vna est affirmatiua z altera

negatiua: et utraq; de possibili affirmato. vt hec ppō fortes contingenter non est aial: sic exponitur, fortes polr est aial, & fortes polr non est aial, sed rectius exponitur p ppōem de copulata copula, vt hec ppō: ens contingenter est de: sic exponitur, ens polr & polr non est deus, que non est immediate reducenda ad copulatiuam, sed prius est ascendendū sub subiecto stāte determinate. Dicitur rectius hō mō: eo q̄ q̄lz propositio potest immediate exponi: sed non fm̄ primū modū: sed ad bene exponendum fm̄ primū modū oportet prius descendere vel ascendere sub subiecto anteq̄ exponatur. Nec bonus modus exponendi censet si immediate exponatur anteq̄ descendatur sub subiecto stāte determinate etiam addendo relatiuum identitatis, qz ista p̄na non valet ens polr est pater: & idē ens polr est pater: ergo ens contingenter est pater, p̄pōdes autem de ly contingenter negato contradictorio modo exponende sunt. s. per disiunctiuam compositam ex ly impolr et ly necessario vel per de disiunctia copula. Ex quo sequitur q̄ siue ly contingenter affirmetur: siue negetur: semper erit particularitas & vniuersalitas. Sequitur s̄lr terminum sequentem ly contingenter immobiliter supponere: quia sequitur virtualiter copulam copulatiuam ex partibus diuersarum qualitatum cōpositā, quare non licet sub illo termino descendere & ascendere eodem ascensu probatiuo. q̄uis liceat descendere disiunctiue: si non supponat confusē, vt in hac ppōe homo contingenter non est animal: non licet copulatiue descendere sub ly aial. s̄ bene disiunctiue, quare distributio predicati non est pp̄ria distributio. Ex quo sequitur q̄ confusa termini precedentis ly contingenter: respectu termini distributi a ly cōtingēter equiualeat determinate vt ille equiualeat, a. suppositum diuinum contingenter non est suppositum diuinum: & suppositum diuinum contingenter nō est suppositum diuinum, que eodem modo sunt exponende & probande, & causa quare ille equiualeat est: quia ille ambe equiualeat h̄nc, a. suppositū diuinum contingenter est suppositum diuinum fm̄ Aristotelem, valet enim in illis conuersio in oppositam qualitatem, q̄d nihil aliud est q̄ q̄ iste equiualeat homo cōtingēter est aial: homo contingenter non est animal. Et item contradictorie illarum, & ideo ppōes iste omnino easdem habēt exponētes, & omnino eidem contradicunt. Ex quo infero has equales: forte contingenter est ens, forte contingenter ens non est, & de inesse negative est ista: forte est ens, & quelibet illarum habet hanc pro equiualeante forte contingenter non est ens, que sic exponitur forte possibiliter nō est ens & forte possibiliter ens est nec ista p̄na valet: forte contingenter non est ens: ergo forte omne ens contingenter non est, nā a termino sequente ly contingenter quod virtualiter includit copulā copulatiuā diuersarum qualitatum (sicut dictū est) ad terminum precedentem non valet p̄na, sed bene ecōtrario, ista enim non valet forte est & non fuit album: ergo forte album est & non fuit. Quare notatur regula a termino precedente ly contingenter affirmatum ad terminum sequentem valet consequentia, & non econtrario: nisi ponatur terminus amplianus ad quatuor, q̄d dico: qz ista bene valet forte contingenter est forte possibilis: ergo forte forte possibiliter contingenter est. Dicitur contingenter affirmatum: q̄a si contingenter negetur: opposito modo est intelligenda regula. Ex quo sequitur hanc esse negandam loquendo de cōtingentia naturali: forte homo cōtingenter est, & hec est cōcedenda forte contingenter est homo, vt patet per ea que dicta sunt de positione inesse.

¶ Sequitur textus de cōuersionibus.

Ite ppōum categoricarū utroq; termino participantū ordine ecōuerso: triplex est cōuersio, s. simplex p accidēs, & p contrapositionē. Conuersio simplex est q̄n fit de subie-

cto p̄dicatū, & de p̄dicato subiectū manente eadē qualitate & quātitate. Et hoc mō cōuertit vniuersalis negatiua in seipsam & particularis affirmatiua in seipsam, vt nullus hō est lapis, ergo nullus lapis est hō. quidā hō est animal, ergo quoddā aial est hō. Cōuersio p accidens est facere de subiecto p̄dicatū, & de p̄dicato subiectū, manente eadē qualitate, sed mutata quantitate. Et hoc modo conuertitur vniuersalis affirmatiua in particularem affirmatiuam, vt omnis homo est animal: ergo quoddam animal est homo. Et vniuersalis negatiua in particularem negatiuā, vt nullus homo est lapis: ergo quidam lapis non est homo.

¶ Conuersio (sic diffinitur) est bona cōsequētia & formalis in qua arguitur ab vna ppōne ad aliā eiusdē qualitatis que vtroq; termino participant ordine conuerso, vt homo est animal: ergo animal est homo, q̄ si in diffinitione vellemus includere conuersionē etiā p contrapositionē: esset addenda particula diffinitionis, s. vel ab vna ad aliam in qua extrema sunt termini contradictorij alterius. Et in presentiarum petrus hisp̄ loquitur in ppōibus de mō loquendi cōsueti, vbi predicata affirmatiuarū non distribuuntur, negatiuarum vero sic, quibus non obstantibus quelz ppō potest conuerti simpliciter, vt hec ois homo omne aial est, et hec hō aial non est. Item aliqua est vniuersalis negatiua q̄ non pōt conuerti simpliciter, patet de hac nullus homo est brunellus. Similiter hec non potest simpliciter cōuerti ois homo animal non est: qz non conuertetur mutuo in hanc, nihil q̄d est omne animal est homo: qz non sequitur ois persona deus non est: ergo nihil quod est omnis deus est persona. Quibus non obstantibus dico quamlz ppōem categoricam simpliciter posse conuertit capiēdo simpliciter conuerti pro eo quod est simili termino vni acceptione seruata: & ppōum qualitate cōuerti. Sed qz duplex est conuersio: quedam non mutua: et est q̄n aīns bene infert p̄ns: sed non infertur ex eo, vt ois hō est currens: ergo aliquod currens est homo. Alia vero mutua: et est q̄ndo mutuo aīns infert p̄ns & econtra, vt nullus homo currens: ergo nullum currens est homo, & hec est proprie conuersio & qz qui bene mutuo sciet conuertere: etiam non mutuo conuertet, ideo in presentiarum. Dubitatur an q̄lz ppō categorica possit mutuo conuerti. Et primo videtur q̄ non: non enim sequitur adam est mortuum: ergo mortuum est adam: ergo illa ppō non potest mutuo conuerti, & p̄ns cū non sequatur: conuersio non est p̄na formalis, q̄d est: vtra diffinitionem. ¶ Item ista p̄na non valet: album fuit nigrum: ergo nigrum fuit album: ergo, Itē nec ista: album vidit nigrum: q̄ nigrum vidit album, quod si dixeris non conuerti in illam: s̄ in hanc: videns nigrum est vel fuit album. In casu q̄ forte sit & fuisse abus: & nunc primo videat nigrum: & nūq̄ ante hoc vidisset nigrum: vltima est vera: & prima falsa: ergo non conuertitur in illā. ¶ Oppositū probatur: quia cuiuslibet ppōis extrema possunt transponi manente eadē acceptione terminorum: ceteris proprietatibus localibus seruatis: ergo que libet propositio poterit mutuo conuerti.

¶ Pro enodatione huius dubij supposita diffinitione conuersionis mutue: suppono similiter diffinitiones propositis affirmatiue & similiter negative in capite de qualitate signatas secundum quas sequitur hanc esse affirmatiuam: forte est & non fuit animal, et quamlibet ppōem de copula copulata: cuius vna pars affirmat: & altera negat: qz vt dictū est ibi: infert vnam affirmatiuā quam ponit, hec

Tractatus summularum.

vero est negatiua: sortes est vel non fuit animal: quia inferit ex vna parte negatiua, et ideo nihil ponit. Tertio suppono quod propositiones quedam sunt de presenti quodammodo de extrinseco tpe propositio de extrinseco tpe sunt propositiones de presenti aut futuro aut modalibus: vel etiam propositiones in quibus ponitur aliqua ampliatio: vocabuntur de extrinseco tpe. Ille vero que sunt de presenti in quibus non ponitur aliqua ampliatio: vocabuntur de inesse. Quarto suppono quod propositiones de extrinseco tpe quedam sunt in quibus predicatum sequitur copulam: alie vero sunt in quibus verumque extremum precedit copulam: alie in quibus ambo: extrema sequuntur.

His visis ponuntur regule ad conuertendum quamlibet propositionem. Prima regula est, ad conuertendum propositiones de inesse solum oportet transmutare extrema: seruata scilicet suppositione et ceteris proprietatibus logicalibus, ut mutuo sequitur omnis homo est animal: ergo, animal omnis homo est. Similiter sequitur ens in domo platonis est sortes: ergo sortes est ens in domo platonis.

Secunda regula, ad conuertendum propositiones affirmatiuas de extrinseco tpe in quibus ambo extrema precedunt copulam et modum: solum oportet transmutare extrema semper extremis positis ante copulam: omnibus proprietatibus logicalibus seruatis, ut formaliter sequitur: homo animal fuit: ergo animal homo fuit, scilicet sequitur homo animal necessario est: ergo animal homo necessario est, similiter sequitur mutuo: omnis homo animal est et fuit: ergo, animal omnis homo est et fuit. Sed non sequitur ex illo assertio hec: animal est et fuit homo. Propositiones vero negatiue in quibus extrema precedunt copulam: contradictorio modo sunt conuertende: cum contradicant istis: ut mutuo sequitur: homo nullum animal fuit: ergo omne animal, homo non fuit. Scilicet sequitur nullum animal homo possibiliter est: ergo nullus homo animal potest esse. Similiter regula potest poni ad conuertendum propositiones in quibus ambo extrema sequuntur copulam et modum: in quibus solum oportet transmutare extrema ipsi manentibus post copulam: et seruando cetera paria, ut formaliter sequitur: fuit homo animal: ergo fuit animal homo. Similiter sequitur mutuo: necessario est animal homo: ergo necessario est homo animal. Sed de propositionibus in quibus unum extremum sequitur modum et non copulam: et alia sequitur copulam et modum: dico quod idem est iudicium sicut de propositionibus in quibus ambo extrema sequuntur copulam: quia ille equiualeat: ut mutuo sequitur: necessario creans est deus: ergo necessario est deus creans: sicut necessario est deus creans: quia iste equiualeat. Scilicet sequitur: immediate post hoc album erit nigrum: ergo immediate post hoc nigrum erit album: vel immediate post hoc nigrum erit album: quia iste due equalit. Scilicet sequitur ens incipit esse homo: ergo incipit homo esse ens. Similiter sequitur requiritur equus ad equitandum: ergo requiritur equus ad equitandum, ut semper maneant post speciale signum.

Tertia, ad conuertendum propositiones affirmatiuas de extrinseco tpe in quibus solum predicatum sequitur copulam: oportet transmutare extrema: et reflectere predicatum cum copula in conuertente: et etiam cum modo copule si modus fuerit: omnibus proprietatibus logicalibus seruatis, pro modo non solum intelligendo quatuor modos facientes modales: sed etiam quacumque determinatione copule, ut mutuo sequitur, homo fuit animal: ergo animal quod fuit animal homo est vel fuit. Similiter sequitur deus necessario est creans: ergo creans quod necessario est creans possibiliter est deus. Similiter sequitur: adam est mortuum: ergo mortuum quod est mortuum adam est vel fuit, etiam sequitur omnis homo est et fuit animal: ergo, animal quod fuit animal omnis homo est et fuit. Similiter sequitur homo est et non fuit animal: ergo animal quod est et non fuit animal homo est vel fuit, etiam sequitur homo est vel fuit album: ergo album quod est vel fuit album est vel fuit homo, et in his exemplis semper predicatum precedit copulam: ut ille pater non solum teneant in terminis incomplexis: sed etiam com-

plexis: quia hec pater non valet: in domo platonis est et fuit sortes: ergo sortes qui est et fuit sortes est vel fuit in domo platonis: in casu enim quod sortes sit vel fuisset in, a, domo: quod quod fuit platonis: non tamen pro tempore pro quo erat platonis assertio est verum: et pater saluum, sed conuertetur in hac sortes qui est et fuit sortes in domo platonis est vel fuit, et in illa pater defectus committitur: quia arguitur a non vnica ad vnica: vel a non restricto ad restrictum: eo quod predicatum sequens copulam, ut supra dictum est: vnica restrictione restringitur a copula, non sic autem si precedat, et sicut ille non equalit in domo platonis est et fuit sortes: et ens in domo platonis est et fuit sortes: ita neque ille que sunt posite pater: prima in mala pater, et secunda que est signata inferibilis ex illo assertio. Scilicet nec iste equiualeat: aliquod album et aliquod nigrum erunt sortes: et in aliquo instanti vel instantibus aliquod nigrum et album erunt sortes: supposito quod determinatio in secula determinat totum copulam solum, sed iste bene equiualeat: sortes est vel fuit album et nigrum: et sortes in aliquo instanti vel instantibus est vel fuit album et nigrum, sed in terminis incomplexis in quibus non potest fieri talis variatio non vnice in vnica: non reperitur talis differentia, sicut enim iste equiualeat: homo est vel fuit currens: homo currens est vel fuit ita iste: homo fuit currens: et in aliquo instanti homo fuit currens: sed instanti determinante illum terminum homo, et per hanc regulam conuertetur quelibet istarum: homo necessario est et non est animal: omnis homo contingenter non est et non est animal: non cadente in priorem copulam in illis. Prima enim conuertetur in hanc: animal quod necessario est et non est animal potest esse homo, et secunda in hanc, animal quod contingenter non est et non est animal omnis homo potest non esse, quod quidem conuersa est propositio affirmatiua: sicut hec omnis homo contingenter non est animal: que conuertitur in hanc, animal quod contingenter non est animal omnis homo potest esse, quod huic equiualeat omnis homo contingenter est animal: et ideo prima est affirmatiua, et similiter ista: homo immediate post hoc erit album, conuertitur in hanc quod immediate post hoc erit album homo est vel immediate post hoc erit: et ista homo incipit esse animal in hanc quod incipit esse animal homo est vel immediate post hoc erit, et non conuertitur in ista incipiens esse animal homo est vel immediate post hoc erit: quia licet eam inferat, non tamen inferitur ex illa: quia si hora futura diuidatur per partes proportionales minoribus terminatis versus hoc instans: et sortes in qualibet parte partit, et in impari non sit: sit nunc: et immediate ante hanc fuisset hec est vera incipiens esse animal homo est vel immediate post hoc erit, et hec falsa homo incipit esse animal, nec etiam conuertetur in hanc incipiens esse animal quod incipit esse animal est vel immediate post hoc erit homo: quia in simili non sequitur incipiens esse, a, quod incipit esse, a, est vel immediate post hoc erit, a, ergo, a, incipit esse, a, si ly, a, conuertatur cum hoc termino binarius hominum: et nunc non sunt nisi due materie et due forme separate: ex quibus in qualibet parte proportionali hore future diuise per partes proportionales minoribus versus hoc instans componantur duo diuersi homines sic quod nullus homo qui est in vna parte proportionali: sit in alia quod facile per diuisionem materialium fieri potest. Et per hanc regulam non est conuersus hanc homo est vel non fuit animal: quia hec negatiua est et talis opposito modo conuertenda est ad propositiones iam dictas: ut illa in hanc conuertetur omne animal quod non est et fuit animal, b, homo non est vel fuit: ut secundum non cadat in totam copulam in principali: et primum non solum in copulam implicationis.

Quare ponitur quarta regula, ad conuertendum propositiones negatiuas oportet capere contradictoriam propositionem negatiue: que erit affirmatiua, et affirmatiuam conuertes per regulas datas propositionum affirmatiuarum, et capies contradictoriam illius mutuo conuertentis: et illa erit mutuo conuertens propositionem negatiue, exemplum si velis conuertere hanc homo

possibiliter non est aial capias contradictoriam illius q̄ est
hec ois homo necessario est aial. z hanc conuertes p̄ ternā
regulā in hanc mutuo. a. aial quod necessario est aial om̄is
homo pot̄ est. z tunc capias contradictoriā illius cōuerien-
tis que erit hec om̄e aial q̄o necessario est aial. b. hō impot̄
est. z hec propositio erit mutuo conuertens illius hō pot̄
non est aial: q̄ regula potest probari: eo q̄ oppositū p̄nus in-
fert oppositum aīnis in bona p̄na. z ideo q̄ hec p̄na est bo-
na ois homo necessario est aial. ergo. a. aial q̄o necessario est
aial ois homo pot̄ est: ista erit bona omne aial quod neces-
sario est aial. b. homo impot̄ est: ergo homo pot̄ non est ani-
mal. vel eo probabitur regula: quia contradictorie propositio-
nes contradictorias habent conuertentes.

His dictis r̄ndet̄ facillime ad argumēta. &
ad primū negat̄ p̄na: q̄ arguit̄ ab amplo ad non amplū. s̄z
(vt dictū est in tertia regula) illa conuertet̄ in hanc mortuū
q̄o est mortuū adā est vel fuit. z nō conuertit̄ in hanc mortuū
adā est vel fuit: q̄z ista inferat̄ ex illa adā est mortuus: nō
t̄n̄ infert̄ illā: q̄z in casu q̄ modo adā resurgeret hec est vera
mortuum est vel fuit adam. z hec falsa adam est mortuum.
Pro quorū intelligētia z vt pp̄oes cōter concessē cōce-
dantur: dico q̄ diffinitio de ly mortuū (vt aliquis eā signat)
mediate quacūq̄ copula est istud copulatū diuise tentū
vnum aliquādo z aliq̄ post illud nō viuēs. sic q̄ illud ha-
beat in se amplū modū significādi. alia hec esset neganda
a belest mortuus. Quare seq̄ur hanc esse veram mortuum
est vel fuit adam in casu superius dicto: q̄ sensus est q̄ aliq̄
vixit z aliq̄ post illud non viuēs est vel fuit adam. et h̄ fals-
sa: adam est mortuum. nec ideo sequitur has esse conceden-
das sortes est mortuum parisius z alphonus est mortuū
rome: in casu q̄ sortes vixit parisius: z nunc non viuūt pari-
sius. nec ille est sensus pp̄ois: vt aliq̄s dicit. z ad secundum
r̄ndetur negando p̄nam. Sed illa pp̄o infert̄ hanc nigrū q̄o
fuit nigrū est vel fuit albū. vt p̄z ex dictis. Ad tertiū p̄cedo q̄
non sequatur. z dico q̄ si ille terminus album ponatur in re-
cto: conuertetur in hanc videns nigrum quod fuit videns ni-
grum: album est vel fuit. Si autem ly album sit accusati-
uus casus: conuertetur in hanc nigrum quod fuit nigrum albū
videt̄: z non in hanc nigrū quod fuit nigrū albū vidēs est vel
fuit: eo q̄ participiū vidēs in hac stat p̄ illo quod est vel fuit
vidēs. z t̄n̄ i ista albū vidit nigrum: stat pro illo q̄ fuit vidēs
t̄n̄. z ideo casu quo sortes fuit niger: z videat nunc brunel-
lum album: z ante hoc nihil vidisset: aīnis est verum: et p̄ns
falsum. Ex quibus omnibus inferuntur correlaria. primum
q̄ hec p̄na est bona z formalis: sortes est vel fuit animal: ergo
animal est vel fuit sortes. nec instatur sic dicendo. a. est vel
fuit homo: ergo homo est vel fuit. a. ly. a. cōuertibiliter se ha-
bente cum hoc termino in domo platonis sortes: eo q̄ si in
aīni teneatur non vnice: in consequenti vnice tenetur. quare
non sunt eiusdem forme. vt patet per dicta quādo loqueba-
mur de similitudine forme. item etiam illo dato darentur
contradictoria simul vera. patet de istis sortes est homo: sor-
tes non est homo: quibus iste sunt similis forme. a. est homo
a. non est homo in casu impositionis de ly. a. z posito q̄ pla-
to possideat duas domus: in quarum altera tantum sit sor-
tes: ambe sunt vere. Secōdo sequitur q̄ conuertendo hanc sor-
tes est z non fuit aial: nō debet in conuertente p̄dicatū distri-
bui. sed debet supponere sicut supponit p̄dicatū in affirmati-
ua. Quare in cōuertente huius p̄dicatū debet supponere de-
terminatē. z in conuertente huius ois hō est z non fuit aial:
ly aial debet supponere confusē t̄n̄. in hac vero sortes est z
non fuit omne aial: p̄t ly aial supponere determinatē. vt di-
stributiue. ita q̄ hec poterit esse eius conuertens: omne aial
q̄o est z non fuit omne animal sortes est vel fuit: supposito
q̄ ly omne non sit pars in aliqua illarū. **E**t si cōtra hoc
arguas p̄bando hanc p̄nam non esse mutua sortes ē z nō
fuit animal: ergo animal quod est z non fuit aial sortes est vel
fuit. nam tunc sequeretur ex dictis q̄ ista esset bona conuer-

sio hec essentia diuina est z non fuit. a. ergo. a. q̄o est z nō fuit
a. hec essentia diuina est vel fuit. sed hoc est falsum: quia si ly
a. conuertatur cum isto termino filius vt p̄ creans: z p̄ nō
creet: z ante hoc non creasset: hec est vera. a. quod est et non
fuit. a. hec essentia diuina est vel fuit: p̄iori ex̄n̄i falsa. **A**d
hoc argumentū r̄ndetur supposito illo quod supra dictū est
circa naturā illius termini essentia diuina: q̄ in hac p̄na q̄o
est z non fuit. a. hec essentia est vel fuit: ḡ hec essentia est z nō
fuit. a. virtualr̄ arguitur a non distributo ad distributū: q̄a
aīnis huic equalet quod est z nō fuit. a. aliquid quod est hec
essentia diuina est vel fuit. z p̄ns includit hanc pp̄dem nega-
tiua. hec essentia non fuit. a. z ista equalet huic omne quod
est hec essentia non fuit. a. quare p̄z q̄ accipiendo ly h̄ essen-
tia incōplete p̄na non est mala: eo q̄ regula deficiat in ea: s̄z
q̄ aliunde p̄mittitur error. z illa p̄na non est eundē forme cū
p̄iori si vero ly hec essentia caperet̄ complete p̄na esset bo-
na. **T**ertio infero q̄ hec pp̄o. a. hō est z non fuit aial: nō
est immediate cōuertenda q̄z illa pp̄o est virtualr̄ pp̄o hypo-
thetica cū inferat̄ z inferat̄ immediate ex vna pp̄oe hypo-
thetica. eodē mō dico de hac. a. hō est z fuit ois hō: supposito
q̄ immediate q̄z illarū reducat̄ ad copulatiua: q̄z oppositū
sentiendo illa equalet huic homo est z fuit omnis homo.
Quarto infero q̄ hec pp̄o sortes non est vel nō fuit albū:
debet conuerti per quartam regulā negatiua: quare sua cō-
uertens mutua erit hec omne albū quod est z fuit albū nō
est vel non fuit sortes: ly non cadente in totū sequens. z hec
homo est z non fuit album: in hanc omne album quod non
est z fuit album. b. homo non est vel fuit. p̄mo non cadente
in p̄nam copulam z secundo in totum sequens. hec vero
a. homo est vel non fuit animal non est conuertenda sed est
immediate reducenda ad disiunctiuam. **Q**uinto sequitur
q̄ hec pp̄o deus possibiliter non est creans conuertetur in
hanc omne creans quod necessario est creans. b. deus im-
pot̄ est. z hec s̄lr creans non contingenter est deus cōuer-
tetur in hanc omnis deus q̄ contingenter est deus. b. creans
impot̄ est. **E**t si petas an sequatur creans non contingenter
est deus: ergo q̄o non contingenter est deus creans nō cōtin-
genter est: dico q̄ nō: q̄z in s̄lr non sequit̄. a. non contingenter
est. b. ergo quod non contingenter est. b. a. non contingenter
est: q̄z si ly. a. conuertatur cum hoc disiunctio sortes vel chia-
mera: z ly. b. cum termino habere tot supposita sicut iste ter-
minus creans vel non sortes z eodē mō connotas: tūc aīnis
est verum z p̄ns falsum. z s̄lr hec p̄na non est bona. a. nō cō-
tingenter est. b. ergo. b. quod non cōtingenter est. b. a. impot̄
est: q̄z si ly. a. conuertatur cum hoc termino p̄: z ly. b. cū h̄
disiunctio creatura vel filius diligēs hoīes vel p̄s sanctus
diligens homines: aīnis est verum z p̄ns falsum. **S**exto se-
quitur q̄ hec pp̄o sortes pot̄ est z non est currens. ly pos-
sibiliter cadente in primā copulā: conuertetur in hanc cur-
rens q̄o pot̄ est z non est currens sortes pot̄ est. z ista ho-
mo contingenter est z non est currens in hanc currens quod
contingenter est z nō est currens hō pot̄ est. **S**eptimo se-
quitur q̄ hec pp̄o deus necessario est vel non est creans nō
conuertetur in hanc omne creans. b. deus necessario est vel
non est. nec in hanc omne creans quod necessario est vel nō
est creans. b. deus necessario est vel non est quia in casu q̄
deus nunc creet conuertens est falsa: p̄mo signata pro cō-
uertenti existente vera. z si deus tunc nō creet: prima est ve-
ra: secunda existente falsa. quare mutuo conuertetur in hanc
omne creans quod possibiliter non est z est creans. b. deus
impossibiliter est. **O**ctavo sequitur q̄ hec propositio albū
immediate post hoc erit nigrum non conuertetur in hanc ni-
grum immediate post hoc erit album. quia in casu q̄ sortes
nunc sit album et immediate post hoc erit niger: z nuncq̄ erit
album: aīnis est verum z p̄ns falsum. sed conuertetur in hanc
quod immediate post hoc erit nigrum album est vel imme-
diate post hoc erit. **N**ono sequitur q̄ hec pp̄o immediate
post hoc album erit nigrum conuertetur in hanc immedia-
te post hoc nigrum erit album: et non conuertetur in hanc

Tractatus summularum.

immediate post hoc nigrū qd̄ erit albū erit: h̄c videat seruari consimilis ampliatio. in casu em̄ q̄ fortes immediate post hoc erit albū. sed immediate post hoc nō erit nigrū: sed aliqui erit nigrū: hec est vera immediate post hoc qd̄ erit nigrū albū erit hac existente falsa immediate post hoc album erit nigrū. verū est tñ q̄ conuertetur in illā si ly post hoc restringat copulā implicationis: sicut: et copulā p̄ncipalē. ¶ Decimo sequitur q̄ hec pp̄o immediate post hoc albū nō erit nigrū non conuertetur in h̄c immediate post hoc nigrū non erit albū: qz in casu q̄ immediate post hoc quodlibet nigrū erit et deē immediate post hoc aliquo album qd̄ nūq̄ erit nigrū: p̄ma est v̄a et sc̄da falsa. et defectus est argumētari a nō distributo ad distributū ex parte de ly albū. sed cōuertet in hanc immediate post hoc omne nigrū qd̄ erit albū nō erit: supposito quod dictū est de ly post hoc in precedenti correlative q̄. i. tempus importatū per ipsum restringat copulā implicationis: capio ly post hoc adverbialiter. ista vero album immediate post hoc non erit nigrum non conuertit in hanc nigrum qd̄ immediate post hoc non erit nigrū albū est vel immediate post hoc erit: qz si nihil erit albū nec nigrū: hec est falsa et alia vera. ideo dico q̄ illa pp̄o non est affirmatiua: h̄c appareat esse affirmatiua: sed negatiua: qz infer̄ formaliter ex hac omne albū nō erit nigrū q̄ est pure negatiua. et ideo p̄ dando conuertente illius dico q̄ si ly post hoc capiatur p̄positionali: nulla est difficultas. sed si capiatur sicut in pp̄oibus precedentibus adverbialiter: dico q̄ debet conuertit contradictorio modo ad istā non album immediate post hoc non erit nigrum. q̄ est sua contradictoria: et qz ista conuertit in hanc. a. nigrū qd̄ non immediate post hoc non erit nigrū omne album est vel immediate post hoc erit. ideo ista albū immediate post hoc non erit nigrum conuertit in hanc omne nigrum qd̄ non immediate post hoc non erit nigrum. b. album non est vel immediate post hoc erit. ut vltima negatio negat totā copulā. ¶ Undecimo sequitur q̄ hec pp̄o ois hō in instanti non erit aial conuertet in hanc nullum aial qd̄ in quolibet instanti erit aial est vel erit aial. qz sua contradictoria que est hec homo in quolibet instanti erit aial. en. b. aial. conuertitur in hanc per tertiā regulā aial qd̄ in quolibet instanti erit aial hō est vel erit et ista ois hō in. b. instanti nō erit aial poterit conuertit in hanc in aliq̄ instanti omne aial quod erit aial nullus homo est vel erit supposito q̄ ly instanti restringat copulā implicationis: sicut sua contradictoria q̄ est h̄c a. homo in q̄ instanti erit aial mutuo cōuertit in h̄c in q̄ instanti aial qd̄ erit aial homo est vel erit. ista intelligunt tenendo hanc veram albū in hoc instanti erit homo: demonstrando p̄ ly hoc instans aliquod futurum: casu q̄ nullus homo post hoc erit albus sed nunc sit albus et in instanti demonstrato aliquis homo erit de hominibus albis qui nūc sunt. q̄ si teneatur illa falsa: tunc illa conuertetur in eandem signatam capiēdo illum terminum instanti esse determinationem tam copule implicationis q̄ p̄ncipalis.

¶ Sequitur textus.

Conuersio p̄ cōtrapositionē est facere de subiecto p̄dicatum & de p̄dicato subiectū manēte eadē q̄litate & quantitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos. & hoc mō cōuertitur vniuersalis affirmatiua in vniuersalē affirmatiuā. & particularis negatiua in seipsam, ut ois hō est aial ergo omne nō aial est non homo. quidā hō non est lapis: ergo q̄dam non lapis non est non hō. Vnde versus. Simpliciter feci cōuertitur: eua p̄ acc̄. a. s. / o. / per cōtra sic sit conuersio tota. Afferit / a. / negat

gat / e. / sunt vniuersaliter ambe: afferit / i. / negat o. / sunt particulariter ambo. ¶ Et sciēdum est q̄ signū positū in subiecto pp̄oīs q̄ debet cōuertit quodcūq̄ sit illud debet poni supra totū p̄dicatū: & reducetur ipsum ad subiectū in conuertente. p̄terea eadem est conuersio pp̄oīs particularis indefinite & singularis.

¶ Conuersio p̄ cōtrapositionē sic diffinitur est p̄na bona et formalis in qua sit de p̄dicato subiectū et de subiecto p̄dicatum manente eadem qualitate et quantitate sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos: aut mutatis infinitis in terminis finitos. quod intelligitur posita constantia affirmatiue arguendo oppositū p̄dicati. et negatiue subiecti. ut formaliter sequit̄ ois homo est aial. et non aial ē non aial: q̄ omne non aial ē non hō. Sicut sequitur: hō non est aial: et hō est hō: ergo nō aial non ē non hō. Posui constantiā h̄c mō non aial ē non aial et homo est hō: ut sit formalis p̄na. h̄c alii q̄n per de secundo adiacēte ponit. Petrus h̄c. non meminit constantiē: qz forte tenet terminū infinitū verificari tā de eo quod est q̄ de eo quod non est. qd̄ supra reprobatū fuit. Dicit vltimū vltimū affirmatiuā et particularē negatiuā cōuertit p̄ cōtrapositionē. ex quo sequit̄ hanc hō contingenter non est aial non posse sic conuertit. neq̄ hanc homo ē et non fuit aial: cum sint affirmatiue et particularis. Qui modus arguendi fundatur duplici regula signata ab Aristotele sc̄do p̄hermenias. quarum prima est. arguendo ab affirmatiua ad negatiuam variato p̄dicato penes finitum et infinitū est bona p̄na. Sc̄da est. a. negatiua ad affirmatiuā p̄dicato variato penes finitum et infinitum et posita constantia subiecti est etiam bona p̄na. h̄c modus fundatur in cōuersione. et ideo vbi defecerit conuersio etiam deficiet h̄c modus arguēdi. Et quibus patet hanc p̄nam esse bonam ois homo ē aial et non animal est: ergo omne nō animal ē non homo: qz bñ sequitur omnis homo ē animal et non aial est: ergo omnis hō non est non animal: et non animal est. tunc vltra: ergo nullū non animal ē homo: et non animal est. et tunc vltra: ergo nō animal ē non homo: ergo de primo ad vltimum sequitur q̄ si omnis homo est animal: et non animal est: omne nō aial est non homo: qz omnes p̄ne intermedie sunt bone. nam prima tenet: qz prima pars aītis infer̄ primam partem p̄ntis per primā regulā et sc̄da sc̄dam: qz ē ei synonyma. et sc̄da tenet: qz secunda pars aītis est sc̄da p̄ntis. et p̄ma pars aītis infer̄ primam p̄ntis per cōuersionem. et tertia tenet p̄ sc̄dam regulam. Et sicut deduces homo nō est aial et homo est: inferendo hanc non animal non ē non homo: qz bñ sequit̄. homo nō est aial: et homo est: ergo hō est non aial. et vltra ex hac sequitur q̄ non animal ē homo et vltra ex hac sequitur p̄ primam regulam q̄ non animal non est non homo: ergo de primo ad vltimum sequitur homo non est animal: et homo est: ergo non animal non est non homo.

¶ Sed quia de his duabus p̄dictis regulis solet in p̄uarū mentio fieri: et qz de illis aliqd̄ loquendo declarat modus arguendi per talē conuersionē: Ideo arguit̄ p̄bādo q̄ ille regule non contineāt veritatē: qz non sequit̄ hominis asinus non est asinus et hoīs asinus est: q̄ hoīs asinus est nō asinus. ¶ Item non sequitur. a. homo non ē aial et. a. homo est ergo. a. homo non est aial. ¶ Item tertio non sequitur deus possibiliter non est creans: et deus pot̄ est: ergo deus pot̄ est non creans. ¶ Item non sequit̄. aliquod instans non fuit instans: et aliquod instans fuit: ergo aliquod instans fuit non instans. et in his arguitur a negatiua ad affirmatiuam: ergo. ¶ Item non sequitur fortes imaginarie ē non asinus: ergo fortes non imaginarie ē asinus. nec sicut sequitur fortes fuit in aliquo tempore non albus: ergo fortes non fuit in aliquo tempore albus. ¶ Item non sequitur hec essentia est nō p̄na

ergo hec essentia non est pater: capiendo ly pater incōplete.
 ¶ Pro materia est sciendū q̄ regula prima fundatur in hoc
 q̄ duo termini contradictorios non possunt verificari de eodē
 termino singulari singulariter iento, & scōda in hoc q̄ duo ter-
 mini contradictorios non p̄nt de eodē falsificari. Ex quo seq̄t̄
 q̄ fm tenentes duos terminos cōtradictorios falsificari de
 eodem scōdam regulā pati instantiam fm eos est affirmādū,
 & fm tenentes duos terminos cōtradictorios verificari de
 eodem prima patietur instantiā ibi, vt supra dictū est, quare
 arguendo a negatiua ad affirmatiuā p̄na non valet, nō em̄
 sequitur sortes non semper erit non albus, ergo sortes sem-
 per erit albus. Sed quicūq̄ modus tenetur siue .s. tenea-
 mus duos terminos contradictorios verificari de eodem
 mediante copula ampliatua: siue non: potest defendi regu-
 las esse vltiter veras debito mō ponendo constantiam, quare
 dico q̄ arguendo a negatiua ad affirmatiuam constantia est
 ponenda taliter q̄ non pro aliquo supposito subiecti aut par-
 tis verificetur constantia: pro quo non verificet ppō negati-
 ua, nec e contrario. Ex quo p̄z q̄ ad recte ponendū cōstantiā
 subiecti negatiue oportet in ipsa constantia subiectū distribui
 & quamlibet partem non vnice acceptam: si partes habue-
 rit, aut addere relatiuū identitatis subiecto & partib⁹ nō vnice
 acceptis. Ex quo sequitur p̄nam in p̄ntio argumēto fa-
 ctam non valere, s. hominis asinus non est asinus & hois a-
 sinus est: ergo hominis asinus est non asinus, pro aliquo
 enim verificatur constantia pro quo nō verificat̄ ppō negati-
 ua. Sed ponenda est sic constantia: eiusdē hois asinus est,
 aut cuiuslib⁹ hois asinus est. Ex quo fit q̄ nunq̄ valet p̄na a
 negatiua ad affirmatiuā subiecto negatiue supponente con-
 fute tm̄ aut parte subiecti nisi ponatur constantia cū relati-
 uo identitatis, aut ponatur constantia p̄ vnā ppōem cui⁹
 subiectum distribuitur & p̄dicatū supponat determinate v̄l
 distribuitur: hoc modo, a. homo non est aial: & istem hō est:
 vel ois homo est, b. hō seu ois homo ois homo est: ergo, a.
 homo est non animal. Si enim poneretur constantia h̄ mo-
 do omnis homo est manifestum est affirmatiuā pro aliquo
 verificari: & negatiuam esse veram: & pro nullo tali supposi-
 to esse veram. Oportet enim (v̄dictū est) q̄ si p̄na sit bona
 pro illo supposito pro quo verificatur negatiua: constantia
 reddatur vera, vnde si pro aliquo negatiua verificatur & nō
 pro eodem constantia sed pro aliquo alio verificat̄: non opz
 p̄nam valere. ¶ Aduerte q̄ ponendo constantiā scōdam illa
 p̄na non valet in terminis diuinis, vt statim dicitur, quare si
 vis bene ponere: ponas constantiā tertiam, atq̄ ex dicitis se-
 quit̄ q̄ p̄na q̄rto argumento facta non valet: non enim recte
 ponitur constantia: sed sic opz argumentari: aliquid instans
 non fuit instans: & idem instans fuit: vel omne instans fuit:
 ergo aliquid instans fuit non instans. Sicut non sequit̄ nul-
 lum album fuit non nigrum: & album fuit: ergo omne album
 fuit nigrum: sed pones sic constantiam omne album fuit, et
 tunc recte inferes. ¶ Aduertēdum preterea p̄dicatū p̄ntis
 in hoc modo arguendi debere supponere eodem modo si-
 cut predicatum constantie, & hoc si predicatū constantie sit
 iste terminus ens, defectu cuius non sequitur non, a. hō est
 non animal et omnis homo est: ergo non, a. homo non est
 animal: quia predicatum constantie confuse tantum suppo-
 nit, & ideo debes inferre non homo non est animal: siue ois
 homo est aial: & non illam quā intulisti: in qua predicatum
 supponebat determinate, sed ista p̄na esset bona nō, a. hō nō
 est aial, & ois homo est, b. ens: ergo non, a. homo nō est aial,
 dixi notanter dū modo p̄dicatū sit iste termin⁹ ens: q̄ si non
 sit iste terminus ens: non opz predicatum p̄ntis supponere
 eodem modo sicut predicatum constantie: non em̄ sequitur
 nullus homo est asinus: & ois homo ois homo est: ergo ois
 homo omne non asinus est, si tm̄ caperes hanc constantiā
 omnis homo ens est: p̄na esset bona. ¶ Notabis tm̄ q̄ inferē-
 do ex vna negatiua vna in qua predicatum supponat deter-
 minate: ponendo constantiam talē q̄ predicatum constantie
 supponat determinate: & subiectum supponat distribuitur:

p̄na non valet in omnibus terminis: in diuinis enim non se-
 quitur non, a. deus nō est persona: & omnis deus est, b. ens
 ergo omnis deus est, b. persona: si tm̄ poneres constantiam
 sic: omnis deus omnis deus est: vel omnis deus omne ens
 est: p̄na illa esset bona, & propter hoc dictum est q̄ in hac p̄-
 pōe, a. homo non est aial tutus erat ponere constantiā sic
 ois homo ois homo est: q̄ sic ois hō est, b. homo q̄: ponen-
 do scōda modo datur instantia in terminis diuinis sic dicen-
 do, a. deus non est persona: & ois deus est, b. deus: ergo, a.
 deus est non persona, extra terminos diuinis sufficit pone-
 re eo modo constantiam, sed sic inferendo sicut cōter solet
 inferri: opz q̄ predicatum ppōis negatiue distribuatur ad
 hoc q̄ ille modus arguendi valeat: q̄ si non distribuere: ar-
 gueretur a non distributo ad distributum: sic dicendo sortes
 homo non est: ergo sortes est non homo, dixi inferēdo sicut
 cōter inferitur: q̄ pot̄ bene inferri ex ista sortes hō non est:
 vna in qua ille error tollatur: sic arguendo sortes homo non
 est: supposita constantia: ergo sortes aliquid non ois homo
 est: supposito q̄ terminus contradictorius debeat sic verifica-
 ri homo omnis homo est: ita q̄ ly omnis non sit pars extre-
 mi: quia si esset pars extremi instaretur in diuinis sic pater
 aliquid deus non est: ergo pater est non omnis deus. ¶ Si
 teneamus vero duos terminos contradictorios non posse
 verificari de eodem: nec falsificari: tunc est ponenda constā-
 tia per copulam contradictoriam & modum contradictoriū
 copule & modo propositionis negatiue: et copulam et mo-
 dum p̄seq̄ntis: accipiendo eādē cum copula opposita co-
 pule & modo negatiue, & hoc vt termini teneantur eque am-
 ple, & c. quare hec p̄na non valet deus pot̄ non est creans: &
 deus pot̄ est: ergo deus possibiliter est non creans, sed opz
 sic ponere constantiā ois deus necessario est: & inferre hanc
 deus necessario est non creans, sicut sortes non semper erit
 albus: & sortes semper erit: ergo sortes semper erit non albus,
 similiter si ex hac sortes non est vel non fuit non albus: vo-
 lueris inferre affirmatiuam de p̄dicato infinito cū constan-
 tia: oportet hanc assumere sortes non est vel nō fuit albus:
 & sortes est: & fuit: ergo sortes est & fuit non albus, qui mod⁹
 arguendi est bonus: q̄ dato opposito q̄ nō valeret: tūc aīa
 posset esse verum p̄nti existente falso, quo posito sequit̄ vbi
 gratia in hac vltima p̄na hanc esse falsam sortes est & fuit nō
 albus & cum aīa sit verum: sequitur contradictorium eius
 esse falsum, quare hec esset falsa sortes est et fuit albus: et
 & etiam hec sortes est & fuit non albus (quod est impossibile
 scōdm hunc modum) hanc constantia existenti vera sortes est
 & fuit, sicut oportet p̄cauere ne arguatur a particularitate ad
 vltatem ex parte copularum: q̄ in hanc p̄na deus pot̄ nō
 est creans: & deus possibiliter est: ergo de⁹ possibiliter est nō
 creans: eo q̄ virtualiter in p̄nti ly pot̄ distribuatur: cum sen-
 sus p̄ntis sit: de⁹ possibiliter est q̄ nō possibiliter est creans:
 datur aīa verum & p̄ntis falsum, sed ad bene argumentandū
 oportet tollere errorem: hanc inferēdo deus possibiliter est
 quod non necessario est creans, Et sic patet quid dicendum
 est de hac regula secundum vtrumq̄ modum: q̄ tenentes
 duos terminos cōtradictorios de eodē falsificari: dicerent
 constantia posita (vt in notabilibus dicitur est) semper hūc
 modum arguendi esse bonum nisi aliunde cōmittas errorem,
 hoc vltimum additur: q̄ non sequitur sortes non semper erit
 albus: & sortes semper erit: ergo sortes semper erit nō albus:
 q̄ virtualiter arguitur a particularitate ad vltatem ex par-
 te modi copule sed inferre licebit ex illis hanc sortes aliquā
 do erit non albus, aut sortes non semper non erit non albus:
 quod idem est, seu hanc sortes semper erit non quod semper
 erit albus. Et per hec patet ad rationes que contra hanc re-
 gulam fiebant tam secundum vnum modum q̄ secundum
 alium. ¶ De alia regula videlicet prima parua est diffi-
 cultas: nec aliud dicendum est nisi q̄ vniuersaliter consequen-
 tia est bona nisi committatur error aliquis: & maxime aspici-
 endum est ne arguatur virtualiter a particularitate ad vni-
 uersalitem, seu ab vniuersalitate negata ad particularita-

Tractatus summularum.

tem: quia non sequitur fortes est et fuit non albus: ergo fortes non est et non fuit albus. prima negatione cadente in primam partem: quia virtualiter negatur in sensu antis copula copulata. sed infert hanc fortes non est vel non fuit albus: negatione cadente in primam partem: vel hanc fortes non est et non fuit quod non est et fuit non albus. prior negatione cadente solum in primam partem: et ultima in totum. ¶ Fortasse hic inquires postquam concessimus hanc esse affirmatiuam fortes est et non fuit albus. quam negatiuam inferretur inferret istam fortes fuit vel non est non albus. ¶ Ad hoc respondeo quod inferret illam: sed cum constantia: quia huius sit affirmatiua: in includit propter negatiuam. et ideo pone constantiam partis negate sic fortes fuit: et tunc prima erit bona. ¶ Alterius inquires an ex hac omnes homines homo et quilibet homo sunt: sequatur hec nulli homines sunt non homo et quilibet homo. ¶ Respondeo quod non: quia oportet quod serues oppositam suppositionem utriusque conclusionis. Et ideo quacumque illarum poteris optime inferre: nulli homines non. a. homo et quilibet homo sunt. et nulli homines sunt non homo et homo: infinitando totam copulatum. ¶ Ultima enim sequitur ex illo ante: quia manifestum est quod sequitur ex eius subalternata hac utriusque omnes homines sunt homo et homo. ¶ Tunc respondet ad argumenta facta contra primam: et ad primam concedo: primam: et ante verum est: si tenemus duos terminos contradictorios non posse verificari de eodem: quia sensus antis est fortes imaginarie est quod non imaginarie est asinus. Ad secundam respondet: sicut supra responsum est: illam primam non valere: quia virtualiter arguitur non distributo ad distributum ex parte de ly essentia diuina: quia suppositio incompleta termini supponit immediate pro essentia in affirmatiuis particularitati complete equiualeat. et in negatiuis distributioni complete. sed si tenemus terminos contradictorios verificari de eodem: ad primam responderemus procedendo non sequi. quia mediante copula ampliativa tali iste sunt hec fortes imaginarie est asinus: fortes imaginarie est non asinus. et ideo tunc illa prima non valet. et ad secundam responderemus primam non valere. sed illud ideo est: quia argumentamur a particularitate ad vnitatem in prima ex parte modorum copule. in secunda ex parte de ly essentia diuina. ¶ Sed quia hic modus arguendi non tenet in quo arguitur per contrapositionem: quia non sequitur omnis homo possibiliter est albus. et non album possibiliter est: ergo omne non album possibiliter est non homo similiter non sequitur omnis homo possibiliter est non albus: et omne album possibiliter est: ergo omne album possibiliter est non homo licet ad hec posset responderi. ideo stando in priori modo pono hanc conclusionem. Conuersio per contrapositionem est consequentia bona et formaliter ponendo constantiam per propositionem de tertio adiacente.

¶ Contra quam primo arguitur. non sequitur. a. homo non est aial: et homo est: ergo non aial non est non homo. ergo conclusio est falsa. Si dicas quod non bene inferatur. sed de hoc inferri. a. non aial non est non homo. vel hec non aial non homo non est. ¶ Contra hoc arguitur. non sequitur. a. substantia non est substantia: et substantia est: ergo. a. non substantia non substantia non est: quia si tunc sit vnicum accidens indivisibile cum multis substantiis: ante est verum et postum falsum. ¶ Secundo arguitur. non sequitur omne deus creans fuit: et non creans fuit: ergo omne non creans fuit non deus ergo conclusio falsa: ante probatur: nam si deus nunc creet unum angelum per primum instantem sui esse quod sit hoc instans: ante est verum et postum falsum. ¶ Si forte dixeris non recte poni constantiam. sed sic esse ponendam: omne creans non fuit. Tunc ista consequentia esset bona: omnis deus fuit creans: et omne non creans fuit ergo omne non creans fuit non deus. vel hanc constantiam sumendo: omne quod fuit non creans fuit. ¶ Contra hoc arguitur. sequitur quod hec consequentia esset bona: omne album fuit non nigrum: et omne nigrum quod fuit non nigrum fuit: ergo omne nigrum quod fuit nigrum est vel fuit non album. Sed hoc est falsum: quia posito casu quod quodlibet ens fuisset album: et nullum fuisset nigrum: et tunc quodlibet sit nigrum: antecedens est verum et postum falsum.

¶ Tertio arguitur. non sequitur album non fuit nigrum: et album est: ergo non nigrum non fuit non album: ergo conclusio est falsa: ante probatur: quia in casu quod nihil fuisset album. sed multa fuissent nigra: et tunc primo sit aliquod album: antecedens est verum et consequens falsum. ¶ Si forte dicas quod non bene ponitur constantia: nec bene inferatur: quia non seruat eadem ampliatorem sed constantia debet esse hec: omne album fuit: et hec est inferenda quod fuit non nigrum non est vel fuit non album. ¶ Contra hoc arguitur vel ly quod refert ly ens: et sic prima non erit formalis vel refert ly nigrum: et tunc prima non valet. nam posito quod nullum fuisset nigrum: sed omnia corpora modo sunt nigra: ante est verum et postum falsum. ¶ Quarto arguitur: non sequitur homo potest non est aial: et homo necessario est: ergo non aial potest non est homo: et tunc tenet per conuersionem: sed conclusio est falsa. maior probatur. in se non sequitur creans potest non est creatura. et creans necessario est: sed non creatura potest non est non creans: quia ante est verum et postum falsum. et hoc concedendo hanc deus necessario est non creans. ¶ Si forte dixeris quod non recte ponit constantia. sed sic ponenda est creans necessario est creans. ¶ Contra hoc arguitur: adhuc sic ponendo constantiam non valet prima. quod probatur: non sequitur. a. potest non est. b. et a. necessario est. a. ergo non. b. potest non est non. a. si ly. a. conuertatur cum hoc termino creatura vel pater. et b. filius. ¶ Quinto arguitur. non sequitur chimera est vel non fuit deus: et non deus est vel fuit: ergo non deus est vel non fuit non chimera. ¶ Si forte dicas quod oportet ponere constantiam subiecti. ¶ Contra hoc arguitur non sequitur: omnis deus est vel non fuit deus. et omnis deus est et fuit: ergo non deus est vel non fuit non deus: ergo male dictum est. ¶ Sexto arguitur: non sequitur omnes homines homo et quilibet homo sunt: et non homo et quilibet homo est: ergo omnia non homo et quilibet homo sunt non homines. et tamen arguitur per contrapositionem: ergo conclusio est falsa. maior probatur: quia si tunc sint duo homines: ante est verum: et postum falsum: infinitando terminos singulariter et pluraliter. ¶ Septimo arguitur. non sequitur omnis homo omne animal est: et omne non animal est: sed non animal omne non homo est.

¶ Pro responsione ad hec argumenta noto dupliciter esse conuersionem: vnam mutua: et est quoniam ex ante sequitur prima cum aliqua constantia: et cum eadem constantia vel cum aliqua alia sequitur ex prima ante. ut formaliter et mutuo sequitur: omnis homo est aial: et non aial est: homo est: ergo omne non aial est non homo. et non mutua est in qua ex antecedenti cum constantia sequitur consequens. sed non e contra et ad hoc quod talis modus arguendi sit mutua conuersio. oportet ponere constantiam subiecti et oppositi predicati. Sed non quilibet propter vniuersalis hoc pacto potest mutuo conuerti: quoniam hec omnis homo omne aial est cum his constantiis homo est: et non aial est: non potest conuerti: quia si conuertetur: aut in hac omne non homo omne non animal est: et hoc non: quia neutra infert alteram: vel in hanc omne non homo non aial est: et bene inferret illam: sed non inferretur ab ea. vel in quacumque aliam: a quacumque data: probabitur etiam non inferre alteram cum illis constantiis. Similiter homo. b. aial non est: non potest mutuo conuerti: quia maxime in hac omne non aial. b. non homo est: aut in hac omne non animal est non homo. sed in nullam harum conuertitur. quod probatur sicut prius. ¶ Posset tamen aliter poni constantia: ut huiusmodi consequentie sint mutue. ut formaliter et mutuo sequitur: omnis homo omne aial est: et non animal est homo: ergo omne non homo omne aial est. sed hoc non prononit nisi quia constantia formaliter repugnat maiori. vniuersaliter enim sic ponendo constantiam constantia inferret contrariam maioris. quare hic modus ponendi constantiam non est bonus: cum antecedens esset formaliter impossibile. ¶ Sed ponenda constantia recte taliter quod vniuersaliter sit rectus modus arguendi ab vna ad aliam: et e contrario oportet ponere constantiam: ut quidam inquit: per vnam copulatiuam habentem duas partes. in quarum prima predicatur oppositum predicati de eodem. et in altera subiectum de subiecto. sic tamen quod in illis supponat termini eodem modo sicut in prope conuertenda. ut formaliter et mutuo sequitur: omnis homo omne

animal est: et omne non animal omne non animal / et omnis homo omnis homo est: ergo omne non animal omne non homo est. et prima constantia ponitur ad hoc ut añs inferat pñs. et secūda ad hoc q̄ consequens inferat antecedēs: bene cñi seq̄tur ecōtrario: omne non animal omne non homo est: et ois homo omnis homo est: ergo omnis homo omne animal est. s; aduerte q̄ debet manere eadem ampliatio et appellatio. unde ad hoc q̄ sine labore affirmatiuas huiusmodi propositiones conuertat: pone constantiā modo dictio. et deinde postq̄ vltis erit deponas signum: ita q̄ efficias eam pucularem. et hanc mutuo conuertes per regulas. et tunc illi adde negationes: et fac terminos supponere ut debēt. ut capta hac omne album fuit nigrum: pone constantiam oppositi predicati sic omne non nigrum fuit: et subiecti sic omne album fuit album. et deinde cape hanc album fuit nigrum: quam per regulas precedentis capitis in hanc mutuo conuertes nigrum quod fuit nigrum est vel fuit album. et tunc adde vtriq̄ extremo huius negationem: et distribute subiectum: et habebis hanc omne non nigrum quod est vel fuit non nigrum est. vel fuit non album. Sed aduerte q̄ hic modus conuertendi deficit a negatiua ad affirmatiua. et sicut dictum est q̄ arguendo a negatiua ad affirmatiua habebat instantiā: q̄ndo inferebatur pp̄o in qua predicatū supponebat determinate in diuinis altero incomplete capto: ita etiā hic in eodem casu accidit talem modum arguendi cū constantia non esse mutui. ut sicut non sequitur nullus deus est nō persona: et ois deus est. b. deus ergo ois deus est. b. persona: capiēdo ly persona incomplete: et ly deus complete: sic etiā nō sequitur omne non persona est. b. non deus: et ois deus est. b. deus: ergo ois deus est. b. persona. si tñ constantiā ponas p̄ hanc ois deus ois deus est: in hōi argumētis capias terminos semper complete: modus arguēdi est bonus modo predicto ponendo constantias. sed quia nemo vtiur conuersione mutua in posterum de conuersione non mutua loquemur per cōtrapositionem. Et his breuiter dictis respondeat ad argumenta in forma. Et ad primum q̄ cum illa constantia nihil sequitur: eo q̄ talis constantia non ponitur qualiter requiritur ad hoc q̄ cum tali negatiua sequatur affirmatiua de predicato opposito. Sed secundum istos oportet constantiam esse aliquam istarum idem homo est: aut hec quilibet homo quilibet homo est. et etiam extra terminos diuinis incomplete captos sufficit quilibet homo est. b. homo. Ad secundū respondeo sicut responsum est vsq̄ ad replicam: ad quā respondeo negando pñam: nec est simile de priori pñā et scōa: q̄ in priori sufficit ponere sic constantiam: sed non in scōa: q̄ virtualiter in secunda stat q̄ pro pluribus supponat terminus in constantia q̄ in propositione negatiua: que est cōuertens negatiue ex eadem affirmatiua inferibilis cui virtualiter ponitur constantia: ut patet deducenti: q̄ nigrum solum supponit pro nigro q̄ fuit in negatiua ex hac inferibili omne album fuit nigrum. sed ly creans stat pro illo quod est vel fuit in vtraq̄. et casus ibi positus est impossibilis. sed si ponatur de entibus corporalibus quod ibi ponebatur de omnibus entibus casus est possibilis: sed antecedens est verū et consequens falsum. Ad tertium respondeo q̄ illa in nullo talem valet conuerti. sed cum constantia hac omne album fuit: poterit conuerti in hanc non nigrum quod fuit nigrum. non est vel fuit non album: negatione priori infinitate totum hoc nigrum quod fuit nigrum: causa autem quare non infert hanc non nigrum non fuit non album: est q̄ arguitur negatiue a non amplo ad amplum ex parte termini infinitati: et sic virtualiter affirmatiue a superiori ad inferi ex parte termini infiniti. Sed pro solutione quarti est notandum q̄ ponendo constantiam hoc modo: homo potest est: consequentia non valet. nec etiam ponendo hoc modo homo necessario est: ut ibi probatum est: imo nec ponēdo sic hō necessario est hō: error ē q̄ maior cū illa constantia non infert vñ de predicato opposito cuius conuertens inferat pñs: non enim sequitur. a. potest non est. b. et a. necessario est. a. ergo. a.

necessario est non. b. hoc p̄ in casu posito vltimo. sed bene liceret hanc inferre. a. potest est non. b. quod necessario est. b. et ex h̄ p̄ q̄ cum q̄cūq̄ harū constantiarū. a. potest est: aut. a. necessario est: in quacūq̄ istarū non. b. q̄ necessario est. b. impotest est non. a. vel non. a. q̄ necessario est. b. potest non est non. a. cōuertitur per contrapositionem pp̄o illa. sed cū hac constantia omne. b. necessario est. a. aut hac omne q̄ necessario est. a. necessario est. a. sequitur cōclusio illata inter arguēdum. Et circa illud quod dicebatur de pñā vltima q̄rit an seq̄t. a. potest nō est. b. et a. necessario est: ergo nō. b. q̄ necessario est. b. possibiliter non est non. a. responderetur q̄ nō quia si ly si. a. conuertatur cum hoc termino deus creans: et ly. b. cum hoc termino creatura possibilis: antecedens est verū et consequens falsum. sed hic sequitur formaliter non. b. q̄ necessario est. b. omne non. a. impossibiliter est. et aduerte q̄ quando reflecto terminos infinitos tunc relatiuū refert terminum infinitum. sed quando reflecto terminum finitum: relatiuū refert terminum finitum. et prima negatio dictarū infinitat torum. Et similiter non sequitur omne. a. necessario est. b. et non. b. necessario est: ergo omne non. b. necessario est non. a. quia si ly. a. conuertatur cum hoc termino persona patris et etiam. b. antecedens est verū et consequens falsum. et ratio est quia ex cōuertente propositionis negatiue inferibilis ex maiore que est hec omne non. b. q̄ necessario est. b. impossibiliter est. a. non infertur illud consequens cum hac constantia non. b. necessario est. sed illa maior cum hac constantia omne non. b. necessario est bene infert illud consequens. Ad quintum respondeo q̄ talis propositio cum sit vniuersalis negatiua: non potest cōuerti per contrapositionem. sed dubitatur vtrum ponendo constantiam subiecti et oppositi predicati: valeat consequentia: hoc est vtrum sequatur omnis homo est vel non fuit albus: et non album est vel fuit: et homo est vel fuit: ergo nō omne album est vel non fuit non homo. respondet q̄ non: quia si sortes sit albus: et non fuisse albus: capiēdo hanc non sequitur omne album est vel non fuit deus. Sed dubitatur vtrū hec homo est vel non fuit albus: postq̄ est negatiua et indefinita: possit conuerti per contrapositionem cum constantia subiecti. pro declaratione cuius p̄s op̄z videre vtrum sua contradictoria quam ponimus affirmatiua: que est hec omnis homo fuit et non est albus: possit conuerti. mutuo. Ad hoc respondeo primo q̄ cum hac constantia omne non album fuit et est: non potest hanc inferre omne non album fuit et non est non homo. hoc facile patet quia consequens est impossibile. et antecedens contingens. sed quia hanc cōcedimus sortes fuit et non est non albus: in casu q̄ sortes fuisse semper niger et nunc primo sit albus: tunc hec consequentia est bona omnis homo est et non fuit animal: et omne non animal quod est et non fuit non animal est: ergo omne non animal quod fuit et non est animal est vel fuit non homo: relatiuū referente illum terminum non animal. Et per hec facile poteris videre vtrum cum hac constantia omne non album fuit et non est: possit in hanc conuerti omne non album fuit et non est non homo. et per hec patet hanc homo est vel fuit albus cum constantia hac omnis homo fuit: inferre hanc non album quod fuit et non est non album non est vel fuit non homo. Ad sextum respondeo q̄ nō bene infertur. sed oportet hanc inferre omnia non. a. homo et quilibet homo sunt non homines. similiter ex illa maiore cum hac constantia et omnia non homo et homo sunt: sequitur hec: omnia non homo et homo sunt nō hoies. Ad septimum responsum est in principio. quare p̄ hec que dicta sunt de modo conuertendi in precedenti capite et de modo arguendi ab affirmatiua ad negatiua cum dictis de conuersione per contrapositionem facile propositiones cōuertes. Et sic est finis primi tractatus.

De relatiuis compendium.

Tractatus summularum.

Sed ut relatiuorū breue compendū mo-
 re alicū pagamus: dico relatiuū grāmaticale esse du-
 plex: quoddam accidentis: quoddā vero substantie.
 De primo: ut talis qualis: tantus quantus. De secundo: ut
 ille. Item relatiuorū substantie quoddā est identitatis: ut ly ille.
 aliud est diuersitatis: ut ly aliud. Item relatiuū substantie iden-
 titatis quoddā est reciproci ut ly ipsemet: aliud nō recipro-
 cū ut ly ille. Item relatiuū substantie identitatis reciproci
 quoddā est possessiuum: ut me: tu: su: aliud est nō possessi-
 uū ut ly ipsemet. se. Item accidentis est duplex: identitatis: ut
 talis: quā: tantus: quantus: et diuersitatis ut dissimilit. Diffinitio-
 nes istorū mēbroz ex tertia parte terminorū p̄supponuntur.
Sed in p̄ntiarum duo p̄ntia breuiter expe-
 diemus. in primo puncto pro quo supponat r. latiuū vide-
 bit: et q̄ specie sup̄pōis supponat. in sc̄do p̄o de relatiuis sub-
 stāne reciproci et non reciproci s̄tr de relatiuis diuersi-
 tatis dicemus. Pro primi puncti expeditiōe ponunt pp̄ōes
 quartū. **P**rima est quodlibz relatiuū substantie identitatis
 non reciproci supponit p̄ illo pro quo supponit vel accipi-
 tur suū āns: siue referat absolute: siue in ordine ad illud
 p̄ quo pp̄ō āns denotat verificari. q̄b est referre restricte.
 pp̄ō est nota. Dixi p̄ quo supponit vel accipit: q̄ stat relati-
 uū supponere āntē nō supponere: quare q̄ illud relatiuū
 referat suū āns. ut ibi antich̄s non est: et ille erit. **S**ecūda
 pp̄ō est. quodlibz relatiuū substantie identitatis reciproci
 nō possessiuū supponens supponit pro illo pro q̄ supponit vel
 accipitur suū āns. Dixi etiā vel accipit eadē rōe. **T**ertia
 pp̄ō quodlibz relatiuū substantie identitatis reciproci possesi-
 uum supponens supponit pro illo pro q̄ supponit vel accipit
 suū āns: quare q̄ referat ipsi. ut ibi homo disputat et
 suus equus currit: licet in tertia parte terminorū pbabi-
 liter dictum sit ipsum supponere p̄ illo pro q̄ supponit suū
 substantiuū. Dixi vel accipitur p̄pter eandem causam ut p̄
 ibi antich̄s non est: et aia sua dānabit. **S**ed p̄ relatiuo
 accidentis dico q̄ aliquū supponit p̄ illo pro q̄ supponit suū
 āns: ut ibi fortes fuit talis qualis fuit plato. aliquū vero sup-
 ponit p̄ illo pro quo supponit suū substantiuū. ut ibi fortes
 est magnus quantus est mons. **Q**uinta pp̄ō relatiuum
 substantie diuersitatis interdū supponit pro illo pro q̄ suppo-
 nit suū āns. ut ibi ens est et ab ipsemet aliud currit ubi pro
 eius sup̄pōe cognoscenda sic d̄z fieri significatio: hoc est ab en-
 te aliud ens. nec oportet q̄ illud relatiuum reciproci man-
 neat in forma in verificatione. al q̄n vero pro nullo p̄ q̄ sup-
 ponit suū āns supponit. ut ibi aial est et aliū ab ipsemet cur-
 rit. aliquū vero supponit p̄ illo p̄ quo supponit suū āns: et pro
 aliquo alio. ut ibi aial est et ab ipsemet aliud currit. Sed pro
 verificatiōe faciēda relatiuorū idētitatis an. loco relatiui
 liceat ponere suū āns: ad hoc dico q̄ sc̄dm exigentiā modi
 referēdi relatiui p̄t illud fieri: sic. q̄ ubi relatiuū non reci-
 proci referat āns absolute: sufficiat facere verificatiōē po-
 nendo āns loco illius relatiui. si ānt nō referret absolute sed
 restricte: tunc oportet ponere suū āns taliter restrictū
 sicut refertur ab illo relatiuo p̄ sup̄pōe talis relatiui cogno-
 scenda. Sed verificatiō est faciēda cum copula eiūsdē rela-
 tiui. **Q**uare ponitur sexta pp̄ō. q̄b relatiuū positum in p̄n-
 cipali parte copulatiue refert suū āns positum in alia parte
 copulatiue restricte. i. pro illo pro quo pp̄ō sui āns deno-
 tatur verificari. **H**uius pp̄ōis non est alia rō nisi cōis mod-
 concipiendi: capta em̄ ista hō est aial: et illud est asinus cōis
 modus concipit q̄ illud aial quod est homo est asinus p̄ illam
 sc̄dam partem. Si vero referat in disiunctiuā vel in cōditio-
 nali suū āns: refert absolute. etiam hec regula h̄z p̄ ratione
 cōem modū cōtēdi. hec em̄ concedit fortes currit vel ipse
 q̄sc̄r: in casu q̄ fortes q̄sc̄r: que isti non cōcederet si ly ipse
 referre: restricte. et hec s̄tr conditionalis fortes currit si ipse
 quiescit: negatur que t̄m esset cōcedenda si ly ipse referret re-
 stricte. de relatiuo autē referente in causali p̄t dici sicut de
 referente in copulatiua dictū est. **S**eptima pp̄ō. relatiuū

positum in eadē categorica cum suo ānti refert suū āns ab-
 solute: et dependet in supponendo a sua copula (ut dictū est)
 et non a copula sui āntis. patet in hac adam qui fuit non est.
Sed circa dicta dubitat primo: an relatiuū referens re-
 stricte subordinetur mentali in qua capiatur relatiuū sum-
 ptū cū terminis restrictū sicut q̄n explicat relatiuū restri-
 cta expresse. Ad hoc respondeo illud non oportere: non ob-
 stante q̄ talis relatiuū explicetur modo q̄ dictū est. et
 tunc fatēdum erit illud relatiuū esse alterius nature a relati-
 uo absolute referente. **O**ppositū etiā est. pbabile q̄. tale re-
 latiuum subordinet relatiuo mentali referente restricte mo-
 do quo explicat eius relatiuū restricta. **S**ed tūc sc̄do dubi-
 tat: an tale relatiuū in copulatiua possit etiā referre in disi-
 iunctiuā. q̄ si dicas q̄ sic: iā in disiunctiuā referret restricte et sic
 regule signate erunt false si dicas q̄ non: hoc videt falsum.
 non em̄ est negandū quin intellectus in hac copulatiua for-
 tes currit et ille mouetur loco de ly et possit ponere ly vel quo
 posito habetur falsitas regularū cū iam in disiunctiuā refer-
 rat restricte. Item nō est negandū q̄n intellectus semoto ly
 et a tali copulatiua possit illas categoricas vnire p̄ ly si: quo
 dato iam relatiuum in conditionali refert restricte. Item vi-
 ce versa argumentabor: capiēdo hāc disiunctiuā fortes cur-
 rit vel ipse quiescit: ubi relatiuū refert absolute. vel intellectu
 corrupto ly vel p̄t illas categoricas vnire p̄ ly et vel non: fm̄
 nō est d̄adum: ergo primum est verum. quo dato relatiuum
 in copulatiua iā refert absolute. et p̄ p̄ns regule false. **A**d
 hoc dubium aliq̄ r̄nderunt nullatenus relatiuum in copula-
 tiua: disiunctiuā: et conditionali posse referre aliter q̄ dictum
 est. sed hoc non videtur continere veritatem. q̄b pbat: q̄ cū
 in copulatiua p̄dicta ly et dependeat a partibus et sic q̄ nō
 p̄t conseruari sine partibus eiusdem a quibus cū intelle-
 ctu fuit p̄ductū: igitur intellectus poterit corrūp̄t ere ly et ma-
 nentibus categoricis: tūc notū est q̄ sicut intellectu p̄ductis
 ly et quo contingerent categorice: p̄t et mō p̄ducere ly vel
 vel ly si: quo posito iā habetur intentū. quare ār respōdēdo
 pono pp̄ōes. **P**rima est nullū relatiuū mentale referens
 restricte sc̄dm signationem naturā p̄riam. siue sit aggrega-
 tum ex relatiuo et suo ānti cū terminis sumptis in categori-
 ca sui āntis: siue sit relatiuū solū illo modo restricto referēs
 p̄t referre absolute. hec pp̄ō probat: q̄ dato opposito eque
 pbabilr̄ posset subsistere q̄ q̄z aliis terminis mētalis sig-
 equiuocus. Ex hac pp̄ōe constat q̄ h̄z relatiuum vocale vel
 scriptum possit referre suū āns absolute vel restricte sc̄dm
 diuersas significationes non tamen secundum eandē
 signationem. **S**ecunda pp̄ō. stat q̄ relatiuum sc̄dm signatiōē
 naturaliter propriam referat suū āns in copulatiua abso-
 lute: et disiunctiuā in aditionali restricte. hoc probatur sicut p̄
 batum est: extraneum enim est dicere q̄ prop̄ōes quas vnit
 ly et non possit vnire ly vel: et ly si: et econuerso. item etiā dato
 opposito huius pp̄ōis daretur aliqua copulatiua que non
 posset habere aliquam disiunctiuā p̄ contradictoria: et vice
 versa. hoc non est dicendum: ergo. **Q**uare oportet dicere re-
 gulam superius signatam de relatione absoluta et restricta
 non necessario continere veritatem: sed solū quod ut in plus
 ribus habet verum. et ideo tutius esset semp̄ vti disiunctiōe.
Sed an relatiuū referēs restricte referat āns cū oibus
 terminis et etiā cum signo v̄t: est duplex modus dicēdi. vnus
 est hēntilberi tenentis partem affirmatiuam: sic q̄ in hac co-
 pulatiua: quilibet homo currit et ille mouet: sc̄da categorica
 equaler̄ huic ille homo qui est q̄z hō q̄ currit mouetur. alius
 est modus dicēdi cōis affirmāns q̄ relatiuū referens restri-
 cte refert suū āns cū omnibus terminis positis in pp̄ōne
 sui āntis dempto signo v̄t: et tunc illa sc̄da categorica huic
 equiualebit ille homo qui currit mouetur. ex quibz infero
 has non contradicere aial est asinus et illud est hō: nullum
 aial est asinus vel non illud est homo sed p̄trictoria p̄me
 erit altera istarū nullū aial est asinus vel non illud aial q̄b est
 asinus est hō. vel hec non aial est asinus et illud est hō. q̄ eq-
 ualent: cum etiam in copulatiua negatiuis referat restricte.

Sed p cognoscendo qua spc supponis sup
ponantrelativa: ponunt ppoes, prima est, omne relativu nō
reciprocu substantie vel accidens: idēntatis vel diversitatis
supponens supponit ea specie suppois qua supponeret suū
aūs loco relatiui positū cū eadē restrictione. Ex q̄ ppōe se-
quit̄ q̄ aliqñ aūs supponit cōuer relatiuo supponēte discre-
te ratione restrictionis vt in hac homo est fortes et in es ille.
Secōdo sequitur q̄ aliqñ relatiuum supponit ante non supponet
te vt ibi antichristus non ē et ipse erit, et aliqñ supponit aūs
relatiuo non supponente, vt ibi antichristus erit et ipse non est.
Secōda ppō, quodlz relatiuum reciprocu supponēs suppo-
nit eodē modo sicut supponit suū aūs: si cōiter supponat re-
latiuum: et si non sit determinatio impediens. Primum dico
pp̄ter hāc homo ē fortes et ipsemet differt a platone, scōm
dico p̄pter hanc aliqñ hō est ipsemet qui non pōt esse, vbi
aūs supponit, et non relatiuum. Dicitur etiam supponens, q̄ si
nō supponat nō supponet sicut suū aūs, s̄ accipiet, et si aūs
etiā non supponat relatiuo supponente, vt in hac antichristus
non ē et ipse erit: tunc relatiuum supponet sicut accipit aūs.
Ex quibus infero q̄ in hac omnis homo ē ipsemet: ly ipse-
met distribuitur, et s̄ ly ipsemet in hac copulatiua omnis
homo currit et ipsemet monetur, secundo infero q̄ simul et se-
mel ē ascendendum sub aūtū et relatiuo reciproco, qui qui-
dem ascensus dicitur reciprocus sigillatus. **D**ubitatur de
veritate secunde partis huius copulatiue homo non est et
ille erit: ly ille non referente reciproco, et videtur illā ppōem
esse veram, quod probatur: q̄ bene sequit̄ hic hō non ē et il-
le homo q̄ non ē erit: vel hic hō non est et ille hō q̄ non ē erit:
q̄ homo non ē et ille erit: aūs ē verum: ergo et p̄ns, et ita oportet
ad facilius ascendendum sub aūtū relatiui non recipro-
ci ponere cum relatiuo in ascendētibz suum antecēdēs.
Primo p̄ntō breuiter expedito: circa ma-
teriam relatiui non reciproci peto contradictoriā istius q̄lz
homo hōis equū eq̄tat illū. Si hāc signaueris aliqñ homo
hōis equum non eq̄tat illū, ille dant̄ simul vere: ergo lex con-
tradictoriarum nulla, p̄na est bona, aūs p̄batur, et suppono
determinationem et determinabile mutuo se restringere in
vnica, et pono casum q̄ q̄lz homo habeat duos equos quoz
vnum eq̄tet: et aliu nō, tūc affirmatiua ē vera (vt notū est) et
negatiua p̄bat, hic hō hōis equū non eq̄tat illum, et sub ly
equū dabit singularis vera: demonstrādo equū quē nō eq̄-
tat et eundē possidet. **A**d hoc argumentū r̄ndet̄ si relati-
uū in illis referret reciproce: illas non cōtradiceret: et esse si-
mul veras vt p̄bat argumentū et error est determinationem
vnica q̄ est aūs relatiui reciproci: manere eodē mō i vtraq̄
p̄radictoriaz, q̄ supra in cōditionibz est signatū inconue-
niens. **S**ed capiēdo illud relatiuū nō reciproce: est argu-
mētū formatū, et sic r̄ndeo p̄cedēdo illas p̄radicere et nego
q̄ ille sint vere in casu posito, nam negatiua est falsa, et ad p̄-
bationem nego q̄ detur aliqua ascendēs vera: et ad p̄bati-
onē nego q̄ ista sit sua ascendēs hic homo hōis istū equū non
eq̄tat illū: si ly illū supponat discrete, sed hec ē sua ascendēs
hic homo hōis istum equū nō eq̄tat illū equū quē iste homo
habet q̄ falsa est, et sicut supra immediate dictū est: ascendēs
do opz ponere cū relatiuo suum aūs: vt eodem mō maneat
supponēs sicut in ascēsa ipsum relatiuū, non em̄ simul ascē-
ditur vnico ascēsu sub aūtū et relatiuo: q̄n relatiuū nō refert
reciproce, sed eodem modo dz manere supponens. **S**ed
p̄tra hanc solutionem arguitur, illo dato: ille ppōes sunt si-
mul vere, quod probatur in casu q̄ q̄lz hō hēat equū pro-
priū: nullus tñ homo eq̄tet, pp̄riū equū: sed alienū vtraq̄ est
p̄na affirmatiua p̄mo ē vera: equalet em̄ huic q̄lz homo
hōis equum eq̄tat equū quē homo hōis: et negatiue vtriusq̄ pro-
batur bñ sequitur hic homo hōis equū non eq̄tat illū: et hic
homo hōis equū est hō hōis equū: q̄ homo hōis equum nō
eq̄tat illū, p̄na est sillogismus expositorius, et maior est vera:
q̄ sensus eius est hic homo habēs equū nō eq̄tat illū equū
quē hic hō hōis, et minor est nota, q̄ conclusio, ē vera: q̄ est inten-

tū s̄ ly pōt p̄bati p̄ ascēsum: q̄m q̄lz ascendens est vera, hec, s̄
hic homo habens equum non eq̄tat illum: et sic de singulis.
Ad hāc replicam r̄ndetur in illo casu concessa veritate
affirmatiue: negādo negatiua, et ad p̄batiōes tam sillogismi
q̄ ascēsus r̄ndet̄ negādo p̄nam, eo q̄ arguit̄ ex parte p̄dica-
ti ab inferiori ad superius cū distributiōe superioris, sensus
em̄ huius hic homo hōis equū nō eq̄tat illū: est dictus iam,
et sensus istius homo habēs equū nō eq̄tat illum: est iste: ho-
mo hōis equū nō eq̄tat illū equū quem hō hōis: mō constat q̄
iste terminus eq̄tas illū equū quē hic hō hōis: et iste eq̄tas illū
equū quem homo hōis: se h̄nt sicut superius et inferius, si autem
ascendēdo vis tollere errorem: sic ascendas hic homo ha-
bens equū nō eq̄tat equū quē hō hōis: et sic de singulis: q̄ ho-
mo habens equum non eq̄tat illū. **E**x q̄ infero hāc p̄nam
non esse in dāri: ois homo habens equū eq̄tat illū, fortes
est homo habēs equū: q̄ fortes habens equū eq̄tat illū: q̄a
arguit̄ a superioris ad inferioris ex parte p̄dicati. **S**ecōdo infero
has duas nō equalere aliqñ homo habens equū eq̄tat illū:
et equum aliqñ homo habens eq̄tat illū: q̄ casu q̄ hoies
habeāt equos et nullū hō eq̄tet equū hoies: s̄ equū siluestre
ista est vera: equū aliquis homo habens equitat illum: q̄ ly
equum a nullo restringitur, et ideo sensus eius ē equū aliqñ
homo habens eq̄tat illū equū: et ista est falsa aliqñ homo ha-
bens equum equitat illum: sensus cuius est aliquis homo
habens equum equitat illum equū quem homo hōis, et non
equalentia illaz non p̄uenit ex parte determinationis vnice
vel non vnice simplr: sed ex parte predicati quod non tenet
eodem modo. **S**ecūdo dubitat̄ de veritate huius ois pa-
pō vel eius p̄radictoria est vera, ad q̄ r̄ndeo q̄ si totū sub-
iectū distribuat̄: illa ppō est falsa, si vero prima pars distri-
buit̄ tñ: et relatiuum referat nō reciproce: tunc est vera, cu-
ius sensus est ois ppō vel alicuius ppōis p̄radictoria est
vera, si vero relatiuum referat reciproce: etiā est vera, et p̄-
ns sub termino distributo est ascendendum in ea anteq̄ re-
ducatur ad disunctiuam. **E**tiam dubitatur quomodo ly
idem referat: ad quod respōdeo ly idem nō referre eodem
modo sicut ille: eo q̄ ly idē semper refert restricte, q̄re sen-
sus huius categorice idem homo currit relatiuo referente
illum terminum homo in hac homo nō currit: est hic: idem
homo qui non currit, currit, nec propterea sequitur has cō-
tradicere homo currit et idem homo nō currit: quia manet
eadem particularitas, sed sunt subcōtrarie, et iste i simili for-
ma sunt vere essentia diuina est pater et eadem essentia di-
uina non est pater. **C**ontra hoc sic arguitur: hec est falsa:
eadem essentia diuina non est pater: ergo male dictū est, aūs
probatur, ly eadem essentia diuina restringitur a ly q̄ est p̄s:
ergo non supponit nisi pro essentia: et patre, et ideo sub ly esa-
sentia diuina non licet ascendendo demonstrare nisi essen-
tiam diuinam aut patrem: ergo illa est falsa. **S**ecōdo sic ar-
guitur, sequeretur has duas etiam esse subcōtrarias homo
non currit et idem hō currit, p̄ns est falsum q̄ et antecēdēs,
probatur minor: q̄m in casu q̄ q̄lz homo currat: sunt false,
pro solutione est aduertendum q̄ si in hac ppōe eadem esa-
sentia diuina q̄ est pater non est pater: non solum ly essentia
diuina capiatur complete: sed etiam hoc totū essentia diuina
q̄ est pater: tūc ppō illa est vera et ascendendū et descendē-
dum est sub subiecto hoc modo hoc quod est eadem essen-
tia diuina q̄ est pater: non est pater, et sic de singulis, et sic p̄
filio illa est vera, si vero totū capiatur incomplete tūc ascen-
dendo non licet sub toto demonstrare nisi essentiam diuinā:
aut patrem: q̄ totū illud scōm illā acceptionem non suppo-
nit nisi p̄ illis et in hoc sensu hec est falsa: eadem essentia di-
uina q̄ est pater nō est p̄s: q̄ q̄lz descendens sub toto est fal-
sa: cū totū non capiatur complete, et lz ly essentia diuina p̄lete
capiatur: q̄ tamen restringitur a ly q̄ est p̄s: non lz demonstrare
nisi aut essentiam: aut patre, si tamen demonstrares filiu sic
dicendo ista eadē essentia diuina que est p̄s nō est p̄s: subie-
ctū nō supponeret p̄ filio, et sic argueres a non supponente
ad supponentem negatiue, q̄ inconuenit, Quare dicerem q̄

Tractatus summularum.

si in hoc sensu caperentur iste ppōes essentia diuina est p̄: eadem essentia diuina non est pater: ille sunt contradictorie et iste homo non currit: idē homo currit contrarie. si hō caperentur in primo sensu: priores opponunt subcontrarie.

¶ Ad secundū punctū accedēdo: primo ponuntur aliq̄ regule in omnibus relatiuis obseruāde. Prima nūq̄ sub relatiuo autēq̄ sub suo aſsi ascendat vel descendat hec probatur: nā relatiuū h̄z dependentiam, et ideo sub suo aſsi simplicitū est ascendere et descendere quōcūq̄ supponat et vbiq̄q̄ ponatur: autēq̄ sub relatiuo. Et quo infero q̄ sub totali extremo includente relatiuū non pōt ascēdi vel descēdi nisi prius ascendatur aut descendat sub aſsi: vt in hac q̄lz asinus ipsiusmet q̄lz asinus hoīs est: nō prius est ascēdēdū sub toto subiecto q̄ sub aſsi relatiui illius positi a parte p̄dicati. Secōdo infero q̄ in hac ppōe ipsiusmet q̄lz homo est hō sub predicato est disiunctiue ascendendū: h̄z supponat confusē: q̄ illa confusa equiualeat determinate respectu distributionis subiecti h̄nis p̄ determinatione relatiuum cuius p̄dicatum ē aſsi. Quare ponit̄ secunda regula. Suppositio confusa aſsi relatiui quōcūq̄ relatiuū sit: respectu distributionis relatiui aut distributionis a relatiuo dependentis determinate equiualeat. hec regula probatur: q̄ sub distributione relatiui non lz ascendere quousq̄ ascēdatur sub relatiuo: et eodem mō de distributione depēdenti a relatiuo dicendum ē: ergo talis confusa equiualeat determinate. et sic etiā concedēdum ē suppositionē determinatā relatiui quōcūq̄ sit siue termini dependentis a relatiuo equiualeat confusē respectu distributionis aſsi relatiui seu distributionis a qua relatiuum dependet. vt iste equiualeat omnis hō ē videns se: et omnis homo est. b. vidēs se: et cuiusq̄ hoīs q̄lz asinus ē. b. videns se. et cuiusq̄ hoīs q̄lz asinus ē videns se. relatiuo referente ly asinus. Et notanter respectu distributionis aſsi relatiui vel distributionis ab aſsi relatiui dependentis: q̄ iste non equiualeat omnis asinus et omnis hō sunt. b. videntia se: et omnis asinus et omnis homo sunt videntia se: relatiuo referente secundam partem copulati.

¶ Quibus visis ponunt̄ regule in relatiuis: quibus signam̄ q̄n regule cōes vident̄ in relatiuis pati instantiā prima sit. determinatio vnica nō pōt eodē mō manere in vtraq̄ oppositarū. q̄n ē relatiuū reciproci vel aſsi relatiui. et ideo iste nō contradicūt q̄lz hō h̄ns equū. eq̄tat ip̄summet et aliq̄s hō h̄ns equū non eq̄tat ip̄summet vt dictū est: nec iste contradicunt q̄lz asinus hoīs q̄lz asinus ipsiusmet est: et aliq̄s asinus hoīs aliq̄s asinus ipsiusmet nō est: vt etiam dictum ē supra. et si petas vtrum illi affirmatiue hec ppō q̄lz asinus hominis quilibet asinus ipsiusmet non est: contrariet̄: r̄ndetur q̄ non: nam iste sunt simul vere q̄lz asinus hoīs q̄lz a. ipsiusmet est: quilibet asinus hoīs quilibet a. ipsiusmet non est: ly. a. valente sicut asinus possessus in. b. loco. et posito q̄ socrates possideat brunellum in. b. loco: plato vero eundē possideat non in. b. loco: sed in alio loco. **¶ Sc̄da instantia.** a ppōe copulatiua ad ppōem de copulato diuisiue sumpto nō valet p̄na. nō em̄ sequitur homo ē ip̄semet: et ois homo ē ip̄semet: q̄ homo et ois homo ē ip̄semet: relatiuo referente secundam partem copulati. verum ē tamen q̄ si in aſsi illa duo relatiua referant vnicū et eundē terminū: p̄na erit bona. et aſsi ē falsum. **¶ Tertia instantia.** a ppōe de disiuncto diuisiue sumpto ad disiunctiua non valet p̄na. nō enim sequitur omnis homo vel homo non ē ip̄semet: relatiuo referente alteram partem disiuncti: et signo in priorem partē cadēte: q̄ ois hō non ē ip̄semet: vel. a. hō non ē ip̄semet. vtrum ē tamē q̄ si ambo relatiua referrent vnum et eundē terminū puta subiectū p̄me categorice: velut i aſsi: p̄na eēt bona. **¶ Quarta instantia est.** a ppōe negatiua de disiuncto cōplexiue sumpto distributo ad disiunctiua posita constantis: nō valet p̄na. vt non sequitur omnis homo vel non ē ip̄semet: et omnis hō et omnis homo ē: ergo omnis homo non ē ip̄semet vel ois homo non ē ip̄semet: et relatiuum referat sc̄dam partē diuisi-

cti et signum cadat in totum disiunctū. veritas aſsi p̄z ascēdenti sub toto subiecto: et deinde sub sc̄da parte. hec em̄ ē vera hoc quod ē homo vel homo non ē ip̄semet: q̄n sub sc̄da parte disiuncti que ē aſsi relatiue dabitur vna ascendēs vera demonstrato platone. **¶ Quinta instantia.** expositio huius signi vterq̄ et de ly alter sibi contradicens in p̄posito videt̄ deficere. non enim sequitur vterq̄ homo ē ip̄semet: ergo vnus homo et alius homo ē ip̄semet: relatiuo quācūq̄ partē copulati referente. Item non sequitur quorumlibet duorū hominū quilibet homo vel quilibet alius homo ē nō ip̄semet: ergo alter homo ē non ip̄semet. Quare dico q̄ hec vterq̄ hō est ip̄semet exponitur per copulatiua et non per ppōem de copulato: sic. l. duorū hominum vnus homo ē ip̄semet et alius homo ē ip̄semet. et proportionabilr dicit̄ in ly alterū. **¶ Sexta instantia ē.** regula superius signata disiuncto et q̄ suppo confusa vnus partis disiuncti et etiam copulati diuisiue sumpti respectu alterius partis equiualeat determinate: h̄z instantiam in propositione iste enim non equiualeat ois hō et homo est ip̄semet: et ois homo et. b. homo ē ip̄semet: relatiuo quācūq̄ partem referente. Sicut nec iste ois hō vel homo ē non ip̄semet: et omnis homo vel. b. homo ē non ip̄semet. Et quo sequitur correlarie partem disiuncti aut copulati respicere partem disiuncti ad contradicēdum in p̄senti materia. vt cōtradictoria huius omnis homo et. b. homo non ē ip̄semet: non erit hec homo vel omnis homo non ē ip̄semet. s̄z hec. a. homo vel omnis homo non ē ip̄semet. hec vero omne ip̄semet vel ip̄semet omnis hō vel. b. homo non ē habebit hanc contradicentem aliquod ip̄semet vel ip̄semet. a. homo et q̄lz homo ē capiēdo fm̄ disiunctum diuisiue: et primo signo cadente in totum: singulis relatiuis singulas partes referenti bus in negatiua. nec inconuenit q̄ disiunctum distributum in ordine ad ly homo si aſsi determinate sit etiam determinate in sua contradictoria: q̄ regula ē q̄ nūq̄ aſsi relatiui distribuitur in ordine ad terminum suum relatiuū includentem. nec aliquis terminus includens relatiuum distribuitur in ordine ad aſsi eiusdem relatiui. quod ē intelligendum in ppōe pure categorice: q̄ si in hac ip̄semet: vel ip̄semet omnis homo ē: capiēdo diuisiue disiunctum: diceret̄ predicatum in sua contradictoria debere supponere confuse: bene dicit̄ est. Et hac regula patet q̄ in contradicendo huic omnis homo vel homo. b. ip̄semet vel ip̄semet ē. non oportet illum terminum homo supponere mixtum.

¶ His instantiis signatis arguitur primo sic: iste contradicunt ois homo ē ip̄semet: et hō non ē ip̄semet: et dantur simul vere: q̄ lex contradictoriarum nulla. p̄na ē bona. maior est nota. minor pbatur. primo affirmatiue veritas est manifesta. negatiua vero. pbat̄. bene sequitur hō hō non est: q̄ hō non est ip̄semet: p̄na est bona: q̄ loco relatiui reciproci lz ponere suum aſsi eodē mō supponēs. et aſsi est verū: ergo et p̄ns. **¶ Hoc argumentū petit facillē difficultatē q̄n.** l. loco relatiui lz ponere suum aſsi. p̄ cuius declaratione pono ppōes. Prima ppō non semper loco relatiui reciproci lz ponere suum aſsi eodem modo supponens sicut relatiuum. iste enim non equiualeat ois homo ois homo est: et ois homo est ip̄semet sepe tamē q̄ndo in affirmatiua aſsi supponit determinate: et in negatiua distribuit̄: lz ponere loco relatiui aſsi. vt iste equiualeat homo ē homo: homo ē ip̄semet. Sicut iste nullus homo ē ip̄semet: et nullus homo ē homo: q̄ intelligit̄ antecedēti eſse totali extremo. **¶ Sc̄da ppō.** loco relatiui reciproci suo antecedēti supponēt̄ singulr: lz ponere suū antecedēs. hec est manifesta. **¶ Tertia ppō.** q̄ndo antecedens relatiui reciproci est totale extremū: loco relatiui lz ponere suum antecedēs: in affirmatiua non distributum. et in negatiua distributum. vt iste equiualeat ois homo est ip̄semet: et ois homo est hō. et sicut iste: homo non est ip̄semet: et homo non est hō. q̄ ppō intelligit̄ dū modo aliūde non p̄mittat defectus. iste em̄ non equiualeat. a. homo non est ip̄semet. a. homo non est homo. nec iste ois homo est ip̄semet et ois hō

est. b. hō. etiam regula intelligitur dūmō relativum sit totale extremum: qm̄ iste non equivalēt ois homo videt se: et ois homo videt hōiem. z sic paret responsio ad argumentum.

Sed contra hoc arguit adhuc negatiua est hā: g. nā bñ sequit. homo qui est homo nō est ipsemet: ergo hō nō est ipsemet. p̄ha tenet a conuertilib. z añs pbat: relatiuo referēte illū terminū hō in sc̄do loco positum bene sequitur iste hō qui est homo non est ipsemet. z sic de singulis: ergo homo q̄ est homo non est ipsemet. p̄ha est bona añs pbat: qz sub illo termino homo q̄ supponit determinate dabitur vna singularis vera: demonstrando aliū hōiem a demonstrato sub toto. ista em̄ est vera. iste homo q̄ est iste homo nō est ipsemet: p̄ primū p̄nomen demonstrando sortem: z p̄ s̄m platonem.

Item secundo arguitur ad idem. bene sequitur hō v̄l hō non est ipsemet. hō homo non est ipsemet z añs est verum relatiuo referente sc̄dam partem disiuncti: ergo z p̄his cū p̄ha sit bona: nam arguitur a conuertilib. z veritas añtis p̄tz siue totū disiunctū accipiat vna acceptione: siue pluribus. primo ascendendo sub toto: deinde sub partibus. **A**d hec posset responderi negando illas p̄has. esto em̄ q̄ extrema conuertatur: tñ relatiuo referēte partē in añti: arguit virualr a non distributo ad distributū ex parte relatiui: qz hec ppō homo vel homo non est ipsemet non equivalēt huic hō vel homo non est hō. sed hec hō non est ipsemet: huic equalet homo non est homo. s̄l̄r hec homo q̄ est hō non est ipsemet: nō equivalēt huic: hō q̄ est hō non est hō. quare virtualiter arguitur a non distributo ad distributū.

Sed contra hoc arguit. h̄ est falsa. a. hō vel hō nō est ipsemet: ḡ male concessa est. añs pbat. hec est vera. ois hō v̄l hō est ipsemet. q̄ est sua contradictoria: ḡ illa est falsa: z añs p̄z ascendēti sub toto disiunctio: z deinde sub añti relatiui: ergo solutio nulla.

Ad hanc replicā r̄ndetur negando añs. et ad p̄bationē nego q̄ illa sit sua contradictoria: qz manet eadem p̄ticularitas ex parte relatiui: qm̄ relatiuum in vtraq; referit terminum non distributum z esto q̄ disiunctum accipiat vna acceptione: inconvēniens tñ est q̄ eadem maneat particularitas ex parte añtis relatiui: vt in prima instantia dictū est: quare contradictoria affirmatiue erit hec nō omnis hō vel homo est ipsemet. z negatiue hec ois homo vel ois hō est ipsemet: supposito q̄ sc̄dm signum nō efficiat pars extremi. z p̄r̄um signum agat in totū. Ex quo sequitur hās nō esse contrarias omnis homo vel homo est ipsemet: z ois hō vel hō non est ipsemet: relatiuo vtrobiq; referente sc̄dam partē disiuncti: z illas esse simul veras.

Sed contra hanc solutionem arguitur. hec est falsa ois homo vel homo non est ipsemet: ergo male concessa est. añs pbat. bñ sequitur ois hō vel homo non est ipsemet: z ois hō est: ergo ois hō nō est ipsemet: p̄ha est bona a ppōe de disiuncto distributo negatiua posita constantia: ad vnam partem disiuncti.

Sc̄do arguitur. affirmatiua est falsa etiam quod probatur. bñ sequit ois homo vel homo est ipsemet: ḡ tñ ipsemet est homo vel hō. p̄his est falsum. ḡ z añs. **T**er̄ q̄z descendens sub sc̄da parte disiuncti est falsa: ḡ illa est falsa. p̄tz añs: nam hec est falsa ois homo vel hic homo est ipsemet: z sic de singulis.

Ad hec r̄ndetur ad primū p̄nam nō valere: vt dictū est in quarta instantia.

Ad sc̄dm d: illā non posse habere exclusiua de terminis trāspōsitū nā z si totū subiectū distribuat: partes tñ supponit suppositiōe nō distributa variabili in vtraq; oppositarum.

Ad vltimum r̄ndeo q̄ non licet descendere sub parte complexi vnicē accepti: siue illa pars sit añs relatiui: siue nō: anteq̄ sub toto aggregato. **E**x quib; infero hāc p̄nam non valere omnis homo est ipsemet: z omnis homo est ipsemet: ergo omnis homo z omnis hō est ipsemet quod ostendit secunda instantia.

Circā hec queritur quō iste opponant: aliquis hō est ipsemet. z aliq; hō nō est ipsemet.

Ad quod respondeo illas esse cōtradictorias nec inde sequitur hās contradicere: aliquis homo erit ipsemet: aliquis homo non erit ipsemet: quia in casu q̄ sortes nunc sit: z nūq̄ post hoc erit: sed alij homines erunt: vtraq; est vera.

Secundo principālī arguit. due vltime partes istarum copulatiuarum: aliquis homo est z ipsemet est sortes: aliquis homo est z non ipsemet est sortes: contradicunt. z dātur simul ver: ergo lex p̄tradictoriaz nulla. p̄ha est nota. z maior probatur: quia non est verius cōtradicere q̄ toti p̄positioni negationem preponere vel auferre et minor probatur: qz hec est vera ipsemet est sortes. z hec etiam est vera nō ipsemet est sortes: quia hec copulatiua est vera: hō est z non ipsemet est sortes: ergo quelibet pars est vera. z p̄his vltima pars est vera. z añs probatur: nam sub ly homo dabitur vna singularis vera demonstrando platonem.

Hoc argumentū tāgit difficultatē ppōum in quibus ponuntur relatiua reciproca sua añtia referētia in alijs ppōibus. z primo non est dubium q̄ sicut pōt dari relatiuū non reciproci in vna categorica copulatiue: z añs in alia: ita etiā potest dari z reciproci: quia non est aliqua ratio discriminis. Quare hoc habito pro fundamēto: q̄ vbi est aliqua propō de relatiuo reciproco referente suum añs positum in alia categorica: tunc si sub añti eius possit ascendi immediate: simul z semel ascendatur sub relatiuo. sic q̄ in hac homo est: z ipsemet est sortes: sub ly homo immediate ascendatur in hac vera quilib; asinus hominis currit: z ipsemet quilib; asinus est: non immediate sub ly hominis: sed prius sub ly asinus hominis: z postmodum sub ly hominis ascendatur z simul z semel sub relatiuo. Si vero referat terminum simplr immobiliter supponentem vt in hac tñ creatura non est substantia: z ipsamet z añs: tunc veritas talis propositionis de relatiuo cognoscitur ponendo loco relatiui suum añs.

Tunc in forma ad argumentum r̄ndetur negando duas vltimas partes illius copulatiue contradicere: eo q̄ virtualr manet eadem p̄ticularitas ex parte relatiui: qz referit suum añs in vtraq; determinate supponens: et sic iste equivalent ipsemet est sortes: non ipsemet est sortes. et homo est sortes: z homo non est sortes quare (vt suppositū est) ascendendo vel descendēdo sub añti simul z semel ascenditur sub relatiuo: sed sub añti in vtraq; ascenditur disiunctiue: ergo z sub relatiuo. z per p̄his eadem particularitas manet vtrobiq;. Quare ponitur regula. cōtradicēdo hōi p̄positionibus oportet q̄ relatiuum quod in affirmatiua referat aliquem terminū supponentem determinate: in negatiua referat aliquem terminum supponentem distributiue: quare contradictoria illius ipsemet est sortes: in qua relatiuum referat illū terminū hō in hac homo est: erit sc̄da pars huius copulatiue quilib; homo est z non ipsemet est sortes: in q̄ ly ipsemet referat illū terminū homo distributū. **E**x q̄ infero etiā q̄ ad hoc q̄ duo termini includentes hōi relatiua sint termini contradictorii: oportet q̄ si vnus referat terminū supponentē determinate: alter referat terminum supponentem distributiue. licet enim referant vnum z eundem terminum numero supponentē determinate: non sunt termini contradictorii. z ideo quelz istarū est vera: sortes est ipsemet: sortes est nō ipsemet. **E**t s̄l̄r sortes differt ab ipsemet: sortes est nō differens ab ipsemet relatiuo referēte illum terminū homo in hac homo est.

Sed contra solutionem sic arguit. aliq; istarum est falsa: ergo male dictum est illas esse simul veras: añs pbat. bene sequitur: hec copulatiua est falsa: homo est: z sortes est ipsemet: z sortes est non ipsemet: vel capiēdo loco tertie hanc sortes non est ipsemet: relatiuis referentibus illum terminū homo. z prima pars non est falsa: ergo aliqua aliarum duarum est falsa. nā bene sequitur homo est z sortes est ipsemet: z sortes non est ipsemet: ergo hic homo est z sortes est ipsemet: z sortes non est ipsemet: z sic de singulis disiunctiue descendendo. z quelz singularis est falsa: qz vel demonstratur sortes: vel alius a sorte si sortes: tertia pars copulatiue est falsa. si alius a sorte secunda pars est falsa. ergo inuentum.

Ad hanc replicam responderetur negando copulatiuam esse falsam. et ad probationem nego q̄ ad cognoscendum veritates partium copulatiue liceat simul

Tractatus summularum.

descendere aut ascendere sub anti & relatiuis in alijs categoricis, sed ad cognoscendū hūitatē partū considera hūitatem cuiuscūq; partis seorsum & cū sit clarum quamlibet partē copulatiue esse veram, quia ista est vera: homo est: & ista sortes est ipsemet & ista sortes non est ipsemet: vel hec sortes est non ipsemet sequitur totam copulatiuam esse verā, sed qui hec curiosus voluerit videre: alibi malo enim esse breuitatis amator q̄ inuilitatum curiosus indigator.

¶ Tertio principaliter sic argumentor. iste contradicunt oēs hoies & hō omne album & ipsemet sunt. aliq̄ hoies & homo albi & ipsemet non sunt. signis subiecto rum cadentibus in totum copulatiū & relatiuo referente secundā partē copulati tñ dantur simul vere: ergo, minor probatur in casu q̄ sortes & plato sint omnes hoies: & sortes sit omne album, veritas enim affirmatiue ptz: qm̄ post ascensum sub toto copulato reperietur vna ascendens vera sub ante relatiui: que est secunda ps copulati: ea, s. in qua demonstratur plato, hec enim est vera isti qui sunt homines & plato omne album & ipsemet sunt, et veritas negatiue eodem modo probatur: post ascensum sub toto copulato sub antecedente relatiui inuenietur vna singularis vera.

¶ Et confirmatur, iste contradicunt oēs hoies & homo q̄ non est de numero ipsoꝝ sunt hoies: & aliq̄ hoies & hō qui non est de nūero ipsoꝝ nō sunt hoies, tñ dantur simul vere: ergo, &c. & volo q̄ ly omnes cadat in totū copulatum, & ly ipsoꝝ referat primā partē copulati: minor pbatur: qz q̄libet singularis sub toto subiecto est vna quia totum subiectum non supponit pro minimo numero hoim: nec p̄ maximo, & quocunq; numero demonstrato pro quo supponit illa est vera, & negatiue veritas pbatur ascendendo sub illo termino homines: cuius vna singularis est vera demonstrando omnes hoies: quibus demonstratis ly homo qui non est de numero ipsoꝝ non supponit, et ideo illa est vera.

¶ Ad argumentum iuxta dicta superius facile est rñdere negādo illas cōtradicare: qz añs relatiui & si vni ce accipiatur in vtraq; tñ manet indistributum: quare cōtradictoria affirmatiue erit hec non oēs hoies & homo q̄libet album & ipsemet sunt: negatione distribuyente añs relatiui.

¶ Ad confirmationem rñdet̄ distinguendo q̄ ille propōes contradicunt: qz vel totum subiectū caput vni ca acceptione etiam in negatiua: vel non vnica: si in secūdo sensu ille non contradicunt, & sunt simul vere rebus vt nūc, si vero subiectum negatiue capiatur vnice: & in affirmatiua etiam totum distribuitur vnica distributione: tunc concedo q̄ contradicant: & nego veritatem negatiue, & ad probationem nego q̄ liceat ascendere sub illo termino homines anteq̄ ascendatur sub toto copulato.

¶ Quarto principaliter arguit̄ iste cōtradicunt quodlibet videns se & hō quodlibet videns se & hō sunt: & aliquod videns se & hō aliq̄ vidēs se & nullus hō sunt: & dantur simul vere: ergo dicta nulla, añs pbatur, & volo q̄ primū relatiuū referat scđam partē sui copulati: & scđam enā secundam partem sui copulati referat, tunc casu q̄ sortes videat se et platonem: & plato solum sortem videat: veritas affirmatiue ptz qz dabitur vna singularis vera sub illo termino homo demonstrando platonem, hec enim est vera quodlibet vidēs platonē & plato quodlibet videns se & plato sunt: qz demonstrādo sub vltima parte predicati eundē platonē: ppō illa est vera & veritas negatiue ptz: qz dabitur vna singularis vera sub ly videns se demonstrando sortem. **¶ forte respondebis** si cut opz: non licitum esse ascendere sub termino includēte relatiuum quin prius ascendatur sub añs: s̄lt̄ q̄ contradictoria illius est hec aliq̄ vidēs se & q̄libet hō, b. videns se & quilibet hō non sunt. **¶ Cōtra hoc arguitur,** hec data cū alia in s̄lt̄ p̄nt esse vere: q̄ d. pbat̄ sic accipiendo quodlibet vidēs se & hō quodlibet videns se & asinus sunt: & aliquod videns se & q̄libet homo, b. videns se et quilibet asinus non sunt: et pono casū

q̄ sortes sit omnis homo cum duobus asinis qui quidē asini videant sortem & non se: & sortes videat asinos & non se veritas affirmatiue patet ascendendo primo sub illo termino homo: & deinde sub hoc toto videns hunc hominem. **¶ Et veritas negatiue probatur,** bene sequitur aliquod videns se & quilibet asinus, b. videns se & quilibet homo non sunt: ergo aliquod videns se & quilibet homo, b. videns se et quilibet asinus non sunt consequentia est bona per conuersionem, & veritas añs patet per ascendentes sub illo termino asinus qui est terminus primo probabilis.

¶ Et confirmatur, iste cōtradicunt hō nō ipsemet est differens ab hoie: et nullus homo non ipsemet est differens ab homine: relatiuo vtrobiq; referente illum terminum homine: et dantur simul vere: ergo, &c. p̄nt̄ est bona, & minor probatur: quia negatiue veritas primo est manifesta: postq̄ subiectum pro hominibus: & predicatum pro nullo homine supponit, & veritas affirmatiue probatur: bene seq̄t̄ hō non ipsemet a quolibet homine differt: ergo homo nō ipsemet est differens ab hoie, añs est verū: ergo & p̄nt̄, p̄nt̄ tenet: qz a determinatione non vnica ad vnica in propōib; de differt & cōparatiuo p̄nt̄ est bona ceteris paribus, & veritas añs patet per ascensum sub illo termino homo.

¶ Ad argumentum rñdetur sicut respōsum est vsq; ad replicā: ad quā rñdeo negādo hūitatem negatiue, & ad pbationem dico q̄ arguit̄ virtualr a confusa ad determinatam ex parte de ly videns, iste namq; equiualeat aliq̄ vidēs se & q̄libet homo & aliq̄ videns se & nullus asinus sunt: & aliquod videns se & q̄libet homo, b. videns se & nullus asinus sunt: & causa est quia prius optz semper ascendere sub ly homo q̄ sub prima parte predicati, quare sicut hec p̄nt̄ non valet aliquod videns se & q̄libet homo aliquod videns se & nullus asinus sunt: ergo aliquod videns se & quilibet asinus aliq̄ videns se & nullus homo sunt: etiam hec non valet aliquod videns se & quilibet hō, b. vidēs se & nullus asinus sunt: q̄ aliq̄ videns se & quilibet asinus, b. videns se & nullus hō sunt. **¶ Et q̄ infero** q̄ confusa illius termini hō equiualeat determinate, & non confusa illius termini asinus: qz q̄ sunt multe confuse: tñc a prima confusa est incipienda probatio, & illa cōfusa equiualeat determinate, si hō quodlibet relatiuū referret illū terminū asinus: prius incipienda esset pbatio ab illo termino asinus.

¶ Ad cōfirmationē rñdetur ab aliquo cōcedendo veritatē affirmatiue ppter argumentū ibi factū sed falsitas illius pbatur sic, primo hec, ppō hō nō ipsemet est differens ab hoie: est affirmatiua cuius predicatum p nullo hoie potest supponere: & subiectum pro solis hoibus: ergo illa est impossibilis, scđo sic: bene sequitur homo nō ipsemet est differens ab homine: ergo hō non ipsemet est non homo, p̄nt̄ est bona, tertio sic, homo nō ipsemet est differens ab hoie: ergo homo est differens ab homine, p̄nt̄ ptz ab inferiori ad superius, Quare propter hec teneo illā, ppōem esse falsam, & ad pbationem eius nego p̄nt̄, nec ideo qz in alijs tenet: qm̄ est añs determinatio relatiui reciproci: oportet p̄nt̄ valere. **¶ Item p̄ regula** habetur q̄ nō prius ascendatur sub parte quin primo ascendatur sub toto vnice capto, & ideo hec consequentia non valet homo non ipsemet est differens ab isto homine: & sic de singulis: ergo homo non ipsemet est differens ab homine, sed prius oportet ascendere sub hoc toto differens ab homine: & postea sub ly hominis.

¶ Sed p̄ cōplemento scđi p̄cti aliqua de relatiuis diuersitatis seu alietatis discemus, primo suppono q̄ in relatiuo alietatis virtualr includit relatiuū reciproci referens idē añs, & p̄pterea tale relatiuū diuersitatis h̄z aliam quam acceptionē reciproci in ordine ad acceptionē añs eiusdem: talr q̄ ad variationem añs eius variat relatio relatiui, & ideo ascendendo sub añs relatiui relatiuū nō refert omne illud pro quo suum antecedens supponit, sed in vna singulari pro vno: et in alia singulari pro alio supponit,

¶ Ex quo sequitur ly alius & ly non ipsemet conuerti. iste enim equiualeat omnis homo est non ipsemet: omnis homo est differens ab ipsemet, & omnis homo est alius homo. Quare idem quod de ly alius dictum est dicendum erit de ly non ipsemet & de ly differens ab ipsemet. licet sit verum quod non semper equiualeat proposito de ly non ipsemet propositio in qua ponitur ly alius: nisi quod referunt terminum supponentem. hec enim est vera chimera vel omnis homo est non ipsemet, & hec est falsa chimera vel omnis homo est alia a chimera.

¶ Secundo suppono has esse eiusdem acceptio-
tionis terminorum quilibet homo vel quilibet alius homo est homo: & quilibet homo vel quodlibet aliud ens est homo. quod tenendo: facillime soluentur que inferius signabuntur. & ut facillius soluantur ponuntur regule. **¶** Prima, omnis propositio cuius aliquod extremum totale fuerit antecedens & aliud extremum est relatiuum: est formaliter impossibilis. ut hec est impossibilis: omnis homo est alius homo. **¶** Secunda regula omnis propositio cuius alius relatiui distribuitur: & est totale extremum, & a parte alterius extremi ponitur relatiuum distributum: est formaliter impossibilis: ut si est formaliter impossibilis: omnis homo quilibet alius homo & animal est. Dixi cuius antecedens distribuitur: quia si non distribueretur id non oporteret: ut hec est vera: aliquod, a. forma & quodlibet aliud, a. est: in casu quod fortes sit omnis creatura totalis: & ly, a. conuertatur cum hoc disuncto homo vel materia. Dixi si alius sit totale extremum: quia si antecedens non esset totale extremum: propositiones possent esse verissime si aliqua determinatio adderetur, ut hec est possibilis: angeli quodlibet, a. quodlibet aliud, a. & forma est: ly, a. idem signate, & posito quod fortes possideatur ab angelo: & non sua materia. **¶** Tertia regula, omnis propositio cuius antecedens est totale extremum: & distribuitur: & a parte alterius extremi non ponitur aliquis terminus supponens confuse tantum cum relatiuo: est impossibilis. ut hec propositio est impossibilis: omnis homo, b. animal & alius homo est & hec similiter est impossibilis: omnis homo fortes & alius homo est. Dixi & a parte alterius extremi non ponitur aliquis terminus supponens confuse tantum cum relatiuo: quia si poneretur formaliter aut virtualiter: esto quod alius distribuitur: tales propositiones sunt pures ut hec propositio est vera: omnis pars pars & alia pars est, & circa hec notes quod huiusmodi propositiones in quibus ponitur aliquis terminus supponens confuse tantum cum relatiuo indistributo: cuius antecedens est totale extremum: & distribuitur. non possunt verificari nisi relatiuum habeat infinita supposita: nam dato opposito quod solum habeat finita supposita: vel ergo includuntur omnia in vno: vel nullum est pars alterius, si secundum: manifestum est illam esse falsam, si primum: cum non sint infinita: dabitur vnum in quod nullum aliorum includitur. & illo demonstrato sub ante relatiui illa erit falsa. Ex opposito possunt inferri regule vtz, omnis propositio cuius relatiuum est totale extremum: & ex parte alterius extremi subiecti vtz aut predicari ponitur antecedens distributum cum aliquo termino non supponente confuse tantum: est impossibilis ut hec est impossibilis quilibet homo & b. animal est alius homo. Similiter etiam & hec quilibet homo & fortes est alius homo, atque esto quod relatiuum non sit totale extremum: sed ponatur in recto: taliter quod non sit alius rectus huiusmodi propositiones sunt impossibiles, ut hec propositio est impossibilis quilibet homo & quodlibet animal gabrielis alius homo sunt, tamen si in antecedenti adderetur aliqua determinatio: non oporteret huiusmodi propositiones esse impossibiles ut hec propositio animal & angeli quilibet homo est alius homo: si fortes sit omne animal: cuius prima medietas tantum possideatur ab angelo: & loquamur de homine totali & partiali: est vera. Nec regule intelliguntur dummodo alterum extremum non fuerit disunctum: quia hec propositio est possibilis: quilibet homo quilibet alius homo vel, b. animal est. hinc regule poterit annecti altera vtz, omnis propositio cuius an-

tecedens relatiui est totale extremum: & determinat ab hoc signo alterum & relatiuum ab hoc signo vel eius opposito: aut antecedens ab hoc signo vterque: & relatiuum ab hoc signo alterum: modo a parte alterius extremi non ponatur alius terminus supponens confuse tantum: est impossibilis. ut quilibet harum est impossibilis: vtrumque, a. quodlibet, b. & alterum aliud, a. est: alterum, a. hoc, b. & alterum aliud, a. est & si miles. **¶** Quarta regula, omnis propositio affirmatiua cuius antecedens distribuitur complete: aut eius relatiuum & tamen antecedens quod relatiuum a parte eiusdem extremi ponitur: si verificatio produobus ad minus denotetur fieri: est impossibilis. ut hec est impossibilis: vterque homo quilibet homo & alius homo est similiter & hec vtrumque animal homo & quilibet alius homo est. Sed aduertendum est quod si ponatur terminus supponens confuse tantum: ut supra dictum est: de pluribus potest hoc complexum quilibet homo & alius homo verificari: hec enim est vera quilibet homo & alius homo vterque binarius est, sed quis ponatur confuse: hoc totum homo & quilibet alius homo non potest pro pluribus verificari, quare hec, a. homo & quilibet alius homo vterque binarius hominum est quomodoque eam probes: est impossibilis: hinc est quod hoc aggregatum alterum, a. & vtrumque aliud, a. cum se habeat sicut hoc quodlibet, a. & aliud, a. non potest de pluribus verificari, quare hec est impossibilis: vterque homo alterum, a. & vtrumque aliud, a. est sed id non contingit de isto aggregato vtrumque, a. & alterum aliud, a. quia hec est vera vterque homo vtraque medietas hominis & altera alia medietas hominis est: casu quo sint duo homines in medietate superiori communicantes, quemadmodum dixi de hoc complexo homo & quilibet alius homo: dicendum est de hoc toto quodlibet, a. et alterum aliud, a. quod etiam nec de terminis supponentibus confuse tantum pro diuersis suppositis potest verificari ista namque repugnat quodlibet, a. & alterum aliud, a. sunt, c. & quodlibet, a. & alterum aliud, a. sunt, d. & nullum, c. est, d. si iste non repugnat quodlibet, a. & alterum aliud, a. sunt, c. & quodlibet, a. & aliud, a. sunt, d. & tamen nullum, c. est, d. si enim ly, a. conuertatur cum hoc termino propositio: & ly, c. cum hoc disuncto propositiones contrarie vel subcontrarie vel subalterne: & ly, d. cum hoc termino propositiones contradictorie: & sit casus quod sint quatuor propositiones ille vtz que sunt in figura: omnis homo est: nullus homo est, & c. & non sint plures: tota copulatiua est vera. **¶** Quinta regula: nunquam antecedens distribuitur in ordine ad suum relatiuum: nec relatiuum in ordine ad suum antecedens sic, quod nec relatiuum respicit suum antecedens: nec antecedens suum relatiuum, quare contradictoria huius quilibet homo & b. alius homo sunt homines: erit hec homo & quilibet alius homo non sunt homines. **¶** Sexta regula, suppositio determinata relatiui equiualeat confuse & e contrario respectu sui antecedentis, similiter suppositio determinata antecedentis confuse & e contrario respectu relatiui equiualeat, ut iste equiualeat homo & quilibet alius homo sunt homines & a. homo & quilibet alius homo sunt homines: sicut & iste quilibet homo & b. alius homo currunt: & quilibet homo & alius homo currunt, & ratio regule est: quia nunquam licet ascendere vel descendere sub relatiuo quin prius ascendatur & descendatur sub ante qualiterque alius supponat. **¶** Septima regula, idem est quod relatiuum non distribuitur: ante addere hoc signum vterque aut non addere, ut iste equiualeat homo & alius homo currunt: vterque homo & alius homo currunt, simili modo exemplifica in negatiuis, dicitur dummodo non distribuitur: quia iste non equiualeat vterque homo & quilibet alius homo sunt homo totalis: & homo et quilibet alius homo sunt homo totalis: nam in casu quod solus sit fortes: & capiamus ly homo absolute: secunda est vera: prima existenti falsa. Ex qua regula patet has contradicere vterque homo & alius homo currunt: & nullus homo & alius homo currunt. **¶** Octava regula, relatiuo distributo & antecedente determinato a ly alterum distributo in completa alius distributio in absolute equiualeat, vti te equi-

Tractatus summularum.

ualent alter homo et quilibet alius homo sunt currentia: et quilibet homo et quilibet alius homo sunt currentia. he regule intelliguntur tam in affirmatiuis quam in negatiuis, ut iste equiualent alter homo et quilibet alius homo non currunt: quilibet homo et quilibet alius homo non currunt. Septima regula habet multas instantias, primo quando non ponuntur a parte eiusdem extremi antecedens et relatiuum, ut iste non equiualent uterque homo est animal totale et alius homo: et homo est animal totale et alius homo. similiter iste non equiualent hominis quodlibet animal alius hominis quilibet asinus est: et uirtus hominis quodlibet animal alius hominis quilibet asinus est, et similiter in distantis hec enim est vera sol vel omnis sol est in celo: et hec est falsa uterque sol vel alius sol est in celo. similiter relatiuo supponente confusa, ut iste non equiualent homo et alius homo omnia portantia lapidem sunt: et uterque homo, et c. et oppositas instantias octauae regule opposite adduces. **Nonae regula.** si antecedens relatiui distribuatur complete: supposito confusa relatiui determinate equiualeat: et e contrario in affirmatiuis: nisi alterius extremi una pars distribuatur: et alia supponat confuse tantum formaliter vel equiualenter, ut iste equiualent quilibet homo et alius homo omnes homines sunt: et quilibet homo et alius homo omnes homines sunt. Dixi in affirmatiuis: quia in negatiuis id non contingit. iste enim non equiualent quilibet homo et alius homo non sunt homines et quilibet homo et alius homo non sunt homines. Dicitur in regula si antecedens relatiui distribuatur complete quia si incomplete distribuatur: id non contingit, nam iste non equiualent uterque homo et alius homo omnia portantia lapidem sunt. et uterque homo et alius homo omnia portantia lapidem sunt. similiter nec iste duo alter homo et alius homo omnia portantia lapidem sunt: et alter homo et alius homo omnia portantia lapidem sunt, quia si sortes et plato sint omnes homines comunicantes in materia: et ex medietate superiori sortis cum forma eiusdem fiat cicerone: et ponamus sortem cum platone portare unum lapidem: et cum cicerone alium: tunc falsitas secunde est manifesta. et ueritas prime patet: quia sub antecedente relatiui non inueniuntur due singulae res false, sed dumtaxat una in qua plato demonstrabitur. Additur similiter in regula: nisi predicati una pars distribuatur: et altera supponat confuse: quia quando id contingit non oportet suppositionem confusam equiualeat determinate, ut iste non equiualent quilibet homo et alius homo quilibet homo et homo sunt: et quilibet homo et alius homo quilibet homo et homo sunt. Et ultimo adiungitur formaliter vel virtualiter: quia propter illud iste non equiualent: quilibet pars et alia pars utraque pars sunt: et quilibet pars et alia pars utraque pars sunt. **Sed circa hanc regulam aduerte debere intelligi talem suppositionem confusam determinate equiualeat respectu distributionis alterius extremi, quare non oportet quod equiualeat respectu distributionis posite a parte eiusdem extremi: ut iste non equiualeat quilibet homo et alius homo et omnes duo homines omnes tres hoies sunt: et quilibet homo et alius homo et omnes duo hoies omnes tres homines sunt. **Decima regula** huic none contradictoria: in negatiuis supposito confusa predicati respectu distributionis relatiui equiualeat determinate: antecedente relatiui supponente confuse tantum respectu distributionis posite a parte predicati, ut iste equiualent homo et quilibet alius homo homines non sunt: et homo et quilibet alius homo, b. homines non sunt. Ex quibus regulis patet has contradicere quilibet homo et alius homo omnes hoies sunt: et homo et quilibet alius homo hoies non sunt. Dicitur in regula atri relatiui, et c. quod iste non equiualeat pars et quilibet alia pars altera pars non sunt: et pars et quilibet alia pars, b. altera pars non sunt sed ille equiualent: si atri relatiui supponeret confuse tantum: aut supposito equiualent confusa: que admodum in primo exemplo regule, et rone regule est quod aggregatum ex atri et relatiuo non potest de pluribus verificari nisi talem acceptionem ut dicitur in regula quarta. Quare tales propositiones quilibet homo et**

alius homo omnes homines sunt: non potest verificari predicato habente duo aut plura supposita, quare sequitur quacumque suppositione confusam determinate equiualeat respectu talis distributionis per regulam, et ex rone huius regule patet regulam pari instantiam in obliquis, nam iste non equiualeat cuiuslibet hoies quilibet asinus et alterius hoies quilibet asinus omnes asini sunt: et cuiuslibet hoies quilibet asinus et b. alterius hoies quilibet asinus omnes asini sunt: uerum est in has equiualeat cuiuslibet hoies quilibet asinus et alterius hoies quilibet asinus omnes asini sunt et cuiuslibet hoies quilibet asinus et b. alterius hoies, et c. et ex eadem rone regule sequuntur alie. **Undecima est,** relatiuo distributo supposito confusa atri equiualeat determinate, et e contrario in affirmatiuis: dummodo alterius extremi una pars non distribuatur: et alia supponat confuse tantum, ut iste equiualent homo et quilibet alius homo omnes hoies sunt et a. homo et quilibet alius homo omnes hoies sunt. Dicitur notanter dummodo alterius extremi, et c. quod iste non equiualent, a. homo et quilibet alius homo quilibet homo et homo sunt et homo et quilibet alius homo quilibet homo et homo sunt: quare addatur in affirmatiuis manifestum est. **Duodecima regula,** predicte contradictoria talis est in negatiuis relatiuo supponente confuse tantum respectu alterius extremi et atri distributo: supposito confusa predicati respectu antecedentis relatiui determinate equiualeat et e contrario, ut iste equiualent quilibet homo et alius homo aialia non sunt: et quilibet homo et alius homo, b. aialia non sunt, sicut et iste quilibet homo et alius homo quilibet homo et nullus homo sunt: et quilibet homo et alius homo, b. quilibet homo et nullus homo sunt. Quare ueriter sequitur ex hac regula duodecima et decima quod in propositionibus negatiuis atri vel relatiuo tantum distributo complete: non refert alterum extremum supponere confuse vel determinate: ut iste equiualent homo et quilibet alius homo homines non sunt: et homo et quilibet alius homo, b. hoies non sunt, sicut et iste quilibet homo et alius homo hoies non sunt, et quilibet homo et alius homo, b. hoies non sunt, hec ultima regula est intelligenda sicut decima et duodecima postquam est eadem collectio. **Decimatertia regula,** quicunque aggregatum ex relatiuo et atri taliter se habet quod nisi talem acceptionem non potest de pluribus verificari: tunc supposito confusa relatiui seu propositio confusa atri determinate equiualeat et e contrario respectu distributionis posite a parte alterius extremi: et ideo iste equiualeat omnis homo alter homo et uterque alius homo est: et omnis homo, b. alter homo et uterque alius homo est: quod predicatum nisi acceptionem quam habet non potest de pluribus verificari: sed iste non equiualent omnis homo utraque medietas hominis et altera alia medietas hoies est: et omnis homo, b. utraque medietas et altera alia medietas hominis est, si n. sortes et plato conciderent in medietate superiori: et essent omnes homines: prima est uera: et secunda falsa, hec regula intelligitur dummodo alterius extremi una pars non distribuatur: et altera supponat confuse tantum. Ex his regulis patet has non equiualeat quilibet homo uterque homo et quilibet alius homo est: quilibet homo, b. uterque homo et quilibet alius homo est, et iste quilibet homo et alter alius homo omnes homines sunt: et quilibet homo et alius homo omnes hoies sunt. **Decimaquarta regula:** quod relatiuum supponit confuse tantum in propositioe negatiua: idem est atri supponere confuse vel determinate, ut iste equiualeat quilibet homo aial et aliud aial non est: et quilibet homo, b. animal et aliud aial non est. Dixi in negatiuis: quod in affirmatiuis id non contingit, cum hec sit uera quilibet pars est pars et alia pars: et hec est falsa quilibet pars est, b. pars et alia pars, et hinc patet etiam regula, si atri determinatur ab hoc signo uterque: et relatiuum etiam: si relatiuum supponat confuse tantum: idem atri supponere confuse vel determinate in negatiuis, ut iste equiualent quilibet homo utrumque a, et utrumque aliud, a. non est et quilibet homo, b. utrumque a, et utrumque aliud, a. non est. Ex quo sequitur suas contradictorias equiualeat scilicet istas, c. homo alter homo et alter alius homo est: homo alter homo et alter alius homo est. Ex quo sequitur optime sequi utrumque a, alterum, b. et alterum aliud b. est: ergo utrumque a, alterum, b. et alterum aliud, b. est: in priori primo sub ly, b. et in altera potest ascendere. **Decimaquinta regula,** omnis propositio cuius atri determinatur ab hoc signo alterum contradictorio de ly uterque infert unam pro-

positionem cuius asis determinat ab h' signo vterq; ceteris alijs obseruatis: vt optime sequitur alter homo et quilibz alius homo currunt: ergo vterq; homo et quilibet alius homo currunt. Similiter sequitur alter homo et alius hō sunt portantia lapidem: ergo vterq; homo et alius homo sunt portantia lapidem. Similia exempla potes ponere in negatiuis. Ex quo patet hanc consequentiam esse bonam fortes alter homo et alter alius homo est: ergo fortes vterq; homo et alter alius homo est. Hec regula facile potest probari: quia vltale antecedens relatiui habet tantum duo supposita: et tūc ratione relatiui idem est quod tale antecedens distribuatur aut quod non distribuatur si vero tale antecedens habeat plura supposita q̄ duo tunc ad veritatem propositionis in qua ponitur ly alterum oportet q̄ non dentur duē singulares falsē. quare cum terminus habeat plura supposita q̄ duo: sequitur requiri ad veritatem talis propositionis q̄ duas habeat singulares veras sub tali antecedenti: et totidem requiruntur ad veritatem consequentis in qua determinatur antecedens a ly vterq;. ergo propositio in qua antecedens determinat a ly alterum infert ppōem in q̄ determinat asis ab hoc signo vterq;. Hec regula habet tot instātiās quor regula septima, vt hec potest esse vera alterius hominis quod libet animal cuiuslibet alius hominis asinus est. hac existēte falsa vtriusq; hominis quodlibet animal cuiuslibet alius hominis asinus est. et hec est vera fortes alter hō vt vterq; alius homo est: hac existēte falsa fortes vterq; hō vel vterq; alius homo est. Sed circa disuncta quando relatiui determinatur ab hoc signo vterq; vel suo opposito quasi vniuersaliter regula est vera. Et hac regula sequitur omnes propositiones quaz altera est affirmatiua: et altera est negatiua: q̄ ad oppōem cōtradictoriā seu p̄trariā nō deficit alia conditio nisi q̄ antecedens relatiui in vtraq; manet determinatum ab hoc signo alterū esse contrarias. et omnes propositiones quibus ad oppositionem subcontrariarum non deficit aliud nisi q̄ antecedens relatiui maneat i vtraq; determinatum a ly vterq; esse subcontrarias. Intellige extra instātiās regule huius quindecime. Ex quo patet has esse subcontrarias vterq; homo et alter alius homo sunt currentia: et vterq; homo et alter alius homo non sunt currentia: quodlibet illarum per regulam quindecimam inferitur ex cōtradictoria alterius. et similiter has esse contrarias alter homo et alter alius homo sunt currentia: et alter hō et b. vterq; alius homo non sunt currentia. ¶ **Sextadecima regula:** ois ppō cuius relatiui distribuuntur complete infert vnā in qua relatiui non distribuuntur siue asis distribuatur: siue nō dūmō in negatiuis non arguantur a confusa ad determinatā. vt for maliter sequitur homo et quilibet alius homo sunt hoies: ergo quilibet homo et alius homo sunt homines. et etiam bene sequitur homo et quilibet alius homo non sunt homines: ergo quilibet homo et alius homo non sunt homines. Dicitur dummodo non arguas: ur. et. quia non sequitur a. homo et quilibet alius homo non currunt: ergo quilibet homo et b. alius homo non currunt. Regula intelligitur etiam quando antecedens et relatiui ponuntur a parte eiuſdem extremi. In obliquis etiam habet instātiām quando antecedens et relatiui non determinant idem. nam iste non equalent hominis quodlibet animal cuiuslibet alterius hominis quilibet asinus est: et cuiuslibet hominis quodlibet animal alterius hominis quilibet asinus est. Et hac regula patet has opponi subcontrarie quilibet homo et alius homo currunt quilibet homo et alius homo non currunt: quoniam affirmatiua per regulam inferitur a cōtradictoria negatiua.

Sequitur etiam has opponi contradictorie homo et quilibet alius homo sunt homines: et homo et quilibet alius homo non sunt homines: cum quecumq; istarum inferat per regulam contradictoriā alterius. Sequitur etiam has non opponi homo et quilibet alius homo sunt homines et a. homo et quilibet alius homo nō sunt homines, iste tamen opponuntur. a. homo et quilibet alius homo omnes homines sunt et homo et quilibet alius homo non sunt homines: quoniam per regulam quecumq; harum infert cōtradictoriā alterius. Similiter iste propter idem sunt contrarie: quilibet homo et alius homo homo et quilibet alius homo sunt. homo et quilibet alius homo. b. homo et quilibet alius homo non sunt. et si queras vtrum iste sint contrarie homo et quilibet alius homo homo et quilibet alius homo sunt: et homo et quilibet alius homo homo et nullus homo sunt: respondeo q̄ sic vt patet per vndecimam regulam. patet vltra has homo et quilibet alius homo homo et quilibet alius homo sunt: et quilibet homo et alius homo quilibet homo et alius homo non sunt: opponi contradictorie. ¶ **Decimaseptima regula.** a propositione in qua antecedens distribuuntur complete et relatiui determinatur a ly alterum ad propositionem in q̄ solum relatiui distribuuntur ab hoc signo vterq; consequentia est bona ceteris paribus: et contrario. vt bene sequitur: quilibet homo et alter alius homo sunt animalia: ergo homo et vterq; alius homo sunt animalia. Dixi ceteris paribus: quia non sequitur quilibet homo et alter alius homo quilibz homo et homo sunt: ergo homo et vterq; alius homo quilibz homo et homo sunt. sed hanc potes inferre ex illa a. homo et vterq; alius homo. et c. Similiter non sequitur quilibet homo et alter alius homo non sunt homines: ergo hō et vterq; alius homo non sunt homines: sed bene licet inferre hanc. a. homo et vterq; alius homo nō sunt homines. sed quādo sic confuse supponit relatiui maxime respectu predicati cuius altera pars supponit confuse et altera distribuuntur ille modus inferendi non est validus, vt non sequitur quilibet homo et alter alius homo homo et quilibet alius homo sunt: ergo a. homo et vterq; alius homo homo et quilibz alius homo sunt. cuius causa est quia arguitur a confusa ad determinatam. Ex quo patet quare iste sint cōtrarie quilibet homo et alius homo sunt homines: quilibet homo et b. alter alius homo non sunt homines. patet etiam hanc consequentiam non valere: quodlibet a. et alterum aliud. a. sunt. b. ergo. a. et quodlibet aliud. a. sunt. b. si namq; ly. a. conuertatur cū hoc termino propositio: et ly. b. eum hoc termino cōtraria vel cōtradictoria: et non sint nisi quatuor propositiones figure oppositionis: antecedens est verum et consequens falsum. ¶ **Cōtra hec dicta possemus adducere multa argumēta que regularum difficultates tangerent. sed breuitatis causa inquirunt vterius illa relinquimus: quia hic finem imponere decreuimus.**

¶
Explicit primus tractatus Summularum
Magistri Roderici de Coeto impressus
in preclara Complutensi academia in edibus Joannis
Brocarij. Anno
domini. M.
D. xl. men
se. I. fe
bruario.
 ¶

Dialogus.

Dialogus inter magistrum Petrum Alexandrum

drum & licentiatum Sbarroya autoris discipulos.

O fatum / o fors / o casus: vbi deus: vbi natura: vbi ratio: quo te vertis: quo sic ruis: quid est hoc magister inclyte: Ph. proinde deū atq; hoīm fidē Alexāder: quando desines admirari: profecto si sic rapti ne dicā furere delectaris: ego (si tua pace dixerō) nō philosophari: sed insanire credā. nec enim Menedemus ille Terentianus apud chremetē tanta fuit reprehensione: quāta te ego: qui an sis in corpore: an sis extra raptus nescio: & utinā tu scias: dignū existimo. Sed neq; illū sapiētē (si sic tū sapiens fuit) vltius increpabo: qui p̄ annos quadraginta iuxta fauos ap̄is naturam est perscrutatus: quādo tu ab hac vitali arbore descēdētē praeceptorē tuū adhuc nō cessas admirari. veruntamē reduc te ipsum ad te ipsum & esto nō noīe: sed re maximus Alexander. sed nūc valefacto ab huiuscemodi: scio nāq; q̄ nō auersum modo sed inuersum praeceptorē nostrū existimas: & ipsum corruisse credis aut metuis. at qui absita vero discipulo tantus de suo magistro error. respice q̄so te: & mitte in his rebus amēs versari. Verum te maxime meminisse volo (vt ab ecstasi reuoceris) quis qualis quantusq; sit ingenio noster praeceptor. nec alia. sed interim alloquere condiscipulum si tua iam cessauit admiratio. A. quid tibi vis Philippe responderi cum me in magistrum intendere id ipsum dicas insanire. ego te non insanire sed hinc nire dicam (tace) hui praeceptor tāta ne te potuit mutatio (claudio labellum). Ph. dimitte queso Alexander clamores impraesentiarū quando illorum vsus ad oratoris attineat officium nos autē scholasticos rationes distaxat terrent. A. heu quae nomenclaturae huius est fortuna: vel q̄ nominatorū taliter potius est natura alter (quāuis apostolus) de patre sote nostro p̄posuit q̄stionem: illamq; nec parum importunā. tu autem mecū Philippe sup̄ magistro cōtēdis (parce) quasi garrire. Ph. at qui de magistris condiscipulos noueris fas esse disputare. dic ergo quid admiraris vel cōtemplaris aut q̄ te curatū maxime torquet? A. Philippe mi vbi me tuis verbis iā ad id adduxisti: lubet. o amicorū integerrimē testor deū & hoīes cui? obsecro cōdiscipulorū sua non rapiatur furiat & insaniat aīa. nō rauescāt fauces & extenuētur spūs: siue loquamur: siue cogitemus sup̄ hac nostri p̄ceptoris nouitate. Ph. Et quae? A. nōne nouitas ista haec est: virū graue: virū frugi: virū sapientē: utiq; fructibus ligni vitalis additū: dulcedini sapientiae: theologicaeq; Ambrosiae iā quondā sacrū ac tutū ad irrigandū humiles arbusculas se inclinasse, quid plura: si iuste stupeo tu videris. Ph. miror equidē imprimis te Alexāder talibus epithetis illustrasse magistrū tuū: vt ipsum arbusculas dicas irrigare: ac si nō videas vel arboris titulū: aut eius aurea p̄sertim varia q̄ producit poma. Praeterea non minus miror cū quadrisidi fontis argēteas scaturientes nō animaduertas venas: & si admirandū sit aut cōtemplandū sup̄ illis tua cur nō feratur speculatio. Quare noscas oportet Alexander. si tū malis impraesentiarū audire q̄ cōtemplari arbore hāc: quam dextera praeceptor amplectitur arborem esse vitae & sapientiae q̄ quatuor istis circūrigata riuulis quatuor malorum species producit suauissimas: quorum alia sophistica & crocea: altera logica & hiacinthina: tertia sed philosophica & argentea: superiora vero sunt aurea vt vides: ac metaphysica. Quorū q̄ sit dulcedo: suauitas & delectatio: cum quōdam optime delibaueris: maxime stupeo nunc ego te tales fructus aliis inuidere. quocirca desinas obsecro, nam hi quibus radices has irrorat magister, fratres nostri sunt, nos autem semper erimus maiores natu. igit̄ pomorum hāc cōmunicatio non tibi p̄cor ingerat inuidentiā sed charitatem: quādo quidem sicut gloria patris est sapientes plurimos habere filios, ita decus est fratris multos etiam claros habere germanos. A. Philippe sodes vbi tibi mecum rationibus super hoc nostro dulci litigio cōcertare placuit: sicut me non adeo vis theoricum & admirabundū: ita nec te practicum ego vellē: & nimis rhetoricum. quapropter tu queso respondentis: ego vero arguentis vel potius percontantis induam personam. Mirabar Philippe postq̄ verborū successio hos ad sermones nos de-

duxit (& hoc est cuius a te rationē scire peropto) cur præceptor noster: qui iā ligni vitalis sapien-
tia arbore scanderat: eiusq; theologicis suauissimis absq; nausea fructibus: usq; ppetuo mox si-
bi succedētib; tot annis suā animā enutrierat ad irrigandā plātā hāc humiliorē alterā lōge præ-
excelliorē quasi dimiserit. nā ex eo q; sic illū pendulū videā: profecto quid conscia ignoro. Ph.
Ne mireris q̄so Alexander iā amplius: nec enim tua q̄stio tm̄ habet difficultatis quātū tu habes
admirationis. A. id tibi ita videtur: superest tm̄ maior huius negotii pars. Ph. Si nihil ultra q̄stie-
ris: breui tēporis interstitio sub his vmbri; colloquū; nostris sinē imponemus. Noster em̄ præ-
ceptor (fateor) felicissimā hāc sapiētiae arbore occupauerat: iāq; longa mora præscripserat: atq;
fructus vsu coeperat: nunc autē non credas suo iure cessisse. nec putes illū sic fatigari vt comphē-
sum ramum lassus vnq; dimittat. quidēq; pendulus non laborat sed ludit. etenim volo te Alexā-
der memorari protoplastum adā: cuius primo gratia fuit hāc arbor creata. de operādo præcep-
tum quoq; accepisse. sic enim dicitur in sacris l̄is. Posuit deus illum in paradiso voluptatis: vt
operaretur ibi. A. per deū immortalē vehementer: & impendio hāc te dixisse gauisus sum. quas
propter per illud æternū charitatis vinculū quo semp̄ vincti fuimus te adiuro: vt quid sit opus
hoc magistri nostri: quæ sint hāc flumina: qui fructus arboris & quid sibi velit hāc irrigatio ac-
tutū ac seruo mihi enarres. Ph. rem profecto difficilē: atq; meis viribus profusū impatē propo-
nis. non enim in hos āfractus me inducere gestire te putabā: nec sub hoc tuæ admirationis cor-
tice tam profundum pelagus latitare. & (vt aiunt) inter sacrum & saxum positus profecto qd fa-
ciā: penitus ignoro vellē respōdere: verū enimvero durū est cadere sub onere: atq; altæ succūbe-
re q̄stioni. A. non bene cōcordat psalteriū cū cithara: etenim vera dicūt q̄ illo vtunt̄ adagio in-
ter rē & verba ingentem chaos voraginē intercipi: sed eia age responde: siquidē raro ac strenuo
emines ingenio. Ph. & si laudando arcum in me intentas fallaciārū vt iubes respōdebo: sed diffi-
cillimū est q̄sita enarrare. A. non verbis verba repellas sed omnia ore aperto propala/pande/ac
denuda: eia age vt cunq; respondebis parcā. Ph. si sic indulges dicēdis: placet, parere p̄go. Nosse
te oportet Alexander ante oīa q̄ sint hāc flumina: & illarum venæ prius vnde scaturiant: de qui-
bus anteq; inuicem conferamus quicq; notari conuenit non esse tantū. scilicet quatuor sine my-
sterio. Solidum enim videtur esse si fuerit quadratum fundamentum. vtq; super quatuor humo-
ribus (vt nostri volūt medici) tāq; super rotis quatuor curi; nostri corporis defertur. Insuper
vita nostra naturalis quatuor cōponitur vel in virtute vel formaliter elemētis. at vita nostra pe-
litica si quatuor non erigatur virtutibus: nulli mirum: si tāq; murus sine calce corruat. mūdum
quoq; in partes totidē tum cosmographi discernunt: tū astrologi. vestri quoq; theologi: latini
p̄sertim: quatuor ab initio esse creata volunt. & tādem post sinē sæculorū oīm corporibus n̄is
quatuor illa eximia munera dotalia (q̄ vtinā sicut nunc spe: ita tunc tentione fruamur) donabun-
tur. habes ergo in paucis quadrati primū mysterium. quattuor igitur sunt flumina de quib; (vt
vides) haurit præceptor quæ non tā apte describūtur: q̄ vere scaturiāt ab hac de qua nunc peri-
det arbore magister. scilicet sapientia. & hāc est illa quā sub noīe maris nobis ostendit sapiens:
cum diceret oīa flumina exeunt mare: ac in illud idē iterāto ingrediuntur. hoc est quod rursum
dicitur in sacris: ingredietur & egrediet̄: pascuaq; inueniet. quod inter mortales sagacissime no-
uit facere noster magister. hunc enim cōtinuū ludum ludit sciētificum. natura nūc se tollit ad su-
peros mox ab illis: vel nostri motus miseratione vel cōtemplandorum inferiorum causa se con-
uertit ad humanos. o felix Roderice cui deus & natura sic se explorāda tradiderūt. verū & flumi-
nū libet non præterire dignitatē: vt ex illorum laude splēdeat quāta sit in hoc operē magistri no-
stri magnificentia. A. scio quo te Philippe cōfers. vis enim (si nō hallucinor) verborū pompis
in emporio mendaciorum sophismatum laqueos: sicut aurea Neronis retia mihi laude vendere
præconia. tamen quia Cōpluti sumus digito comprimā labellū: & præcipue cū de re præcepto-
ris agat̄: audiā te tātisper patiētius: sed. Ph. qd sibi vult hoc: sed Alexāder: adhuc q̄ sit hāc sylla-
ba nescis odiosa charitati: veruntamen ne alio noster diuertatur sermo a sed: abstineo: tātū cum

Dialogus.

tibi sophisticæ artis: si non vis omnino dignitatem: saltem necessitate demonstrauero: respō
debis. & forsan huius te: sed prægnatis poenitebit, aspernaris Alexander studium hoc sophisma
tū ingeniosissimū: admiror profecto pariter & doleo, miror utiq; te tuimet oblitū: tuoq; pro
prio cōmodo iam ingrātū: & mereo q; junioribus suū inuideas prouentum. per deum obsecro
(da manū) quā vis scientiam adolescentulos imbibere: nunquid theologiā, quid est ergo quod
intonabat Paulus. Cū essem paruul⁹ loquebar vt paruulus, sapiebā vt paruulus. &c. quis enim
ex verbis tuis quæret iā alios antipodas sub aquis: quādo tu sciētiarū ordinem niteris puertere,
fortasse dices has (vt dicūt) quisquillas oportere ab omni hoīm ætate relegari: nec scholis esse
dignas huiuscemodi captiūculas, & hoīm auribus, sed sicut labā idola a Rachel: debere hæc a iu
nioribus tricarū chirographa de magistrorū præoptariis clam arripi & abscondi. A. profecto
Philippe non credebā te hoīm corda optimis tuis iudiciis (vt lyncē occultatissimum) penetra
re. quādoquidē sic faciēdū censerē. Ph. si sic Alexander putas, ad minus nō irritabor: quoniā nō
vt stoicus, aut achademicus: consulis: nec vt peripateticus nisi forsan vetustā aliquā & insulsam
innouare satagis opīnionē: nā nō tibi zeno vel plato id persuasit: nec tut⁹ Arist. vt quid igitur
Alexander excandescis: credis forsan magistrū tuū quondā hæc tibi sophismata tāq; articulos
prædicasse fidei: scito quoniā tūc te docebat adolescentulū, aīmq; tuū velut bonus artifex acu
tioribus coelis ad hæc pstantiora (quibus nunc illustraris) theologica disponebat. nunc autem
quia sublimiora tenes, despiciere tibi fas esse credis humiliora: sed vnde sodes mutatio tāta, quis
enim hos sophismatū canes: quos imprimis tuarū līrarū crepūditis honoris tui furibus oblicie
bas: repēte sic illos in lupos tibi cōuertit odiosos? caue faxis circels illos poculis cōmittas: quo
niā circūuentus anfractibus laberynthels quādoq; filiū hoc optabis reuersurus, sed neq; in his
exēplo poteris Augustini magni fulciri: q; nullis aliis viculis q; his hæreticorū pedes cōpressit,
nec tibi via (quā psequeris) hoc cōsulit nominali: qui talibus politi sophismatū instrumētis: ve
tustā illā realitū materiā pulcherrimis, & pclaris illustrarūt formis. De Galeno nostro nil impfen
tiarū: ne te de sagittis medicorū pharetra videar impetere, q; suos inter literarios triūphos hæc
gaudebat pstante gloria: vt his quas tu fastidiss, captiūculis q; plurimos in pcracis reduceret ad
palinodiā: sed nūc tu vis etiā fauere blateronibus q; tūc demū rodūt, & pascūtur carie: quādo se
ietunos tādē vidēt, & summulis maledicūt, sed hæc dūtaxat illi foueāt studētes: q; sæpe vulcanis
retibus captiūtur. te vero acerrimū studentē aliter sentire decet: psertim cū Cōplutensibus sum
mulæ tantū rectæ viæ sint, non terminus, quas q; non ambulauerit / facile postmodū se deuissē
manifestat: & hi errantes a pueris sæpe tanq; cæci ad semitā reducunt. quo nil turpius nilq; sibi
miserabilius: cæteris autē hoc aliis ad cachinū nil efficacius. Pudeat pudeat descensurū in arenā
liberalitū certaminū: sine his telis confingere. A. satis est Philippe vicisti me torrēte verborū tuo
rum flumine (fateor) quin lumine veritatis (quā ille philosophus tēporis esse filiā aiebat) meas
fugasti tenebras. Ita est profecto, & hoc quod inter dicendum ad reminiscentiā mota species ad
duxit, maxime corroborat, vidimus enim videmusq; indies in hac nostra felicit academia nullū
vel esse vere doctū vel acrē digladiatorē nisi sit his sophismatum tum iaculis armatus, tum cly
peis integerrime munit⁹. Scio enim Chrysippū carneadē ac Arist. & q; plurimos (quos taceo)
has agonisticas ac litigiosas argumētationes millies cōmēdare, Ph. si sic est: gaudeo. A. ita est, vt
prius assueti in salebris & silicibus in altarum scientiarū postmodū pratis & viridaris qescāt.
Ph. nunc reliquū est vt de aliis riuulis tribus (cēpto hoc sophismatū) inuicē conferamus. A. ro
go te vnice amice vt ad crastinum vel alias id differamus colloquū, sed pcpue tunc oportunū
erit cum ex altera parte arboris radices alias pceptor irrigabit. Ph. recte ais: in dialectica enim
verus dialogus erit vbi subtilissimus pceptor hanc palestrā vt hesperus irradians erit fama sup
æthera notus doctrina varia. A. sic enim fiet. vt maturis pomis suauit⁹ dulcedinē sentiamus. cæ
terum autē ex verbis tuis nunq; in æternum vacillabo, impsentiarum (si placet) iā poteris recē
dere. at ego gr̄as ago: nam tantillum cum pceptore conferre cupio. Ph. iussa perago: vale. verum

Alexāder age posthac cū illo non vt admiratus: sed vt humiliatus: etq; datis laudibus: & gratiis me facito cōmendatissimū. A. Philippe vade felix. factā & q̄ cumulatissime. Ad te nūc igit̄ dulcis preceptor in hāc illustrem operā intentum pupillas oculorū meorum conuerto: nō vt admirer amplius: atqui spiritu letabūdnus in tui laudes incēdar. o beatum colloquiū felicissimūq; dialogum inter me Philippumq; tuos tibi deditissimos discipulos nuperrime solutum: quo q̄ grande foret opus in quod totus intendis magister mi cognoscerem: sed nimirum quoniā magnum magna decent: verumq; errabam vt nō pytagoricos discipulos emularer apud quos nephas erat magistri sui sentētias nō optimas ambigere: cū tu longe maior sis pytagora (quod etus pace dixisse velim). Profecto fructus terre cōsuetus hic est Cordubensis. Solent enim viri illi (quicquid sit de charitate patrię: quando sic est veritas) sic currere in omnibus scientiis vt si non arripiant gemmam vel brautum se nequaq; cucurrisse putant. alii pro suorum ciuim laudibus venentur testes quos ex patria adducant quando mihi nō multos doctissimos inuenire: sed labor esset plurimos enumerare, nam de magno commētatore: de grauissimo Seneca, de cultissimo Lucano: deq; innumeris aliis astris Cordubensibus, qui orbis omnes scientiarum suarum radiis illustrarunt quidē tu satis eris in presentiarū camenę meę preceptor Roderice: & gaudeo suę tinnitum lyre suffocare. sed vnde vela soluam. at si soluero qua celoce equor tuorum metiar meritorum: quis preclara stemata parentum superiorumq; omnium atq; nunc viuentium in hac alta profapia tua magnifica opera percurret? magis profecto linguis omnibus taciturnitatem consulerem q̄ laudum decantationem cū laudes addere laudes ipsas esset deterere. O felicia sydera: o beata elementa que nostris seculis tuam fortunatam natiuitatem axaltare meruerūt. o maxima spes patrie imo. o summe nunc fructus orbis & Complutensis splendor: hispanię decus: nec solum magister sed scientiarum etiam pater. Ecce omnes currimus post līarum fragrantiam tuarum, omnes ardemus amore virtutum tātarum: nobiliumq; morum tuorum nullus est qui de te non bene sentiat: & iudicet: omnia non toto corde colat tua. in te tanq; speculum lucidissimum intuemur omnes quando regula sis omnis nostrę perfectionis: lux meridiana: vit sine macula: integer: candidus: & decorus. nostra hec seculum & gymnasium nec romę: nec inuidant athenarum tempestatum aut quibusuis studiis: q̄ quidem per immortalem deum tibi debemus omnes, qui hanc laboriosam assumpsisti prouinciā vt hanc scientiarum arborem liberalium legendo simul & componendo irrigares, at non qualicumq; clepsydra, sed temperatissima, alii enim vel nimis infundebant vt tantū folia producerent. nonnulli sic abstinebant vt quasi fructus arescerent: tu autem per oīa prudenter: sagaciter: atq; studiosissime sic incedis: vt neq; cursor: nec loripes videaris. non infinita & iterata illa verborum prolixitate: qua pleriq; vt solent: sed succincta & clara ea breuitate: que diuinum tūc ingentum decuit. & vt paucis dicam talem in manibus tuis librans stateram appendisti: vt omnia in numero: pondere: & mensura feceris. nil in distis tuis diminutum habes: nilq; in illis resecandum apponis: quis ergo tibi pater pro charitate tua dignas vnq; decantabit laudes? cum iam in theologicis consumatissimus ad apicem volares doctoratus: tamen nostri motus pietate omnium id clamantium: ad hoc cui incumbis opus ęternum & inestimabile passus est te reuocari. verum quoniam nō hos humanos soles degustare cortices: fructus is suauissimus Iesus christus qui huc quam ascendisti sapientię inheret arbori: tibi sit hic premium inter mortales gratiosum inter celestes vero stipendiū gloriosum. Vale huius palestre iubar radiosissimum & vniuersę scholę dec? immortalē. Philippus discipulus tuus preceptor tuam vitam vt saluberrimus medicus nestoream.

¶ Telos.

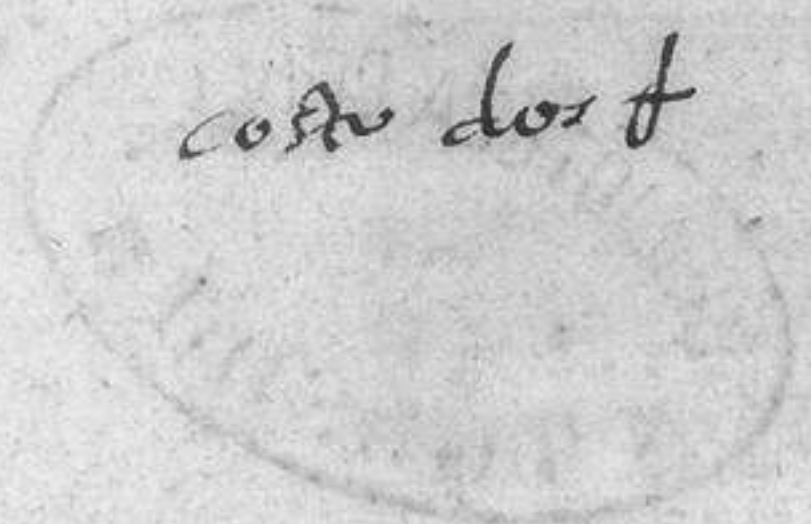
Dialogus

Fol. 15

Aliter age possit illi non ut admittat sed ut in illis quibusdam...
 meo comendatione. A. Philippus vade de hoc loco & cum...
 eis propter in hac illorum opera tantum per illas...
 inter amicitiam: quod spiritus sanctus in illis...
 dialogum inter me Philippumque nos est de...
 grande fore opus in quod tota intentio...
 quam magna decem: vixitque etiam in...
 quod erat magister in sententia non optima...
 eius pace dicitur verum. Profecto sanctus...
 illi (quod dicitur de charitate patris: quando...
 nonnullam gentem vel nationem se negavit...
 dicitur venientur testes quod ex parte...
 se habet esse plurimos episcopos nam de...
 illius I. uicarius: de quo iam dicitur...
 tunc vixit illustravit quod in factis...
 deo sic mundumque latere vult vade...
 illi innotuit: quod preterea gentem...
 in hac parte proposita in magister...
 tamen considerat in se habet de...
 est propter deus dicitur quod non...
 o. maxime pro parte uno. Summam...
 curam solam magister sed scientiam...
 tamen tamen omnes ardeat amore...
 omne se non bene sentit: iudicet...
 dicitur innotuit omnes quod non...
 ne in solam: candidus & decoratus...
 deum: quod gentem tempore aut...
 deus omnes. quod hanc laboriosam...
 ratione legendo simul & componendo...
 in alium vel aliis se habent...
 si huius ardeat in autem per...
 curat: nec loquitur videtur non...
 hanc: sed factus & clarus est...
 hanc innotuit tunc hanc: hanc...
 certum in dicitur tunc dicitur...
 procedat tunc digna vixit decantat...
 quod innotuit doctor: nam non...
 cunctis opus certum & magister...
 solus deus: tunc tunc tunc...
 labor et arbor: ubi in hanc...
 rogat. V. de hanc patris ubi...
 dicitur tunc propter tunc tunc...

¶ T. dos

costa los f

g